هكذا من الأصل

גרנית יצחקי
ארונות קיר, חדרי־שינה ומטבחים
בסגנון סקנדינבי
מהיצרן לצרכן
מסילת הלפרין 42 ת"א
טלפון 823583

ידיעות אחרונות

YEDIOT AHARONOT | המחיר 1.60 ל"י | העורך האחראי: נח מוזס ● העורך: ד"ר ה. רוזנבלום | יום ששי, ל' ניסן, תשל"ה — 11.4.1975 — גליון מס' 13225

פורד: נעשה מאמץ עליון במזה"ת למניעת מלחמה ועימות בין המעצמות

„לא נשלים עם דריכה במקום או קיפאון"; — „אין ברצוננו להושיט אצבע מאשימה"; — „אנו נמצאים עדיין בעיצומה של הבחינה־מחדש של מדיניותנו"; — „הסכמנו לחזור לז'נבה, נסכים לבחון גם דרך אחרת"; — מבקש מיליארד להודו־סין

— מוואשינגטון, מאת גדעון [illegible], כתבנו בניו־יורק —

הנשיא פורד הבריז לפנות בוקר, כי ייעשה מאמץ אמריקני גדול להשגת השלום במזרח־התיכון. הוא אמר כי המתיחות באזור אחד „מאיימת בהתפרצות מלחמה... בעימות בין מעצמות־העל הגרעיניות".

בנאומו על מצב העולם, בפני מושב משותף של שני בתי הקונגרס, ציין הנשיא, כי ארה"ב נשארת „בעמדה יחידה במינה", בתוך מתוכת במזרח־התיכון, על אף הכשלון האחרון במדיניות מאומצת של ד"ר הנרי קיסינג'ר. „אין ברצוננו להושיט אצבע מאשימה... עתה השעה לשוחח בגלויות, בין ידידים, כדי לברר היכן אנו עומדים ולאן פנינו", אמר.

סכנת משבר ועימות

„כל עוד יימשך מצב ה־מתיחות הזה, הוא יאיים ב־משבר צבאי, בהתלקחות ה־בריתות שלנו, ויעמיד ב־סכנה את היציבות הכלכלית של העולם, תוך יצירת עימות בין מעצמות־העל ה־גרעיניות", אמר הנשיא.

„אלו הם סיכונים בלתי־נסבלים", הדגיש מר פורד. „התפקיד הפעיל של ארה"ב בנדון חייב להימשך. הוא יימשך, כי יש למנוע את ההידרדרות אל המלחמה". הוא הבהיר.

להלן אמר הנשיא, כי הוא ויועציו נתונים עדיין בעיצומה של הבחינה המחודשת של המדיניות של ארה"ב למזרח־התיכון — „בחינה מחודשת אשר תקבע מהי הדרך הטובה ל־המשך הדרך".

ארצות־הברית — אמר פורד — הסכימה עקרונית לחדש את ועידת ז'נבה על המזרח־התיכון. „אולם אנו מוכנים גם לבחון דרך אחרת כלשהי, שתיראה כמבטיחה". הוא לא אמר לאיזו דרך אחרת התכוון.

„התנופה אל השלום, שהושגה ב־18 החודשים ה־אחרונים, חייבת להימשך. והיא תימשך", הוא אמר.

מאמץ בדרג עליון

על כן, הכריז הנשיא, „הנני בהחלט למאמץ אמריקני בדרג עליון למען ה־שלום במזרח־התיכון".

„אנו לא נשלים עם דריכה במקום או עם קפאון, על כל הסכנות הכרוכות בכך לשלום ולאבטחנו וליחסינו באותו איזור ומחוצה לו", הדגיש בנאומו. הוא הוסיף: „הפרס האחרון נכשל בשום שהנושאים הפרידו את הצדדים היו חיוניים עבורם".

להלן אמר הנשיא, כי ברצונו להבטיח לכל ידידיה של ארה"ב ולבעלות־בריתה באסיה, שאמריקה תקיים את צרכי הבטחון שלהן וכי היא גם תשא ותתן עם יריבים פוטנציאליים למען שלום. „ותלכד מאמצים עם כל גורם רצוי, כדי לקדם את האתגרים הכלכליים".

בקוראו לחדש את הסיוע הצבאי לטורקיה אמר מר פורד: „עלינו לזכור, כי טורקיה גובלת בברית־המועצות ונמצאת בשערי המזרח־התיכון. חיוני הדבר למען השלום באגן המזרחי של ים התיכון והאגף המזרחי של אירופה החופשית, והבטחון הקולקטיבי של בריתנו המערבית, כי טורקיה תקבל סיוע זה". הוא הוסיף: „הבסיסים הצבאיים בטורקיה חיוניים בצורה קריטית לבטחוננו בכלל ולבטחון אותו איזור".

קריאה דרמטית לקונגרס

[illegible] הנשיא קרא לקונגרס [illegible] מיליון דולר בסיוע צבאי לדרום־וייטנאם, ובצד זה סיוע של 250 מיליון דולר „כסיוע כלכלי והומניטרי".

הנשיא קרא לתקיקת חוק בקונגרס, שיאפשר מעורבות של כוחות אמריקניים מסויימים בוייטנאם, כדי לאפשר פינויים של אזרחים אמריקניים במקרה שתיפול סייגון. מספרם של אזרחים אלה הוא כ־6000.

בן פנה מר פורד לצפון וייטנאם בקריאה להפסיק כל פעולות צבאיות בדרום וייטנאם. „אני קורא בדחיפות לארצות שהתחבו על הסכמי השלום בפריז ב־1973, לרבות בריה"מ וסין העממית, למלא אחר חובתן ולהפעיל את השפעתן כדי לשים קץ לקרבות וכדי לכפות קיום הסכמי 73", הוא אמר.

„יצא ל„פיסגה" מערבית

הנשיא אמר להלן לבתי הקונגרס, כי יש בדעתו להשתתף אישית בפגישה של פיסגה כ„פיסגה מערבית", שתתקיים, כדבריו, „בעתיד הקרוב מאד".

הוא אמר: „ארצות הברית האטלנטית עומדות בפני בעיות והחלטות רבות ומסובכות, והגיעה השעה לערוך חשבון־נפש, להתייעץ לגבי עתידנו, להדגיש פעם נוספת את אחדותנו ואת גורלנו המשותף". ולכן הוא עומד להיפגש בעתיד הקרוב מאוד עם מנהיגי ה־ארצות האחרות של הברית האטלנטית.

בניגוד לגימה הפסימית שאיפיינה את דבריו של עתידה של התדריק, גם הפו דבריו על עתיד מערב אירופה והברית האטלנטית כאופטימיים מאוד. „בפולם לא היו יחסינו עם אירופה

(סוף בעמוד אחרון)

מה משמעות הצעד הרוסי

מאת אריאל גינאי,
— פרשננו המדיני —

הידיעה, שנמסר עליה, כי הובאו עלידי שני שליחים סובייטיים לישראל, אינה מהווה שינוי מהותי כי עמדה מוכרת.

בריה"מ מוכנה לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל רק אחרי שתהיה התקדמות מדינית לקראת הסדר באיזור; לערוב ל־גבולות ישראל כשנת 1967; לשים קץ לדיפלו־מסיה של צעד־אחר־צעד של ד"ר קיסינג'ר; ולחדש את ועידת ז'נבה.

ועם זאת — נראה כי יש משהו חדש בגישה הרוסית:

● הרוסים אינם רוצים לזמן את ועידת ז'נבה באורח מיידי, אלא רואים צורך ב־הכשרת הקרקע לקראת ה־ועידה הזאת. פירוש הדבר, שהם אינם מעוניינים — כ־פי שחששו — להפוך את ז'נבה בימה לתעמולה, אלא להכשיר שם תוצאות מע־שיות.

● הסובייטים חוששים מ־ציפות צבאי נוסף באזורנו, כי זה עלול לגרור עימות בין שתי מעצמות העל.

● הם מבינים את הסירוב הישראלי לשבת עם נציגים של אש"פ בז'נבה ובועידי־ים בפשרה בניקוח עלידי הכללת נציגי ארגון המחב־לים במשלחת ערבית מכור־תפת.

● יוזמה סובייטית זו מצ־ביעה אולי על גישה אח־ראית יותר, בעקבות, בצד בריה"מ לגבי ההתפתחויות באזורנו. היא מצביעה גם על רצון להכשיר מרחב תימרון בדיוני מסויים בבג־עים שבין ישראל ושכניה וכן רצון להרחיק את יש־ראל מארה"ב, במידה כל־שהי.

מעניין, כי בהקשר זה הוכיח גם הנשיא פורד, ב־נאומו בפני הקונגרס לפ־נות בוקר, חששות דומים לאלו של הסובייטים, לגבי הסכנות של עימות בין מעצמתי, כתוצאה מהתלק־חות מלחמתית אפשרית ב־מזרח־התיכון. נראה בעליל, כי בשאלה זו של עימות המעצמות, ניכרת זהות השק־פות בין וושינגטון למוס־קבה.

יש, כמובן, הבדל בגי־שות הבעצמות: הנשיא פורד סבור שהמצב המסוכן באיזור מצדיק דחיקה מאמץ מחודש מצד ארה"ב, כי לאמריקנים מעמד יחיד במינו כזה.

צור מסר לחוקריו: קיבלתי דירה ומכונית מיצרן־הרכב אפרים אילין

הדבר היה בעת שצור כיהן כמנכ"ל של משרד המסחר והתעשייה

— מאת שלמה נקדימון, כתב „ידיעות אחרונות" —

מיכאל צור — המואשם בשורה של מעשי הונאה, מירמה, גנבה וקבלת שוחד — מסר בחקירתו במשטרה כי קיבל במתנה מיצרן המכוניות לשעבר, אפרים אילין, דירה ומכונית „לארק".

היה זה בתקופה בה כיהן מיכאל צור מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה.

הפרשיות המתייחסות ל־תקופה זו לא נכללו בכתב־האישום, הן משום שהמשטרה לא השלימה את החקירה בהן והן משום שחלה עליהן התיישנות. זאת, כדי לבחון את ההשלכות שיש לפרשיות אלה הן לגבי אישים שונים והן לגבי תקופות שלגביהן ניתן להגיש כתב־אישום.

הבוקר אי אפשר היה לק־בל את תגובתו של מר אילין לטענה זו של צור. הר אי ואילין ומשפחתו שוהים עתה בחוץ־לארץ.

גראה שהמשטרה תחקור פרשה זו, ופרשיות אחרות מאותה תקופה, למרות ש־

תייר מעיראק:
סוחר יהודי נרצח בבגדד

סוחר יהודי מבגדד, בשם יוסף בלבול, נרצח לפני כ־שלושה שבועות עלידי ה־עיראקים בנסיבות מיסתוריות — זאת סיפר אמש תייר שהגיע ארצה, לאחר ששהה באחרונה בעיראק.

הסוחר הנרצח השאיר אחריו אשה, בשם פלורנס, ושלוש בנות — גיגנה, בת ה־15; איריס, בת ה־13, וחילריה, בת ה־10.

בעיראק נותרו כיום כ־300 יהודים.

מאיר פעיל עשוי לפגוש נציג אש"פ

יצא לאירופה; — הפלשתינאי הוא סעיד חמאמי, שדיבר באחרונה בזכות מגעים עם ישראל

— מאת שלמה נקדימון, כתב „ידיעות אחרונות" —

הח"כ־הכנסת מאיר פעיל, ראש תנועת „מוקד", הנמצא עתה באירופה, עשוי להיפגש עם סעיד חמאמי, ראש משרד אש"פ בלונדון.

חמאמי, בן 34, הוא חבר המועצה הלאומית של אש"פ ובאחרונה דיבר ב־זכות בגעים עם ישראל. מזה שנים הוא מטיף להק־מת מדינה פלשתינאית, ב־יהודה בשומרון ובעזה.

לפי מקורות חוץ נפגש יו"ר תנועת „מרי", אורי אבנרי, עם מגד חמאמי, כ־חודש ינואר השנה והתר־עם מהתיעצה.

אנשי מפ"ם לבין נציגים פלשתינאים ואנשי אש"פ. בפגישות אלה השתתפו מז־כיר סניף ישראל של הוועד למען השלום, יעקב מאיוס, שליה מפ"ם בצרפת, אריה יערי ועורך „ניו אאוטלוק", שמחה פלפן.

משלחת של צעירי מפ"ם נפגשה בקיץ 1973 בשוודיה עם נציג אש"פ בסקנדינביה ו„לאו"מכבר" בפגש המזכיר הכללי של מפ"ם, בפתלי פדר, עם נציג בכיר של אש"פ, בפראג.

בשנים האחרונות נתקיי־מו פגישות לא מעטות בין

2 חללים שוזהו — לשווחות

בקיבוץ עין־השופט וב־ת"א יובאו בקום ראשון ל־מנוחת עולמים שניים מ־לוחמי מלחמת יום הכיפו־רים. אשר זוהו באחרונה. סייס פאגעס ויסקן וגדען אפשי וסמ"ר פוזת הנגד דייבר ששירה כחיל מילו־אים במצרו לישוף על־גדות התעלה.

ערבים, מחזורים' אחר יו"ר המגבית בגרמניה

מבקשים לרכוש מידיו טירה עתיקה — והוא אומר: „אם יציעו מיליון וחצי — אמכור"

זוהי הטירה „מאוס" („עכבר") השייכת ליו"ר המגבית בגרמניה, יעקובי ווייסברג

[illegible] ערבים מחזורים אחרי יו"ר המגבית היהודית המאוחדת, כי בגלל המבקשים לרכוש מידיו טירה עתיקה על גדות הרהיין — סופר העתון הגרמני „בילד־צייטונג".

הכוונה במר יעקובי ווייסברג, בן ה־75, יהודי בוקשאה, שהגיע מ־חכותי קטן לבעלה של מיליונר הדר לים על שרשרת של חנויות מזון ועסקים מסועפים אחרים.

לפני שנתיים, כשביקש ווייסברג לצרף עוד שני מיגדלים בברלין ה־מערבית לממלכה הנכסי, דלאכחידי־ה. עמד הסוכר אביו, פתיצא בכסיקני — על טיסקת מבירה. (בה בגליל אחרון)

ראשי התאחדות הכדורגל: ביטול משחקי השבת יגרום נזק עצום — הן כספי והן ציבורי

פונים היום לבית־המשפט העליון בבקשה לבטל את צו המניעה נגד המשחקים

— מאת אברהם בן־שחר, כתב „ידיעות אחרונות" —

בעקבות הצו הנגדי לבית־המשפט העליון שהוציא בית־המשפט העליון, יפנו ראשי ההתאחדות לכדורגל את תוצאה, כי במשחקי־השבת יקלח ביום זה [illegible] את המשחקים בליגות בכדורגל.

בירושלים [illegible] כספי, ציבורי ומוסרי — עלול להגרם לספורט ה־ישראלי בכלל ע"י ביטול המשחקים. „שיבוש לזה ה־משחקים יביא להתפתחויות בלתי־רצויות ועלול רק ל־ההתאחדות בגברמיס" — הדגי־שו ראשי ההתאחדות.

מכיוון שאין אפשרות לדחות את סיומן של הליגה, יתעוררו גם קשיים ביציאתה של הנבחרת ל־מסע ההכנות לארה"ב מיד למחרת המחזור האחרון. המדובר בסיור שהשי־בותו רבה מבחינה לאומית ומדינית ושהינו חיוני במ־יוחד לזכות בידידות בזירת הספורט הבינלאומית.

הגבלת ההתאחדות האה־בול בתל־אביב ע"י השופט המחוזי ה"ה. לחנברג, גרם לאפתעה ולאכזבה בהה־אחודות, בקבוצות הכדורגל ובקרב האוהדים. אנשי ה־התאחדות הביעו את דאגתם לגבי הנזק העצום —

המשחקים בליגה הלאומית ובליגה א' צריכים להסתיים לאחר פגרה בת שתי שבתות, כדי לסיים את המאבקים בליגות, בהן נותרו עד סיום העונה עוד חמישה מחזורים. בעקבות החלטת ההתאחדות על ה־פניה לבית המשפט העליון.

נמשכה קבלתם של ספסי ההימורים של ה„ספורטוטו" עד אמש כמקובל. אם ייבוטלו המשחקים שנקבעו למחר, יהיו הספסים האלה תקפים לשבוע הבא — למשחקים שייערכו ב־19 בחודש (ראה גם במדור הספורט בעמוד לפני האחרון).

ווילסון דחה בקשה לובית לנשק בריטי במיליארד לי"ש

בין היתר, רצה קדאפי מטוסים, צוללות, ספינות וטנקים — כ„מחווה לשיפור־יחסים עם לונדון"; — האגף השמאלני ב„לייבור" תוקף את וילסון, ש„בגלל אהדתו לישראל יישארו אלפי מובטלים"

— מלונדון, מאת אורי פורת, כתבנו בלונדון —

החוגים הפרו־ערביים בשמאל הקיצוני של מפלגת הלייבור, פתחו בהתקפה רבתי על ראש־הממשלה הבריטי, הרולד וילסון, על כי לפי הוראתו האישית השיבה לונדון בשלילה על בקשת לוב לרכישת נשק, שנועדה להתבצע בסכום של מיליארד לירות שטרלינג (כ־15 מיליארד ל"י).

טענתם היא, כי בגלל „אהדתו הקיצונית" של הר־וילסון לישראל, עלולים עתה אלפי פועלים בתע־שיית הנשק הבריטית להי־שאר מובטלים.

העתון הלונדוני „דיילי אכספרס" מדווח הבוקר, כי הזמנת הנשק הלובית לא היתה אלא מחווה של ה־קולונל קדאפי, אשר ביקש לשפר בדרך זו את יחסיו עם בריטניה. הסערה פרצה כאשר נתגלו אתמול פרטי רשימת הפריטים הבאים:

רשימת רכש שפירטה את צרכי הרכש הצבאי והלובי נשלחה לסיר לסטר סאר מילד, האחראי במשלה לי־ענייני מכירות נשק, לפני שלושה חודשים. היא כללה הצעת־רכש מיידית לרכי־שת 39 מטוסי תקיפה „יגואר", בערך של 125 מיליון לי"ש (1.8 מיל־יארד ל"י לערך). ללובים נאמר כי בריטניה אינה מו־כנה למכור מטוסים כאלה כיום. הלובים הזמינו ל־אחר־מכן מטוסי „מיראז' פ־1" בצרפת.

הרשימה כללה גם שש צוללות של 1,100 טונות כל אחת, בערך כולל של 200 מיליון לי"ש (כ־3 מיליארד ל"י). אולם, בחו־דש שעבר הורה ראש ה־ממשלה וילסון אישית ל־סיר לסטר סאמילד להודיע ללובים כי „אספקת צוללות כאלה, בשלב הנוכחי, תע־מיד את ממשלת הוד־מלכו־תה בקשיים רציניים". עתה מסתבר, שהלובים מוכנים לחתום על חוזים עם מס־פנות בצרפת ובספרד. ל־בניית צוללות דומות. ה־בריטים דחו גם בקשה לב־נית לרכישת פריגטות, מל־

(סוף בעמוד אחרון)

שני ישראלים חשודים בלוס־אנג'לס בנסיון למכור ציורים שנגנבו בלונדון

שווי הציורים של רנואר, דגא ורוסו — מיליון דולר, והעצורים ביקשו תמורתן 100 אלף דולר

— מאת כתב „אי.פי." בלוס־אנג'לס —

משטרת לוס־אנג'לס עצרה אתמול שלושה אנשים, שני אזרחים ישראלים ותושב ההוליבוד, על נסיון למכור ארבע יצירות־אמנות מאת הציירים רנואר, דגא ורוסו, ערך היצירות — מיליון דולר. המחיר שהם ביקשו היה 100 אלף דולר.

השלושה שנעצרו הם יהונתן פרי, בן 44, תושב חסט־הוליבוד ואזרח ישראלי; מרדכי אבנור, בן 26, אף הוא תושב חסט־הוליבוד ואזרח ישראלי; ו־דייב קיגג, בן 28, מהוליבוד.

היצירות נגנבו מדירתו הלונדונית של זוג רקדני באלט.

מנהל משרד ה„אף.בי.איי." בלוס־אנג'לס, שעמד ב־ראש החקירה, מר הוליאם סאליבן, אמר כי המעצרים בוצעו בעקבות פעולה משותפת בין מחלק הגנ־בות של משטרת לוס־אנג־לס ולשכתו שלו. שלושה הצעורים האשמו בקשר ל־הסתיר ולמכור תמונות ש־הועברו ממדינה זרה באו־רח בלתי־חוקי.

איש ה„אף.בי.איי." אמר, כי בנסנים להוכיח לסוכן ליצירות אמנות, לו הם ביקשו למכור את התמו־נות, כי אכן מדובר ביצי־רות מקוריות — הם הראו לו צילומים של אלה, משי־צולמו בלונדון. הסוכן מסר את הצילומים לידי ה־משטרה, שהעבירה אותם ללונדון, שם אושר כי ה־מדובר ביצירות גנובות.

מר סאליבן אמר, שאם הנאשמים יורשעו בדין, הם יהיו צפויים לעונש מאסר של 10 שנים ולקנס של 10 אלפים דולר כל אחד.

מודעות בידור
ראה מוסף תרבות
עמודים 9—6
●
מודעות לוח כפול
מוסף לספרות
עמ' 15—10
מוסף לשבת 32—20
●
מודעות מצעדי הפזמונים העבריים
ראה מוסף לשבת:
גלי צה"ל עמוד 14
שידורי ישראל עמ' 19
●
מדור בתי עסק מובחרים בירושלים
מוסף לשבת עמוד 12

האזינו הערב
בגלי־צה"ל
בשעה 7.05
בתכנית:
„יום ששי הקצר"
דידי מנוסי
מראיין את
נתן רענן
מזכיר המשמרת הצעירה במפלגת העבודה

ר א ה
במוסף 7 ימים
את שמות משתתפי
פסטיבל הזמר
„יום העצמאות 1975"
בהיכל הספורט
יד־אליהו — ת"א

ההגרלה
של
המפלגה העברית
להשתמשות בכתב
שמופיעה בעמוד 31
נפלה טעות בכתובת
בתל־אביב
צ"ל 98 במקום 83

חדש | לבית
נאה | למשרד
חזק | למחסן
יעיל | למעבדה
וקל | ולמפעל
מודאר־קל
„7 ימים"
עמוד 19

מזג האויר

מזג האויר יהיה חם מעט עם עליה בטמפרטו־רה. הלחות תרד בהרים ובפנים הארץ.

תחזית ל־24 שעות נוס־פות: דומה.

הטמפרטורות החזויות:

ירושלים	25—17 מעלות
תל־אביב	27—16
חיפה	27—14
באר־שבע	31—15
עזה	26—16
אילת	35—22
רמת־הגולן	26—15 מעלות

„2 שליחים סובייטיים ביקרו בחשאי בישראל"

ה־2 נפגשו עם רבין, אלון ופרס; „הארץ": הרוסים ניסו לשכנע בכדאיות ז'נבה; הציעו לערוב לגבולות '67 ולחדש היחסים לאחר תזוזה מדינית □ ירושלים לא מגיבה

— מאת אריה צימוקי, כתב „ידיעות אחרונות" —

מקורות רשמיים בירושלים נמנעו הבוקר מלאשר או להכחיש את הידיעה שהופיעה בעתון „הארץ", לפיה נפגשו בסוף השבוע שעבר שליחים סובייטיים עם ראש־הממשלה, יצחק רבין ועם שר־החוץ יגאל אלון.

נראה כי בפגישות אלה השתתף גם שר־הבטחון שמעון פרס.

לפי „הארץ" אמרו השליחים הסובייטים (שאינם שליחים רשמיים, אלא אישים המקורבים לשלטון — טכניקה מקובלת בדיפלומטיה הסובייטית) כי ברית המועצות תהיה מוכנה לערוב לבטחונה של ישראל בגבולות 1967 ולחדש את היחסים עמה.

„גם דיניץ נפגש"

במקביל לבואם של ה־שליחים הסובייטים נמסר כי בשבוע שעבר נפגש גם שגריר ישראל בארצות־הברית, שמחה דיניץ, עם שגריר בריה"מ, אנטולי דוברינין.

מן הראוי לציין, כי באותו רווח התבטא שר־החוץ, יגאל אלון, פעמים אחדות, כי התקיימו מגעים בין ישראל לבין ברית־המועצות.

בשבועות האחרונים גם ניסו דיפלומטים סובייטיים בבירות המערב להעביר ל־ידיעת עמיתיהם הישראלים את השקפתם, לפיה צפוי כשלון מדיניות הצלבים, ומוטב להתכונן לועידת ז'נבה. הסובייטים הבהירו באותה דרך, כי אינם [illegible] לתקומת כינוס הועי־דה, כי הם רוצים להשלים את ההבנה לכינוסה.

„למנוע קיפאון מדיני"

לדברי „הארץ", היתה אבן מטרת שיגור השליחים לשכנע את ישראל בכדאיות ועידת ז'נבה ולהגיע להבנה עם ישראל לפני כינוסה, כדי להבטיח את הצלחתה.

השליחים הסובייטים אמרו, לדברי אותו מקור, כי בריה"מ רוצה [illegible] ברית־המועצות רוצה לכ־בוש [illegible] שעלול לגרור את מדינות־ערב ל[illegible] הסכם מדיני למלחמה בישראל. מלחמה כזו אינה עולה בקנה אחד עם האינ־טרסים האמריקאים, וצור עם האמריקנים לבין ברית־המועצות, ועליה להשלים את בריכת ז'נבה.

השליחים הסובייטים אמרו לדברי אותו מקור, כי מוסקבה לא תעמיד כתנאי את שיתוף נציגי אש"ף בועידת ז'נבה. זאת, אם ישראל הסכים שהם ישתתפו בועידה לא כנציגים עצמאיים, אלא במסגרת אחת המשלחות של המדינות הר־משתתפות בועידה.

שלום ותיקוני־גבול

[illegible]

היום
מבצע חדש
של
ידיעות אחרונות
חפש ומצא
פרסים ברבבות לירות
מבחר־מוצרי אמקור
ראה עמוד 6
במוסף לשבת

בחקירת העבירות במשרד הבטחון
מיסמכים נבדקים, פקידים ייחקרו

— מאת אריה אבנרי, כתב „ידיעות אחרונות" —

מספר פקידים במשרד הבטחון ייחקרו בימים הקרובים להקירה במשטרה, לאחר שהתברר חשד כי מעשי השחיתות הנחקרים עתה, רבים מבפני שימושים [illegible].

אנשי המחלקה לחקירת הונאה של המשטרה, ש־המחילה השבוע לחקור את החשדות שהועלו בעקבות חקירה פנימית, החלו את־מול לעיין במיסמכים ש־העבירו אליהם מאז נפתחה החקירה. מסמכים אלה, [illegible] ש־הפרשה התגלתה לגבי אחד מבעלי הדפוס הקשורים לרכישת ספקים שונים, תמור־[illegible].

מחלקת הביטחון של ה־משרד ממשיכה בבדיקות פנימיות במחלקות השונות, והוחלט להעביר כל חשד שיתעורר לידיעת המשטרה.

טל: „צה"ל — מיליציה מתוחכמת שאין כמוה"

המומחה האיכותי של חיילי הצבא הסדיר בצה"ל גבוה מכל צבא אחר, משום שמערכת העורכים של החייל הישראלי משתתפת על המסגרת ועל המורשת היהודית.

זאת אמר אמש אלוף (מיל.) ישראל טל, באספת ברנשים בדרגים, בנגב, בערב וכתון ועיון לזכרם של הגי מעין האבירים שנ־שנפלו בפשיטה על מפקדת המחבלים בביירות לפני שנתיים.

אלוף טל, שנשא הרצ־אתו [illegible] זכרו של ה־לדי הם בצה"ל, הרחיב את ה־דיבור על הגורמות המוסריות של החייל בצה"ל. ה־[illegible], לדבריו, „מי־ליציה מתוחכמת, שאין דו־מה בעולם".

בהתייחסו לבעיית המסירות אמר טל, כי עובדה היא כי קהלום הישראלי על אל דרגותיו, איבר מצטייד במקצועות הגדר [illegible] עדיף. המכבבת אינה בעצמה להוזקה ודבקה הוא קבלת [illegible].

סאדאת: הכנות למיגהרה מתחת סואץ

נשיא מצרים, אנואר סאדאת, הורה לממשלה להמ־שיך מיד בהכנות לחפירת מינהרה מתחת לתעלה מד־אץ בגלי העבודה בה מי־למדי — מוסרים המוקר עתוני קהיר.

הדלקת הנר

פרשת השבוע:

תזריע־מצורע

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.27	6.43
תל־אביב	5.45	6.41
חיפה	5.36	6.46

בישראל של היום

יוחנת אגד החדשה בחיפה

פרסום גיל ישראלי

هكذا من الإصل

נפרצה טבעת־ההגנה המגינה על פנום־פן

בדרום־וייטנאם נהדפו כוחות הווייטקונג מהבירה המחוזית הואן־לוק, אך הקומוניסטים התקרבו למרחק 40 ק"מ מסייגון □ חוגים בבירת הדרום: „יותר מסיוע צבאי דרושים מאמצים דיפלומטיים לשלום"

— מאת כתבי סוכנויות הידיעות בסייגון —

[illegible] — זו הפעם השניה בימים האחרונים — מן הבירה המחוזית הואן לוק, אך אותה שעה התקרבו כוחות קומוניסטים אחרים עד למרחק 40 ק"מ מסייגון. [illegible]

עשרות אלפי פליטים נמלטו מאיזור הקרבות לאורך הכביש מס' 1 — חלקם לכיוון סייגון. [illegible]

כוחות המורדים מאיימים עתה במישרין על נמל התעופה [illegible]

יוצאים מפנום־פן

מקמבודיה השכנה נמסר אתמול, כי כוחות המורדים הצליחו לפרוץ בצפונית כ־סנום פן את טבעת־ההגנה הסוגרת על בירה קמבודיה [illegible]

לאחר מכן הודיעה אספקת הדלק והתחמושת באמצעות הרכבת והאוויריה, אולם אספקת האורז הופסקה.

שגרירות ארה"ב בפנום־פן הודיעה לאזרחים הזרים שנותרו בעיר, שלא תוכל עוד לשאת באחריות לבטחונם ויעצה להם לצאת מפנום־פן במטוס הראשון שיוטס.

חשש מה...סיוע

התגובה הראשונה של חוגים מדיניים בסייגון על נאומו של הנשיא פורד מ־אמש, בו ביקש לאשר סיוע צבאי לווייטנאם בסך 722 מיליון דולר וסיוע הומניטרי בסך 250 מיליון דולר, לא היתה תחושת רווחה, אלא חשש, שהדבר עלול לבשר את המשך המלחמה.

חוגים אלה אמרו, כי הד־תביעה להגשת סיוע היא הגיונית, אך יותר מעורה צבאית דרושים לווייטנאם באמצים דיפלומטיים לסיום המלחמה.

מתוצאות סקר מטעם מכון האריס שפורסמו אתמול מסתבר, כי רוב האמריקנים מתנגד לסיוע צבאי נוסף לווייטנאם ולקאמבודיה, אפילו אם יהיה בו כדי למנוע מרחץ־דמים. 75 אחוז מן הנשאלים התנגדו לסיוע צבאי נוסף לווייטנאם (לעומת 16 אחוז מחייבים), 66 אחוז התנגדו לסיוע צבאי נוסף לקמבודיה (לעומת 23 מחייבים) ועל השאלה, אם הם בתנגדים לסיוע צבאי נוסף לקמבודיה (לעומת 23 מחייבים) ועל השאלה, אם הם מתנגדים לסיוע צבאי לשתי המדינות גם אם יש בו כדי למנוע טבח, השיבו בחיוב 57 אחוז ורק 23 אחוז צידדו במתן הסיוע בתנאי זה.

„תלוי בדרבי"

שרת החוץ של ממשלת הווייטקונג, הגב' נגויין תי בין אמרה אתמול לכתב ה־עתון הצרפתי „לה מונד", כי הווייטקונג חותר להשגת יעדיו באמצעים פוליטיים במידת האפשר וכי השימוש בכוח צבאי „תלוי אך ורק בדרבי". היא אמרה, כי בדאו־נאנג חזרו החיים למסלולם התקין ימים בלבד לאחר „שיחרור העיר". בזכות סירובם של התושבים המקומיים.

זנב מטוס וברושים – אנדרטה ל„במבי"

שרידי מטוסו של סרן יצחק עופר ז"ל, שהופל בקרבות מלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן, שובצו בחורשה הקרויה על שמו, ליד יער בן־שמן

זנב המטוס שהפך לאנדרטה בחורשה לזכר יצחק עופר („במבי") ז"ל, שנפל במלחמת יום הכיפורים. משמאל: הורין, מפקד משטרת מחוז ת"א דוד עופר ורעייתו. מימין — האלמנה. (צילום: ו. סימונסקי, „ישראל־סאן")

— מאת צבי ברזון, כתב „ידיעות אחרונות" —

שני שתילי ברושים רעננים וביניהם זנב מטוס מנוקב הנושא את המספר 322 מזדקרים אל השמים על גבעה סלעית בצינורו של יער בן־שמן, באוכה קברות המכבים. ביום החמישי של מלחמת יום הכיפורים נקטע זנב מטוס זה ע"י טיל סורי ברמת־הגולן; ואתו — חייו של סרן יצחק עופר. אך „במבי" כפי שהכירו הכל, אתמול הוסר הלוט — יריעת בד גדולה של תכלת, בשרידי מטוסו של „במבי"; ואנדרטה נוספת ניצבת עתה בעורת האנדרטאות, ב־הוך יער האורגים הצעיר.

סקסי זיכרון טיבה, שאין בהם שב־חה, אבל או תקווה. אולם, אתמול ידע אב שכול למחות דימעה מעיני מאות, וביניהם אישי ציבור, קציני צבא ומשטרה. דוד עופר, ניצב במשטרת ישראל, מפקד מחוז ת"א, אביו של „במבי", ניצב ליד האנדרטה, על סלע גדול, אמר, שהפך בבמה — ודיבר:

בלי שינאה לאיש

„אני רוצה להתוודות מעט. ילדי של משפחה שכולה, השייכת לעם ה־זה, למדינה הזאת — משפחה שגידלה בנים לחופה ולמעשים טובים. רוצה אני לומר כאבי המשפחה השכולה: אין בנו טינה ולא שינאה לאיש. אף לא לאלה שלחצו על הכפתור ושיגרו הטיל לעבר מטוסו של „במבי". ידענו כוחנות לשלום. ומותר לי לומר כאן לעמי העולם, שאוהבים יותר ואוהבים פחות, ולאותר אלה השואפים להכחי־דנו: כאן חיינו; כאן אנו חיים; וכאן נחיה. לא בזכות גודל שהוא, ולא בזכות ספסרות שחורה; אלא בזכות מורשת אבות ובזכותו של „במבי" ד חבריו. ואילו שאלנו אותם, היו אומרים לנו: היו זקופים, היו גאים, היו מלוכדים, ומסל לכל שברו על הנכס לבטנו הלכנו ללא שוב. ומהו הנכס אם לא מדינת ישראל?... ואם יהיה צורך, נעשה את המלאכה שנית. אך הנו איש לא יעבור. אנחנו כאן".

הרבים והמעטים

באות האזינו בדומיה. האזינו ל־„מסדר הנופלים" של חיים חפר. הא־זינו לידיד הדירקטורין של הקרן ה־קיימת לישראל, יעקב צור, שציטט את וינגייט בדצ'יל: „מעולם לא היו רבים כל כך חייבים הרבה כל כך למעטים כל כך". האזינו למפקד של הפנות שדיבר במלים קצרות, במשפטים בני שלוש וארבע מלים, על „במבי" שאהב לחיות, וידע איך; האזינו לדברי הרב איסר פרנקל ש־דיבר על יצחק אבינו, שבהליכתו לעולה היה אות ומופת לכל ה„יצח־קים". שבאו אחריו.

אביבה עופר, אלמנה צעירה ואם צעירה, הסירה את הלוט מעל שלט המקדיש את החורשה לזכרו של „במ־בי". אחד ממאות ואלפי שלטים, ה־פזורים ביערות ארצנו.

חוה חדד עופר הסירה את הלוט מעל האנדרטה. דוד עופר הניח זר וניצב דום, בבגדים אזרחיים, בראש מורכן ובאגרופים קפוצים. אחר הנזחו הזרים האחרים.

את הברוש האחד נטע שריה, הבן שנותר; ואת השני נטע קצין בכיר בשם מפקד חיל־האויר. לזכר „במבי" וחבריו, חיילי צה"ל שנפלו במערכות ישראל.

אחר כך נותר רק שובל אבק ארוך על דרך העפר. כשבאי הטקס מותי־רים את אחריהם עוד גבעה אחת שהיתה למקום עליה לרגל.

אבן מותח ביקורת על הממשלה

לדעתו אין להפריד את המשא־ומתן עם מצרים מכלל המרכיבים של הסיכסוך באיזור □ „אין להירתע מחידוש מגע עם ברית־המועצות"

— מאת שלמה נקדימון, כתב „ידיעות אחרונות" —

חבר הכנסת אבא אבן מתח אתמול ביקורת עקיפה על ראש הממשלה יצחק רבין. בכלי לנקוב בשמו התייחס אבן לאמירתו של רבין לפיה עם מרבהר אש"ף ניפגש רק בשדה הקרב. לדעת שר החוץ לשעבר יש לומר, שישראל מוכנה להיפגש עם כל גורם פלשתינאי, שמוכן להכיר בממלכתה של מדינת ישראל.

אבן הופיע אתמול בישי־בה סגורה של לשכת המש־מרת הצעירה של מפלגת העבודה. בדבריו התייחס לאחדים מהנושאים המדי־ניים העומדים על הפרק, ובמסגרת זו היתה בפיו גם ביקורת נגד מדיניות ה־ממשלה בעניין ירדן.

כללה „רבות ויתורים ב־יהודה ושומרון. כל עוד לא תגלה זאת הממשלה — אמר — יהיה מרחב הפע־לה שלנו בזירה הבינלאו־מית מוגבל.

אמר אבן: היום חשוב יותר לענות ולהסביר מה לפנינו ולהציע תכנית שלום ולא לפסוק בשאלה: מה קרה?

לדעתו של שר החוץ ל־שעבר, הכוח שישראל לא תוכל להתרכז באופציה בלעדית למו"מ עם מצרים, במנותק משאר מר־כיבי הסכסוך באיזור. לכן, לדעתו, יהיה על הממשלה להצטייד עד השנה בסמ־כות לאמץ תכנית שלום כך למשל סבור אבן, שיש לבדוק ביתר עומק ופרוט אפשרות להסדר ב־ניים עם ירדן. המצב הפ־נימי בבדיבים המערב בגדם לוותור כלשהו ממערב ל־ירדן מבלי ללכת אל העם

— כפי שנקבע בהסכמים הקואליציוניים — מבביל את המגמה שלנו רק לאופ־ציה המצרית. לא ניתן ל־השלים לזמן רב עם מיג־בלה זו ויש צורך שהמפ־לגה והממשלה יקבלו אפ־שרות לאמץ תכניות עפ־רה מרחיקות לכת גם ב־גזירת הגדה המערבית.

אבא אבן סבור שעל ארה"ב לחזור ולהדגיש, ש־התנאי להידברות עם גורם פלשתינאי כלשהו, הוא ש־יקבל במוצהר וללא הסת־יגות את ריבונות ישר־אל ועצמאותה. קבלת כל־לים אלה עלידי ארה"ב יבטיחו הגנה על ישראל בדיגבה ובכל מסגרות אח־רות.

בעקיפין התייחס השר לשעבר גם לביקורת שמר־תה ד"ר קיסינג'ר לגבי ה־השפעות של עניני פנים בישראל על מדיניות חוץ. בהקשר זה הזכיר אבא אבן דברים שכתב קיסינג'ר בעצמו על נקודת האיזון הקיימת בין מדיניות חוץ ופנים. „אך בהתייחסו ליש־ראל — אמר אבן — מתע־לם מכך קיסינג'ר".

אשר ליחסי ישראל בריה"מ אמר אבן, כי אין להרתע מפני חידוש המגע עם מדינה זו. במגע הרש־מי האחרון — שהיה בדב־בה — היתה עמדתה של בריה"מ חמורה בנושא הט־ריטוריאלי. לעומת זאת היו לה שתי עמדות שאינן שליליות בעיקרן: הכרה ב־צורך, שהערבים יכירו ב־ריבונותה והתהוה הלאומית של ישראל והודעת בריה"מ, המכירה בלגטימיות של ה־גבולות מדי יוני 1967. „אכן, עמדה זו אינה זהה עם עמדתנו אבל היא רחוק מעמדת האויבים הקי־צוניים שלנו". תבל שלא נמצאה דרך להמשך הדיא־לוג שנפסק בז'נבה.

בנושאים אלה היתה את דברי אתמול שר והדתות ד"ר י. רפאל במושב מרכז סיעה ליכוד ותמורה ב־מפד"ל. הוא אמר, כי יש תימוכין לדעה, שכל מהל־כיו המדיניים של נשיא מצרים — כולל נאומיו בכלי התגימות הפיסביות כבירכה, בימי שיחות קי־סינג'ר ואחריהן — אינם אלא מלאכת מחשבת של הסוואה והטעייה. לא מן הנמנע, כי מסתתרת בהן כוונה להרדים את הערנות הישראלית לקראת ההקפה פתע חדשה, בתאמת עם האויב בצפון ואולי אפילו עם שכנתנו במזרח.

רפאל אמר כי ייתכנו וי־תורים מרחיקי לכת בסיני אם אמנם יביאו להפסקת המלחמה ותחיינה ערבויות משכנעות שזו לא תתחדש עוד. „לא ניטול על עצמנו סיכונים לבטחוננו ללא תמורה מדינית ממשית. נדחה בתוקף איומי אויי־בים ולא נכנע ללחצי ידי־דים". הוא הביע תקוותו כי הצעגים המצביעים על יחסי־נו עם ארה"ב יחלפו.

אלון: ניתן ליישב את הניגודים בין ארצות־הברית לישראל

בפגישה, עם מתישבי הגליל התחתון אמר שר החוץ כי לא יביא, בסיורו באדה"ב, עמדות חדשות

— מאת עמנואל אלנקוה, כתבנו בצפון —

ישראל הסכימה לאמצר למצרים תנופה נרכב בכמיש אסטרטגי, הנהגו לשליטת צה"ל, מן הצוך פואץ הף למוצלבת של שהה־הנמוך באבו־רודיס, לאחר מסירתה למצרים. היא אף הסכימה שכלי־הרכב המצריים ייסעו עליידי חיילי האו"ם, לא עלידי צה"ל — זאת גילה אתמול שר־החוץ, יגאל אלון, בפגישה עם הוועד המקי־שבים בגליל התחתון בכפר טוהיתה, בכפר־תבור.

גילוי אחר של אלון: ישראל הסכימה לנסיגה מרחיקת לכת במעברים ב־סיני — בתנאי שתוכל ל־החזיק בשטח שיופקד ב־ידי האו"ם מיקום אתראה כנגד אתר משיפוש בכוח. העמדה הישראלית. ישראל הסכימה שגם ההבערים יציבו במקום מית־קן דומה.

לדבריו שר החוץ היתה ישראל מוכנה להחליף את הנוסחה של ביטול מצב ה־לוחמה בנוסחה של הימנ־עות משימוש בכוח. העמדה היתה מצרית אפשרית. ישראל הסכימה שגם

מצרים יאריכו את נוכחות כוח החירום באיזור לתקו־פה ארוכה. המצרים הסכי־מו להאריך את ההסכם ל־שנה אחת בלבד — זאת כל שאר ההצעות הישראל־יות דחו על הסף.

שר־החוץ גיבה את הדעה המקובלת בעולם — שה־שיחות עם קיסינג'ר הוש־עו בגלל עקשנות של יש־ראל. „אני רוצה להוקיע עלילות אלה", אמר.

באשר ליחסי ישראל־ארצות־הברית סבור אלון כי ניתן ליישב את הניגודים בין שתי המדי־נות. אולם, הוא לא הוציא מכלל אפשרות שההכרזה על ה"הערכה מחדש" [illegible]

שר־החוץ מנה את ארבע הבירות, העמודות כיום בפני ישראל:

● שמירת הקיפאון הנוכחי — ברירה שהוא מתנגד לה בכל תוקף.

● הסכם ביניים מוגבל. ב־אם המצרים יתייחסו בהבנה לתביעות היסוד של ישראל.

● הסכם מקיף וכולל ב־בזירה משפטית־מדינית ו־טריטוריאלית אסטרטגית גם יחד, על בסיס של ביטול מצב־המלחמה.

● חידוש ועידת ג'נבה („אני מאמין כי לוועידה זו נועדו תפקידים חשובים — בתנאי שהיא תוכן כ־הלכה".)

בשיחה עם כתבנו על בשיפור הקרובה לארה"ב אמר אלון כי הוא לא יעלה עמדות ישראליות חדשות בשיחה עם קיסינג'ר.

לדבריו הוא התמן על ידי הנהגת המגבית המאוחדת, כדי להופיע בהפגנות כנסים ברחבי ארה"ב. לעד אל ההודים ולהסביר להם את המערכה המדי־נית. הנוצרת בפני ישראל.

השר אמר, כי לא נקבעה לו כל פגישה עם הנשיא ג'ראלד פורד; וכי באורחים הם שיקבעו את הוכניה סיורו.

הרב הראשי עובדיה יוסף: „מכנסיים עדיפים על פני חצאיות המיני"

הרב אמר זאת בהשיבו על שאלות מאזינים בתוכנית הרדיו „עשה לך רב". קביעות אחרות של הרב יוסף: מותר למכור בית־כנסת נטוש בחו"ל כדי לבנות בית־כנסת בישראל; ומותר להאזין לקבלת שבת ברדיו בחדר אמבטיה שאין בו אסלה

אין כל רע שאשה תלבש מכנסיים — בתנאי שהם יהיו מצורים בצורה, המזיקה לגוף — כך פסק הרב הראשי עובדיה יוסף בתשו־בה לשאלה שנשאלה בתכ־נית „עשה לך רב" של שידורי ישראל, בהגשתו של אברהם דורה.

רצוי, כמובן, לדעת הרב יוסף, שבנות ישראל ילבשו שמלות צנועות. אך, אם לבחור בין מכנסיים וחצ־איות־מיני — יש להעדיף את המכנסיים.

בתשובה לשאלה אחרת פסק הרב הראשי, שגיסור אין אורחים אינם מחויבים חליצה. מאותו הטעם רשאי כהן לשאת גרושה, שהיתה נשואה לבעלה בנישואין אזרחיים.

הכהנים והמלחמה

אחד המאזינים שאל: כהן שהרג את הנפש, אסור לו לשאת כפיו ולומר בר־כת־כהנים, מה דינם של חיילי צה"ל, שהם כהנים, והשתתפו בפועל בקרבות נגד האויב? האם מותר ל־הם לשאת כפיהם בברכה?

הרב הראשי פסק, כי חייל, המגן על המדינה ועל חיי־יהודים, אין לראותו כ־הורג את הנפש, אי כרוצח. חייל מקיים את המא־מר „הבא להורגך — השכם והורגו" ומשום כך מו־תר לו לברך בברכת־כהנים.

בתשובה לשאלות אחרות פסק הרב הראשי:

● מותר לשתות חלב מ־לאכותו אחרי אכילת בשר.

● מותר למכור, או להרוס בית־כנסת בחו"ל, שאין בו מתפללים, ולהוציא את כספי התמורה להקמת בית־כנסת בארץ־ישראל.

● מותר להאזין לתוכנית קבלת־שבת ברדיו גם אם מתרחצים אותה שעה באמ־בטיה — בתנאי שאין אסלת בית־שימוש בחדר האמב־טיה.

שאלה של מאקטיקה

לשאלה, אם לפי ההלכה מותר למפד"ל להשתיף ולי השתתף בממשלה, לפרות שחוק השבות לא בא על־יין על תיקונו, השיב הרב הראשי, כי עוד לפני כינון הממשלה שאלה המפד"ל שאלה זו.

מותובה לה — זו שאלה של מאקטיקה פוליטית. הרב הראשי עובדיה יו־סף אינו סבור, שרבנים צריכים לנקוט עמדה ול־ההתערב בשאלה כסוג זה.

גם כיום הוא סבור שאת חוק השבות יש לתקן וחובת שרי המפד"ל להשתדל ול־השיג את התיקון. אולם, אם עליהם לעשות זאת בהד־יותם בתוך הקואליציה או [illegible]

ירושלים מייצאת בעשרות מיליונים'

מפעלי הבירה מצטרפים למבצע „העובד המצטיין"

מימין לשמאל: חיים שיף, כתריאל טכורס, ד"ר אלכסנדר רפאלי, צבי רוזן, אהרון דישון, יהונתן זרגרי, פנחס אפיק, גד סואן, שלמה לוריא. (צילום: צחקס אהרון)

— מאת כתב „ידיעות אחרונות" בירושלים —

השלב המעשי הראשון במבצע „העובד המצטיין" נפתח אתמול בבירה, בהשתתפות נציגים של אירגונים כלכליים, התעשיינים, מלונאים ונציגי יצרנים ועובדים.

השלב המעשי הראשון של מיבצע „העובד המצ־טיין" סיועד לבחור את ה־עובד המצטיין בקידום ה־ייצוא. את הטקס פתח ד"ר אלכסנדר רפאל, (שניהל גם את הטקס כולו). נציג ההודרה הציבורית של מיב־צע „העובד המצטיין", מ־טעם לישכת התיאום של ה־ארגונים הכלכליים.

ד"ר רפאל, בברכו בשם ההודרה הציבורית, הביע את הערכתו ל„ידיעות אחרונות" על אשר בימים אלה יזמו אירגון מיבצע זה, שמטרתו פירוין רב ב־עבודה ומאמצים לייצוא ב־כל שטחי הכלכלה היש־ראלית. ד"ר רפאל עמד על הצורך בעצמאות כלכלית, שפירושה גם עצמאות מדי־נית. הוא אמר שבמוכה אחר יכולים אנשי המשק לפעול — שטח הייצוא.

[illegible] ניתן החתך למיבצע, הביא דיבר המשרד גד סואן, ש־סיפר, כי כאשר הכליה ל־יין המיבצע בפני השר, הוא קיבל אותו בברכה. הוא איחל, בשם השר, הצ־לחה למיבצע, בתקווה ש־הדבר יביא להגברת ה־ייצוא.

את ברכת העיריה הביא סגן ראש עיריית ירושלים, צבי רוזן, שהביע להשתף מיבצעים מסוג אלה למיב־צעים לאומיים, מתוך תקוה שהדבר ישמש להגברת ה־פריון, הוא מסר את ברכתו של ראש־העיריה למיבצע.

אחריו בירך אהרון די־שון, מנהל ברכת התעשיות בירושלים, שהביא את בר־כת שר־התעשיה, הוא אמר שטוב הדבר ש„ידיעות אחרונות" יצא למיבצע ש־יעורר בציבור הרחב את שמעת העובדים המצטיינים.

מבצע בירך פנחס אפיק, סגן בנהל החברה הכל־כלית של ירושלים, שעבד על שיפור צפי הבירה על ידי הרחבת הפיתוח בעיר.

את ברכת התעשיינים הביא ירושלים — היה שלמה לו־ריא, מרכז האיגוד המקצו־עי בבירה, הוא אמר, ש־ירושלים בייצאת היום ב־היקף של עשרות מיליוני דולארים מתוצרת ירושלים ומציאות הישראלית אחרת. בכל מקום ראה עד כה — גם העובדים וגם המעבי־דים. לכן, יש לברך על יזמה זו, כדי להצדק בהקצאת את הציבור ולעודד את אלה המשכבים שניתן לעשות יו־תר.

את ברכת המלונאים, ה־ביא חיים שיף, יו"ר ההס־תדרות המלונאים בבירה, הוא אמר שמיבצע זה היה צריך להיעשות, בעצם, לפ־ני יובל שנים. תהיה, אם ה־מיבצע גם מעבר לכל ה־מצפוין.

את ברכת ההולכים ה־ביא יהונתן זרגרי, שעבד על הפריון הגבוה בענף ה־הולכים, הגביע, היקומה של המיבצע יביא את הפריון לכל הכלכלה בארץ.

אהרון המבריכים, שהיה למוביצה גם הסמורת על ה־טקס, שנערך באולם ה־תעשיה על מוצרת מפעלי ירושלים — היה שלמה ל־

בתום הטקס הסבירו מארגני המיבצע את פרטיו והשיבו לשאלות הכתב־עים.

ההסתדרות הוסמכה לפזר מועצות פועלים

החלטה על כך נתקבלה בתום דיוני מועצת ההסתדרות ומועצת חברת העובדים בקיבוץ שפיים □ ההתנגשויות האישיות והסיעתיות נמשכו גם אתמול. סדרנים הופעלו כדי להוריד נואם של רק"ח מן הבמה, לאחר שקרא להכרה בזכויות הפלשתינאים

— מאת יוסי בר, כתב „ידיעות אחרונות" —

[illegible]

בין ההחלטות האחרות שנתקבלו:

● ההסתדרות תפעל לבלי־מת תהליך ההתייקרות על־ידי ייעול הפיקוח על ה־מחירים; הבטחת מחירים יציבים למוצרים חיוניים; הוזלת מוצרים שמחירם ב־שוק העולמי ירדו; ספיגת אמצעים עודפים מן השוק וצימצום הפער בתיווך.

● הצעות חוקת בן־שחר הן תוכנית נכונה להבראת שיטת המיסוי הישיר.

● ההסתדרות תפעל להח־אמת מכשיר תוספת היוקר לתנאים החדשים, בעקבות הרפורמה במס.

● חברת העובדים תפעל, בראש וראשונה, להבטחת תעסוקה מלאה לעובדים.

או כדי לשבור שביתה?

כמובן שהוא הסתפר גם על צבי רכסר בשאלו: — „איך יכול לקרות שבהל במיפעל הסתדרותי הזוב ביותר מצלה על דעתו ש־בתפקידו לרקוד לפי חלילו של שר האוצר — פנחס ספיר ולהעביר מיליונים של ההסתדרות — למיפעל ספ־סרי ביגלאומי?"

והקיבוץ סעודה סרף אב־גרי גם את חברת התעשיה הלאומית. „אני מכיר מי־פעל בארץ, בו הגיעו יחסי העבודה למימדים שערורי־תיים כמו באל־על. זהו חברה, שבה שותפה ההס־תדרות, ושמנהיג פועלים — משה כרמל הוא ראש מוע־צת המנהלים שלה".

האיש שיצא להגן על רכ־סר היה ירוקא המנכ"ל ה־חדש של „סולל בונה" אלוף (מיל.) צבי זמיר. „זהו צעת מצח", קרא. „להטיל מצל בכה זו בצבי רכסר האיש־מות שלא הוכחו".

תגובה מקורית על פר־שת „אל־על" באה מפי מנ־כ"ל ההסתדרות ירוחם משל. קונן המוכ"ל: „הלקנו ב־„אל־על" הוא רק שני אחוז דים. אבל, המכות שאנו סו־פגים בגללה מביעות להס־פים וחמיכה אחוזים".

הוא הביע את דעתו כי על ההסתדרות להסתלק מ־עסק כזה שיש לה בו רבי־אחוזים בלבד. עם זאת קרא הוא לשיתוף יתר של ה־עובדים בהנהלות המשק ה־ממלכתי והציבורי, ללא כל קשר עם אחוז הבעלות של בידי ההסתדרות.

„להוריד אותו!"

את חקירת הסיום של המועצה סיפק דוד חנין (רק"ח), אשר עלה לבמה כדי לנמק הסתייגות של סיעתו באות מהצעות החד־לטה של המועצה — וגלש לפסים פוליטיים בקראו ל־נסיגה ישראל מן השטחים ולהכרה בזכות ההגדרה ה־עצמית של הפלשתינאים.

תגובת נציגי הליכוד הי־תה זהה עם תגובת פר על כמלית אודמה.

„להוריד אותו!" זעקו. „בוגד שכמותך!"

חיינך התעלם מן הזעקה, והמשיך בשלו. המהומה גברה מרגע לרגע, ובסופו של דבר נאלץ מנהל הישי־בה להורות לסדרנים להוריד את הנואם בכוח.

דקות ספורות לאחר מכן הפכו הדיונים — בציני רק"ח והליכוד — לבצלי ברית. כאונם: הם היו הי־חידים שהצביעו נגד ההצ־עה.

בעד ל„אל־על"

„מונו־האודור" הסופר ש־אפיין את כנס המועצה מ־תמול, עיקר המאבק המילולי התנהל בין צלצות המשמר לש ליכוד — רק"ח — פבי תורים.

הגיית את האש עזרא גבאי (אחות), שהסתער בשצף קצף על עיריית תל־אביב, המתכוננת להרוס 350 די־רות בכפר־שלם.

„אנו מבצבים להפסיק הרס נפשע זה!", קרא הנואם, „הוא עלול לגרום לשפיכות דמים".

נציגי הפנתרים עלו על הגל והצטרפו למקהלה.

„בזן לצייר!" שאמו. „בזן לעיריית תל־אביב, הרוצה לרצח את עזרת המזרח!"

„חמד ה„אל־על"

אורי אבנרי (בריח) הפ־דיר להסתער על יצר אור: חברת העובדים.

„בשביל מה קיימת חברת העובדים?" שאל הוא. „כדי לבנות את קרית־שמונה. או כדי לבנות את האדוד? כדי להפריח את הנגב, או כדי להפריח את ליכטנשטיין? כדי להמוך במאבקי עובדים

מאסר עולם לבדואי שעמד בראש „בני סיני"

שלושה בדואים נידונו אתמול בביהמ"ש ה־צבאי בעזה לעונשי מאסר מ־25 שנה עד מאסר־עולם, באשמת השתייכות לרשת־חבלה.

הנאשם עלי מוהמד חלף בדואי בן 30 מסיני, נידון למאסר עולם באשמת היותו ראש חוליית ארגון „בני סי־ני" — ארגון חבלה ראשון מסוגו המסונף לאירגון „אל פתח". שהארגון נוצר בקרב ה־בדואים באיזור לארה ש־בקרחת סיני. שני שותפיו לרשת, מוחמד גאמי באר־רק, בן 26 וסלימן חבאני סאלם, בן 30, בני שבטם, נידונו ל־25 שנות מאסר כל אחד.

השלושה, יחד עם עוד שניים אחרים, התארגנו ל־חוליית חבלה עוד ב־1971. או אסם אז מוקשים מאזורי הקרבות בסיני והיניחו אותם בכבישים הדרכיים משה כדי לגרום חבלות, ב־4 בקי־רים כדמן לפציעתם של 11 חיילי צה"ל והאשמות אלו הובאו לדין בפני השופט רב סרן גיפה שהרד.

ד"ר ה. רוזנבלום

החידה

ספיר הוא איש ישר. בכך היינו נשבעים על ההגיג.

מאות מיליונים. ואולי אפילו מיליארדים עברו תחת ידו — בלי שמיל שוחק אחד דבק אליו אי מגב! ההכל במעוטו, שהוא צריך לבחון. והיוחנות. אני אישית מסופק אפילו בכך, אם איש זה, כהשקיע אלפי שעות של פרץ בהפרחת הארץ הזאת באו עלותו אליה, מסוגל עתה, כפי שציבורים האמריקאים, „לתחום על ציק" שמסוגל לתחום עליו כל בתב „אבד".

ודבר זה בל יהיה על בתפיתנו.

כי אפילו אנשים ישרים — כשבאים לידם מיליונים כתהליך כיפאמורפוזה מסויימת. ב־מבמאליותם ויש שהם מתחילים להתייחס למב־שיהם אחרת מבה שהם התייחסו אליהם קודם. קוראים לזה „היהודדות בהרגל ובדרך". שכן לא כל אחד הבא בלבו לשמור בכל מצב על עצמו.

ספיר לא היה צריך אפילו לשרוח — בכך. במחוזים אנו שהוא לא עמד כעורך בפני צבע הבשיה. שסמה „פיתוי". כי הדבר שפיתה רבים (ואמילו טובים) לא פיתה כעולם אותו. הוא אף לא חשב על זה. כך בשעת המפלגתי וכך בשעת הפרסונלי. ולכיון שאין אנו רואים את „דבר בובן מאליו" — היה ונשאר תמיד יחסנו לספיר, חרף ההבדלים בדיעה, יחס של הערצה עמוקה וכנה.

ב.

אף על פי כן — ראו: השמות, שצלו באחרונה בשמי הכרוניקה הכספית־הפלילית בארץ, הם שמות שבעליהם הועלו אל מרומי המשק שלנו ברוב המקרים ע"י ספיר.

ורבים השואלים עתה את עצמם: איך יכול היה לקרות הדבר?

הן ספיר הוא לא רק אדם פיקח אלא גם מחזיק בעל כושר הבחנה לגבי מי שבא במגע עמו.

ומה קרה לו שהוא היה כה עיוור כלפיהם? חידה?

ג.

ואכן, לנו ברור כיצד לפענח אותה:

מה שאירע אצלנו הוא הוצאה של — הנגד חילופים בשלטונו.

כי כאשר השלטון במדינה מתחלף — ביצ־בת תמיד בפנים הסכנה שמהר יבוא שלטון אחר במקומו, שלטון שכקורל המפלגתי אחר הכוונות המדיניות אחרות. שלטון שיהיה בצונין לחשוף בעברם של שלטונו העבר ליקויים ולפהוג את המבירות והתיקים של־הם בהגיעו למקומם, כדי ללמד מתמנים ביקורת על ההווכות והמחדלים ההמעבירות שלהם... ובהיות הדבר כבה, עוקד תמיד ה־ביטון הקיים על כל צבד מצבדיו בשבע ולפ־עמים בשבעים ושבע עינים. פן יהיה במעשיו היום כדי להשהיד את פניו בעיני אלה הצע־דים לרשת אותו מחר. שאכן ברור לו, כי אם יימצאו בו פגמים יעלה לו הדבר לאחר מבן בהארכת זמן שהוהו באופוזיציה. שאליה הוא יעבור לכשירחק מהגה...

ד.

ואילו כך — ביוזא. מה אכפת אם מנהל בנק ישראל עוקב במידה שמחות אחרי הפ־קידות בבנקים שלנו ואחרי פעולותיהם של הבנקים הללו? ומה אכפת איזה סדר שורר באבו רודס? ומה אכפת אם המצב איננו משביע רצון בהנהלת המשק בצה"ל? ממילא לא ידעו על כך. ואם ידעו — מה זה יִשנה?...

כי באין אימה ה„מחליף" עליך חייבת השוטת לבך להתרופף.

והיפוכו במשטר שבו השלטון אינו מתחלף אף פעם.

שאכן שלטון כזה — למה ידאג לכך ש־ביום יבוא ויחשוף מבעיו? הרי אין „מישהו" כזה במצא במשטר אשר קיים בארצה. באשר כעולם לא היתה בו אלטרנטיבה ולא עולם לא תהיה לו אלטרנטיבה. והשלטון כובטח למפלגתו לבבה — ממי עליו לפחוד, וכמה עליו להיזהר, איפוא?...

והוו מצב המוביל כמעט באורח טבעי ל־ריבוין של סטיות מסולמות. כי העדר „סכנת החילופין בשלטון" מעודד גסיות לאו דווקא אסמטיות בנפש המנגנון הממשלתי ה־קיים. אך גרוע הרבה יותר מזה הוא, שמבצב זה מרגיל גם שליטים ישרים להתייחס ב־קלות דעת להתפקידים. כי מה יש? במילא הכל יישאר „במשפחה"!

ואז בא מה שבא.

ה.

והו מה שאירע אצלנו.

ה.

לדמוקרטיה הרבה חולשות. אך יש לה גם צד חזק: פחוד של השלטון הקיים מיורשיו. מיורשיו הפוטנציאליים. דבר זה כל כך חשוב למדינה, שלמענו בלבד כדאי להיצמד בדמוקרטיה — חרף ליקוייה האחרים.

יתר על כן: חילופי שלטון שיטתיים נחוצים אפילו לשלטון עצמו. וספיר הוא הדוגמה לכך: כי־בשהר של דבר הוא הסובל יותר מכל ממה שקרה עתה במשקנו. שכן מצביעים עליו. מרמזים עליו. מתלחשים עליו. כאילו הוא האחראי לסקנדלים אשר פשו אצלנו, כשהאמת היא שאין בינו וביניהם קשר, פרט לקשר שבחוסר „השומה־לבו" המסתקת לשאלת ה„מה יאמרו האופוזיציונרים" בשעה שהוא היה עסוק במינויים...

ללמדנו, שחילופי שלטון דרושים לדמוקר־טיה לא רק כאשר המחליפים טובים מן המוחלפים, אלא גם כאשר הם שווים להם, ולפעמים אפילו כאשר הם גרועים מהם. כי עצם ה„סכנה" שבחילופים כבר יש בה כדי „לחשמל" את השלטון הקיים וכך לגנוד בעורקיו פחד מתוצאותיהן של הזנחותיו בהווה. דבר העשוי רק להועיל.

אפשר להגיד בפה מלא, שמפלגה העבר־דה השלטת אצלנו למעלה מיובל שנים בלי

עיצוב בינלאומי
במחיר עממי!
המבצע נמשך עד ה־30.4
הזדמנות נדירה לרכוש ריהוט מושלם במחירי הנחה מדהימים!!!
אליהו גלילי מציע להכנס לאולם התצוגה המפואר של 500 מ"ר, לראות, להנות ולקנות. נצלו ההזדמנות במשך מבצע זה בלבד!

סלון מלא	פינת אוכל	מיטה זוגית
דגם „אריזונה", ספה כפולה — 4 מושבים + ספה דו־מושבית (מיני) + כורסא, עשוי מקטיפה סינטטית ותוצרת חוץ, במבחר צבעים מרהיבים, במחיר ללא תקדים:	דגם „פיקדילי" שולחן 70×150 ס"מ, ניתן להגדלה עד 80 ס"מ + 6 כסאות עשויים סקאי דמוי עור. במחיר הפתעה:	דגם „קליפורניה" 140×190 ס"מ + 2 שידות + טואלט מחובר למיטה.
4,900 ל"י בלבד!	1,490 ל"י בלבד!	רק 1,950 ל"י

כמו כן הנחות עצומות ומיוחדות, עם אפשרות לתשלומים נוחים, גם על המבחר המגוון שבאולם!!!
40 דגמי סלון, פינות אוכל מיוחדות, חדרי שינה אכסקלוסיביים, חדרי ילדים ומטבחים, ברמה גבוהה ובטיב מעולה!
מעצבת פנים תבקר בביתך חינם!

רהיטי א. גלילי
תצוגה: רחוב סירקין 13 גבעתיים
ע"י כיכר נוח, אוטובוסים 67,63,61,60,57,52,45 טל. 735125

هكذا من الإمل

קיסינג'ר טילפן מירושלים למצרים על ויתורים ישראליים מפליגים - אך לשווא

תמורת השאר הציעה ישראל נסיגה עמוקה מצפון למעברים, ויתור על פירוז השטח המפונה ורשות הציב מיתקני התראה מצריים בשטח הנמצא בשליטת צה"ל, אבל סאדאת לא הסכים לשנות עמדתו

— מאת כתבנו המדיני —

בין הצעות ישראל למצרים באמצעות ד"ר קיסינג'ר היתה הצעה לאפשר למצרים להקים מיתקני אלקטרוניים להתראה ולהחזיקם בשטח בשליטת אספקטיבית שבשליטת ישראל.

הצעת ישראל שהיא על צירים ערכם, שלפי הר... מצריים מרכבים... אלקטרוניים שלה... שיותר לה להמשיך... המתקנים במובל... בשטח מצרי.

... בלי פיקוח ישראלי ובלי ביקורת על מעבר שיירות האספקה שלהם, ושהמעבר של ישראל בחלק הצפוני של סיני תהיה עמוקה ורחבה יותר מהקו המקביל למעברים בגידי ובמיתלה: מדובר בנסיגה, בפינוי ...

ופרדים ומצפון לה. עד כדי רוחב לאום השיבה. במעברים עצמם היתה ישראל מוכנה לסגת עד מחציתם. בדייונותיה האחרונות של ישראל היו: ● משך קיום ארוך יותר

של ההסכם — כ־3 שנים. המצרים הביעו נכונות לי הארכת מנדט כוח האו"ם לשנה בלבד. ● אבטחה אמינה יותר מצד המצרים שאלה לא יצטרפו למלחמה אם תתקוף סוריה את ישראל.

● צימצום ההתנהגות של מצרים במלחמה הכלכלית נגד ישראל.

המצרים היו מוכנים לעשות ויתור סימלי רק בנושא השלישי. סאדאת הודיע כי הוא מוכן להסיר את החרם מ־3 חברות אמריקאיות, כולל פורד וקוקה קולה, שהחרם כבר הוסר עליהן למעשה קודם. רק לאחר תשובה זו היה ברור כי ישראל אינה מוכנה לוויתורים נוספים לאלה שכבר עשתה.

אזכרה
לי. בן־צבי ז"ל

אזכרה ממלכתית לנשיאה השני של מדינת ישראל, יצחק בן צבי ז"ל, במלאת 12 שנה לפטירתו, נערכה אתמול בבית הקברות בהר המנוחות בירושלים. באזכרה השתתפו: רעייתו, רחל ינאית בן צבי; הנשיא, פרופסור אפרים קציר; יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו, שרים, ח"כים ואישים רבים. את טקס האזכרה ערך הרב הראשי לצה"ל, אלוף מרדכי פירון, שנשא תפילה לעילוי נשמתו של בן צבי ז"ל.

פרס ישראל לד"ר ה. כגן

מאת מנחם ברש, — כתבנו בירושלים —

נוסף על 5 הפרסים שכבר נמסר עליהם, יינתן ביום ה' עצמאות „פרס ישראל" גם לד"ר הלנה כגן, רופאת ה' ילדים הירושלמית הנודעת, על מפעל חייה בתחום הרפואה.

היה זה שר החינוך והתרבות מר אהרן ידלין שפנה אל ועדת שופטים למתן פרסים על תרומות מיוחדות למען החברה והמדינה, שתמליץ בפניו על מתן פרס לאשה דגולה זו. רבי שנת האשה הבינלאומית.

ד"ר כגן פתחה את בית החולים הראשון לילדים בירושלים עוד בשנת 1916 ומאז פעלה רבות בתחום הרפואה בירושלים. מזה שנים רבות פעלה ד"ר כגן במחלקת הילדים של בית החולים בקור חולים, הנקרא על שמה. בשנת 1958 קיבלה את אזרחות הכבוד של ירושלים.

בכלא רמלה נערך אתמול טקס נישואיו של אודי אדיב

סילביה קלינברג, שנישאה אתמול בכלא רמלה לאודי אדיב, ממעה לטקס הנשואין, לידה — אחד הסוהרים. (צלום: יוסי רוס)

— מאת אריה אגוזי, כתב „ידיעות אחרונות" —

למשך שעה קלה הוסרו אתמול את מדי האסיר מאודי אדיב והמלבושים שלו ... לבנות בחדר: לא כחול, ליד אנשי האסירים ... של כלא רמלה, נערך אמש טקס הנישואין של הצעיר מקיבוץ גן שמואל, שנדון ל־17 שנות מאסר בעוון ריגול.

זמן קצר לפני השעה שבע הוכנס אודי אדיב לחדר והתנשק עם הוריו, עם קומץ בני משפחה וידידים קרובים, בצד הם משוחחים, נפתחה הדלת והכלה נכנסה לחדר בלוויית הוריה ומספר ידידים. סילביה קלינברג, בת ה־27, לבושה בשמלה פרחונית, על רקע שחור ובידה ארנק שחור, ניגשה אל ידידה. צתו ראתה בשבועיים האחרונים, מדי שבועיים, מבעד לשכבת ברזל בחדר הביקורים בכלא, והתנשקה עמו ארוכות.

כבה דקות מאוחר יותר הגיע למקום הרב ישראל גלזר, רבה הראשי של רמלה ולאחר שיחה קצרה עם החתן והם אביו, ניגש לעריכת החופה. קולו נקטע מדי פעם על־ידי הצלילים המאפיינים כל בית־כלא — רעשן של דלתות הברזל, הנסגרות בפרוזדורים האחרים.

לאחר שבירת הכוס, ניגשו נשים לפריסת שתי העוגות והגברים מזגו יין משני בקבוקים. שעה לאחר שאודי אדיב הוכנס לחדר, רמז לו אחד הקצינים והוא החל להפרד מהנוכחים. להיצות ידיים, נשיקות ועוד נשיקה לאשה, ששמרה על שלווה מופגנת, במשך כל הטקס.

אודי אדיב הוצא מהחדר „בו נערך טקס נישואיו והוחזר לתאו. כעבור שבוע יחזרו שוב אודי וסילביה כמנהגם, בשבועיים האחרונים וגם הפעם תפריד ביניהם סבכת הברזל בחדר הביקורים.

הרבית על אשראי מכוון להון חוזר תועלה ל־15 אחוז

נגיד בנק ישראל, מר משה זנבר, הודיע אתמול, כי החל בסוף חודש אפריל תעלה הרבית על אשראי מכוון להון חוזר, במגזר הספנים, מ־13 ל־15 אחוז.

הוא אמר את דבריו בהרצאתו על מצב המשק הישראלי ... בפני מנהלים של ארגונים, מפעלים, חברות ומוסדות, שאורגנה על ידי המרכז הישראלי לניהול במלון תל־אביב. ...

תשובה לבעיה זו נמצאה בפיתוח המשק על ידי הרחבת התעשיה, יצוא ליצירת תנאים נאותים להתרחבות היצוא בתחומי הרווחיות ...

קים לשינוי במבנה המשק. דבר המחייב האטה בפעילות הכלכלית בענפים מסויימים כדי שאפשר יהיה להרחיב בענפים המתאימים לשיפור מאזן התשלומים.

וילסון

(סוף מעמוד ראשון)

תות גדולות, ספינות־סיוע צבאיות וספינות לסיור חופים, מלבד כמה שמות מוקשים בגודל בינוני. ...

שיטת המיסוי הנסיונית ב„ישקר" העלתה את מוסר העבודה והתפוקה

השיטה, שקבעה מס נמוך על שעות נוספות ופרמיות הקדימה את המלצות ועדת בן־שחר. „תופעות המחלה" ירדו בשני חודשי הניסוי ב־70 אחוז

— מאת צבי לב, כתב „ידיעות אחרונות" —

שיטת המיסוי הנסיונית, שהונהגה לפני חודשיים במפעל המתכת „ישקר" בנהריה, ואשר הקיפה את 200 עובדי הייצור במפעל, גרמה לכך שמוסר העבודה עלה לאין־שיעור ומכת ההעדרויות מן העבודה, נעלמה כליל — זאת אמר אמש מנהל העיון הסיקור, שהקדים את ועדת בן־שחר, זאב ורטהיימר.

„הפועלים השתכרו כמו 400—500 ל"י יותר בכל חודש", גילה ורטהיימר. „הם מפסל קיבל יותר תוצרת; וגם ממס־הכנסה ומן האוצר לא נגרע דבר." עתה נסתיים הנסיון...

נאום פורד

(סוף מעמוד ראשון)

המערבית חזקים יותר", הוא הדגיש.

על היחסים עם בריה"מ אמר פורד: „מעניין של שתי מעצמות־העל הוא לי כונן ביניהן יחסים יציבים יותר תוך צימצום המתחים. אולם, לא נוכל לקבל על בריה"מ תגלה מידה של מתינות אם ארה"ב תגלה חולשה או הססנות".

צוות בינמשרדי: חוק השבות חל גם על העדה הפלשית

הקביעה מבוססת על חוות דעת הרב הראשי, עובדיה יוסף, מלפני שנתיים

— מאת מנחם ברש, כתבנו בירושלים —

צוות בינמשרדי, שמונה על־ידי שר המשטרה, היום ... הוחלט כי חוק השבות חל גם על היהודים הפלשים, יוצאי אתיופיה. ...

פעוטות בגני הילדים באופקים לא קיבלו ארוחת צהריים

הסיבה: אי תשלום דמי ההזנה ע"י ההורים במועד

בגני הילדים לגיל הרך באופקים לא מוסקה שלשום ארוחת־צהריים לפעוטות, שהוריהם לא שילמו במועד את דמי ההזנה המוקצבים עבור חודש מארס.

באחד הגנים, בו שוהים 35 ילדים, נמסר לכתבנו, כי רק שישה ילדים קיבלו ארוחת צהריים ...

„רווקא שילמתי"

הודעה מוקדמת

אגודת מסאדאת לצ'ו אן לאי

נשיא מצרים אנור סאדאת שיגר איגרת ראש ממשלת סין, צ'ו אן לאי, ...

מיסידה בגרמניה

גן מ. גלעד ... למנוחות

עובד „שיכון עובדים" חשוד בקבלת שוחד

מאת משה רונן, כתב „ידיעות אחרונות"

יעקובי ווייסברג

בן נולד לנו

את ליאיר

נכד ל:

קלרה ויעקב קרם | מרים ודוד זסטבקר

דבורה וזיסי סתוי

בית־יולדות תל־השומר

לדורון נבון ורעיתו

מזל טוב לנשואיכם

מאחל:

מוזק נבון, כפר המכביה

במלאות שלושים לפטירתה של רעיתי, אחותנו והודתנו היקרה

אסתר סולומון ז"ל

פודול אילואיי — יאסי — צתלית

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, ג' באייר, תשל"ה (14.4.1975), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית־העלמין בצהלית.

אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 3.00 מתחנה הרכבה בחיפה.

המשפחה

במלאת שלושים למות יקירנו

מאיר קדים ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה ולגילוי מצבה ביום ראשון, ב' באייר, תשל"ה (13.4.75), בבית־העלמין בקרית־שאול, בשעה 4 אחה"צ

נפגשים ליד השער.

המשפחה

ההודעה נתונה לכל מכריו

מדינת ישראל

משרד הבטחון / אגף השיקום

המחלקה להנצחת החייל

רס"ן **אמיצי זבולון** ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים

ביום ראשון ב' באייר תשל"ה (13.4.1975) בשעה 15.00, בבית הקברות עין המפרץ.

אזכרה וגלוי מצבה ליקירנו

שמעון גור ז"ל

תתקיים ביום ראשון, ב' באייר, תשל"ה (13.4.1975), בבית־הקברות בקרית־שאול, בשעה 16.00.

נפגשים בשער בית־הקברות.

ההודעה נתונה לכל מכרינו בכתב ובע"פ.

אביבה, יואב ואפרים גור

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו

עמנואל (מנו) **בג'אין** ז"ל

נעלה לקברו ונכבד את זכרו ביום שלישי, ד' אייר תשל"ה (15.4.1975) בשעה 14.00, בבית העלמין בהר הזיתים, ירושלים. נפגשים ליד שער הכניסה.

המשפחה

מדינת ישראל

משרד הבטחון / אגף השיקום

המחלקה להנצחת החייל

סמ"ר **רייבר חנוך** (פסח) ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים

ביום ראשון ב' באייר תשל"ה (13.4.1975)

בשעה 15.30

בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.

במלאת שנה לפטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

נחה הירש ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה (13.4.75) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער החדש.

משפחות הירש, ריס, אלוני

בננו חברנו היקר

רס"ן **זבולון אמיצי** ז"ל

שנפל במלחמת יום הכפורים

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, 13.4.75, ב' באייר תשל"ה, בשעה 15.00 אחה"צ, בבית הקברות שבקבוצנו.

המשפחה

וקבוץ עין המפרץ

אזכרה וגלוי מצבה

של בעלי, אבינו וסבנו היקר

שמואל לוינסון

ז"ל

בר' פסח ז"ל מוילנא

תערך על קברו בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון, ב' אייר תשל"ה, 13.4.75 — בשעה 4 אחה"צ.

אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 3.00 מבית המנות רח' כצנלסון 10 בת־ים.

המשפחה

להתייחדות עם יקירנו

אברהם אנדלמן ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה בבית העלמין בחולון.

ביום ב', ג' באייר (14.4.75).

מתאספים ליד השער בשעה 14.30.

המשפחה

בננו יקירנו

סמל ראשון

פסח חנוך רייבר הי"ד

שנפל בנבורים בטעו לימוך על התעלה במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים

ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה, 13 באפריל 1975, בשעה 3.30 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול.

בשעה 2.40 אחה"צ יצא אוטובוס מבית הורי המנוח, רח' אבן־גבירול 186, תל־אביב.

משפחת רייבר

לאדוארד נתן

אתך באבלך הכבד במות

אביך ז"ל

עובדי המחלקה למיקרוביולוגיה הזוכית

אוניברסיטת תל־אביב

במלאות שלושים לפטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

אסתר פרל שפיגלמן

ז"ל

תתקיים אזכרה וטקס גלוי מצבה ביום שני, ג' אייר, תשל"ה (14.4.1975), בבית־העלמין בצור־שלום.

אוטובוס ייצא מבית המנוחה, בקרית־מוצקין, רחוב רוקח 31, בשעה 16.00.

משפחות:

ימי, מצקר ושפיגלמן

במלאת שנה לפטירת יקירנו

יוסף דרור (פרידלנסקי) ז"ל

תתקיים אזכרה ביום שני, ג' באייר תשל"ה (14.4.75) בשעה 2.00 אחה"צ — בהר המנוחות, ירושלים.

אוטובוס ייצא בשעה 1.30 מבית המנוח, רחוב המלך ג'ורג' 14, ירושלים.

המשפחה

בצער רב ובינון קודר אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

אסתר לנדוי

אלמנת ר' שמואל חיים (ש.ח.ל.) ז"ל

ההלויה תצא היום, יום ששי, ל' ניסן, תשל"ה (11.4.75), בשעה 9.30 בבקר, מבית ההלויה הצירוני, ברח' דפנה 5, ה"א, ל. בית באיר", רח' המלך ג'ורג', ירושלים ומשם בשעה 11.30 למנוחה לבית־העלמין בהר־הזיתים.

המתאבלים:

בנותיה: נחמה שטרנברג, רבקה פלפיר

אחיה: צבי עזיאדי, ב"ב

נכדיה: היה הדה אשל

נינה וכל בני המשפחה

במלאות שנה לפטירתו של בעלי ואבינו האהוב

ד"ר **עמנואל הרמן** ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ב' באייר, תשל"ה (13.4.1975), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית־העלמין בקרית־שאול.

אוטובוס ייצא מבית המשפחה, תל־אביב, רח' המלך ג'ורג' 88, בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאות שנה לפטירתו של יקירנו

משה פייצ'ר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, ב' אייר, תשל"ה (13.4.75) בשעה 4.30 אחה"צ בבית־העלמין בב"ב.

נפגשים בבית־העלמין.

רעייתו: שרה בנותיו: זמירה ודרור פינקלשטיין רחל ואהוד פז המשפחה

למשפחת לויטס

משתתפים הכנה באבלכם במות חברנו וידידנו שנפטר ללא עת

שלמה ז"ל

חברת מנוף ועובדיה

חולון

עירית בת־ים

אסור הרחצה בים

עירית בת־ים מודיעה שמטעמים תברואיים **אסורה הרחצה** בחוף הים עד להודעה חדשה.

שרותי ההצלה של העיריה ושרותי עזר אחרים — **לא פועלים.**

הציבור מתבקש להמנע מרחצה בחוף בת־ים.

„שרותי חוף הים"

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

הדסה ויסוצקי ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ולגילוי המצבה ביום א', ב' באייר תשל"ה, 13 באפריל 1975 בשעה 16.00, בבית העלמין בחולון.

אוטובוס מיוחד ייצא מביתנו, רח' רמז 33 ת"א בשעה 15.15 ויעבור ליד בית „אגד" בשעה 15.30.

המשפחה

טקס גילוי מצבה על קבר של חברנו השהמנו

עקיבא רייכהרט ז"ל

יתקיים ביום ראשון, 13.4.75, בשעה 2.00 אחה"צ, בבית־העלמין הצה"ל — כפר סביר.

בית קולנוע „פאר" — חיפה

רבבות הצועדים בשומרון -

ב„גדולה בצעדות ישראל" שואלים את הממשלה:

מה עוד מביא אלון לקיסינג'ר? אנו - לא נרפה!

עלה עלו ונעלה!

גוש אמונים

דבר כזה לא היה ולא יהיה באופנת אלנבי

מתחילים את המכירה המטורפת ביותר

באופנת אלנבי

ברחוב אלנבי 79 תל־אביב

החל ממוצ"ש ה־12.4.75

	מקודם	רק ל"י
מכנסיים קורדרוי לילדים ולילדות	85	15
אוברולים קורדרוי לילדים ולילדות	95	20
חולצות לילדים ולילדות עם ציור קארטה	59	10
חולצות לגברות עם גב חשוף	75	15
חולצות לגברים מטריקו שרוול קצר	45	10
מכנסיים ג'ינס גברדין ועוד לילדים/ות	110	כמעט חינם
חולצות מודפסות קייציות לגברות	75	15
בגדי־ים לגברות חדישים ביותר	135	35
שורטים לילדים ולילדות מפירמה ידועה	69	15
חולצות עם תחתון לגברות מודל פריס	125	20
חולצות לגברים מוואל אמיתי של ביתח"ר זנדי	120	35
מכנסיים גברדין, קורדרוי לגברים ולגברות	110	35
גולפים לגברים ולגברות חדישים ביותר	95	15
חולצות לילדים ולילדות מודלים חדישים	69	10

שחמטאים: עולים - לתחרות בארה"ב

רבי האמנים העולים מ־ברית"מ ולאדימיר ליברזון וליאוניד שמקוביץ' וסגנית אלופת העולם בשחמט אלה קושניר יוצאים הבוקר ל־ארצות הברית כדי להשתתף בתחרות שתחל בשבוע הבא.

המדעיר יתחיל בתחילת השבוע בלון פין שבקליפורניה בהשתתפות מאות שחמטאים, בהם רבי אמנים בולטים שהוזמנו להתמודד על הפרסים הגבוהים ש־הראשון בהם הוא 4000 דולר. התחרות תמשך כעשרה ימים. לקראת סוף החודש צפויים השחמטאים לחזור ארצה.

יום ב' - בלי מזג אויר

המהנדסים, העובדים ב־שירות המטאורולוגי, ימנעו ביום ב' מסירת תחזית מזג אויר, בכלל זה לגורמי ה־תעופה האזרחית.

על כך הוחלט אתמול ב־אסיפה כללית של 70 ה־מהנדסים, שהתכנסו כדי ל־דון בבקשת סנקציות, ל־אחר שלטענתם מפרה הנ־הלה משרד התחבורה את הסכם העבודה. בכך שעד היום לא בוצע הסעיף לפיו יצאו חמישה מהנדסים מדי שנה להשתלמויות בחו"ל.

80 נערים עובדים יפוטרו בעיריית ת"א

שמונים נערים שליחים, העובדים בעיריית תל־אביב, ישוחררו מעבודתם. על הפיטורים, שייכנסו לתוקפם ב־1 במאי, הוחלט במסגרת מדיניות הקיצוצים של ה־עירייה, לפיה ישוחררו חלק גדול מהעובדים הזמניים בעירייה.

דובר העירייה אומר את המסכן, שישג מפיטורי ה־נערים העובדים בכמיליון ל"י בשנה.

נגד הפיטורים יצאה את־מול החטיבה המקצועית של הסתדרות הנוער העובד ב־תל־אביב הטוענת, כי מספר הנערים העובדים בעירייה הגיע ל־120.

ליום א' הקרוב זימנה ה־חטיבה כנס הורים של הנע־רים והנערות העובדים ב־עירייה, כדי להחליט על דר־כי פעולה נגד הפיטורים.

חופי רחצה נפתחו באשדוד

עיריית אשדוד היא מן ה־ראשונות בארץ אשר פתחה רשמית את חופי הרחצה שלה.

העירייה הציבה מצילים בשאיפה המרכזיים של העיר ועושה פעולות הכנה שו־נות, כגון הקמת סככות, מקלחות ותחקים שונים.

על „הטעית" חברי כנסת

בעקבות רשימתו של כתבנו י. תובל, שהופיעה ב־„ידיעות אחרונות" ה־ביהכ־חסה למעשיו של ח"כ אבר־ראי, על הפצת חברי ועדת הכספים של הכנסת בעניין מיזוג חברת פוספטים ב־נגב בע"מ וצרד כימיקלים בע"מ, ביקש דובר משרד המסחר והתעשיה להעיר:

„הדיון בועדת הכספים ב־27.12.74 לא נסב על מי־זוג חברת פיתוח אחת עם חברת פיתוח אחרת אלא על העברת הבעלות על מני־יות הברות הממשלה מהמגב־שלה להברת הגג „כימי־קלים לישראל".

לפיכך מיזוג שתי חב־רות ממשלתיות אין כלל צורך באישור ועדת הכס־פים, אלא בהחלטת מועצת המנהלים, אישור השר ה־ממונה, אישור ועדת צבורית בהתאם לחוק עידוד התעשיה — מכים ואחר כך אישור סופי באמצעות צו בית משפט.

הדברים שנאמרו ביקי־בת ועדת הכספים של הכנ־סת דאז התייחסו להעברת המניות לכיל ללא שום קשר לביצוע הצפוי בין פוספטים בנגב וצרד כימי־קלים בע"מ.

אינג' ש. אודרין — יו"ר הקבלנים בתל־אביב

באסיפה הכללית השנתית של ארגון הקבלנים והבו־נים בת"א—יפו נבחר אינג' שמואל אודרין לתפקיד יו"ר הארגון. מר אודרין, שהיה בעבר סגן יו"ר הארגון, עד כה בראש ועדת הכבודה של מרכז הקבלנים הבונים בישראל והבר פעיל בעירית תל־אביב.

זכו בפיס

בהגרלה הרגילה של מפ־על הפיס מס' 15/75 שהת־קיימה אתמול זכו הכרטי־סים הבאים:

ב־500.000 ל"י — 246294.
ב־100.000 ל"י — 675037
ב־50.000 ל"י — 580962
ב־10.000 ל"י — 230731 ו־790748.
ב־5.000 ל"י — 121933 195822 247908 328609 397886 431311 651099 733548 738990 776747.
ב־1.000 ל"י — המסתיי־מים ב־00833 02136 06730 25966 36281 59295 91975 95411 79851.
ב־500 ל"י — המסתיימים ב־06250 06904 23321 27132 34947 38096 47537 64651 67016 83922.
ב־200 ל"י — המסתיימים ב־2126 7005 9009.
ב־100 ל"י — המסתיימים ב־0008 0044 0276 0601 0817 1012 1071 1073 1619 1937 1966 2534 2950 3352 3488 3586 3745 3886 4529 4534 4537 4793 4822 5675 5730 6787 7176 7274 7563 7678 7766 7812 7902 8281 8303 8332 8530 8985 9283 9370.
ב־6 ל"י זכו הכרטיסים המסתיימים בספרה: 6.

הגרלת יומא:
ב־30 ל"י — המסתיימים ב־341 559.
ב־12 ל"י — המסתיימים ב־61 63.
ב־6 ל"י — המסתיימים ב־01 11 12 17 21 32 35 39 42 52 53 56 58 64 66 74 78 81 86 93.

ספורט

ההתאחדות מערערת על ההחלטה לא לקיים מחר את משחקי הליגות

ביהמ"ש העליון עתיד לקבוע היום אם תושבת פעילות הכדורגל בשבת

— מאת אברהם בן־שלום ומשה רזן —

ההתאחדות לכדורגל יצאה הבוקר לעתירה נוספת למען קיום המשחקים שנועדו למחר בליגות השונות. מתוך אמונה כי בית־המשפט המחוזי בתל־אביב לא היה צריך להתערב במשחקים ושגה כהחלטתו כאשר אסר בצו־מניעה את עריכתם בשבת, ביקשה ההתאחדות מבית־המשפט העליון רשות לערער על הצו או לעכב את ביצועו.

גורלן של הליגות תלוי, אי־פוא, בהחלטת בית־המשפט ה־עליון, שאמורה להינתן בשעות הצהריים. זאת לאחר שהשופט המחוזי ה. ש. לחוברג, אשר אסר אתמול לקיים את המש־חקים ובכל הליגות, לרבות ל־נוער ולילדים (!) דחה אחה"צ גם בקשה נוספת, לעיכוב ביצוע הצו שהוצא עליה.

● **התייעצויות קדחתניות**

ראשי ההתאחדות, אשר קיי־מו מייד אחרי הדיונים בבית המשפט המחוזי התייעצויות קדחתניות, ראו כחובתם הצי־בורית לערער על רוע הגזירה, מתוך חשש לנזק העצום והכב־די, הציבורי והמוסרי, שעלול להיגרם עלידי ביטול השמח־קים מחר. ראשי ההתאחדות לכדורגל איתנים בדעתם, כי הפסקת הפעילות הסדירה לא תביא למניעת ההתפרעויות, אלא להפך הוא. כל סטיה בה־תוכנית, שנקבעה לאחר עיקר לים מקצועיים מתאימים, עלו־לה להביא רק להתפתחויות בל־תי רצויות ולהגברת התופעות השליליות.

אנשי ההתאחדות הביעו: „אך הקיוננו כי הם נכפה בכל האמצעים העומדים לרשותה, כדי להשתלט על התופעות השליליות בכמה משחקים ואם קיימת אמונה כי הפסקת הפעילות בשבת אחת יכולה „לטהר" את ה־אווירה ולהרתיע, הרי שב־ליגה הלאומית הליגה א' עצרו שהה ההתאחדות המש־חקים אחרי... ההפסקה של שתי שבתות.

לאחר שהשופט לחוברג דחה אחה"צ בביתו את הבקשה ל־עיכוב ביצוע צו־המניעה, נפ־תחה הדרך לפניה אל בית ה־משפט העליון. כרבית הבוי־„מסה ההרוס", נבחר רק ב־אתרונה כדי לדאוג למהלכם התקין של המשחקים במהלך רים הבותרים. שקדו אנש עד שעה מאוחרת בהכנת ה־חר מי המערכה המשפטית הנוכ־חת.

● **„לא בשם לכל"**

הכדורגל התחיל להתגלגל אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב בעקבות בקשתו של עסקן־הכדורגל הוותיק, חיים ברעם, להפסיק את המשחקים, כל עוד לא יינקטו בצעדים ה־מתאימים שיהציגו עלידי לוח־סיר האלימות. הוא טען בהם, כי בקשתו הוגשה בשם תרדה ל„אלימות, הסירור ושפיכות דמים" המשתלטים על המשח־קים ומפריעים לו, כאוהד כדורגל, ליהנות מהתחרויות.

מבטי הכוח של משפטי־יה, במסגרת מותרים שוטים רבים, כי מר ברעם בעצמו... אוהד של הכדורגל. (בשם הכדורגל זה ייזכר).

היועץ המשפטי של ההתאחדות אף טען, כי בקשתו של העסקן הוותיק לא הוגשה בי־תום לב, אלא כדי להציל את ככבי הולון מנשירה לליגה ג', אולם השופט סירב להתייחס למניעיו של מגיש הבקשה ול־טענות המשפטיות של עו"ד יפה, כי אין עילה חוקית ל־תביעתו של מר ברעם וכי אין גם יריבות בינו לבין ההתאח־דות.

כדי ללמוד על מצב הכדורגל אסף לעצמו כבוד השופט בראש, קטעי עתונים מה־ימים האחרונים. אותם הוא ציטט גם במהלך הדיונים (אחד הקטעים שהקריא התייחס ב־מקרה להתפרעויות במשחק כדורסל...). כאשר טען עו"ד יפה, כי התפרעויות אלימות ואסונות, מופיעים גם בשטחי־ חיים אחרים (בדיסקוטקים, ב־תגרנה בכבישים), כפי שזה הוזכר בתצהיר־הנגדי של ההת־אחדות, „זכה" הפרקליט לבט־רתו החריפה של השופט: „קר־אתי את העתון הבוקר. אותה עוד תצטער על כך, עוד תצ־טער..."

● **לא „פטנט" ישראלי**

מידע על הנעשה במשחקים סיפק אחר־כך אוטו פריד, יו"ר איגוד השופטים, שהוזמן להעיד ע"י מר ברעם. מר פריד גרס, כי ההתפרעויות מתבצעות ל־רוב בליגות הנמוכות, בישובים קטנים ומרוחקים, בעיקר בגלל מצב המיתקנים והיעדר גדרות וחדרי הלבשה מוגנים לשופ־טים.

כקצין משטרה ותיק (עד לפ־ני שבעה החדשים) ושופט פעיל בעבר במשך 24 שנים הבהיר מר פריד, כי ההתפרעויות אינן „פטנט" ישראלי, הן נעשות גם בארצות נאורות ואפילו ביתר שאת. לדעתו האלימות היא תו־פעת לווי לכדורגל שאפשר ל־צמצמה ע"י השקעת כספים ב־שיפור המתקנים, אך לא למגרע אותה לחלוטין.

כאשר נשאל על כך על־ידי השופט המחוזי, אמר עד ההגה, כי הפסקת ה־משחקים אינה פתרון ל־דעתו לבלימת ההתפרעוי־יות, והמקוצות מבייתים עלולה הפסקה כעין זו ל־הגביר דווקא את האלימות בשטחים אחרים.

מנהל ההתאחדות, מר יוסף דגן, שהגיש את התצהיר ה־נגדי בשם ההתאחדות, פירט את האמצעים המגוונים שבהם נוקטת ההתאחדות להשלטת סדר במשחקים: העסקת מש־רד חקירות, קשר אמיץ עם ה־משטרה, הענשה חמורה במוס־דות הכשפתיים ומשפטיים, פעולות הסברה וחינוך וכו'. הוא עמד גם על הנזק הכספי (של כמיליון וחצי ל"י לשבוע ע"י שיתוק הטוטו ואובדן ה־הכנסות ממכירת כרטיסים), ו־הציבורי שעלול להיגרם בג־לל אי־קיום המשחקים, שבהם מעורבים כרבבת שחקנים, שופ־טים, מאמנים ועסקנים והחזים כ־200 אלף צופים.

לגבי ההנחה, שהבירור המש־פטי של בני־יהודה נדחה ה־לבוע בגלל איומי אוהדים וה־נחה שהסתכמה גם כן על ידי־עה בעתונות, הבהיר מנהל ה־התאחדות, כי הקבוצה משכו־נת־התקוה ביקשה בעצמה את הדחיה כדי להכין הגנה מש־פטית. הבהרה נוספת ומפורטת בעניין זה סיפק עו"ד מיכה ויתקון, מחברי ועדת המשמעת (שהיה במקרה באולם) אשר נענה לבקשת הדחיה.

● **הנזק העצום**

באי־כוח ההתאחדות, עו"ד יפה, טען אחר־כך בדיברי־הסי־כום שלו, כי לעומת הנזק ה־עצום שעלול להגרם ע"י מתן הצו המבוקש, לא יפסיד מר בר־עם דבר אם תידחה בקשתו, שכן ממילא אין לו סיכוי לד־כות בתביעה עצמה (הפסקת ה־משחקים עד להשלטת סדר ב־מגרשים). אולם גם טענה זו נדחתה ע"י השופט.

השופט המחוזי מתייחס ב־המשך ההחלטה לאלימות הגו־ברת בהתנהגות הציבור בארץ ובעולם, וגם השתתפותו הפעי־לה של הציבור בגורל המשחקים מקבלת ביטוי של אלימות. „ב־אחרונה הגיעו הדברים מנסי־נות לשחד שחקנים מבויימים להסלת אימה עליהם והייגו עדים לא רק להפגנות אלימות ושילהוב יצרי האוהדים של קבוצה זו או אחרת, אלא גם לפגיעה ברכושם של שחקנים כמו הצתת מכונית, שלא לדבר על איומי טלפון".

בהתייחסו להודעתו של שר החינוך והתרבות, כי הוא שר קל להפסיק את המשחקים, קבע השופט המחוזי בהחלטתו: „ה־דבר לא מימש את הידהוד ד־טוב שלא עשה כך שכן ה־כדורגל הוא ספורט חשוב... יש השיבות לספורט מאורגן... אך נשאלת השאלה האם העליה ב־אלימות היום משקלה כזה, ש־צריך לשקול מחדש כלום נכ־ון לקיים עוד משחקי כדורגל מאורגנים בישראל ?... ברור ש־אין להתיר למצב הנוכחי ל־המשך ובוודאי שאין להתיר לו לרדת מטה־מטה. היום מס־תפקים באיומים בהפגנות וב־פגיעה ברכוש. אך האם עלינו לחכות עד אשר תהיה פגיעה בגוף ובחיים חלילה ? תשובתי לכך היא: לאו ברור".

השופט המחוזי החליט, איפוא, שלא לקיים את המשחקים בלי־גות בשבת הקרובה. „כך שה־ציבור, השחקן והאוהד יוכל, בבדידה שזה נתון לו לא לצנן את ההתלהבותו ומעשיו בתכ־נון או בפועל".

עוד נקבע ב„מילה אחרונה" של ההחלטה, כי הבירור ימ־שך ביום חמישי ואז „ישקל ב־ודש קיומם או אי־קיומם של המשחקים בשבת הבאה (ב־10 בחודש).

אלא אם כן יחליט היום בית־המשפט העליון אחרת.

● השופט שנאסף על מעורבו־תם של משה ("מוסה") קרוב ויעקב אפשטיין, מבזיק, לכא־רה, הגבת כתבי־אישום נגד שניהם — על כך נודע ממקור משטרתי.

חוקרי המשטרה, המשיכים עדיין בחקירתם, עוסקים במק־ביל בהכנת כתבי האישום נגד השניים, שיואשמו כחשודים בפעלת השפעתם על כדורגל־ני מכבי תל־אביב, שלא להתא־מץ במשחק הליגה הלאומית עם בני־יהודה שנערך לפני כ־שלושה שבועות ואשר הסתיים בנצחון 0:1 של קבוצת שכונת התקוה.

„החלטה לא טובה"

מקורבים לענף הכדורגל מחווים דעתם על החלטת ביהמ"ש המחוזי שלא לקיים מחר את משחקי הליגות

— מאת פנחס זהבי —

החלטת השופט המחוזי, שלמה לוונברג, היכתה אתמול בתדהמה את הרחוב הספורטיבי. מספר רב של אנשים העוס־קים בכדורגל או המקורבים לענף, לא ניסו להסתיר אתמול את הפתעתם־אכזבתם במסק־הדין, אך ביקשו להימנע מלהרחיב את הדיבור מאחר שהמדובר בסוב־יודיצה.

בין אלה שחיוו את דעתם בנושא היו:

● יגאל גריפל, מ"מ ראש עיריית תל־אביב ולשעבר מהאי־שים הבולטים בכדורגל הישראלי, הגדיר את החלטת בית־המשפט כ„לא טובה". לדעת גריפל תגרום ההחלטה לשיבושים בליגה ובתוכניות הנבחרת הלאומית. „הטיפול במשחקים מפוקפקים צריך להיעשות במקביל לקיום משחקי הליגה. אינני חושב שהפסקת משחקים הקדם או הפתור את הבעיה שהיא תופעה חוזרת ככל שהעונה מתקרבת לסיומה".

● מנחם הלר, יו"ר ההתאחדות לכדורגל: „אינני יכול לבקר את פסק־הדין כל עוד שהערעור שלנו טרם נשמע בפני בית־המשפט העליון. ההחלטה מהווה פגיעה קשה בכדורגל הישראלי. אני יכול לומר רק, שהכדורגל שלנו הוא חלק מהחברה הישראלית ומה שנעשה בשטח זה אינו גרוע יותר מאשר המתרחש בשטחים אחרים".

„מקווה שלא תחול דחיה"

● דוד שווייצר, מאמן הנבחרת הלאומית: „זה לא טוב לכדורגל ולא טוב לנבחרת. אם מגיש הצו היה רוצה את טובת הכדורגל, הוא היה צריך להעלות את הנושא לפני שבועיים, בעת הפגרה. כידוע עתידה הנבחרת להמריא לאר־צות־הברית ב־18 במאי, יום אחד לאחר סיום הליגה. אני מקווה שלא תחול דחיה, שכן האמריקנים עלולים לבטל את אירוח הנבחרת הישראלית. קיום המחזור הזה בשבת הבאה ודחיית המחזור האחרון לאמצע השבוע יפגעו בשחקנים הטובים בלאו־הכי מהשישית רבה. באיטליה באלצה המשטרה לפזר קהל בגז מדמיע. האם בשל כך הופסקה הליגה ?"

● צבי רוזן, קפטן הנבחרת ומכבי ת"א: „אני מצדד בהפס־קה הכשחקים באורח מלא ולא לשבת אחת בלבד. למשחקי העונה הזו אין כל טעם. אולם להחלטה אין כל ערך, שכן האוהדים יאגרו כוח וינקמו ביתר נוקשות בשבת הבאה... ההפסקה של שבוע רק תכביד על השחקנים והקבוצות. לבעיה שהתגלתה העונה בצורה בולטת יש רק פתרון אחד — התערבות מכשית ורצינית של המשטרה. התאחדות — ותהיה הטובה בתבל — לא תוכל לעשות כלום ללא תמיכה איתנה של המשטרה, וכידוע למשטרה שלנו יש עוד כמה תפקידים חשובים..."

„רק קשיים לקבוצות ולשחקנים"

● מנחם אשכנזי, שופט בינלאומי: „ההחלטה טובה ולא טובה. היא היתה יכולה להיות טובה אילו היה מנמק השופט את החלטתו ומביא להפכה בתודעה הספורטיבית בישראל. אולם הפסקה של שבוע לא נותנת מאום. היא רק תגרום קשיים לקבוצות ולשחקנים".

● משה סאלם, אוהד כדורגל תל־אביבי: „חבל. אין לי מה לעשות בשבת. אני מקווה שלמרות הכל יהיה בשבת כדורגל. כדי להתגבר על מה שקורה אצלנו ישנן דרכים רבות. הענשי־הזה לא יסייע לאף אחד".

מאבק־בין־גבוהים — אמש ביד־אליהו. בתווך: כדורסלן הפועל ר"ג שלמה בלום ומצדיו יריביו יוסי לדה (מימין) ואריק מנקין. קבוצת מכבי ת"א ניצחה 73:86 (צילם: יוסי רוט)

שתי הרמת־גניות לא הצליחו למנוע את הגמר: מכבי ת"א - גבת/יגור

— מאת רפאל נאה —

אלופת המדינה בכדורסל, קבוצת מכבי תל־אביב, תופיע ב־22 בחודש במבצע ה־14 בתולדותיה כמגר גביע־המדינה — נגד הפועל גבת/יגור, שתתייצב לראשונה בגמר.

אמש בהיכל יד־אליהו, בשלב חצי הגמר, הצליחה מכבי תל־אביב לשמור על כבודה, כאשר גמלה לסגניתה, הפועל רמת־גן, על הפסדה בליגה (93:89), בגב־הה גבוה יותר — 73:86 (37:42).

הפועל גבת יגור נזקקה במע־גן מיכאל למאבק מדבי נגד מכבי רמת־גן, וניצחה רק לאחר סיום מרתק — 72:74 (32:40) — כדי לזכות בכרטיס ההשתתפות בגביע אירופה למחזיקות גביע.

בכבי ת"א תשתתף (כרגיל) במפעל האירופה. הפועל רמת־גן הפורצי תל־אביב (אחרי הפ־סקה של 5 שנים) ישחקו בגביע קוראץ'. מכבי רמת־גן לא תי־טול חלק באף לא אחד מהמפ־עלים האירופיים.

האירופה. בבהקה ביחוני ל־מדי. נתנה את הטון ברוב שלבי המשחק. הרמת־גנים אומנם הצ־ליחו בכמה משלבי המשחק ל־הקשות על יריביהם את הכלא־כה — הם הקטינו את הפער עד כדי נקודה ואף הובילו 34:35 (בדקה ה־18) — אבל הפר להם הכוח דווקא ברגעי הכשבר של מכבי ת"א.

ביתבי ת"א רכשה יתרון כבר בפתיחה — 4:12. עליו שמרה עד כמה דקות מההפסקה. כאן רכשו הרמת־גנים יתרון — 34:35 אותו איבדו תוך שניות. במשך זמן של מהצית הדקה בלבד הצליח מרדכי ארואסטי להוסיף כלושה כדורים. ובחזר עם אביטר הוביל את חבריו ליתרון 37:42 בתום המחצית הר־אשונה.

ארואסטי יצא בדקה ה־24 בגלל חמש עבירות, אבל שני הנשכיינים האחרים אשם של מכבי ת"א — אביטר וברקוביץ' — הובילו את קבוצתם לנצחון היקר — 58:69, 61:76, 73:86.

מצטיינים

● מכבי ת"א: ברודי, ברקוביץ ובנקין 4 כ"א, אביטר השחורן

● הפועל ר"ג: קרן 3, זילברמן ומליניאק 1 כ"א.

למכבי ת"א קלעו: אבישר 32, ברקוביץ 22, ברודי ובנקין 12 כ"א, ארואסטי 8, גוימארק 2; **להפועל ר"ג:** קרן 29, קפלן 20, מליניאק 8, בלום וזילברמן 6 כ"א, גוטליב 4.

שפטו: טייבלום ושמש. לצופי 3.000 צופים.

ההחמצה הגדולה

מכבי רמת־גן החמיצה אמש הזדמנות יוצאת מהכלל לנצח את הפועל גבת/יגור ולזכות ב־כרטיס ההשתתפות בגביע־אי־רופה למחזיקות־גביע.

אהוד שפירה כבר ב־14 נקודות היתה קבוצה ה־התגוננות, הצליחה הק־בוצה לעשות צעדה נפלאה להתאו־שש בצורה נפלאה ה־קבוצה... 74:72 — אבל אז לא עמדו להקבוצה עצבי־הם, הם החמיאו ביצ־רים...

הרמת־גנים לא הצליחו ל־צמצם מהות לסל את ברכי יגאי, שעבה כהל הפונה על רהור וקלע 32 נקודות (21 ב־מחצית השנייה). יגאי נהגה כ־רגיל במסירות טובות של אי־תמר מרזל.

דקה ד־15 בניוה כהסיום היה המשחק קרוב ל„פיגרי", לאחר שגוזקה אבן לעבר השופט ברוך זליגר. אלא שבעזרת ה־שוטרים והסדרנים הצליחו ה־שופטים להמשיך את המשחק.

את המיפגה הילות ארוכז מר זם, שהיה הטוב בקבוצה לאור־רך כל המשחק ובכ גריפין נבוך הקוסה. שניים אלה נט־לו על עצמם בכל דקות הכש־חק את המעמסה הכללית. על רקע חולשת הבריחים.

לגבת/יגור קלעו: יגאי 32, סייבנר 13, מרוז 12 וסלבסקי 11, גינדין 4, שיפמן 2; **למכבי ר"ג:** פיזם 22, גריפין 20, זיל־ברמן 10, בקרארי, זיכמן ושר־כקי 6 כ"א, דיברסקי 2.

שפטו: מרדכי נהרי וברוך זליגר. לצופי 750 צופים. (אביבה טבצ'ין)

איניס נקמה בריאל

הכדורסלנים מוארזה נטלו מהאלופה הספרדית את גביע־אירופה, בנצחון משכנע — 66:79

בפעם הרביעית בתולדותיה זכתה קבוצת הכדורסל האיטלקית איניס וארזה בגביע־אירופה לאלופות, בהכניעה אמש בגמר 66:79 יריבתה המשובצת ריאל מאדריד מספרד. בכך נקמה איניס את הפסדה לריאל בגמר, אשתקד.

האיטלקים התפלו אתמול על עצמם וחיפו בהצלחה יוצאת מן הכלל על היעדרו של שחקן־הכוכב שלהם, דינו מנגין. 3000 צופים הריעו להם לאות תודה בתום המשחק. בו פיגרו במחצית 38:35.

איניס פתחה ביתרון של 6:12 (בדקה ה־6) ו־20:28 (דקה 14), אבל בכל פעם סגרה ריאל את הפער. הודות למהירותו של קורבלאן ויתרונו הגובה של רוד־קאן, שצ'רבאן ובראבנדר. לק־ראת תום המחצית הראשונה דייקו הספרדים בקליעה, ניצ־לו כמה שגיאות של איניס ורכ־שו יתרון 35:38 בהפסקה.

מפודדת ע"י איטלקים רבים, התאוששה איניס, נטלה את ה־יוזמה במגרש ותוך דקה־שתים הפכה את... פיגורה ליתרון 40:43 ו־40:49, ע"י סלים של איבן ביסון וזבב מורס.

איניס עלתה ליתרון בן 12 נק' — 51:63 — ותיה ברור כי סיכוייהם של הספרדים להחזיק בגביע — הולכים ונמוגים, וכך אמנם היה.

הירבו לקלוע לאיניס: מורס 29 נק', ביסון 14, ריזיי 13, יילברמן 10, זנאטה 9.

לריאל: בראבנדר 21, שצ'רבאק 16, רולאן 12, קורבלאן 11 נק'.

שילטון מול חלוצי הנבחרת - בנעילת כינוס הפועל

— מאת אביגעם פורת —

פיצר שילטון, השוער הטוב ביותר באנגליה, יגן בשבוע הבא במאי באיצטדיון רמת־גן על שערה של קבוצתו, סטוק סיטי, אשר תתמודד עם נבחרת ישראל במשחק הנועל את נעילת כינוס הפועל.

בואה של סטוק, התוספת את המקום השלישי בליגה האנג־לית הנך עכשיו לניצוק טובה. אושר אתמול בשיחה טלפונית עם מטה הכינוס.

כזכור, נכתב כבר ב־25 ב־חודש ב„ידיעות ספורט", האחר שיחה שקיים כתבנו עם האמר־גן דיוויד סיגל, כי סטוק היא המועמדת העיקרית להופיע בכינוס.

חליבנר יאמן את הפועל י־ם

המולה הפועל ירושלים וה־מאמן ישראל חליבנר, הגיעו אמש להסכם, לפיו יאמן חליבנר בעונה הבאה את כדורסלני הקבוצה הירושלמית.

● אהרון אהרונוביץ, נשיא ה־כבוד של איגוד הטניס, חוגג בימים אלה את יום הולדתו ה־90. לרגל המאורע הזה תי־ערך מחר בבוקר מסיבה מיוחדת במועדון הכרמל בחיפה. למחר אמנם הונצק העיטור הרשמי בספורטהבע הטניס בישראל.

כדורסלני צעסק"א סולקו לשנתיים

ההתאחדות הבינלאומית ל־כדורסל (פיב"א) העניקה את־טול את קבוצת צ.ס.ק.א מוס־קבה בפירוק לשנתיים מכל גביעי־אירופה — בגלל פרי־שתה מלבא הגמר של הגבי־ע הצנוזה, שלב בו היה עליה להתמודד בין היתר עם מכבי תל־אביב.

בהמבגרת זו יוסיף מר אסר־גוד הטניס בישראל.

על הסובייטים, שתירצו פרי־שתם בסיבות כספיות, הוטל קנס בסכום השוזה ל־6000 ל"י.

מחר במגרשי הכדורגל*

בליגה הלאומית

(השעה הראשית לתחילת המשחקים — 3.30 אחה"צ)

מכבי פתח־תקוה — הפועל חיפה (ב־13.30 ב„בלומפילד"); הפועל ירושלים — מכבי ת"א; מכבי יפו — הפועל תל־אביב (ב„אצטדיון"); הפועל כפר־סבא — שמשון תל־אביב; באר־שבע — בית"ר ירושלים; הכח מכבי רמת־גן — הפועל פתח־תקוה (בבבצתיים); בני־יהודה תל־אביב — מכבי נתניה; בית"ר תל־אביב — הפועל חדרה (ב־15.30 ב„בלומפילד").

בליגה א' — צפון

הפועל צפת — מכבי חיפה; בית"ר נהריה — מכבי חדרה; הפועל הרצליה — הפועל נהלאל; הפועל רמת־גן — הפועל טבריה (ב־11.00); הפועל נהריה — הפועל בנימינה; הפועל קרית־אתא — הפועל קרית־שמונה; מכבי הרצליה — הפועל טירת־הכרמל (ב־10.30).

בליגה א' — דרום

הפועל באר־יעקב — מכבי שעריים (ב־10.30); הפועל לוד — ב.נ. נס־ציונה; הפועל יהוד — הפועל חולון; בית"ר יפו — מכבי רמת־עמידר; הפועל רמלה — בית"ר רמלה; הפועל בתיים — הפועל דימונה; הפועל בית־שמש — הפועל אשדוד; הפועל מרמורק — הפועל ראשון־לציון.

*) מכובן שהמשחקים יתקיימו — רק אם ביהמ"ש העליון ייענה לערעור ההתאחדות לכדורגל.

שמרית פאני · שמרון הנביה (אהרן) · שמרון רחל · כהן זהר · כהן שלה

שמרית יוכבד

כהן אסתר

נזכור... ולא נשכח...

חלפה שנה מאז הפיגוע בעירנו, בו נספו 16 מתושביה, גברים, נשים וטף, ושני חיילי צה"ל שאצו להגן עליה.

נתייחד עם זכרם הקדוש

בעצרת זכרון

שתערך באולם „שניר" ביום ראשון, ב' באייר תשל"ה, 13 באפריל בשעה 19.00.

בהשתתפות:

ראש העיר אברהם אלוני.
הרב הראשי לישראל הרב שלמה גורן.
השר גדעון האוזנר.
ח"כ הרב מנחם הכהן.
ח"כ יוסי שריד.

וביום שני, ג' באייר תשל"ה, 14 באפריל 1975 תערך עליה לקברות הקדושים בבית העלמין בשעה 08.00.

עירית קרית־שמונה

שמרית מרדכי

ביטון אברהם

שמרית אהרון · פג"ם גרידי מרדכי · רב"ט מהיל עבדול ראוף יוגם אבזוק · ביטון ענת

בן שאול אליהו · ואנה אסתר · נואמה יעקב · נואמה מרים · ביטון שמעון

במלאת שנתיים לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

ישעיהו בצלאל ליברנט ז"ל

בן־זהנסקה — ווהה

התקיים אזכרה לזכרו ביום שני, 14.4.75, ג' באייר, בשעה 3.30 בבית הקברות בקרית שאול.

אוטובוס מבית המשפחה יצא מר' שד' בן־גוריון (קרן קיימת) 41, תל־אביב, בשעה 3.00

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

בתיה אורפלי ז"ל

בת בנות לבית ג'ירו

נעלה לקברה ביום ראשון, ב' אייר, תשל"ה (13.4.1975).

נפגשים ליד השער הראשי, בבית־העלמין בחולון, בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת 5 שנים לנפילת בננו, בעלי, אבי ואחי היקר

אריה גבירץ הי"ד

נעלה להתייחד עם זכרו בבית הקברות בקבוץ אודים.

האזכרה תתקיים ביום ראשון ב' אייר תשל"ה 13.4.75 בשעה 3.00 אחה"צ.

התהבורה יוצאת מבית הורי המנוח בתל־צור, בשעה 11.00, מתל־אביב ע"י תחנה אילת, בשעה 11.30.

המשפחה

במלאת שנה לנפילת בעלי, אבינו, בננו ואחינו היקר — שנפל במילוי תפקידו במשטרת ישראל

סמ"ש עמרם וקנין ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרו ביום ראשון, 13.4.75 (ב' אייר תשל"ה) בבית הוריו בשכונת מוסררה 53/61 ירושלים.

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בחלקה הצבאית בהר הרצל ירושלים, ביום שני, 14.4.1975 (ג' אייר תשל"ה) בשעה 8.00 בבוקר. התחבורה תצא מבית ההורים.

מתאספים בשער הר הרצל.

אשתו והמשפחה

טקס אזכרה וגילוי מצבות להברינו־בנינו חללי יום הכפורים

יהונתן גולקר ז"ל
איתן להב ז"ל
ניסים (חצרי) אביחי ז"ל

יתקיים בערב יום הזכרון, יום ב', ב' באייר תשל"ה 14.4.75, בשעה 16.00, בבית הקברות בבית העמק.

אוטובוס יצא לבית העמק מתחנת אגד בנהריה בשעה 14.45 וכן בחזרה לנהריה בשעה 17.00.

המשפחות וקיבוץ בית העמק

ביום השלושים לפטירתה של יקירתנו

מרת מוסיה אלטשולר ז"ל

התקים אזכרה וגילוי מצבה על קברה בבית הקברות הצבאי בכפר־סבא

ביום ראשון, ב' באייר, תשל"ה (13.4.1975) בשעה 4.30 אחרי־הצהרים.

המשפחה

במלאת שנה לנפילתו בבקעה של יקירנו

יצחק (כושי) מזרחי (הי"ד)

מה צורב הכאב ומה קשה הפרידה לא הדמעות ולא הבכי יהחזירוך חזרה

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, 14.4.75 ג' באייר תשל"ה, בשעה 4.30 אחר הצהרים ב־חלקה הצבאית בבית העלמין הוף־הכרמל — חיפה.

אוטובוס מיוחד יצא בשעה 4.00 אחה"צ — מרחוב ההגנה 34, קרית מוצקין.

המכרים מתבקשים לאשר נוכחותם של הבריה...

המשפחה

בית מושב כפר מרדון משפחת במר

הבריה ומוקירי זכרו של

פטר מיכאל ז"ל

שנפל במלחמת יום הכפורים

מוזמנים לטקס יום הזכרון, לפתיחה ולהסרת הלוט מעל הנגדרנה על שם מיכאל.

הטקס יתקיים ערב יום הזכרון, ב' אייר תשל"ה 14.4.75, בשעה 19.00 במושב כפר מרדון, ע"י גמל התחנה „בן־גוריון"

לפרטים נא להתקשר לטלפון 971498

למשפחת דובדובן

אתנו כאבלבם בבכות

שלמה זלמן ז"ל

אריה וגאולה הרשקוביץ
יעקב ושרה הרשקוביץ, ר"ג

עיצוב במח...

هكذا من الإصل

הסופר העברי במערכות הזמן

הרצאה בוועידת אגודת הסופרים העברים

מאת ישראל כהן

א

[illegible]

ב

[illegible]

ג

[illegible]

המעמד האישי והמשפחתי. יש לנו הנהגה מדינית ישרה ונבונה, אמיצה ואחראית, העושה כל מה שנבחרי העם יכולים וצריכים לעשות כדי להביא את ספינת ישראל, הנאבקת עם נחשולים גדולים, לחוף־מיבטחים. אך עדיין אנו נכספים להנהגה רוחנית מקובלת על רוב העם, שסמכותה תהא מובנת מאליה ומשפיעה במישרין ובעקיפין. בתנאים אלה, רפה הקשב לדברי הסופר ואין לתמוה על ירידת מעמדו של אינשי־הרוח בישראל. ליצירה הרוחנית דרושים הכשרת־עם, חיבת־עם, בושמי הערכה, יחס כבוד מלכתחילה, בלעדי אלה יבול כל כישרון או יתכווץ. סופרים מיסכנים לא ישפיעו. בוודאי חוכמת המיסכן ועצת נחותי דרגה דחויה. אין סופרים יכולים לדבר מסתר־המדרגה או משפל־המדרגה. אי־אפשר למלא שליחות רוחנית בעם, אלא אם כן הוכשר הדור לקליטתה ואוזניו כרויות לקולם של השליחים. והחברה, שאינה מוקירה את אנשי־הרוח שבה, לא את הסופרים ולא את האמנים ולא את ההוגים, אלא רואה בהם מעין „עשרה בטלנים", אינה עשויה לקבל השפעה.

לפנים בישראל, היו תנאי הנפש של היחיד והציבור נוחים לקבלת סמכות והדרכה. תלמיד חכם, תרועה תרותני, היו מקובלים מלכתחילה על העם, שחקק אותם בעגני־כבוד, ולכן היתה השפעתם ניכרת. היוצרים הרוחניים הין תמיד בחינת מולכים־מעצמם. אין כתר הבחירה ניתן להם על יסוד ירושה ולא בזכות שלשלת היוחסין, אלא בזכות עצמם. אשרי העם המקבל את מרוחם הרוחנית בכבוד ובזיקה. הסתלקות, ההקשבה והחשש לוח הסמכות הרוחנית, יהיו סיבותיו אשר יהיו, אסון הן לאומה ולמדינה. הסתפקות העם בנבחרים מטעם הדימוקראטיה והתעלמות מבחירי־עם, שסגולת השפעתם באת לידי גילוי בציבוריות סמויים מן העין, סימן מדאיג הוא לנו. כלילא די במיסגרת דימוקראטית פורמאלית, ולא עוד, אלא שבלי אורירת של הערצת הרוח, גם נבחרי הדימוקראטיה מזדלזלים בעיני העם. שכן, גם הדימוקראטיה עצמה זקוקה לשיקוי רוחני מתמיד, להשראה ממקורות היצירה.

ד

כשבאים ימים קשים לישראל מבחינה כלכלית ומדינית, מיד עומדים אנשי ציבור וחכמי משק ואיסטרטגים ומכלכלים: צריך שתהיה עדיפות! ומובן, שהביטחון עדיף והחינוך היסודי עדיף, וקליטת עליה עדיפה, ועיירות פיתוח עדיפות, והעסקת מלאה בחקלאות ובתעשיה עדיפות; וכיוצא באלה. ואילו התרבות והיצירה הרוחנית הן יכולות וצריכות להמתין עד שיעבור זעם, עד שירחיב. אין לך שיבוש מחשבתי גדול מזה, וזהו טענה שעלולה להיות פאטאלית.

מיותר להדגיש עד כמה חיוניים הם גיוס העם לשמירת הביטחון, והגבלת כלי המגן שלנו, וחינוך הדור הצעיר, והשרשת העולים ובניין המשק. בלא הגנה על הנפש והרכוש ובלא ביצור ריבונות המדינה, לא תהיה גם חברת נורמאלית יוצרת. ואולם, תורת הדחייה והשהייה לגבי היצירה הספרותית והאמנותית יכולה להביא עלינו בכייה לדורות. שכן, יצירה זו אינה פרי הנושר מן האילן, אלא היא מבשילה קמעא קמעא, בהדרגה, בצינעא. היא התהוות מתמדת ולא תצוייר בה הפסקה. אם המוזות שותקות שעה ארוכה הן עלולות לאבד את כוח הדיבור. תרבות עילית היא כורתת חיים כביטחון עילי בגבולות, היא תנאי לאומה תרבותית. בלעדיה אורבת לה סכנת ליוואנטיניות.

אין לומר בשום פנים: יש בעיות דוחקות יותר; הבה נמתין עד שהללו ייפתרו. יש להניח בצער, שעוד שנים רבות נהיה שרויים במאבק על חיינו וביטחוננו ועתידנו, ואוי לנו אם נדחה אפילו לשעה אחת את יצירתנו הרוחנית. אין כאן עניין של מוקדם ומאוחר. טענה זו היא עלה־תאנה לכסות בו את חוסר התבנה והזילזול בצרכי הרוח וגנזי היצירה. הכל צריך להיעשות בכרך אחד ובעת ובעונה אחת. אין עוצרים את הדימיון היוצר ולא את הכוח היוצר של המחוננים באומה. כשם שיש משק כלכלי, כך יש משק רוחני לעם. הסופרים והאמנים הם הממונים על המשק הרוחני ואחראים לו, ואסור לנהוג משק־של־ביזה באוצר הכישלונות וכוחות היצירה. אסור ששכינת היצירה הרוחנית תסתלק אפילו לזמן מועט.

ה

ובהקשר זה ראוי להסב את ראייתנו לסוגיה אחרת. זה שנים שבמדינת־ישראל מתגבש והולך פולחן הטכניקה, תיינו, נוצר כעין יחס המעדיף את „הציוויליזציה" על חשבון „הקולטורה", את הידע על חשבון הדעה, זוהי אופנה של מחשבה ושל עשייה, שנתאחרה לבוא אלינו. אבל היא מתפשטת ותולכת. הדוגלים בה מדברים בשם המדע ובשם הוד רוממותה של המציאות. לפיכך, כבר קמו מחוכם עוררין על החינוך ההומאניסטי המוסרי. כביכול. והם מבקשים להחליפו בחינוך ריאליסטי או טכנולוגי. היסטוריה, לשון, ספרות, סוציאליום הומאני, ציור ופיסול, תיאטרון ונגינת הם, לדידם, מעין פרפראות לסעודה.

בצד אלה מצויים פרופסורים והוגי־דעות, הגורסים חינוך על ברכי מדעי הרוח והחברה, אך כופרים בצורך לטפח בקרב הדור הצעיר ערכים רוחניים. המכונים כפיתם לגנאי „אידיאולוגיה", ומטיפים לגישה חופשית מכל זיקה לערכים, לפולחן עובדות ונתונים, לעקרון התועלת והיעילות וליתרון החישוביות. לדעתם, פקע כוח הערכים בדורנו והם מעכבים את הקידמה. ודאי, לא נתכוונו אלה למה שאירע, אולם אירע, שהזלזול בערכי דעיון ודוח, בערכי אמת ויופי כיסודות מורגשים ומושכלים בחיינו, הביאו לידי פראגמאטיזם, והפראגמאטיזם הביא לידי קאריירזים צר, וזה הביא לידי גישה צינית לבעיות ולעניינים של העם והמדינה, שפגעה גם בתנועת תנועה. הידע אכל את הדעה. ידע פירושו השגת ידיעה טכנית מתוחכמת, צבאית וחרשתית, ומיומנות מקצועית. ואילו דעת פירושה כאן השגת הנפש הפרטית והקיבוצית, הבנת נפש היקום, דעת עצמנו ודעת הזולת, דעת העבר וההווה, וחזות העתיד. לעולם לא ישיב הידע על השאלה: למה אני יהודי ולשם מה עלי לקיים ייחוד יהודי? ואין רוב ידע עשוי לומר לך איזו דמות רצויה לעמנו ולחברתנו. לכך תסייע לך הדעת ובינת־הלב. אי־אפשר לתלות גילוי של היוון שלילי בסיבה אחת בלבד, אבל אין ספק, שהתחלקלסות באידיאולוגיה היא אחת הסיבות העיקריות להשתוללותו של יצר התועלתיות, לריקותה של החברה הישראלית, לכפירה שצצה בחלק מן הנוער, לתרבות הבידור הקלוקלת ולאובדן הטעם בסבל החווה למען העתיד.

האמת היא: כשם שאין לגרוס פירוד בין חומר ורוח, כך אין לגרוס פירוד בין ציוויליזאציה ותרבות,

[illegible]

ו

חלילה לראות בדברי כתב־קטרוג, הבא להכליס את צבעי השחור בהווייתנו. היש התרבותי והחברתי שעשינו רב הוא. ספרותנו החדשה אינה מבישה את אבותיה, וברובה הגדול היא חוליה נאמנה בשרשרת

(המשך בעמוד 6)

בנימין הלוי

אלגיות 73

בבית־קברות צבאי עראי

הֵבֵאנוּ הַרְבֵּה פְּרָחִים וְהַרְבֵּה שְׁתִיקָה
וְעָמַדְנוּ אֲסוּרִים בְּשִׁרְיוֹנֵי הַצַּעַר.
אֲחֵרִים הֵבִיאוּ מְעַט פְּרָחִים וְהַרְבֵּה זְעָקָה
וְנָקְרוּ עַל תַּלּוּלִיּוֹת צְדָפִים פְּרוּצִים וְרֵיקִים.
כֻּלָּנוּ מְפַשְׁפְּשׁוֹת הָרֵבוּת־מִסְפָּר,
בְּלוֹת־הַמַּרְאוֹת הַלְּבָנוֹת.
קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת שֶׁל כֵּלִים הַסּוּכִים וּשְׁבוּרִים
וְאֵין בֵּנוּ מֶלֶךְ מַלְכָּה אוֹ צָרִיחַ.
רַק רַגְלִים מֻבָּסִים
עַד אֵין — — —

ותמונת הבן מעליו

רֹאשׁ הַמֵּסַף
וְנֵגוּ הַשָּׁחוֹם
וְיָדָיו עַל הַשֻּׁלְחָן אוּזְלוֹת
מִתַּחַת לְשִׁמְשָׁ חִיּוּכוֹ
וְהַקַּלּוֹרִית הַפּוֹלַחַת
עַל רֶקַע לָבָן שֶׁל חוֹלוֹת הַמִּדְבָּר
וּמִסְגֶּרֶת שְׁחוֹרָה
מְחוּנָּקֶת לְגוּו שֶׁל הָאָב

כתובת על מצבה בנוסח עתיק

הַגִּידוּ לְאִמָּא שֶׁאֵינֶנִּי עָיֵף
וְאֵינֶנִּי כּוֹאֵב
וּמָצָאתִי מְנוּחָה נְכוֹנָה
שֶׁתִּמְצָא גַּם הִיא לוֹ מְעַט
לִפְנֵי שֶׁתָּבוֹא אֵלַי

עד דור רביעי

הִנֵּה שָׂבַתִּי גַּם זָקַנְתִּי
וְאִישׁ פֹּה בְּאַרְצִי אֵינוֹ אוֹמֵר
עַד מָה דָּמִיתִי לְאָבִי.
וּלְנֶכְדִּי
רַק בּוֹדְדִים יֹאמְרוּ עַד מָה דּוֹמֶה הוּא לְאָבִיו.
אָבִי נִשְׂרַף כְּמַס נוֹסָף בְּמִלְחֲמוֹת זָרִים
וּבְנִי עָלָה קָרְבָּן עוֹלָה בְּיוֹם־הַדִּין.
אִישׁ לֹא רָאָה פֹּה אֶת אָבִי.
אִישׁ לֹא יִרְאֶה עוֹד אֶת בְּנִי.
אֲבָל נֶכְדִּי אוּלַי
לְוַאי

זאב אלתגר־מירון

פלדה אל מול דממה

בָּא לַיְלָה, מִתְיַחֵד אָדָם עִם עַצְמוֹ
— וּמִשּׁוּלֵי־עוֹלָמוֹ
מִתְקַבְּצִים הֲגִיגָיו וָאֵשׁ בּוֹעֶרֶת לָמוֹ.
כְּצִפּוֹר בּוֹדְדָה עַל כִּבְשָׁן — חִידָתוֹ כְּכִנּוֹר
יְנַגֵּן — לֹא יִפָּתֵר,
וּבָדָד יָחוּשׁ דִּמְעָתוֹ עַד בּוֹא אוֹר.

אָה, דִּמְעָה לֹא תָּמָה. לוֹהֶטֶת. מְלֵאָה אֵשׁ
— עַד גַּם לְמִתְיָאֵשׁ
מַהֵר אַחַר לְעוּף, לְהִתְאוֹשֵׁשׁ...
דִּמְעָה נֶאֱמָנָה בַּלַּיְלָה — כִּתְחַת פְּנִינָה
כְּיַד אִמָּא.
לְלַטֵּף, לְסַל מְסִלּוֹת וּלְהַצְעִיד קְדִימָה.

דִּמְעָה אַחַת וְעוֹד אַחַת וּשְׁאֵלָה —
מְלֹא קֻבַּעַת כּוֹס־הַתַּרְעֵלָה —
יוֹצְאוֹת גְּבִישִׁים לְגְאֻלָּה.
גְּבִישִׁים אֲשֶׁר בְּיַד־הַפֶּלֶא
מַקְרִיבִים עַצְמָם אֵלֶּה לְאֵלֶּה
וְקוֹרְאִים עֲלֵיהֶם אַגָּדָה וָשִׁלְשָׁה.

זוֹהִי אַגָּדָה נֶאְדֶּרֶת עַל פְּלָדָה,
אֲשֶׁר אֶת שְׁמָהּ אָכֵן תֵּדַע
וּכְוּרֵי־יְדְךָ אוֹחֲזוֹת בְּאֶצְבְּעוֹת־יָדָהּ.
— גְּבִישֵׁי־דְמָעוֹת כְּאֵלֶּה
עַל קִרְבָּנוֹ שֶׁל יֶלֶד
הוּקְפִּים אָדָם לְשֶׁלֶד — — —

וְכַאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ הוּא אָדָם
— אֲנִי גַּם עַצְמוֹתָיו וְגַם הַדָּם.
הַלֹּא הוֹפֵךְ פְּלָדָה — כִּי זֶה הוּא הָעִדָּן.
וְכָךְ הוֹפֵךְ הַזֹּכֵר
לִצְוֹק סְלָעִים וָסֶכֶר
אֶל מוּל דְּמָמָה לוֹחֶכֶת.

— — — וְכָךְ הוֹפֵךְ הַזֹּכֵר
לְמִגְדָּלוֹר וָסֶכֶר.
אֶל מוּל נַחְשׁוֹל־דְּמָמָה פּוֹרֶצֶת.
וְכָךְ הוֹפֶכֶת הַפְּלָדָה
לְמִגְדָּלוֹר־שֶׁל־אַגָּדָה
אֲשֶׁר קוֹרֶנֶת אוֹר בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה — — —

נציבות שירות המדינה
מודיעה כי:
בעקבות ההמלצות לרפורמה במס הכנסה והתהליכים שחל אגף מס הכנסה ומס רכוש במשרד האוצר:
דרושים לעבודה במפקחי מס:
רואי חשבון מוסמכים
בעלי תואר „בוגר"
בחוג לחשבונאות
בעלי תואר „בוגר" בכלכלה
[illegible]
למועמדים שייבחרו מוצעים התנאים הבאים:
דרגה 5
בדירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח,
לבעלי רשיון ישראלי לראיית חשבון.
משכורת התחלתית ברוטו לרווק ל"י 2,410.80
+ תוספת ייחודית של ל"י 364.03
ס"ה ל"י 2,774.83
דרגה 2־5*
בדירוג הנ"ל לבעלי תואר „בוגר" בחוג לחשבונאות, ולבעלי תואר „בוגר" בחוג לכלכלה
משכורת התחלתית ברוטו לרווק ל"י 1,879.26
+ תוספת ייחודית של ל"י 283.58
ס"ה ל"י 2,162.84
[illegible]
בקשות בצירוף מסמכים על השכלה ונסיון, יש להפנות למדור עובדים בנציבות מס הכנסה ומס רכוש ת.ד. 1170, ירושלים 91000.
* עובדים אלה יתקדמו במסגרת מסלול קידום עד דרגה 5.
** [illegible]

אופנת גברים
לסניפינו בחיפה דרוש
גזרן
עם נסיון במדידות, סימונים והשגחה על ביצוע.
[illegible]

למפעלי בלובנד תלמה
מפרץ חיפה
דרושה
פקידה - מזכירה
להנהלת חשבונות
[illegible]
בלו-בנד תלמה

לחברת אפריקה ישראל להשקעות בע"מ
דרוש/ה
מפעיל/ה למכונת נשיונל 33
עם נסיון
[illegible]

חברה בינלאומית בענף המשאיות
מתכוננת לפתוח חנות בשוק הישראלי
מחפשת
מנהל לארגון הנושא
[illegible]
REFIDAR 17 Asyl St. Zurich, Switzerland (Att. Trucks)
— סודיות מובטחת —

לחברה מסחרית העוסקת ביצוא ויבוא
דרושים למשרד הראשי בת-א:
1. עוזר למנהל חשבונות ראשי
2. מנהל חשבונות למחלקת הנהלת חשבונות.
[illegible]
— סודיות מובטחת —

לחברת ביטוח בתל-אביב
דרושים
★ מנהל מחלקת תביעות
★ סגן מנהל חשבונות ראשי
★ מזכירה למנכ"ל
★ קופאי/ת
★ בודקת ומכינה פוליסות
★ פקידות בוגרות תיכון
[illegible]

כור מתכת בע"מ
מודיעה על משרה פנויה
אחראי
במינהלת חטיבת כור מתכת
על עבוד נתונים במחשב
[illegible]

להתאחדות התעשיינים בישראל
דרוש
עובד
בעל הכשרה ונסיון במשפט עבודה, או ביחסי עבודה וכלכלה
[illegible]

בית הספר לריפוי בעיסוק
הר הצופים ירושלים
דרושים
מדריכים קליניים
לעבודה בבית הספר
[illegible]

מ.צ.א בע"מ
חברת למערכות ניהול ממוכן
עבור בנק גדול
דרוש
תוכניתן
בעל נסיון באסמבלר ובקובול למחשב I.B.M.
[illegible]

לצה"ל דרושות
כתבניות
עברית/אנגלית
בעלות נסיון
[illegible]

ידיעות אחרונות
יום ו', ל' ניסן, תשל"ה, 11.4.1975

פרופ' שמעון חלקין

משברו של גר ומשברו של תושב

מאת פרופ' יוסף דן

א

בשלושה תחומים עיקריים משתרעת יצירתו של שמעון הלקין: חצי תריסר כרכים של דברי מסה ומחקר, שני כרכים גדולים של שירה („על האי" ו„מעבר יבוק"), ופרוזה סיפורית, ממנה תגיח ...

שאינו מעוגן ברקע היסטורי־חברתי ורעיוני־דתי מוצק ומגובש, מביע הלקין את ייאושו הגמור לא רק מן היהודי שבארצות הברית, אלא מן האדם באשר הוא אדם, בכל מקום ובכל זמן. בשלושים השנה שבין „יחיאל ההגרי" לבין „לואי ביריף" נעשה הלקין מסתפק במועט. מסתפק בפחות, ר' פחות, אך בכל אשר פנה לא מצא אלא יאוש, נכר וגרות, בחינת אדם לאדם גר, אדם לאדם נוכרי.

„המשוררים ראו בי סופר, הסופרים ראו בי משורר וכולם הסכימו שאני מבקר"

שיחה עם פרופ' חלקין

מאת אלכס זהבי

כמו לקראת כל שיחה מעין זו הכנתי שאלות מעניינות, לדעתי, ואולי אף פרובוקטיביות מעט. כבר מזמן הסתלק ממני מוראו של הלקין המורה, ונתחלף בכבוד מהול בצער כלפי האמן שבו. צער על שום מה ? על שום שלא זיכה את הרבים בכרכי ההמשך של „עד משבר", רומן שלא היה כמוהו אקטואלי בעשור האחרון ועל שום שאינו מפרסם שירים, הגלויים וראי עימו, ואינו מוכן ...

היה לי נעים לכתוב — כתבתי, ואם לא כתבתי — לא חשתי עצמי חייב לכתוב, משום כך חשוב בי ביחס אבהי בביקורת.

„אין זה נכון שלא כתבתי ביקורת בשנים האחרונות. בשלושת כרכי „דרכים וצידי דרכים", שראו אור ב„אקדמון" בחש"ל, ולא זכו לשום הד. (פרט למוסף לספרות ב„ידיעות אחרונות") כונסו מאמרים רבים — עד כדי 60 אחוז ומעלה מן הכינוס — על הספרות העברית ועל ספרות העולם שנכתבו בשנות הוראתי בארץ".

קשר גומלין

גילוי היחיד

יכולת הבחנה

עיריית חיפה · עיריית ירושלים · עיריית תל אביב

9%
תושבי שלש הערים הגדולות
9% הנחה
למשלם מסיו מראש בחודש אפריל
תשלומים מתקבלים בקופות העיריות ובסניפי הבנקים.

ירושלים: גזברות העיריה רח' הנביאים 67 | תל אביב: בניין העיריה ככר מלכי ישראל | חיפה: בניין העיריה רח' חסן שוקרי

הדרישה הגדולה
10% הנחה
בהנחה למזמינים על עריכת המחסנים או השירותים על ידי החברה המזמינה לפני חודש אפריל

מחסנים טרומיים
מארצות הברית

- מקלה מגולבנת וצבועה בצבע שרוף בתנור.
- נוחים להרכבה עמידות וגודל מספר שעות.
- גדלים שונים מ־5 מ"ר ועד 18 מ"ר.
- אפשרות להתקנת חלונות.
- לשימוש כמחסן, חדר־תחביבים או בית מלאכה ביתי.

אינטרדקו INRADCO
חברת המסחר לתעשיות בע"מ
חיפה — ת.ד. 4219, דרך חיים 14, טלפון 86111/2
תל־אביב — ת.ד. 33120, רח' דפנה 16, טל. 268492
ירושלים — טלפון 522900

להשיג במשרדינו וכן בחנויות רהיטים של שק"ם.

חברה לבנין ולעבודות ציבוריות
מיסודו של סולל־בונה בע"מ
אפריל 1975

מכרז
למכירת ציוד בנין, כבישים ועפר
מס' 2/75

החברה מכריזה על מכירת:
עגורנים, מלגזות, משאבות בטון, מגוחים תלויים, מחפרים, רחפורים, מגרדות ממונעות, מכבשים, ערבלי זפת, פוגשרים, מפוטשי אויר, מדחסים, גנרטורים, מגרפים, עגלות, ממגורות בטון, משורי ברזל, דודי זפת ועוד.

טפסי המכרז עם רשימת המכונות העומדות למכירה, אפשר לקבל במשרדי החברה, תל־אביב, רח' מוהליבר 12, חדר 33 או במודיעין.

את ההצעות יש להגיש במשרדי החברה, כנ"ל, עד יום ה' 25 אפריל 1975 שעה 12.00.

על מגיש ההצעות למלאות אחרי כל תנאי המכרז, כמפורט בטופס המכרז.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ועדת המכירות

המועצה האזורית מרחבים
ד.נ. הנגב

מכרז פומבי לביצוע עבודות כבישים ובנית בתחום המועצה

1. המועצה האזורית מרחבים מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע עבודות, לחוק העבודות.
2. רשאים להשתתף במכרז זה „קבלנים רשומים" לעבודות נשוא המכרז בתחום לחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט והתקנותיו.
3. תוכניות, מפרטים, חוזים, וטפסי הצעות מחירים אפשר לקבל כל יום בשעות העבודה הרגילות בקופת המועצה, תמורת תשלום הרישום לחלק, תשלום זה לא יוחזר.

מכרז מס'	הסכום	הפרוייקט	משך הזמן לסיום העבודה
50/307/75	100.— ל"י	הקמת בית־כנסת באשבול.	240 ימי לוח (מכרז חוזר)
50/309/75	30.— ל"י	הקמת גדרת בית בנבטים.	90 ימי לוח (מכרז חוזר)
50/214/75	100.— ל"י	הקמת בית כנסת בשלל חוניא.	240 ימי לוח (מכרז חוזר)
50/311/75	30.— ל"י	תשמל לאולם ספורט באשבול.	60 ימי לוח
50/312/75	100.— ל"י	כביש פנימי ברנן.	90 ימי לוח
50/313/75	100.— ל"י	כביש פנימי באשבול.	90 ימי לוח
50/196/75	40.— ל"י	הקמת מלתחות ובנין שירותים במרכז ספורט אזורי מרחבים.	90 ימי לוח
50/314/75	50.— ל"י	שיפוצים בבי"ס אזורי מבועים.	180 ימי לוח (מכרז חוזר) / 60 ימי לוח

4. תנאי התשלום 70% בגמר העבודה, 30% בגמר מסירת כל העבודה בשטרות למשך 12 חודשים ללא ריבית.
5. הצעות המחירים תבוסס ליום 15.4.75, אך על הקבלן לספוג 3% מהתייקרויות.
6. א. הקבלן על חשבונו לשאת בכל הוצאות... ב. ...
7. ב. מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 28.4.1975.
8. ...
9. המועצה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה, או הצעה כל שהיא.

חביב שרבף, ראש המועצה

13.4.75
קורסים חדשים
- צרפתית
- ערבית

כמו כן מתקיימים לימודים בקבוצות קטנות
- עברית
- אנגלית
- גרמנית

קורן
מרכז לשפות
תל־אביב
שד' דיזנגוף 1 טל. 266443
נחלת בנימין 2 טל. 56347

חברת שקם בע"מ
מבקשת הצעות לביצוע
עבודות נקיון
בחנויות בירושלים ובטבריה

חברות נקיון ושירותים רציניות מתבקשות לפנות לקבלת פרטים בטלפון 03-820142 למר ב. פליס.

חברת שקם אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הנהלת שקם

למכירה או להשכרה
מזנון
...
לפנות טלפון 440018

התפנת מקום
לחתונה בל"ג בעומר
באולמי „בת גל" בחיפה
נא לפנות מיד לטלפון 04-523020

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי, קריות
הודעה בדבר
הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית
...
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי, קריות
הודעה בדבר
שינוי תכנית מיתאר מקומית
...
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה

هكذا من الأصل

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל

הופיע!

ליקט וערך: אדיר כהן

מבחר דברי ספרות ושירה עברית על מערכות ישראל מימי המתחלת ועד לאחר מלחמת יום הכיפורים.

אדם במלחמה

מבחר פרקי שירה

האדם הוא הקובע העיקרי של מהלך המלחמה ותוצאותיה.

האדם במלחמה, העומד במרכז קובץ זה, על התלבטויותיו, חוויותיו והחלטותיו — הוא אשר מבטיח את עצמאות ישראל ובטחונה.

מחיר הספר 24.50 ל"י

להשיג בחנויות ספרים, שקם ובבית ההוצאה לאור, רחוב ב' 29 הקריה, תל-אביב. הפצה לחנויות „ספרים בעם" רח' יבנה 7 תל-אביב.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

מרכז ההסברה — שירות הפרסומים

לקראת יום העצמאות תשל"ה

אוגדן מלחמת העצמאות

כולל, בין היתר:

* פרוספים: (1) מלחמת העצמאות — מבוא; (2) מאורעות ראשונים; (3) לקראת ה-15 במאי; (4) המלחמה בלימה; (5) קרבות עשרת הימים; (6) מבצעים אחרונים (בכולם — יותר מ-300 תצלומים שקפים מקוריים).
* הזמנות הספר לפרסומים.
* סרטון תולדות המלחמה וביבליוגרפיה.
* מפות של אזורי הקרבות.

מספר האוגדנים מוגבל — המחיר 75 ל"י

המעוניינים, נא לפנות אל שירות ההפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' מס' 29, הקריה, תל-אביב. טלפון 255286.

נא לצרף 3 ל"י דמי משלוח.

מרכז ההסברה — עיריית חיפה — „ידלבנים" — חיפה

עצרת יום הזיכרון לחללי צה"ל

תערך ביום שני — ג' אייר תשל"ה, 14.4.1975 בשעה 8 בערב, באולם התיאטרון העירוני חיפה

בהשתתפות:

שמעון פרס — שר הבטחון

האלוף רפאל (רפול) איתן — אלוף הפיקוד

פנחס טל — יו"ר „ידלבנים" חיפה

בתכנית:

מקהלת הטכניון בניצוח של דליה אטלס

קריאה: נחום בוכמן

הנחיה: מישה פוקס

הדלתות תנעלנה בשעה 19.50 * הציבור מוזמן

ההסתדרות הציונית העולמית — דור ההמשך — חברות קליטה

טיול אופניים-יום העצמאות

ביום העצמאות, 16.4.75 יתקיים טיול אופניים ליערות בן שמן והסביבה

מיועד למשפחות מבוגרים ונוער.

להשתתפות יש לשלוח דמי השתתפות בסך 7.— לירות בציון שם, כתובת וגיל אל: ת.ד. 339 כפר-סבא, עבור „טיול אופניים" — יום העצמאות".

מסדה — דרך ז'בוטינסקי 21, רמת-גן

ספרים חדשים

אסי פרבר — מהלך אלף שנה

ספר שירים ראשון למשורר. בסידרת „ספרית קטנה לשירה".

יארה גינוסר — אפרת ואפר

ספר שירים ראשון למשוררת. בסידרת „ספרית קטנה לשירה".

יוסף דן — עיונים בספרות חסידי אשכנז

יוסף דן — הנכרי והמגדלין

צבי אריד — אם עוד תבוא

מאיר אורין — מדרגות בעולמה של חסידות

בסידרת מסד עם ישראל ומורשתו:

בצל הסהר — תולדות ארץ-ישראל בתקופת השלטון המוסלמי. ליקט השלים: יוסף שוחט

המגילות הגנוזות — ליקט השלים: רן אהרונסון

גטאות ומחנות ריכוז — ליקטה השלימה: שרה גולנדסקי

מרכז ההסברה — שירות הפרסומים

הופיעה מהדורה חדשה של הספרים

משפט אייכמן

* נאומי התביעה — א. נאום הפתיחה, ב. נאום הסיכום של היועץ המשפטי לממשלה. 338 עמ' 15 ל"י
* עדויות — סיפוריהם של 106 עדים מישראל ומחוצה לה. 1254 עמ' 30 ל"י
* פסק הדין — א. פסק הדין וגזר הדין. ב. פסק הדין בערעור. 358 עמ' 15 ל"י
* הספרים מלווים בתצלומים ובמסמכים.

את הספרים ניתן להשיג בכל חנויות הספרים ובסוכנויות ההפצה הבאות: ירושלים ... 224808; חיפה ... 663694; תל-אביב ... 621885; באר-שבע ... ; רח' ב' מס' 29, הקריה, תל-אביב, טל' 255286.

גלריה חדשה ת"א, ריינס 32, טל. 226667

תצוגת יחיד: תמונות שמן ופסטל

מרים גולדשטיין ברטח

פתיחה: יום ו' 12.4 בשעה 6.00 בערב

לשרותכם „ברילודית" במחירים סבירים.

חתונות ובר-מצוה מ-22 ל"י לאדם

ברית מילה החל מ-10 ל"י לאדם

בגלון דבורה — טלפון 244366

מה לראות?

תל-אביב והסביבה

דן קדר: תוגה

חיפה

אשדוד

באר-שבע

ירושלים

ממכבש הדפוס

שירה

סיפורת

בכתבי העת

שירי דוד רוקח באנגלית

סופרים מארחים סופרים עולים

ידיעות אחרונות — העתון הנפוץ ביותר במדינה

מנהל חשבונות עצמאי

לתפקיד בכיר

דרוש לחברה פיננסית במשרד בתל-אביב

הכישורים הדרושים:

* השכלה תיכונית
* השכלה חשבונאית סוג ד' לפחות
* נסיון של 5—3 שנים

תנאים טובים לאיש המתאים.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 1357 רחובות.

סודיות מובטחת

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מכרז מספר 75/1

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב מודיעה על משרות פנויות:

1. במחלקת המנגנון — א. פקיד משכורת
2. במחלקה לביקורת פנימית — ב. פקיד ביקורת
3. ביחידת שירותי המחשב — ג. עוזר קלט-פלט (4 משרות)
4. במחלקה להנדסת מכונות — ד. מחסנאי פקיד טכני בבית המלאכה

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד ליום 18.4.75 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר-שבע. מיקוד 84120.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

למשרד אדריכלים בתל-אביב

דרוש

אדריכל

עם 8 שנות נסיון לפחות

להתקשר לטלפון 221680

לחברת מזון גדולה

דרוש

סגן מנהל סניף מכירות

בחיפה

הכישורים הדרושים: התמצאות בהנהלת חשבונות * נסיון במכירות * רשיון נהיגה * גיל 80—45

על המעוניינים לפנות בכתב, בציון פרטים מלאים, לת.ד. 1469 תל-אביב, עבור „ס/מנהל סניף מכירות"

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בע"מ

אם אתה צעיר, מוכשר, בעל כושר טכני וסיימת 10 שנות לימוד (רצוי רקע מקצועי) ומחפש עתיד בטוח, עבודה מעניינת ואפשרויות קידום טובות,

אנו מציעים לך להשתלב:

כמפעיל מכונות הנייר

במפעלנו בחדרה

נא לפנות אל מנהל כח אדם, ת.ד. 142 חדרה.

נייר מעולה לכל מטרה

כור חשמל ואלקטרוניקה בע"מ

להנהלת החטיבה דרוש:

נציג החטיבה בפרס

מטרת הנציגות: ייצוא מוצרי החטיבה ושלוב תעשייתי.

הכישורים הנדרשים: נסיון בשיווק בין לאומי, רקע והכשרה כלכליים וטכניים רצוי בענף האלקטרוניקה.

— סודיות מובטחת —

נא לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל לשכת מנהל החטיבה לוד, ת.ד. 91.

למפעל תעשייתי גדול בצפון הארץ

דרושה

מזכירה מעולה למנהל כללי

שליטה מלאה בעברית ואנגלית, כולל הדפסה, עצמאות בניהול התכתבות בשתי השפות.

למועמדת רצינית יובטחו תנאים הולמים וסידורי הסעה נאותים מחיפה או ישוב אחר בצפון.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 תל-אביב, עבור מס. 14.

סודיות מובטחת

צימפיון מוטורס (ישראל בע"מ)

יבואנים כללים של פולקסווגן ופורשה

ליחידת המיכון

דרוש/ה

בוחן שיטות (SYSTEM ANALIST)

המועמד ישתלב בצוות הקמה ופיתוח של מערכות מידע.

הכישורים הדרושים:

הכרת מחשב 370 I.B.M.

מערכת הפעלה DOS

ידע בתכנות KOBOL

התנאים בהתאם לכישורים.

לפנות טל' 795114 למר שורר

דרוש

מנהל חשבונות סוג ד'

או רמה מקבילה

למפעל תעשייתי בבני-ברק

נא לפנות בכתב לת.ד. 1334 ת"א למספר 8296/ו

— סודיות מובטחת —

למשרד רואי חשבון

דרושים

1. רואה חשבון
2. בוחנים

לפנות ת.ד. 4692 חיפה או טלפונית 04—520333

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושה

קבנית מנוסה ועצמאית

לעבוד נתונים במחשב

ידיעת עברית הכרחית.

לפנות עם פרוט תולדות חיים ומקומות עבודה קודמים, ת.ד. 1007 עבור „כח אדם" חיפה.

לחברת בניה

דרושים

מנהלי עבודה מנוסים לשלד ולגמר

באזור נתניה — חדרה

טלפון 429810 תל-אביב

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

מהנדסי מכונות

נסיון של 2—5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה הפטרו־כימית), נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח והום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מיכשור וחשמל.

ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרחית.

מהנדס פרוייקט למתקני שרותים

מיכלי איחסון, צנרת שטח, מדחסי אויר, מערכות מי קירור, טיפול במים וכו'.

הכישורים הדרושים: מהנדס כימאי או מכונות בעל נסיון בנושאים הנ"ל של 5 שנים לפחות.

ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

מהנדסי הקמה

מהנדסי מכונות עם נסיון בעבודה של 3 שנים לכהות במפעל תעשייתי-כימי. העבודה כוללת הקמת מתקנים כימיים הכוללים נושאי צנרת, מיכלים, משאבות, מדחסים ומערכות כח וחום.

ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

מהנדס חשמל

לעבודה בשטח מתקנים תעשייתיים-כימיים, במערכות חשמל זרם חזק, מערכות בקרה או פקוד. רצוי נסיון בתעשיה של שנתיים לפחות.

ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

הנדסאי/טכנאי מכרזים וחוזים

לעבודה במסגרת פרוייקטים תעשייתיים-כימיים בנושא של הכנת מכרזים וחוזים ובדיקת חשבונות קבלנים.

הכשורים הדרושים: נסיון בשטח הנ"ל של 3 שנים לפחות.

ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית.

חשמלאים תעשייתיים

בעלי רשיון מוסמך

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 767 חיפה, מיקוד 31000

מדף הספרים העצובים

על חובבות וספרי־זיכרון לנופלים

מאת איתן הבר

[illegible]

אהבה אחרונה והלל לחיים

עם הופעת „שרי" מאת קולט

מאת לנה שילוני

[illegible]

בתרבות

אישיות אמנותית מפוצלת?

תערוכת יעקב פינס בגלריה „ארטא", ירושלים

מאת מרים טל

[illegible]

רישומים מתומצתים

(תערוכת מיכאל גרוס, גלריה „גחוא", רח' בלפור 9, ים)

מצוקת האדם

(אלן מיילן: הדפסי אינטליו, קולוגראפים, פסלים ונושים בצבעי פסטל, גלריה ערמון, העיר העתיקה)

ציורים „מיתולוגיים"

(ציורי שמן מאת סול חרוש, גלריה ערמון)

יעקב פינס רגגות (חיתוך עץ)

הכאב

מאת שרה ברייטברג

[illegible]

סמויים. נחלתם של המעטים והרגישים, תחומים שבגללם נוטים להמליץ על האמנות כמשהו המרחיב את רגישויותיו של המתבונן או הקורא. כשמדובר בנושא אחר שבתחום הנפש, ההקשבה לקולות הדקים שבדקים היא דבר חשוב ביותר; אך כשמדובר במיחושים קלים שבקלים, נראה כאילו חבל על המאמץ.

תפיסת האמנים כבעלי רגישויות מיוחדות כיוונה מאליה את האמן אל כאבי הנפש, המצבים הפסיכולוגיים המיוחדים שהם נחלתם של המעטים ולא לכאב הגופני המצוי, שכל ההמון לוקה בו. אם נפלת ושברת רגל, אומרת גישה זו, ברור שכואב לך; אם קטעו לך רגל, ברור שכואב לך; לכל אחד היה כואב, אילו היה במקומך. אז מה ? מה מיוחד פה ?

אם לא קטעו לך רגל, אתה בריא, 95 אחוזים מהאוכלוסיה מקנאים בך ובמצבך ובכל זאת נפשך סובלת, אמנות המאה ה־עשרים מעוניינת בך.

אפשר להניח גם, שאמנות המאה העשרים לא מתעסקת בקיום פיזי, משום שקיום פיזי הפסיק להיות בעייה בארצות המערביות שבתרבותן אנו עוסקים. אם נוסיף לכך את הרקע הדתי והתרבותי שמאדיר את הנפש על הגוף וכן את כיוונה והתפתחותה של האמנות שנוטה להתרחק מאקטואליה ומכל דבר שצמוד למאורעות שוטפים — נקבל את הרקע הכללי לגישה.

אני מעזה לטעון, שעקב המציאות הישראלית המיוחדת כה נקרא איש צעיר לסכן את קיומו הפיזי מדי מלחמה או שירות צבאי. מציאות שבה במישחק כדורסל של מכבי תל־אביב מעגלי הנכים מסביב למגרש גדלים משנה לשנה, הפך הקיום הפיזי של היחיד לנושא והכאב הגופני למשהו שמוצא ביטוי ביצירתם של אמנים צעירים. אנשים שחסדי האל אינם נהירים להם, אינם רואים כל סיבה מדוע יהיה אסונם הגופני נושא פחות חשוב מלבטים רוחניים כלשהם.

האמנים העוסקים בכאב וקיום גופני מעוררים תמיהות אצל אלה שהורגלו לראות נושאים אחרים באמנות, ואני חוששת של„איש ברחוב" קל יותר להבין לרוחן של היצירות מאשר למי שהתחנך על אנינותה ורוחניותה של האמנות.

כשמוטי מזרחי עושה את נכותו לבעיית של יצירתו, אין זה מפליא, כשדוד גינתון עושה גיסיונות בכאב ומעמיד על ידיו מיטת ברזל ולבנים אין זה מפליא. וכשגדעון גכטמן הופך את ניתוח הלב ואימת המוות שעברה עליו לנושא לתערוכה. גם זה איננו מפליא.

הנושא רלוואנטי ביותר נוכח המציאות ואפשר היה להתפלא אילולא היה עולה באמנות הישראלית. העובדה, שאמנים צעירים עוסקים בו מבליטה את האותנטיות שלו בתנאי הארץ.

את איכותן של היצירות האלה אינני באה לשפוט כאן. שאלת האיך איננה מעניני במאמר זה. רציתי רק להצביע על תופעה חדשה יחסית, ולמקם אותה על רקע ישראל — 1975.

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ
eci — רחוב גבורי ישראל 88, ת"א

דרושים:
* מזכירה בכירה — בעלת נסיון.
* מהנדס — הנדסאי אלקטרוניקה עם 5 שנות נסיון בתכנון מעגלי אודיו וקשר פנים.
* מבקר איכות מכני — בעל נסיון של 2—3 שנים בביקורת איכות מכנית.
* מזכירה אנגלית — רצוי נסיון בהדפסות של ניירות טכניות.
* איש אחזקה — בעל נסיון בטיפול במערכות אויר, בניה, רלב, נגרות וכו'.
* מחווטות — בעלות נסיון בחיווט מערכות אלקטרוניות על פי תכניות.
* ברסמים — בעלי נסיון בעיבוד שבבי של מתכות קלות.
* פקידת מחסן — בעלת ידע ונסיון ברישום כרטסת מלאי.

תנאים מצויינים למתאימים. חמשה ימי עבודה בשבוע.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 9045, תל־אביב — סודיות מובטחת —
מערכות קשר, טלמטריה ובקרה • מערכות נווט ובקרה למגדלי פיקוח • מערכות ומכשירי קשר פנים • ספקי כח, ממירים ומטענים • אנטנות VHF-UHF • אביזרי למוד

למפעל כימי גדול באיזור הדרום
דרוש
מהנדס כימאי
לתפקיד מנהל חיצור
הכישורים:
* נסיון רב בניהול צוות עובדים.
* תאום בין שרותי יצור, הנדסה וצוות פיקוח.
תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים. תנאי לקבלת המשרה — מגורים בבאר שבע.
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ובציון נסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 11.
סודיות מובטחת

דרושים
1. תופרות — למתפרה צוות
2. עוזרות לגזרן
3. אלטפאזכסאות — לתופעות ראשות
4. סוכן מכירות — לבגדי אופנה לשנים
5. מתפרת חוץ — לתופעות ושמלות
לפנות: „איריס", רח' בצלאל 17 רמת־גן, ע"י בריכת גלי גל, טל. 739704

דרוש מנהל חשבונות
סוג ד'. בעל נסיון
לפנות אישית לשמר ראשי, טל. 35431 בין השעות 1600—900
בני משה קרמי בע"מ

חברה ארצית בענף הטכסטיל
העוסקת בשיווק מקומי עם ייצוא וכן ביצוא
מחפשת
מנהל כללי
הכישורים הדרושים:
* ידע בניהול ברמה גבוהה
* נסיון בענף הטכסטיל או בתעשיה דומה.
מקום העבודה: במשרד הראשי בתל־אביב.
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב עם קורות חיים לת. ד. 1736 ת"א, עבור מס 13.

דרושים:
* עוזר/ת להנהלת חשבונות — עם ידיעה בהכנת שכר עבודה (אפשרות חצי יום)
* גזרן לבגדי ים
* עוזרים/ות למחלקת גזרה (אפשרי לא מקצועי)
* תופרות — לכל סוגי מכונות תפירה (אפשרי לחצי יום).
* נער לשליחויות ועזרה במפעל
תנאים טובים לעובדים מסורים
„עלמקו"
ל. מ. קובץ בע"מ, בית הרושת לבגדי־ים, רחוב אלפסי 20, תל־אביב. טל. 820569

עירית אשקלון
מבקשת הצעות למשרה
מנהל מח' גנים ונטיעות
הכישורים הדרושים: מוסמך לגננות ונטיעות, נסיון במיגוע גנון ונטיעות בהיקף עירוני
השכר יקבע בהתאם לנתוני המועמד על העובד לגור באשקלון
הצעות להגיש בכתב לפי הכתובת: עירית אשקלון ת.ד. 9001 עד יום 20.4.75
אהרון חייפא, ראש העיריה

למפעל מזון גדול במרכז תל־אביב
דרושים:
1. שומר — לעבודה בשלוש משמרות ובמשך כל ימי השבוע.
2. פקידת חשובים — לחשבי שכר ופרמיות.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 138 תל־אביב, 61000 או להתקשר טלפונית תל־אביב 03—51531 לקביעת מועד לראיון.

„אסיא" מעבדות כימיות בע"מ
דרושים
1. טכנאי או הנדסאי כימיה — לעבודה בפיתוח תהליכים ובייצור חצי חרושתי. רצוי עם נסיון קודם וידיעת אנגלית טכנית. העבודה בשתי משמרות.
2. עובד — להמקצית מכונות בייצור תרופות.
3. עובד — במחלקת הכנת חומרים לייצור תרופות.
נא לפנות אל מנהל המנגנון בטל: 915021 או בכתב בצירוף קורות חיים (ש' פירוט נסיון מקצועי) לת.ד. 1423 ת"א.

לבית־חולים גדולה במרכז אור
אחות מחליפה
(יולי—אוגוסט)
לכורפאות בית־הספר החקלאי מקוה־ישראל דרושה לחודשי הקיץ
משכורת מלאה, מגורים במקום — הוצאות בדבר פרטים נא לפנות להנהלת המוסד.

למפעלי רכב באשדוד (מ. ל.) בע"מ
דרושה מזכירה
ידיעה מושלמת באנגלית
לחצי יום עבודה
5 ימים בשבוע
נא לפנות טלפון 31141—055 או ת. ד. 94 אשדוד.

החברה הבלגיים ותוצרי חשמל בישראל בע"מ
מחפשת
אחראי על משרד מכירות
תאור התפקיד: מעקב ופיקוח על תהליכי ביצוע הזמנות ליצוא הסכמי רישיונות, לרבות הכנת הצעות מחירים.
בתפקידו זה יהיה כפוף למנהל המכירות של החברה.
הכישורים הנדרשים: השכלה תיכונית, ידיעה מושלמת באנגלית, 5 שנות נסיון במקצועות משרד מסחרי, „עשייני" או בחברה מסחרית. ידיעה בר... אנגלית.
מקום העבודה — במפעל החברה במסמרין חולון.
הפונים נא לפנות בכתב עם קורות חיים בצירוף תעודות, לת.ד. 443 חולון, לציין על המעטפה: „אחראי על משרד מכירות".
— סודיות מובטחת —

„אכופר"
חברה לעבודות חשמל בע"מ
רח' ויצמן 58 כפר־סבא טל: 24250—052
דרושים
* מנהלי עבודה — רצוי עם רכב, לאזור השרון והמרכז
* חשמלאים לבנין ותעשיה
* חשמלאים עוזרים
שעות קבלה: 13.00—8.00 19.00—17.00

דרושים
מחסנאים טכנים
נא לפנות למח' כח אדם ת.ד. 420 ב"ש
חברת פוספטים בנגב בע"מ

לאוניברסיטה הפתוחה
דרושים
אסיסטנט לקורס למתמטיקה
תאור התפקיד: 1. פיתוח לצוות כותבי יחידות הלימוד במתמטיקה ... 2. פיתוח ... 3. פיתוח ...
הכישורים הדרושים: תואר ראשון במקצוע הקשור, או סטודנט ... שנים נסיון בתחום.
גרפיקאי/ת ביצוע/ית
לעיצוב חומר לימודי מגוון.
דרישות: בוגר/ת בית ספר לגרפיקה, רצוי נסיון קודם.
מקום העבודה: האוניברסיטה הפתוחה באמצע.
האפשרות היא למשרות חלקיות או מלאות.
נא לפנות בכתב אל: האוניברסיטה הפתוחה כח־אדם ת. ד. 39328 רמת־אביב.

לחברת שווק גדולה
דרוש
מנהל סניף בגוש דן
הכישורים הדרושים:
* נסיון אדמיניסטרטיבי רחב
* השכלה תיכונית
* ידיעת שפות — יתרון
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים לי ת"ד 248 בני־ברק עבור מנהל סניף.

משרד העבודה – הקריה למחקר גרעיני נגב
עומדים לפתוח קורס מפעילי גרעין
במגמות בקורת קרינה, כימיה

למועד זה דרושים לנו:
גברים מסיימי 11 שנות לימוד לפחות
בוגרי תיכוני עיוני ואו ב"יס מקצועי לאחר שרות סדיר בצה"ל

המתאימים יוזמנו לראיון אישי.

ממל"ג מחקר ופיתוח בע"מ
למוסד מחקר פרטי דרושים
אקדמאים בכירים
(ציון בעלי תואר שלישי)
בשטחים הבאים:

לפנות בכתב בצרוף פירוט קורות חיים לת.ד. 15023, יפו
— סודיות מובטחת —

לחברה פיננסית גדולה בתל אביב
דרושים
* מנתחי מערכות — בעלי ניסיון של 5 שנים לפחות במחשבי I.B.M.
* מתכנתים — בעלי ניסיון של 3 שנים לפחות במחשבי I.B.M.
* נקבניות — בעלות ניסיון של לפחות שנה אחת.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 296741 295488

LIFE
תכנון והנדסה תעשייתית — לייף בע"מ
דרושה
מזכירה אנגלית-עברית
בקיאה בהדפסה ובקצרנות אנגלית — עברית
לפנות למנהל כח-אדם בטלפון 04—720126
לקביעת ראיון או בכתב ת.ד. 1031 חיפה.

דרושים עבור תכנון מפעל לייצור מנועים
א. **מהנדס אינסטלציות ותעשיה-**
ENGINEER INDUSTRIAL INSTALLATION
הכישורים: נסיון בתכנון מערכות, מכניות ומבנים עבור תעשיית מתכת ועיבוד שבבי. ידיעת השפה האנגלית — הכרחית.

ב. **מהנדס תעשיה-**
INDUSTRIAL ENGINEER
הכישורים: נסיון בתכנון מערכות ייצור ושינוע בתעשיית מתכת ועיבוד שבבי.
ידיעת השפה האנגלית — הכרחית.
מקום העבודה: תל-אביב
תנאי שכר בהתאם לכישורים.

לקביעת ראיון נא לפנות בכתב בצירוף פרטים ונסיון, לחברה „סבקל" בע"מ, ת.ד. 20181, ת"א.

עירית אילת — אגף החינוך
לבית הספר התיכון המקיף ע"ש „גולדווטר" באילת
דרושים מורים
לשנת הלימודים תשל"ו —
במקצועות הבאים:
מהנדס/הנדסאי מכשור ובקרת
אנגלית — מוסיקה
תנ"ך ותושבע"פ
למורים בעלי הכישורים המתאימים —
ינתנו תנאים מיוחדים ודיור

מפעל גדול באשדוד
מחפש
כימאי/ מהנדס כימאי
כישורים נדרשים:
- בוגר האוניברסיטה בכימיה או בוגר הטכניון בהנדסה כימית.
- נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה.

תנאים טובים למועמד המתאים.
על המעוניינים לפנות בכתב למחלקת כח אדם ת. ד. 8 אשדוד. סודיות מובטחת.

למפעל מזון
בבני-ברק
דרושים:
1. נהג למשאית — עם רשיון ג'
2. נהג עם טנדר מסחרי סגור (טנזיט או ג'י 7)
3. מנהל עבודה — עם נסיון בניהול צוות עובדים

להתקשר ביום א' 742362, 747512

לחברת „בכר לוינסקי"
דרושה
מזכירה מנוסה
לעבודה מעניינת לשעות 7.30—16.00
נא להתקשר לטלפון 35846 בשעות 8.00—16.00 לכרמלה או אורי מדמים

למפעל מתפתח בדרך לוד
דרושים:
* **נקבנית אנגלית**
לעבודה ביחידת המחשב, הסעה הלוך וחזור מובטחת. תנאים טובים, עבודה קבועה והשכר בהתאם לכישורים.
תתקבלנה גם בעלות נסיון מועט, קיימת אפשרות אימון במקום.
* **פקידים טכניים**
עם נסיון באלקטרוניקה

לעבודה מעניינת ומגוונת ביחידת הנדסה. לשם קביעת ראיון ולקבלת פרטים נוספים, נא לפנות טלפונית 03—757211
סודיות מובטחת

לחברה בעלת מפעלי מזון במרכז הארץ, דרוש
טכנולוג ראשי
לעבודה עצמאית
הכישורים הדרושים: השכלה מתאימה רצוי נסיון בשטח ההדרים, ידיעת השפות אנגלית ועברית הכרחית (גרמנית או צרפתית רצויה)
סודיות מובטחת!
על המעונינים לפנות בכתב לת.ד. 33157 תל-אביב עבור מס' 888 במכתב פירוט על הכשרתם ונסיונם הקודם.

למפעל מתכת במפרץ חיפה
דרושים
* **כתבנית—מזכירה**
בשפות אנגלית ועברית, עם נסיון בעבודה משרדית של שנתיים לפחות, ליום עבודה מלא.
* **מנהל חשבונות**
עם נסיון בהנה"ח כללית, הכנת תשלומי שכר עבודה, התאמת בנקים וכדו'. עבודה חלקית, אפשרי לפנה"צ.

לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 10033, מפרץ חיפה.

לקרמיק קסטינג קורפ בע"מ
דימונה
דרושים:
* **מנהל ייצור**
לעבוד שבבי בעל נסיון רב
* **מנהל חשבונות ראשי**
רצוי רואה חשבון, או השכלה פורמלית אחרת, בעל נסיון רב וניהול צוות עובדים
— תנאים מיוחדים כולל עזרה בדיור —
לפנות בכתב לת.ד. 86, תל-אביב

ישראל רוזן
לבית חרושת ישראל רוזן
דרושים
1. תופרות למגבות
2. אומן נולים (מייסטר)
3. אורג
4. מבקר איכות
5. מחסנאי
6. שתאי

לפנות: ישראל רוזן, גבורי ישראל 166 תל-אביב, טלפון: 755031
מגבות, מעילי רחצה והלבשות חוף

לצה"ל דרושים:
1. **אופטומטריסט**
2. **רופא כללי/ פנימי**
למשרה חלקית או מלאה במרכז הארץ.
על המעונינים לפנות בצרוף תמצית תולדות חיים אל: ד. צ. 2166 צה"ל.

לחברה צעירה ודינאמית
דרוש מהנדס/ הנדסאי אלקטרוניקה
בעל נסיון בנושאי וידיו ואודיו,
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת.
נא לפנות לת. ד. 26185

דרושים נהגים
בעלי רישיון
גרור ניתמך (סמיטריילר)
טלפון 055—25980

„אגן"
יצרני כימיקלים בע"מ אשדוד
דרושים
1. קצין בטחון והג"א — רצוי קצין צה"ל שפרש לגמלאות
2. מהנדס מכונות למח' אחזקה
3. טכנאי בנין
4. מסיק דוודים

עדיפות תינתן לתושבי אשדוד.
מרבית התפוקה מיועדת ליצוא.
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים בכתב לת.ד. 262 למשרד כח אדם, טלפון 055—21321 מיקוד 77100 אשדוד
סודיות מובטחת

„דקל" תל-אביב — הצגת בכורה ארצית

„אופליה" OFELIA
משתתפים: פרנסואז פביאן ודאנה ווטון

„סינרמה" תל-אביב — שבוע 2
„אשתי על הכוונת" REVOLVER
משתתפים: אוליבר ריד
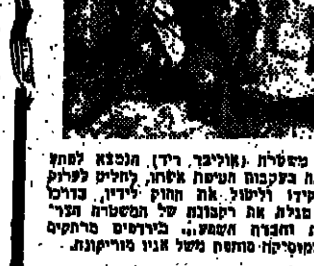

„פאר" תל-אביב — הצגת בכורה ארצית

„שדיים על הקרח" LES SEINS DE GLACE
משתתפים: אלן דילון ומירי דארק

„תל-אביב" תל-אביב, „בן-יהודה" ת"א, „אורה" חיפה, „אוריון" ירושלים — שבוע 5
„המגדל הלוהט" THE TOWERING INFERNO
משתתפים: סטיב מקווין, פול ניומן, וויליאם הולדן, פיי דנאווי

„סינמה 1" תל-אביב — שבוע 2

„מורות נקבות סטודנטים זכרים" THE STUDENT TEACHERS

„פריז" תל-אביב — שבוע 9

„הפרט האחרון" THE LAST DETAIL
משתתפים: ג'ק ניקולסון ואוטיס יאנג

„חוד" תל-אביב, „חן" חיפה — שבוע 5
„האיש בעל אקדח הזהב" MAN WITH THE GOLDEN GUN
משתתפים: רוג'ר מור, בריט אקלנד

„אורלי" תל-אביב — שבוע 2
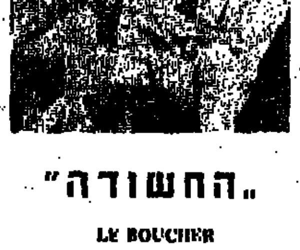
„החשודה" LE BOUCHER

„תמר" תל-אביב — שבוע 2 — הצגות ללא הפסק
„המתפרפרות" VIRGIN FLESH

„עצמון" חיפה, „חן" ירושלים

„חבורת בורסלינו בע"מ" BORSALINO AND CO.

תל-אביב-יפו
חיפה
ירושלים
ר"ג-גבעתיים
אור יהודה
אופקים
אשדוד
אשקלון
באר-שבע
בת-ים
הרצליה
חדרה
חולון
כפר-סבא
נס-ציונה
נתניה
פרדס-חנה
פתח-תקוה
ק. אונו
קרית-ביאליק
קרית-חיים
קרית-ים
קרית מלאכי
קרית-שמונה
ראשל"צ
רחובות
רמלה
רמת השרון
שדרות

נחושים באר-שבע

דרושים
* מהנדסים כימאים
לתפקידים מגוונים בעלי אתגר במתקני יצור. יוקדמו בעלי נסיון קודם בעבודה במתקני יצור.

* חשמלאים
למחלקת אחזקה
הכישורים: בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמות חשמל, בעלי ידע מפורט במערכות פיקוד ובקרה, קריאת תכניות חשמל מורכבות, ידע במנוע חשמל, בעלי רשיון „חשמלאי מוסמך", בעלי נסיון בעבודה בתעשיה הכימית.

תנאים טובים מובטחים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת.

מועמדים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת כח אדם, ת.ד. 60, באר-שבע 84100.

למפעל ממלכתי בתל-אביב
דרושים
1. טכנאים
בעלי נסיון של שנה אחת לפחות — למעבדת פיתוח לעבודות רבגוניות ובעלות אתגר לבנית אבי-טיפוס בכל שטחי המכניקה.
2. נגר לבנית מודלים
(לא ייצור)
יועדף בוגר בית ספר מקצועי במקצועות נגרות או מכונות.
● בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 תל-אביב מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בצירוף פירוט נסיון קודם והשכלה.
— סודיות מובטחת —

להוצאת „עם עובד"
דרוש:
מנהל הפצה
(משלוחים ומחסנים)
לפרטים לפנות: חיים גרינשטיין טל. 291526
סודיות מובטחת

א.א.ל ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניות
דרושה
מזכירה בכירה
* לעבודה במשרה מלאה
* ידיעת חשבות, עברית ואנגלית, לרבות הדפסה הכרחית
תנאים טובים למתאימה
נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל: מח' כח אדם רחוב מבצע קדש 48 בני-ברק. 51203
סודיות מובטחת!

חברת מוסדות חינוך והרבצת תורה בארה"ב בע"מ
בי"ס תיכון מקיף כללי
מחפש
מורים
לשנת הלמודים תשל"ו
לכל המקצועות
למועמדים המתאימים — תנאים טובים.
להתקשר לשחר זאבי, מנהל בה"ס בנות 065-88522 065-88727

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה
דרושים
מרצים
בעלי תואר Ph.D.
במשרות מלאות וחלקיות למקצועות
* מנהל עסקים
* כלכלה
* תקשורת המונים ועתונות
נא לפנות דרך חיפה 81 תל-אביב, עבור מס' 200.
סודיות מובטחת

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש
רואה חשבון
צעיר, דינמי
המעוניין בקידום ובאתגר.
לתפקיד מרכזי בכיר
בריכוז מגוון של נושאים
נא לפנות בכתב לת.ד. 33384 תל-אביב

התעשיה האלקטרו-אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע
בקרית ויצמן
דרושים
● הנדסאי/טכנאי מכונות מוסמך
— עם נסיון של חמש שנים לפחות בתכנון מתקני דיפוח לעיבוד שבבי מדויק, עדיפות למועמד שהוא גם בעל נסיון בעבודה מעשית בתחום הנ"ל.
● הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
— בעל שלוש שנות נסיון לפחות.
● למחלקת מכירות
— דרוש עובד אחראי בעל נסיון וידע בהוצאת חשבוניות, מעקב אחר חשבונות ותמחיר, בעל רכב פרטי.
● עובד מכניקה עדינה
— בוגר בית ספר מקצועי במגמת מכניקה כללית ולאחר שרות צבאי.
● חרטים
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי נסיון בעבודות מדויקות.
● כרסמים
— בוגרי בי"ס מקצועי ובעלי נסיון של מספר שנים בעבודות מדויקות.
● משחזן
— בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון בהשחזות עגולה, שטוחה ו/או כלים.
● בודק/ת מעגלים מודפסים
בהרכבות אלקטרוניות
— עם נסיון. אפשרי גם מלחמנת בעלת נסיון של 4 שנים לפחות בהרכבה של ציוד צבאי.
● מלחימות
— בעלות נסיון להרכבות אלקטרוניות. למועמדות המתאימות תנאים טובים.
— 5 ימי עבודה בשבוע —
תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, למח' כח-אדם, ת.ד. 1165, רחובות, מיקוד 76110 או טלפון 956-971.
— סודיות מובטחת —

דרושות
כתבניות
(עברית)
ברמה טובה ובעלות נסיון,
לעבודה בת"א
(אחרי שירות צבאי)
ליום עבודה שלם (מ־800 עד 1600)
אפשרי גם משרה חלקית.
● נא לפנות לת.ד. 7042 (ב) „עבור כתבניות" בציון פרטים אישיים.

למפעל מבוסס באיזור תל אביב
דרושים:
* טכנאי אלקטרוניקה
למעבדת הנדסה
לבנית אבי טיפוס של ציוד אלקטרוני מודרני המכיל מעגלים אנלוגיים ודיגיטליים, בנית ציוד בדיקה מתקדם למערכות מוטסות. שיתוף עבודה עם מהנדסים.
הכישורים הדרושים: בוגרי בתי ספר מקצועיים או קורסים במגמת אלקטרוניקה. רצוי נסיון באחזקה או בתעשיה.
* מבקרים
למפקחת טובים מוסמכים חוץ שימוש במכשירים מודרניים ומיוחדים.
הכישורים הדרושים: בוגרי בי"ס מקצועי בשטח המכונות.
המועמדים יעברו למילוי תפקידם ע"י מומחים בשטח הביקורת.
● המעוניינים יפנו לטלפון 737211 למחלקת כוח-אדם לשם קביעת ראיון.

למתפרת לפריטי הגוף המעסיקה 25 עובדים
דרוש מנהל עבודה
* רצוי טכנאי ייצור
* בעל נסיון בתמחיר
פיקוח קודם מדויק לאדם המתאים
לפנות בכתב, בציון פרטים מלאים כולל נסיון קודם בעבודה לת.ד. 2635 תל-אביב

ללשכה המשפטית של חברה תעשייתית גדולה בסביבות תל-אביב
דרוש עורך-דין מנוסה
למשרה מלאה
במשכורת ותנאים טובים
הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפה האנגלית על בוריה — רצוי כשפת אם.
* נסיון יסודי בנסחות חוזים באנגלית, בנושאים מסחריים, תעשייתיים, עסקות בינלאומיות וחברות.
* בעל נסיון של ארבע שנים לפחות כעורך דין בארץ או בארץ דוברת אנגלית במשא ומתן בעסקות מסחריות ותעשייתיות בינלאומיות.
* בעל רשיון לשמש כעו"ד בישראל או עומד לקבל רשיון כזה.
* שליטה בשפה העברית רצויה.
נא לפנות בכתב ולצרף תולדות חיים, פרוט נסיון, כישורים, המלצות/ממליצים לת.ד. 7101 תל-אביב.

לביח"ר לטקסטיל וקונפקציה בני-ברק
רח' פרוצי בלא עבר 1, טל. 788121
דרושים למחלקת המריקה:
מורקים, עוזרים למורקים.
שתאים (צפלרים)
ועוזרים לשתאיים
גברים או נשים
לפנות למנהל

למוסד ממלכתי
דרושים צעירים
לעבודה ומנית ברחבי העולם
יוצאי יחידות שדה כתפקידי פיקוד בעלי 11 שנות לימוד לפחות. בעלי כושר גופני מעולה ועם ידיעה בסיסית באנגלית.
● המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת"א מיקוד 61170 (מס. 8) בצירוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים. רק המתאימים ייענו.
— סודיות מובטחת —

הספר העברי במערכות הזמן

(המשך מעמוד 2)

הזהב של היצירה הספרותית בת־הדורות. השירה, הסיפורת, המסה הביקורתית והתגות זכו להישגים אמנותיים וצורניים, תוכניים וטכניים, מהודרים ובני־קיימא. ואף שאר סוגי האמנות כגון התיאטרון, הציור, המוסיקה והארדיכלות עשו חיל וכבשו להם מקום נכבד בחיינו ובהכרת העולם כולו. מן המציאות הקשה אך רבת־השנין הזאת חצבנו לנו יצירה תרבותית וחיי רוח. הגאון היהודי לא הכזיב, ולא יכזיב. כשרונות יוצרים וכוח קיצוב מבצבצים ועולים בקרב הדור הצעיר בכל ספירות החומר והרוח, אך אם אין מקום לבכי ולקינה, אין גם יסוד לומר מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו.

אין אנו, עם סגולה שנולד לפני 27 שנה, גדולה תשוקת היצירה שלנו. כשם שגדולים מופתי היצירה הספרותית באומה, ומופתים אלה נוטלים מן הלקחה שבנו ומראים לנו את הבוסר ואת החסך ואת אשר לא השגנו. לסיכך עם כל ידיעת היש שרכשנו, יש לנו הרגשת עיכום גדולה מול פני החסר, והיא המשמשת ערובה, שלא נסתפק ביש ולא נקרא: שישו בני מעין!

ובסמיכות למראות הנגעים שבחברה ראוי לעשות גם חשבון פנימי של הסופרים לעצמם. אם ברצון הסופרים לזכות במעמד גאות, מן הדין שיקשטו את עצמם תחילה ויטלו את הקיסמים מבין עיניהם. אין בדעתי לדבר כאן כמבקר־סיפרות, ואף־על־פי־כן אי־אפשר שלא להעיר משהו על החזיון של ריבוי כישרון־סתיבה ומיעוט יצירה. [illegible]

[illegible]

אהבה אחרונה והלל לחיים

(המשך מעמוד 3)

[illegible]

הופיע
מהמטבח באהבה
יסודות הבישול וסודות האירוח מאת רות סירקיס
כשר

[illegible]

לכבוד ספרית „דבר", ת.ד. 109 ת"א
נא לשלוח אלי את ספר הבישול „מהמטבח באהבה", מצ"ב המחאה ע"ס —.57 ל"י.
מס' ההמחאה .... משוכה על בנק ....
שם .... ת.ז. .... כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

הנהלת חשבונות
נפתחים קורסים חדשים
17.4	בקר	הנה"ח למתחילים ולמתקדמים (1+2)
17.4	ערב	הנה"ח למתחילים ולמתקדמים (1+2)
14.4	ערב	הנהלת חשבונות למתקדמים (2)
17.4	ערב	הנהלת חשבונות למשתלמים (3)
14.4	ערב	הנהלת חשבונות — הכנה לאוניברסיטה

שרטל
תל־אביב: דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף) 724335
תל־אביב: אלנבי 140, טל. 615314 (מחנה מרכזית)
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמלה) טל.
ירושלים: רח' מרדכי בן הלל 10, טלפון 233748

בואו ל...4
ימי נופש וטיול באילת ושארם א שייך עם
טיולי הגליל
החל מ־376 ל"י
טיולים: לעמודי שלמה * למכתשים * לקניון הכתובות * מפער הנוכרית * התת ימי * הפיורד * שארם א שייך
הארחה: בתי מלון: גני שלמה * בעפת חורה * בל * כולל לינה וארוחות בוקר.
בידור: מועדון לילה גני שולמית כולל תכנית
יציאה: 16.4 יום העצמאות, 29.4 ל"ג בעומר (לשומרי מסורת), חורה ביום ו' ב־14.00, 15.5 חג השבועות.
פרטים והרשמה: טיולי הגליל
תל־אביב: בן־יהודה 134, טל. 233490
טבריה: טל. 20330, 20550
חיפה: הרקאמי, העצמאות 118, טל. 538938
נתניה: שרטורס, שמואל הנציב 6, טל. 22253
ירושלים: הארץ המוכשרת, הלל 10, טל. 226909

מעוניינות להכיר גבר מקסים?
אל תהססו! אנחנו נעשה בשבילך את הצעד הראשון!... באופן סודי יעיל ומהימן וב־אמצעות המחשב האלקטרוני I.B.M./370
● שלחי לנו כתובתך (בצרוף מעטפה מבוילת) ותקבלי מאתנו חומר הסברה מפורט חינם וללא התחייבות!
אל: אדם וחוה (ישראל), לקידום יחסי אנוש, ת.ד. 4742 ת"א
שם וכתובת ....

למכירה או להשכרה
שטח של 170 מ"ר
בבת־ים רחוב ההגנה 49
המהווה קומת קרקע שלמה, כניסה נפרדת מבחוץ (ללא צורך בכניסה המשותפת) שחזיתו לגן ציבורי
מתאים לכל מטרה
מעבדה, מכון, מרפאה, או משרדים
עם אפשרות לשינויים
לפנות: טלפון 867352 — 866704 בשעות הערב

יהורם גאון

עם שירים יפים

עם תזמורת בת 15 נגנים

חולון „רינה" הערב, יום ו', 11.4 ב־9.30

ת"א „היכל התרבות" יום ג' 15.4 ערב ליל העצמאות 2 הצגות ב־8.45 וב־11.45

התיאטרון הלאומי הבימה · התיאטרון הקאמרי תל־אביב · התיאטרון העירוני חיפה

אלי צבאלי מציג:

GOLDEN GATE QUARTET USA

גולדן גייט

להקת הזמר הכושית הנפלאה מארה"ב בליווי תזמורת

מנהל: אהרון מגור

שחקני האחן מציגים

משרתם של שני אדונים · מילכוד 22 · הקברט הצאטירי „משולשים"

„77" ... מין... מין... מין...

ישראל גוריון — בערב שירים גסים

קינג

בפיאנו־תת „קינג" — יפו 15 — 861800

צוותא — לתרבות מתקדמת

מופעי תיאטרון · בידור · מוסיקה

אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

הכל עובר חביבי · חוה אלברשטיין והפרברים · הגשש החיוור · רבקה מיכאלי · יוסי בנאי · ליל העצמאות בקולנוע תל־אביב · לונה פארק · רבקה מיכאלי בשעות נוספות · אילנית — גדי יגיל · הרביעיה חוזרת · גבי עמרני — איפה הכסף? · שמעון ישראלי „אני יורד בגורדון" · פסטיבל שירי אידיש · עמך 200,000 · היידה יפו!

מועדון לילה אקסודוס באשקלון

פתוח בכל יום שישי ושבת משעה 9

15.4 נשף יום העצמאות

Night Club EXODUS

היכל הבידור מועדון התיאטרון

ווי ווילי האריס ולהקתו · ELLA ARMSTRONG · דואו ברטיל · JIM & JOE

15.4.75 נשף יום העצמאות

נערת הגומי בקרקס

מיכל אלמוג

אביב בלילה

יום העצמאות · טל. 828288

מועדון לילה

קרוואן

תכנית חדשה

DUO ALAMOS

השולף חוריו מסרטי המערב

LES CASCADEURS

מופעי ריקוד משנות ה־30 מפריז

MR. DUMY

ה„פקיפי" מבלגיה

DAN ET DANNY

צמד ארוטי מפריז

RENARDO

בפרודיות מטורפת

ORIGINAL EXON

כוכבן דואט תרנגולות

נסים סרוסי

ב־15/4 נשף עצמאות

בשבת ב־5.30 תה־מנחה

האירוע הבידורי הגדול

ליל העצמאות ה־27 למדינת ישראל

ב־15.4.1975 ב„גן האורנים" גני התערוכה תל־אביב, באולם האירועים בשעה 10

יהודה ברקן מארח

יפה ירקוני ✶ שלמה ארצי

ג'וקי ארקין ולהקת בנות הג'ז

משה נוי ותזמורת ה„דולפינים" שירקידו עד אור הבוקר

ארוחת ערב ✶ שמפניה

הכרטיס מקנה זכות להשתתף בהגרלת פרסים: טלוויזיה, סוף שבוע (זוגי) במלון „גרנד ביץ'" — ו„הקנטרי קלוב" בארוחה מלא.

כרטיסים: במשרד „גן האורנים", יריד המזרח, שד' רוקח, טל. 472164 — 479324, ובמשרדי הכרטיסים

פרספקטיבה

בית סוקולוב, בשעה 10 בערב

1. „שרים" קן ראסל („נשים אוהבות") · 1. „קיץ של אהבה"

2. „החסרר" א. קאזאן · 2. „בושה" ברגמן

בחצות

1. „זרע אנדרומדה" · 1. „הם יורים גם בסוסים"

2. „פרסונה" ברגמן · 2. „שעת הזאבים" ברגמן

100% בטוח על כרטיסך!!!

הפסטיבל הבינלאומי למופעי אמנות הזירה

הקהל פה אחד: נהדר!

70 משתתפים ממיטב אמני העולם!

הקרקס

ליד היכל הספורט, יד־אליהו תל־אביב

6 ימים אחרונים

החנאה לכל המשפחה

הזדמנות בלתי חוזרת!!!

מועדון 2.2

בטכניון

יום שישי 11.4.75

דיסקוטק 2.2 בפעולה

בחצות בצ'רצ'יל:

✶ אריק איינשטיין בלווי הצ'רצ'ילים

✶ להקת תמוז

מוצאי־שבת 12.4.75

20.00 — ריקודי עם ועמום

22.30 — דיסקוטק 2.2 בפעולה!

החבורה נהדר להקריות ובחורה בוכטחת

הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד.

מועדון האמנים

גילאי 18 פלוס

הערב ומוצאי־שבת

אבי בהט

בכל ימי שלישי. ריקודים עם להקת „הנשרים" והזמר מייק

שלישי ורביעי 15/16 2 נשפי עצמאות

צמד נערות גוגו

הזמר דורשי

הבדרן מוטי גל

מועדון האורלוגין

רחוב בן־אביגדור 26 תל־אביב

גילאי 20 פלוס

הערב ובמוצאי־שבת

אבי בהט

השבוע ב מגדל דניאל הרצליה חוף־ים

ביום שלישי, 15.4.75 מ־9 בערב נשף יום העצמאות

מטה האמנים / אלי צבאלי

מציגים:

סינרמה ת"א

חגיגות ליל העצמאות

הגולדן גייט

להקת הזמר הכושית הנפלאה מארה"ב בליווי תזמורת

2 הצגות פרידה חגיגיות

ערב יום העצמאות, יום ג', 15.4.75

ב־9.30 בערב וב־11.45 בלילה

כרטיסים להשיג במשרד „רוקוקו", בית ההשרדים ובועדי העובדים

רשות השידור

מופע חגיגי

„אנחנו שרים לך"

— שירי ארץ־ישראל שאהבנו —

מוצאי יום העצמאות, יום רביעי, 16.4.75 בשעה 21.00

אולם „בנייני־האומה" ירושלים

משתתפים: (לפי סדר הא"ב)

✶ שלמה ארצי ✶ שלומית אהרן

✶ מלי ברונשטיין ✶ רותי בן־אברהם

✶ דודו זכאי ✶ שושנה דמארי

✶ שמעון ישראלי ✶ מיכל טל

✶ רבקה מיכאלי ✶ עוזי מאירי

✶ נתנאלה ✶ אילנה רובינא

✶ טובה פירון ✶ חבורת „רננים"

✶ המקהלה העירונית „נות־שיר" מפתח־תקוה בהדרכת נתן מרגלית

✶ המקהלה הלאומית „רינת" בהדרכת סטנלי ספרבר

✶ תזמורת הבידור של נתניה עם תזמורת התקלטות של רשות השידור

✶ מנצח: יצחק גרציאני

✶ במאי: יוסי צמח

✶ עורכים ומגישים: דן אלמגור ואליהו הכהן

✶ מפיקים: חנוך חסון ורפי שחר בהשתתפות: גיל אלדמע

✶ כרטיסים: ש. כהנא, בן־נאים ירושלים.

אזרח, שלם את אגרת הרדיו והטלוויזיה

ערב משחקי חברה ✶ בידור ✶ ו... אווירה

שחק אותה עם מני פאר

בית הצנחן

אולמי גל

קולנוע „המקסים"

נסים סרוסי · תיקי דיין

هكذا من الأصل

מקומות פנויים — יעוץ או דורש עבודה

תדיראן
לחברתנו דרושה
פקידת מודיעין
עם ידע בהדפסה במכונת
ובקיאות בהפעלת מרכזיה
מועמדות בעלות הכשרה מתאימה נא לשלוח קורות חיים ל... טלפון 285166 ת"א
TADIRAN

למוסד ממלכתי
דרוש
עובד סוציאלי
לתפקיד בכיר
לפיקוח על חשירות הסוציאלי לאוכלוסיה מגוונת וקביעת תוכניות הדרכה לעובדים סוציאליים ועובדי מינהל הבאים במגע עם ציבור.
לגיבוש מדיניות בתחום חרווחה.
מועמדים בעלי השכלה של עובדים סוציאליים ונסיון בתחום עבודה סוציאלית יפנו אל ת.ד. 7061 ת"א (15)152 לא יאוחר מ-28.4.75
תנאי השכר יקבעו לפי כשורי המועמדים.

עץ הזית
דרושים
1. **מהנדס מכונות**
למעקב אחר ביצוע עבודות אצל קבלני משנה
בעל ותק מקצועי של 5 שנים לפחות
2. **שרטט מכונות**
לעבודה במחלקת תכנון,
בעל נסיון של שנתיים לפחות בשרטוט מכונות.
לפנות בכתב יד למנהל מחלקת כח אדם עץ הזית ת.ד. 193 פתח תקוה.

לחברה פיננסית גדולה
בתל אביב
דרושים לעבודה במחשב
I.B.M 370/125
DOS/VS עם מערכת הפעלה
1. System Programmer
Data-Base Administrator
2. תוכניתן כונושה ב-COBOL
נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 20207 ת"א, עבור מס. 250.
סודיות מובטחת.

לבי"ס ערב בחיפה
דרושים מורים/ות להוראת
1. עיצוב פנים
2. חשמלאים מוסמכים
רק מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתאימים נא לפנות ביום א', טכניקום, רחוב הרצל 44, חיפה.

טרוסו ישראל בע"מ
TROUSSEAU ISRAEL LTD.
חברה להפצת דברי בית מובחרים בשיטת מכירה ישירה לציבור
(עי' קטלוגים ופרסום)
דרושים
סוכנים כלליים
לכל חלקי הארץ
...
לפנות בכתב עם פרוט נסיון וקורות חיים בעברית או באנגלית ...ת.ד. 880, בני ברק

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הרשות למחקר ופיתוח
מכרז מס' 2/א — 75
1. **מהנדס**
בקרת תהליכים
2. **אגרונום**
3. **טכנאי חקלאי בכיר**
4. **חרט**
...ת.ד. 1025, ב"ש.

למפעלי בלובנד תלמה
מפרץ חיפה
דרוש
סגן מנהל כח-אדם
...ת.ד. 707 חיפה, עבור מס' 11475.
בלו-בנד תלמה

דרוש
מנהל עבודה
מנוסה מאוד
בעבודות בניין
תנאים טובים
רשיון נהיגה הכרחי
לפנות טל. 03—624335

גפן
אפנת בגדי גברים
לסניפינו בתל-אביב דרושים
1) מוכרים/ות
2) מחסנאי/ית
3) מפעילה מכונת הנהלת חשבונות (אוליבטי)
4) מרכזנית טלפון (ליום שלם או לחצי יום לפנה"צ)
5) פקידות
לעבודה משרדית כללית, מתקבלים רק מועמדים בעלי נסיון
6) נער שליח
(עם או בלי אופניים)
נא לפנות בכתב אל: א.ב.ג., ת.ד. 802, תל-אביב

תעשיות אלקטרוכימיות פרוטארום
ת.ד. 1929 חיפה, המיקוד 31000
למפעלנו במשמר הים ליד עכו דרושים מועמדים למשרות הבאות:
1. מהנדס מכונות לשירותי כח וחום (B.S.c)
2. מהנדס מכונות להכנון ולבצוע פרויקטים באחזקה (B.S.c)
3. מהנדס מכונות בכיר באחזקה (B.S.c)
4. מהנדס הנדסת ייצור (B.S.c)
5. מנהל חשבונות (סוג ו')
6. פקידה כתבנית (אנגלית ועברית)
— סודיות מובטחת —

דרושה
עובדת טלקס
מנוסה
בשפה האנגלית
שעות העבודה אחה"צ
נא לפנות טל. 266379(03)

מהנדס מכונות
בעל נסיון רב בתעשיה
מהנדס כימאי
מנהל ייצור
דרושים למפעל תעשייתי פרטי גדול וותיק באזור חולון
תנאים טובים מובטחים
לפנות לת.ד. 2903 תל-אביב. סודיות מובטחת

לחברה לספריות דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
סוג ד' — ה'.
לקביעת ראיון נא לפנות לת.ד. 337 חיפה.

דרושים
טכנאי קירור
מוסמכים
מרכוקור בע"מ
260387 תל-אביב

מ ת מ ת ה
מנהלת משק
...
ת.ד. 1334 תל-אביב
למספר 42051/

דרוש/ה
פקיד/ה
כעוזר/ת למנהל-חשבונות
ליום שלם
נא לטלפן 31136 או 32862, ת"א

דרושים
חשמלאים
לעבודה באיזור ירושלים
טלפון: 03—220357
03—226241

פרדיין
...
דרושה
פקידה
...
דרושות
תופרת
...

לקבוץ ליד ירושלים
דרושה אחות
...

דרושים
מפעילים
לבגרים ג'י.סי.בי.
ולמערבלי בטון
מתנייעים
949243 טל. בצרב

משרד הנדסי
מחפש
פקיד/ה כתבנית
...

דרושה
עוזרת בית
לפרטים טלפון 03—852710

דרוש כרסם
עם נסיון בעבודה
...

למוסד ציבורי
דרוש
מרכז
יחידת
התרמה
...

דרושים בתנתיה
מהנדסים
ועובדים
...

דרושה מוכירה
...
9.00—1.00 בין השעות 941458

פסטיבל הזמר 1975
27
תשל"ה
האירוע המרכזי
בערב יום העצמאות
תחרות הזמר והפזמון
בהשתתפות:
אורחים בפסטיבל:
אילנית, גדי יגיל
שלמה ארצי
ולהקת נח"ל
ולהקת גבעת חביבה
רבקה זוהר
צמד חומה ומגדל
שכר פרסי...
תזמורת הפסטיבל
בת 16 נגנים בנצוח
של שמעון כהן
היכל הספורט, יד-אליהו, תל-אביב
הבנק הבינלאומי הראשון

מועדון קולנוע
גת
הערב ב-10 וב-12
מרכזת
לחופש

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א
מועדון
ברימינג
צמד
הפרברים
ב"אוריינטל"
בר-שירה

לימבו
...

ועד עולם
...
מעתה

מועדון קולנוע
בן יהודה
...

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

"מים כחולים מוות לבן"

"היועץ"
"ד"ר פייבס"

סבן טלית בע"מ — "קופי חיפה" מציג
גורל זמרי המאה ה-20
ז'אק ברל

תל-אביב — ירושלים — חיפה
...

קולנוע "מקסים"
...
מועדון "סריון"
...
מועדון דרייב-אין
"אוקת גבהים"
...
מועדון קולנוע הוד
...

הסינמטק הישראלי
הגל החדש
צרפת 1958–1962 (שבוע ב')
שבת 12.4 שעה 19.00 לולה — ז'אק דמי
שעה 21.30 אורפאו נגרו — מרסל קאמי
ראשון 13.4 שעה 19.00 ...
שלישי 15.4 שעה 19.00 ...
רביעי 16.4 שעה 19.00 ...

היפנוזה!!!
פרטים (פרוספקטים) חינם
אודות ספרות בנושא זה
...

בקרוב שוב נרחף כולנו על
"מרבד הקסמים"

סרטי-חצות
ערב יום העצמאות
קולנוע "חן"
"האונג-צה הגועש"

מועדון סינמטק
סינמה 1
סינמה 2
תל-אביב, יונה הנביא 2 טל. 579552

נשף
עצמאות
עליז
ביום שלישי, 15.4.75
בשעה 8.30 בערב

TRIO FREDIANI *
FRANKY FERER *
MARTIN & STEFANY *
MARIA TOXEDO *
OLA & BARBRO *
פופיק ארנון *

כליף
822171 ת"ל — ימן
תוכנית
ללא
תקדים

בית הפ... **קומה 3** מציגה
"קצת אחרת"
שלמה ארגוני, שלמה אירוב...

להזמנת הופעות
"הגר"
טלפון: 242227
כפיק: שבתאי בורנשטיין

זה הכל בינתיים
יהונתן גפן * דני ליטני
הצגות ה-200

למד בביתך בהתכתבות

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב.
מעונין בקורס ——
שם —— טל. ——
כתובת ——

המכונים הבריטיים — המוסד הוותיק והמנוסה בארץ להקניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצועות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל. הלימודים הם תחת פיקוח והדרכת צוות מורים ומפקחים שהם מטובי כוחות ההוראה בארץ.

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית כולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית במקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית - שיפור הסגנון
13. עברית - שיפור הלשון והבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לבחינות בגרות
2. הכנה לבחינות מוקדמות

אלקטרוניקה - בניית מכשיר רדיו ואזעקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלוויזיה

הנהלת חשבונות ומדעי המסחר
1. הנהלת חשבונות למתחילים
2. קורס כללי בהנה"ח
3. חשבונאות למתקדמים
4. הנה"ח סוג 1
5. הנה"ח סוג 2
6. הנה"ח סוג 3
7. מנהלי חשבונות מדופלמים
8. ראיית חשבון
9. תמחיר
10. ארגון וניהול עסקים
11. קורספונדנציה מסחרית בעברית
12. פקידות ומזכירות כללית
13. מסחר פיננסי
14. תורת הכלכלה והמשק

הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. הכנה לאוניברסיטה באנגלית

טכנאות
1. שרטוט טכני - בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

אמנות שימושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים — THE BRITISH INSTITUTES
115 קורסים לבחירתך
125,000 בוגרים
37 שנות נסיון

משרדי יעוץ והרשמה:
• תל־אביב: המדור לייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 91 טל. 624162
• חיפה: נורדאו 30 טל. 667040
• ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 224769
שעות הרשמה 8.00 — 20.00 ללא הפסקה

ב"ה

משרד העבודה
אגף להכשרה והשתלמות מקצועית

הסתדרות הנוער הדתי העובד והלומד
"רשת תורה ומלאכה"

מרכז להכשרה מקצועית־תורנית
קדם צבאי - נחלים

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ו למגמות:
* אלקטרוניקה
* חשמל רכב
* מסגרות
* מכונאות רכב
* טבחות

הלימודים הנם בפקוח משרד העבודה בשתוף עם צה"ל.
מתקבלים נערים בוגרי בית־ספר ממ"ד בגילאים 16—17½, אשר יעמדו בהצלחה בבחינות מיון.
● הבוגרים יועסקו במקצועם בשרותם הצבאי
— הלימודים בתנאי פנימיה — — מספר המקומות מוגבל —
בדבר פרטים והרשמה יש לפנות אל מזכירות המרכז להכשרה מקצועית בנחלים, בין השעות 9.00—14.00
טלפון: 919847.

למד תכנות IBM בביתך בזמנך הפנוי

אנו נכשירך כמתכנת IBM בביתך בזמנך הפנוי. הודות לשיטה האמריקאית המתכנית המתאימה לכל אחד - למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות בביתם.
המכונים האמריקאים יציידו אותך בידע הדרוש, ישלחו אליך את חמרי העזר השונים, ויריצו את תכניותיך דרך מחשב IBM 360 העומד לרשות המוסד. לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ר.פ.ג'.

לקבלת פרוספקט חינם כולל מבחן פסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 תל־אביב למס' 7.

השם: —— גיל ——
כתובת —— טל ——
משלח יד: —— סיימתי כתה: ——

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב
I.T.S. INTERNATIONAL TECHNICAL SCHOOL

תיכון לחשבונאות ומינהל - רמת גן

בפיקוח והכרת משרד החינוך והתרבות
תושבי רמת־גן, בני־ברק קרית אונו וחסביבה
נמשכת ההרשמה לכיתות ט', י' וי"א

מסלולים - מקצועי תיכון, מקצועי רגיל, מקצועי מעשי
מגמות -
חשבונאות: מיכון, בנקאות ביטוח*
מינהל: מזכירות / תיירות*
• מחשבים .NATIONAL .I.B.M
כתות ט' פטורות משכר תלימוד, כתות י'-י"ב שכר לימוד מדורג
• בחינות בגרות פנימיות
• בחינות גמר מקצועיות
• סיווג מקצועי מוכר

רמת־גן, רח' שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83 ע"י ככר עלית, טלפון 731459.
שעות המשרד: בין השעות 8—12 בבוקר ובין 5—7 בערב
אוטובוסים: 40, 42, 51, 54, 59, 60, 61, 64, 68, 69.
* מתוכנן לתלמידי י"א החל משנת תשל"ו.

בגרות + מקצוע

למד בביתך בגרות ומוקדמות

אם אתה שואף להצליח בבחינות הבגרות והמוקדמות וללמוד בכתב בצורה רצינית ותחת פיקוח בהתאם לתכניות הלימוד של משרד החינוך, אנו נסייע בידך להגשים את שאיפתך. באפשרותך להיבחן במועדים הנוחים לך.

לרשות הלומדים יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכללה העברית להשתלמות בכתב.

מגמות נוספות לבחירתך:
1. אנגלית ושפות אחרות ואנגלית לאוניברסיטה
2. הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
3. אלקטרוניקה — בניית מכשיר רדיו ואזעקה
4. הנה"ח ומדעי המסחר
5. טכנאות
6. גרפיקה וציור
7. עתונאות ויחסי ציבור
8. פסיכולוגיה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המדור לייעוץ מקצועי — ת.ד. 33114 ת"א
מעונין בקורס ——
שם ——
כתובת ——
טל' ——
(2) 11.4 .ד

המכללה העברית להשתלמות בכתב

המכונים הבריטיים
תל־אביב, שד' רוטשילד 83 טלפון 624162
חיפה, נורדאו 30, טלפון 667040
ירושלים, ההסתדרות 22, טלפון 224769
שעות ההרשמה: 8.00—20.00 ללא הפסקה

משרד העבודה

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

אורט ישראל

המרכז להכשרה טכנולוגית

נמשכת ההרשמה לקורסים:
* קדם הנדסאים
* קדם טכנאים
* קדם מדריכים

מתקבלים בוגרי י"א

למעוניינים תנתן הכנה מיוחדת לבחינות בגרות חיצוניות.

מנהל היחידה ייעץ לפונים בכל יום ג' אחה"צ, בשד' דוד המלך 39.
בפרטים נא לפנות: כל יום, בין השעות 8.00—19.00 ביום ו', עד 13.00.
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל' 264193, 267436.
ירושלים: רח' יפו 68 (בית טולכור), טל' 226455.
כפר־סבא: ביה"ס אורט (ליד המשטרה), בימים ב', ד', בין השעות 17.00—19.00.
ראשון־לציון: בעיריה — מדור תרבות, רחוב שד"ל 5, בימים א', ד', בשעות 16.30—18.30 טל' 942126, קו 22.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

תנועת האשה הדתית־לאומית

המכון ע"ש מרים־ברינה, ירושלים
בית־ספר על־תיכוני דתי לבנות

נמשכת ההרשמה למגמת

מטפלות-מחנכות למעונות יום

* מתקבלות בוגרות י"ב כיתות (במקרים מיוחדים — מסיימות י"א כתות)
* ביה"ס בתנאי פנימיה
* מתקבלות תלמידות אקסטרניות
* שכר הלימוד 600 ל"י לשנה
* ניתן, בהתאם למצב הכלכלי, לקבל הלוואה מותנית המכסה את הוצאות הפנימיה

לפנות: מזכירות המכון, דרך בית לחם 69 — ירושלים 93624 ת"ד 10290, טלפון: 02-35767, 02-37852.

הסתדרות הפקידים
המחלקה להשכלה ולחינוך מקצועי

הנהלת חשבונות	מזכירות פקידות	כתבנות עברית, אנגלית
29.4	29.4	כל יום

פרטים והרשמה:
ביה"ס גנות רח' בן זכאי 6 ת"א
טל. 290775 (ע"י אחד העם 35)

בי"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת
תל־אביב, רח' בן־זכאי 6

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה
מכון דיאנה
קורסים ל- ספרות נשים, קוסמטיקה
תל־אביב, רח' יודפת 4
פנת דיזנגוף 190, טל. 229388, 226066

אולפן גרג (בר־קמא)
פותח ב־17.4.76 קורס ערב ל-
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת
הרשמה: תל־אביב, גורדון 5, טלפון 224532

קריאה מהנה בשבועון "לאשה".

ללוח הכפול הד כפל כפליים

דיפלומט TWIN II
הסכין הכפול

המהפכה הכפולה בגילוח שאפשר להשוותה רק להמצאת סכין הגילוח בזמנו ע"י מר ג'ילט.

הבה ונראה כיצד רעיון פשוט אבל גאוני מקנה לך בפעם הראשונה מאז החל האדם להתגלח — גילוח חלק ועם זאת מלא תענוג...

שני הסכינים נוצבים בזווית מושלמת אחד מעל השני והם פועלים בצורה הבאה:
1. כאשר הסכין הראשון מגלח את השערה הוא גם מושך אותה מעט החוצה להרף עין (כפי שאתם רואים בציור) כך שאמנם עושה זאת סכין גילוח רגיל.
2. ואז, לפני שקמה השערה מספיק לקפוץ חזרה...
3. יכול הסכין הב' לגלח אותו שנית הרבה יותר קרוב.

פתרון גאוני של דיפלומט — הצועד בראש בישראל בטכנולוגיות משוכללות, בשיפורים והמצאות — איפשר לקבוע את הזווית האידיאלית בין שני הסכינים, היוצר את פלא הגילוח הזה.

שכלולים נוספים:
1. 4×4 = 16 שיפועים בכל סכין כפול.
2. ניקוי פני הסכין בגלים סופרסוניים.
3. פולימריזציה של הלהבים להבטחת גילוח נעים וחלק.
4. שכבת מיקרופולימית של שמן מגן על פני הסכין.
5. בדיקת חוזרת במיקרוסקופ אלקטרוני של כל שלב ביצור, והסכינים עצמם עשויים מפלדת אל־חלד מעולה, בציפוי פלטינום.

כמובן שאין צורך לדעת את כל הפרטים האלה כדי להנות מגילוח מושלם בדיפלומט TWIN II הסכין הכפול, שכן מערכת הסכינים עם ידית האחיזה יוצרים מיד זווית נכונה בשעת הגילוח, דבר שגם מונע חיתוך בפנים בשעת הגילוח, הסכין הכפול נותן גם יותר גילוחים.

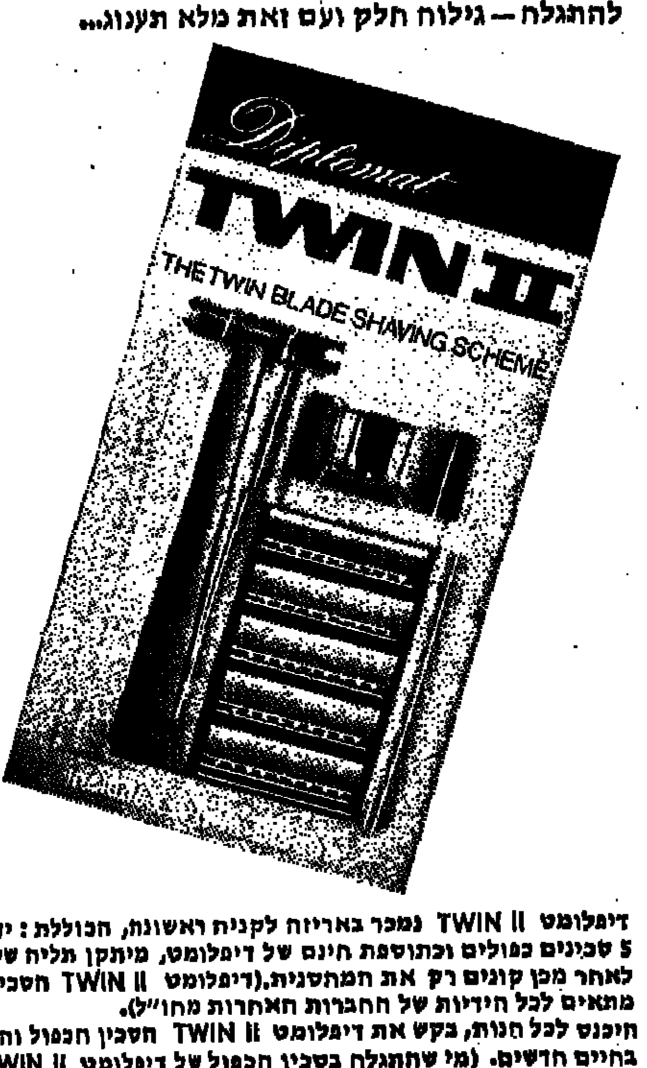

דיפלומט TWIN II נמכר באריזה לקניה ראשונה, הכוללת: ידית אחיזה, מחסנית עם 5 סכינים כפולים ובתוספת חינם של דיפלומט, מיתקן תליה של המכשיר לקיר. לאחר מכן קונים רק את המחסנית (דיפלומט TWIN II הסכין הכפול מתאים לכל הידיות של החברות האחרות מחו"ל). תנשנו לכל חנות, בקש את דיפלומט TWIN II הסכין הכפול והתחל בחיים חדשים. (מי שהתחיל בסכין הכפול של דיפלומט TWIN II, לעולם לא יחזור לסכין הישן).

Diplomat
שיא הפיתוח של סכין הגילוח

هكذا من الإصل

משתתפי פסטיבל הזמר ביום העצמאות

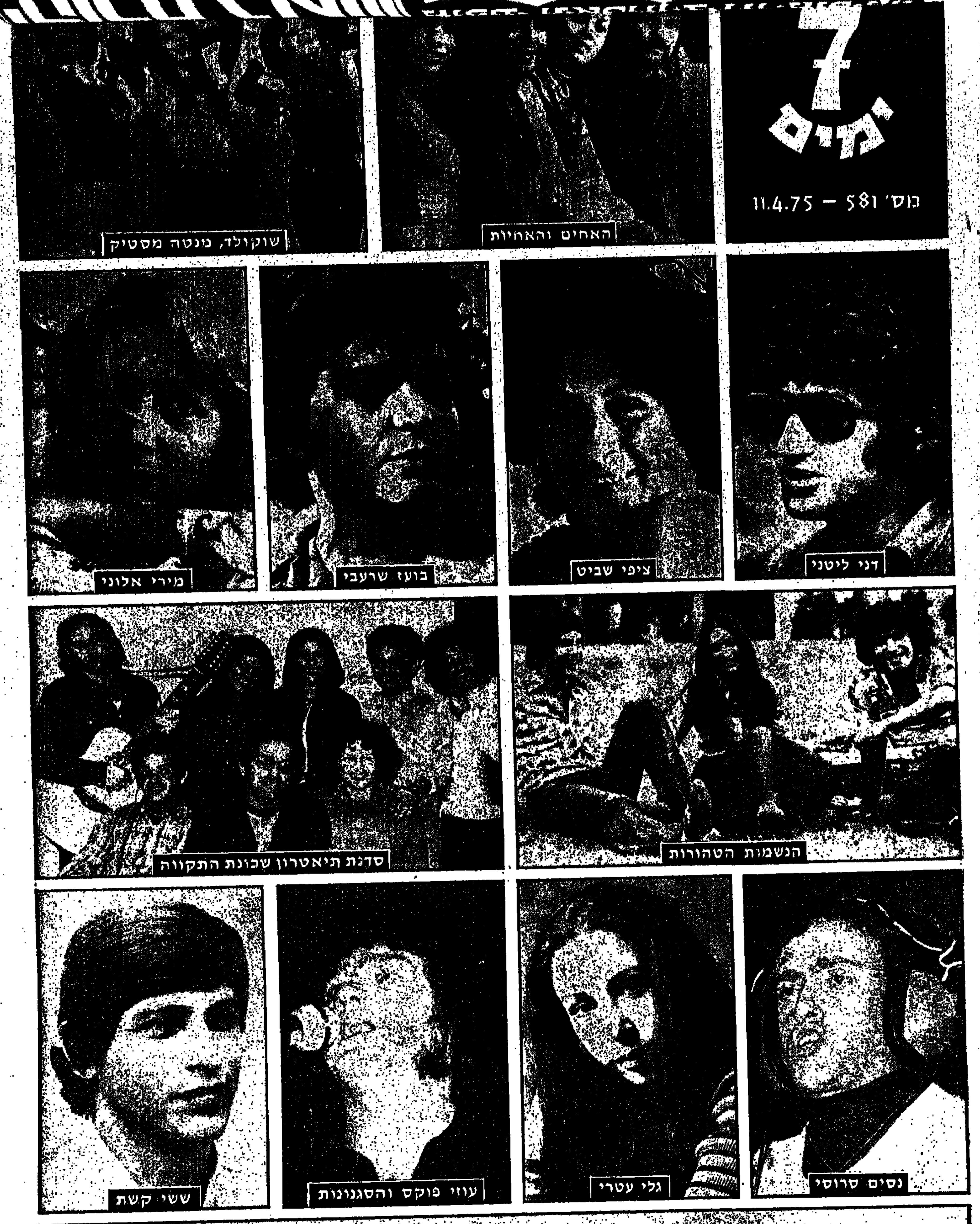

היה אתה האדון האמיתי בביתך!

עם מקדחת SKIL 380 וואט לנסיון חינם

מערכת מושלמת זו בעלת המהירות המשתנה

152.— ל"י לחודש, לאחר תשלום ראשון של 284.— ל"י או במזומן 1260.— ל"י

3 שנים אחריות

שי מיוחד! מלחם משוכלל על כל אביזריו שוויו כ־80 ל"י

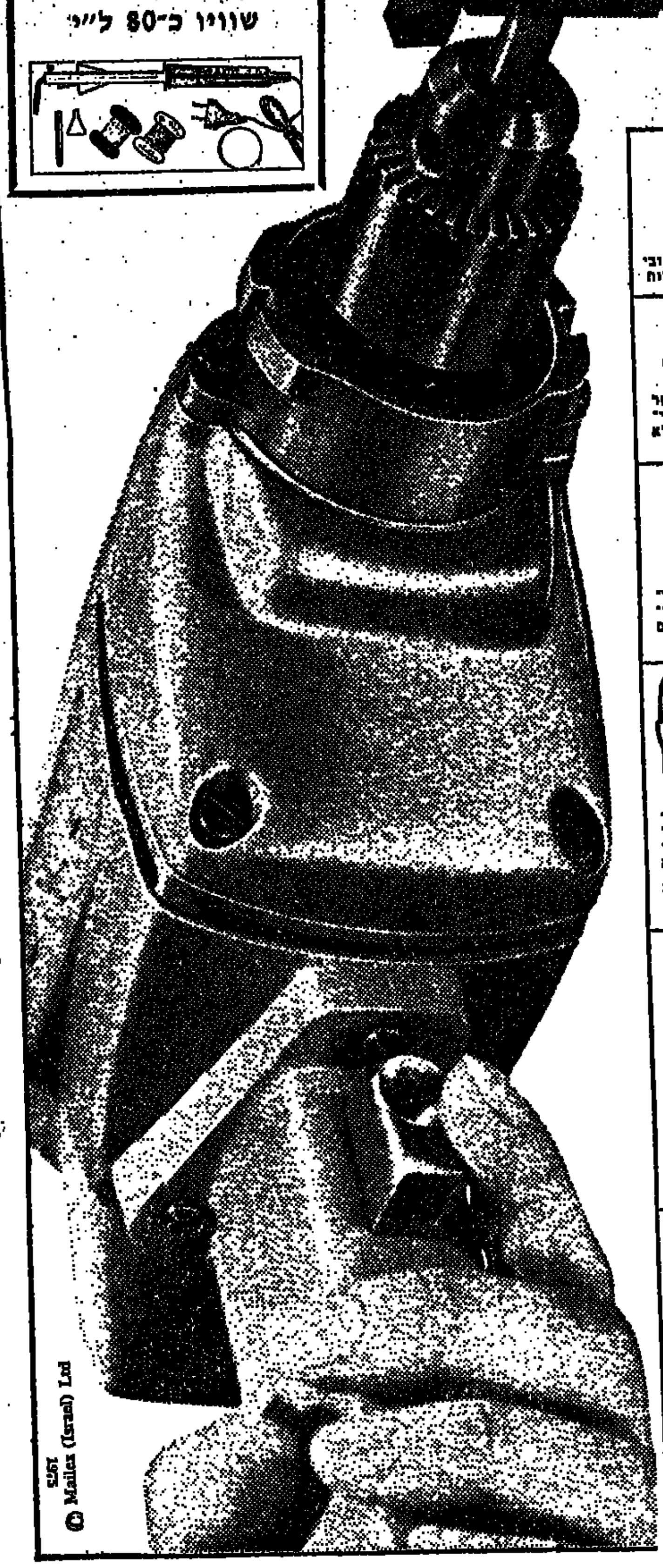

חדש! מחבר רוטט, מאפשר קידוח קל בבטון הקשה במיוחד, מכשיר מתוחכם המונע מהירות אבק ומגיע לרטט של 10 מכות בסיבוב אחד. וכן 4 מקדחים לבטון ו־100 מחזיקי ברגים לבטון, שוויו כ־300 ל"י

קדח, נסר, חתוך, הברג, שייף, מרק, הברש, השחז, גרד, נקב, בנה, תקן —

בעזרת בית המלאכה המושלם ביותר בעולם!

59 חלקים המותאמים להפליא למקדחת „סקיל" בעלת המהירות המשתנה

נסה אותה חינם — עוד היום!

לראשונה בישראל עומד לרשותך בית־מלאכה ביתי, המסוגל לעשות כל מה שתעלה בדעתך — ועוד הרבה יותר! וכל זאת — במחיר שהוא בגדר הפתעה ממש: תמורת תשלום של 152 ל"י לחודש. לאחר תשלום ראשון של 284 ל"י תוכל לעשות בביתך כל עבודה באחזקתם התקינה של הדירה, המחסן, החצר...

בעזרת בית המלאכה המושלם תוכל לקדוח בבטון, בזכוכית, בברזל ובקרמיקה — כאילו היו כל אלה משחק־ילדים!

תוכל לבנות רהיטים, ללטש את הריצפה, להבריש את מכוניתך, לערבל צבע שהתקשה להשחיז כל מתכת, לנסר כל מה שיעלה בדעתך!

ואתה תצליח בכל אלה ללא כל קושי, כאילו היית בעל־מלאכה מלידה!

וכל זאת — באמצעות 59 אבזרי־איכות מעולים, המורכבים באמצעות מנגנון בלעדי מתוחכם אל מקדחת „סקיל" המפורסמת. מקדחה זו מצויידת במנגנון מיוחד, מהמשוכללים בעולם, המאפשר לשנות את מהירות הסיבוב מ־1 ועד ל־2500 סיבובים בדקה!

על־ידי לחיצה על ידית פשוטה — כפי שלוחצים על מאיץ — תקבע, בהדרגה, את המהירות הנאותה לחומר הנתון לטיפולך. המהירות המשתנה מעניקה לך רמה מקצועית גבוהה כושר תימרון מירבי ובטחון מלא בהצלחת עבודתך.

אל גולת הכותרת של בית המלאכה המושלם — הלא הוא מקדח „סקיל" רב העוצמה — אנו מצרפים מערכת של 59 חלקים שונים, שכל אחד מהם נועד למלא תפקיד מוגדר משלו כדי להקל עליך בקביעת המכשירים השונים על גוף המנוע. תיכננו ממציאי בית המלאכה המושלם מיתקן מפתיע לניעול־בזק: מכשיר מתוחכם זה מאפשר לך לקבוע, בקלות רבה ותוך שניות, את כל מכשירי הסדנא על צירה של המקדחה.

אני בטוחים לחלוטין, כי כמו מיליוני גברים ברחבי העולם, תתלהב גם אתה למראה ביצועיה המגוונים של הסדנא המושלמת שלנו. לכן, אנו מציעים לך אותה חינם אין כסף למשך 10 ימים! נסה את כל המכשירים על חשבוננו. עבוד עמם כרצונך. אם לא תשתכנע ביעילותם הבלתי־רגילה, בקלות השימוש ובאפשרויות המגוונות — תוכל להחזיר אלינו את בית המלאכה המושלם ולא תהיה חייב לנו דבר.

אולם אם תתפעל גם אתה למראה קשת האפשרויות העצומה שמציב בפניך בית המלאכה המושלם — אזי תוכל לרוכשו בתנאים הבלתי־רגילים המוצעים על־ידינו — וכמובן, לזכות בשי יקר־ערך חינם.

אל: מילקס (ישראל) בע"מ
רח' המלאכה 3 חולון, טל. 58-851, 843185

נא לשלוח לי בית מלאכה מושלם, לתקופת נסיון של 10 ימים חינם. אם לא אהיה מרוצה לחלוטין מאיכותו וטיבו של בית המלאכה אחזיר את כל בית המלאכה במצב תקין תוך 10 ימים מיום קבלתו ולא אהיה חייב מאומה. אם אחליט לרכוש את בית המלאכה הוא יהיה שלי ויהיה עלי לעמוד בתנאי התשלום אותם ציינתי לעטה, חתימתי במקום הסימון מהווה הסכמה לתנאים שאתם מציעים.
סמן את ההצעה הרצויה לך

☐ תשלום חד־פעמי: תוך 14 יום מיום קבלת בית המלאכה אשלם לכם סך —.1260 ל"י (וכן סכום נוסף של 35 ל"י לכיסוי הוצאות האריזה והמשלוח).

☐ קניה בתשלומים: תוך 14 יום מיום קבלת בית המלאכה אשלם לכם סך 284 ל"י (וכן סכום נוסף של 35 ל"י לכיסוי הוצאות האריזה והמשלוח) ואחרי כן אשלם לכם 8 תשלומים חודשיים רצופים בסכום של 152 ל"י לכל תשלום, החל בחודש שלאחר מועד התשלום הראשון ס"ה 1500 ל"י. (סכום זה כולל ריבית של 30% וכן סך —.12 ל"י לחודש דמי טיפול וגביה).
מקום התשלום: במשרדי מילקס (ישראל) בע"מ, או בכל סניף של בנק לאומי לישראל בע"מ.
אושר ע"י המועצה לחוזים אחידים.

נא למלא בדייקנות כדי למנוע עיכוב בביצוע ההזמנה.

שם משפחה ______

שם פרטי ______ עיר ______ רחוב ______ מס' ______

מס' תעודת זיהוי ______ גיל ______ מיקוד ______

חתימה והערות

תוקף ההצעה 30 יום מפרסום המודעה

11.4.75 ת"

משרדינו פתוחים בימים א'—ה' בשעות 8—16.00 ובימי ו' סגורים

© Mailex (Israel) Ltd 1975

על כך.

מותו של גיבור לאומי

בשנת 1967 פתחו האמריקנים במיבצע „אפולו" שהביאם אל הנחיתה על הירח. אולם המיבצע נפתח בטרגדיה, כאשר הצוות בן שלושת האסטרונאוטים לטיסה הראשונה נספה באחד מניסויי השהייה בחללית עקב קצר חשמלי. האסון לא הביא לביטול הטיסות, כי אם לדחיית־מה בהן. כמה חודשים לאחר מכן שיגרה ברית־המועצות לחלל את הקוסמונאוט ולאדימיר קומארוב בחללית חדשה „סיוז 1". בשובו לכדור־הארץ אירעה תקלה למנגנון הנחיתה של החללית וקומארוב ניספה. היית זה איתות ראשון לרוסים, כי „משהו" אינו כשורה בחללית חדשה זו, אולם האיתות לא „נקלט" על ידם.

עד מהרה התהפך הגלגל במירוץ החללי בין שתי המעצמות. מיבצע „אפולו" נמשך באינטנסיביות בלתי רגילה. שיגור רדף שיגור. „אפולו 7" שוגרה למסלול סביב כדור־הארץ ושלושה ימים אחריה שיגרו הרוסים את החלליות „סיוז 2" ו„סיוז 3", כשרק האחרונה מאויישת בטייס יחיד ונחתה לאחר ארבעה ימים. בחודש נובמבר אותה שנה שיגרה ברית־המועצות חללית בלתי מאויישת „זונד 6" שכקודמתה „זונד 5" הקיפה את הירח וחזרה ונחתה בשלום באוקיאנוס ההודי. בארצות־הברית גברו אז החששות, כי המיבצע הבא של הרוסים יהיה שיגור מאוייש אל הירח. לכן דילגו האמריקנים על שלב אחד ושיגרו את „אפולו 8" להקיף את הירח ללא נחיתה על פניו. טייסי „אפולו 8" היו לבני־התמותה הראשונים שפרצו את כבלי משיכת כדור־הארץ, ויצאו אל מרחבי החלל החיצון בהעיפם מבט קרוב אל פניו המאובקים והמאובנים של הירח.

עוד הרוסים שולחים, כהרגלם, זוגות של חלליות מאויישות לביצוע תימרוני מיפגש והיצמדות בחלל, שהאמריקנים כבר ביצעו בחלליות „ג'מיני" בשנים 1965 ו־1966, והאמריקנים כבר שיגרו חללית נוספת, „אפולו 10" לכיוון הירח לתירגול נחיתה על פניו, אך ללא נחיתה ממש. זו נפלה בחלקם של טייסי „אפולו 11".

אולם נחזור מעט אחורנית לטרגדיה רוסית נוספת: מותו של גאגארין, האדם הראשון בחלל, שנספה בתאונה. היה זה בעשרים ושבעה במארס 1968, לפני שבע שנים ושבועיים. מטוס מיג 15 בו טס התרסק, ולברית־המועצות אבד הגיבור שהפך לאגדה. שמועות אמרו שהוא היה נתון בעיצומה של תקופת אימונים לשם טיסת חלל נוספת, זו של „ווסחוד 3", שמעולם לא שוגרה.

אדם על הירח

סיפור חייו של גאגארין אף הוא אגדה: בן לחקלאים, חברי קולחוז פשוטים. הוא עבד תחילה כפועל מתכת, נתקבל לקומסומול ומשם נפתחו לו שערי בית־הספר הטכני בסרטוב.

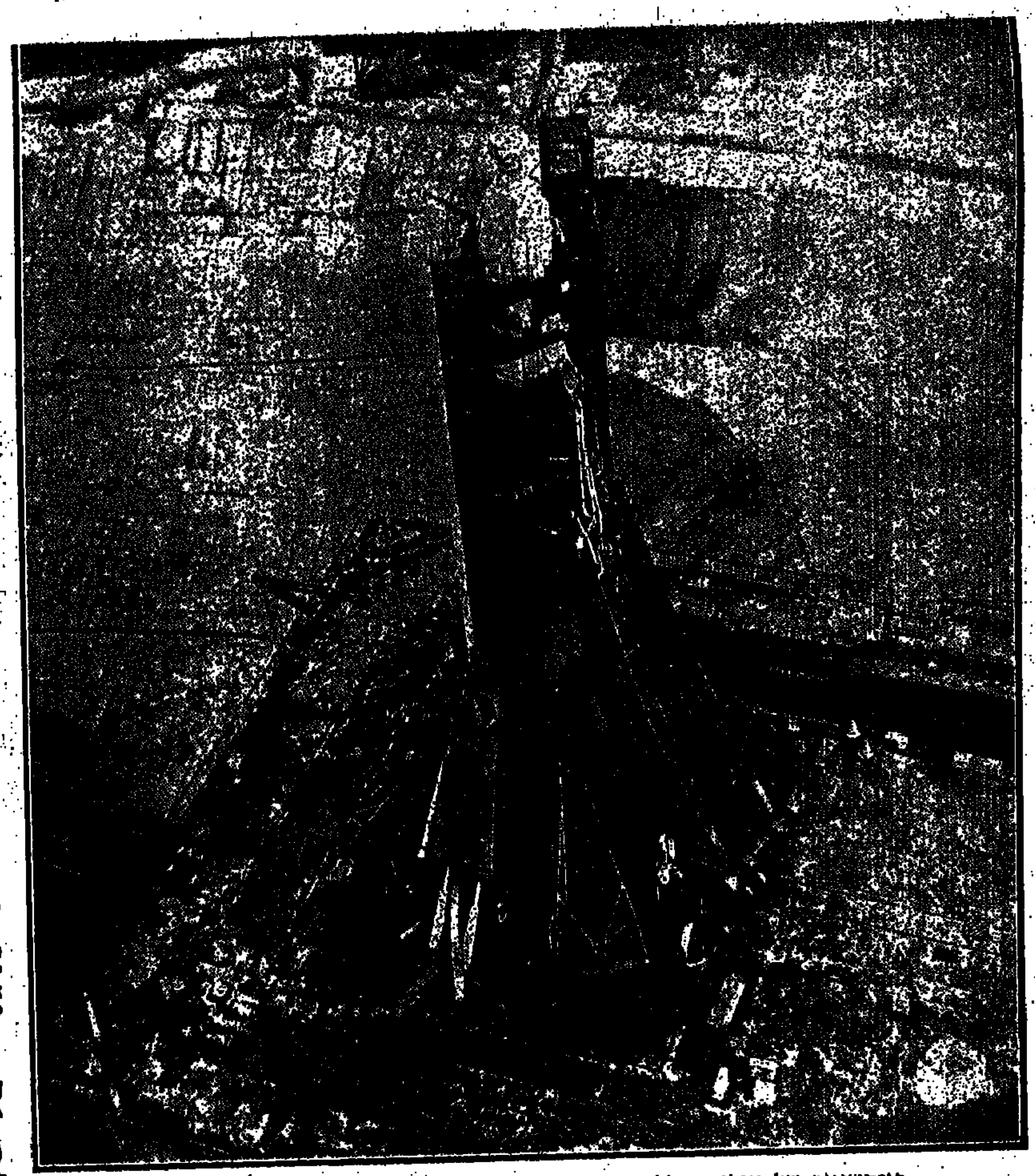

כן־השיגור של טילי חלל נושאי חלליות „סיוז" בבאיקונור, בסיס החלל הרוסי

ניל ארמסטרונג, האדם הראשון שצעד על הירח: מיבצעו העמיד בצל את הישגי הרוסים בחלל

המשטרה
ירחון המשטרה בארץ ובעולם
הופיע גליון מס' 1 ● אפריל 1975 ● 88 עמודים
היית אתה החוקר? 10,000.- ל"י במזומן למפענח התעלומה — מי רצח את הנער מיכאל קריטי?
פשיטת פתע מצולמת: המדור המרכזי „עולמי" על מאורות הקלפים
חינם! פוסטר צבעוני (לוח קיר) מהודר של „שוטרת החודש"
עימות: חוקר משטרה מול איש העולם התחתון
ראיון מיוחד עם שר המשטרה
● המחלקה לזהוי פלילים
● חדשות הסקוטלנד־יארד F.B.I (והאינטרפול)

בית ספר תעשייתי קמ"ג
תחלת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ו (1975/76)
מתקבלים: מסיימי כתה ט' או בוגרי כתה י' מקצועית.
המעונינים להשתלב בתעשייה עתירת מדע בכבלי מקצוע מעולים.
משך הלימודים: שלוש שנים בנושאים עיוניים ובנושאים מעשיים.
אין מגורים בבי"ס.
מקצועות הלימוד: מסגרות מכונות, ריתוך אוטוני, חשמלי (כולל בגו מגן), אחזקת מתקנים מיבניים.
לבוגרים, שיעמדו בהצלחה במבחנים הממשלתיים, תנתן כניסה לבי"ס לטכנאים/הנדסאים. התלמידים מקבלים שכר בהתאם לחוק ולהישגים.
הרשמה ו/או מידע:
• במשרד העבודה בבאר־שבע (חדר 55)
• בבתי הספר אצל היועצים החינוכיים
• בבי"ס תעשייתי קמ"ג, ת"ד 9001 באר־שבע או טלפון 057/75211 שלוחה 274.
קריה למחקר גרעיני - נגב
משרד העבודה - האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית
מחוז באר־שבע והנגב.

החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ
הודעה לציבור
בימים אלה נשלחו למועמדים שזכאותם לדיור ברובע היהודי אושרה בזמנו, הודעות על מקומם ברשימה על־פי תור, בהתאם לתאריך הרשמתם.
מועמדים שזכאותם אושרה בזמנו, ואשר הודעה כנ"ל לא הגיעה לידיהם, יפנו בכתב בלבד להברה ויצרפו המסמכים בדבר ההודעה על זכאותם שאותה קיבלו בזמנו.
פניות כנ"ל יש להמציא לא יאוחר מיום 9.5.75 (כ"ח באייר תשל"ה), לת.ד. 14012 ירושלים ולציין ע"ג המעטפה — „איכלוס — זכאות".
החברה לא תוכל לטפל בפניות בעל־פה.

מה אתם עושים בליל הכלולות..?
אנו מתארחים באחד מבתי המלון המפוארים בארץ, במחירים החל מ־110 ל"י לזוג
כולל: לינה, ארוחת בוקר למיטה, פרחים, ושמפניה.
❊ הצעות מיוחדות לירח דבש
פרטים והזמנות
און ארוח ונופש בע"מ
סניפים:
ירושלים, שמאי 8, 224624
ת"א, אלנבי 113, 612567
ר. דיזנגוף פינת בן יהודה 248036
חדרה, רוטשילד 36, 25367
חיפה, הרצל 22, 645404
שד' הנשיא 126, 82277
נתניה, הרצל 4, 22947

600 ל"י
מודלר
רהוט מודולרי מקל־קר
ת"א רח' יורדי הסירה 3 (הירקון 317) טל. 456852
חיפה דרך הים 17 (מרכז הכרמל) טל. 81314

למדי מקצוע ב־3 חדשים
במקום מגוריך - בכל הארץ
נקבנות
בשיטת IBM
מקצוע שאין בו אבטלה ומשתכרי טוב יותר. לאחר שנכשירך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה
לימוד בוקר • צהרים • ערב לפי בחירה
קורס כתבניות חינם למעוניינות
• תעודת הסמכה •
פרטים והרשמה במשרדי „המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ, 4 - 8 אחה"צ
תל־אביב רח' פלטין 7 (תחנה המרכזית) • ירושלים רח' אגריפס 8 • רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61 • רחובות רח' יעקב 8 • חיפה רח' ביאליק 17 • רמלה רח' הרצל 5 • חולון רח' סוקולוב 48 • באר־שבע רח' התקוה 86 • פתח־תקוה רח' בלפור 34

בגדיים אופנת 1975
בשלל צבעים ודגמים, אורגינל SPIDOX. מיבוא איטלקי
במחיר בית חרושת • מכירה גם בסיטונאות
שפר, ת"א, נחלת־בנימין 15, ק"א (כניסה מחצר) טלפון 623635

מדפים וספריות
גם להרכבה עצמית
שולחנות כתיבה
מיטות וארונות ילדים
ציוד וסידור חנויות ומחסנים
תצוגה מתמדת במקום פתוח כל היום
מחלקה לצינורות ופרופילים, מסילות וגלגלים.
א. את י. יוזביץ בע"מ
נחלת־בנימין 120, טלפון 821610

המכון מודיע על פתיחת הקורסים הבאים:
* נושאים נבחרים בגרפיקה
* קריאת שרטוט לבנין ומכונות
* קרור ומיזוג אויר
* השתלמות בניהול אחזקה
* טרנזיסטורים
* השתלמות טלויזיה
* השתלמות בצילום
פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00-19.00 ביום ו' עד 13.00
המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

לתשומת לבך!
גב' קורה
מגלה עתידות ידועה אינטרנציונאלית

שמלות הריון
MASHA ✱ מאשה
חליפות, מכנסיים, טוניקות, סרפנים ושמלות מקסי
תל־אביב, רח' המלך ג'ורג' 4, קומה ב'
פתוח כל היום ללא הפסקה טל. 282515

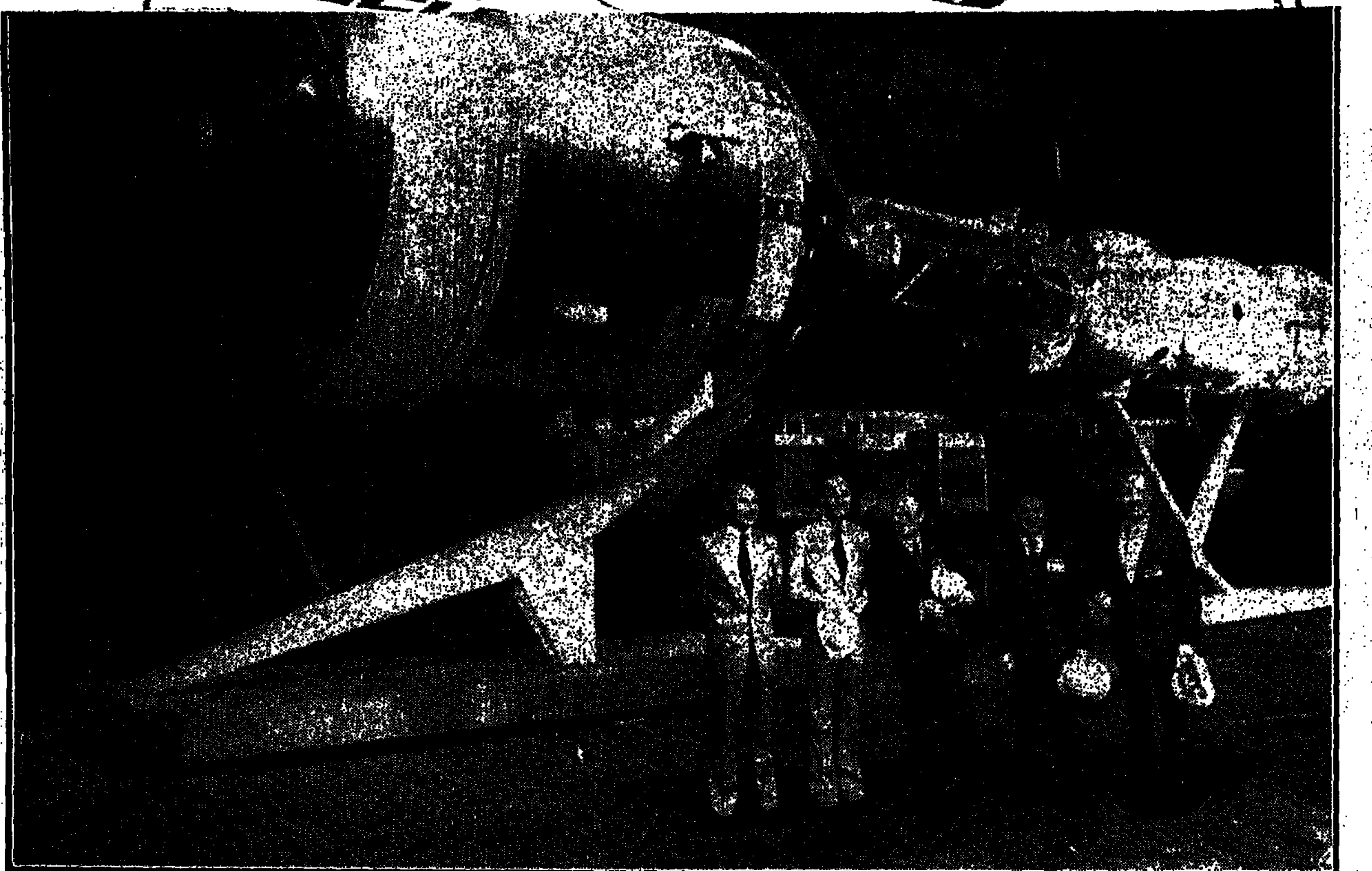

טייסי חלל רוסים ואמריקנים ניצבים בצל דגמי ספינות־החלל שלהם („אפולו" מימין, „סויוז" משמאל), המדגימות התחברות בחלל, המיבצע המשותף ייערך ביולי השנה

מגאגארין עד דטאנט בחלל

מאת מאיר כהן

ה יה זה היום לפני 14 שנה בדיוק: ב־12 באפריל 1961 המריאה מבסיס־חלל בחלקה התיכון של ברית־המועצות רקטת ענק, כשבחרטומה חללית שכינוייה „ווסטוק 1". בתוך החללית היה טייס החלל הראשון בהיסטוריה: יורי אלכסייביץ' גאגארין. גאגארין עשה הקפה שלמה סביב כדור־הארץ וחזר בשלום. כך קבעו הרוסים עובדה היסטורית מוצקת: הם ייזכרו לעד כראשונים ששיגרו אדם לחלל, כשם ששלחו את „ספוטניק 1" ה„ירח המלאכותי" הראשון מעשה ידי אדם, ב־4 באוקטובר 1957, ופתחו בכך עידן חדש לאנושות: עידן החלל.

נקל לשער את גאוות הרוסים על הישג טכני ומדעי זה, שהביא להם יוקרה רבה, ביטחון עצמי וגל של הערצה בעולם. בתנאי המילחמה הקרה והמירוץ החריף עם ארצות־הברית על הבכורה בחלל, היתה להישג זה חשיבות תעמולתית ראשונה במעלה. ואכן היא נוצלה היטב על־ידי הרוסים, להוכחת עליונותה, כביכול, של החברה הסובייטית, על החברה הקאפיטליסטית.

אותה עת היו בעיצומן ההכנות לשיגורן של שבעה אסטרונאוטים אמריקניים במיסגרת תוכנית „מרקורי". הדעה היתה, שהפעם יקדימו האמריקנים את הרוסים במירוץ המתיש בחקר החלל. אך ברית־המועצות „היכתה" שוב. כשנשאלו האסטרונאוטים של ארצות־הברית לדעתם על השיגור הסובייטי, השיבו כי הם מאוכזבים. כמובן, על שלא יהיו הראשונים בחלל. אך הם ממשיכים בהכנותיהם כרגיל.

סיכון חיי הקוסמונאוטים

ר ק שמונה חודשים לאחר טיסתו של גאגארין, שוגר לחלל ג'ון גלאן, האסטרונאוט האמריקני הראשון, והקיף את כדור־הארץ שלוש פעמים בטרם נחת בשלום; גם לארצות־הברית היה גיבור משלה והיא צהלה ויצאה מגדרה.

פיסתו ההיסטורית של יורי גאגארין זיעזעה עמוקות את האמריקנים. שנוכחו לדעת כי הדבקת הרוסים במירוץ החלל

14 שנים לאחר [illegible]

[illegible]

תהיה קשה. היה צורך להציב מטרה חורגת מן השיגרה של טיסות מאויישות סביב כדור־הארץ, להשיגה — ובכך להכות ברוסים. מינהלת החלל הגישה לנשיא ארצות־הברית תוכנית מפורטת לשיגור שלושה אנשים לנחיתה על הירח ולהחזירם בשלום ארצה. היה זה בתחילת 1961. התוכנית נקבעה לצאת לפועל „תוך תשע שנים".

ב־25 במאי 1961 נשא הנשיא המנוח קנדי נאום חגיגי לפני הקונגרס של ארצות־הברית והכריז על התוכנית „אדם על הירח" שקיבלה את הכינוי „אפולו". התוכנית הפכה סיסמה לאומית בארצות־הברית והוחל אז בהכשרת הכלים המתאימים עבורה.

בינתיים המשיכו הרוסים למצות יכולתם בטיסות מאויישות בחלל. הם שיגרו שלושה קוסמונאוטים בחללית אחת כבר באוקטובר 1964. לאחר מכן שיגרו אשה לחלל וקוסמונאוט סובייטי, אלכסיי ליאונוב, היה הראשון שיצא מחלליתו, „וסחוד 2" וריחף בחלל. בחללית היה עמו קוסמונאוט נוסף בשם בלאייב. היה זה בשנת 1964.

צריך לזכור כי במירוץ מתיש זה היה לרוסים יתרון אחד ברור על האמריקנים: הם ידעו תמיד מראש מתי עומד לצאת לפועל מיבצע חלל אמריקני והיתוו תוכניותיהם בהתאם לכך. תמיד ידעו מתי „לגנוב את ההצגה" מהאמריקנים. הסיבה היא, שהאמריקנים, כדרכם הגלויה מאז ומתמיד, היו מפרסמים מראש את תוכנית שיגוריהם. בעוד הרוסים תיכננו הכל בחשאי. יתר על כן: הרוסים לא הודיעו על שיגורי חלליותיהם המאויישות, עד אשר הצליחו אלה להיכנס למסלול המתוכנן סביב כדור־הארץ. לעיתים קרה שמיצפה־הכוכבים בג'ודרל בנק שבאנגליה, או זה שבבוכום, במערב גרמניה, גילו את שיגורי החלליות, עוד לפני שהרוסים הכריזו עליהן, והודיעו על כך לעולם כולו.

רק היום, משנתפרסמו זיכרונותיהם של כמה מדענים שערקו למערב, מאלה שהשתתפו בפועל בתוכניות החלל הרוסיות, אנו יודעים באיזה קשיים בוצעו הטיסות ועד כמה סיכנו הקוסמונאוטים הרוסיים את חייהם בטיסות החלל הראשונות. הציוד האישי הגרוע, הטכניקה הבלתי מספקת של החזרת טייסי החלל לכדור־הארץ, מערכת פיקוח ותיקשורת גרועה ומיתקנים בלתי אמינים בחלליות. העמידו את הקוסמונאוטים בסכנת חיים

המשך ◀

מרכז להשגחה מקצועית־תורנית
קדם צבאי - נחלים

מחלקת הספרים
מציעה
לבית ולמשפחה
את
המתנה הנפלאה

ספרו של
אלוף (מיל.)
חיים הרצוג
מלחמת יום הדין
מהדורה ראשונה
אזלה תוך 3 ימים
המהדורה השניה
תופיע תוך 10 ימים
הזמן את הספר
בעוד מועד
המחיר 29.60 ל"י

ספרם של
חיים גורי / חיים חפר
משפחת הפלמ"ח
ילקוט
עלילות
וזמר
המחיר 37 ל"י

לכבוד
„ידיעות אחרונות"
מחלקת הספרים
ת.ד. 14125 ת"א
נא לשלוח לי את
הספרים
מצ"ב שיק/המחאת דאר
בסך ....
שם ....
כתובת ....

טרקטור מעמיס
חדש
955L
עם אפס שעות
לפנות: בערב
04-243605 .19.00-22.00

ללא דמי מפתח
מיני־מרקט
למסירה בעיר
בשכר חודשי
לפנות: בערב מ־7 — 9,
טלפון: 04-85632

כשאין תקציב לרהט את חדר השינה,
התחל במיטת עמינח: היא תשתלב בכל ריהוט שתקנה בעתיד.

העתיד מתחיל במיטה, וכמוהו גם חדר השינה.
המחירים המאמירים, הופכים ריהוט חדר שינה
למשימה קשה, קשה לכל תקציב. התחל אם כן בגניטה,
במיטה של „עמינח" — המלכותית או המתרוממת.
שתיהן מתאימות לכל תקציב, ולכל סגנון ריהוט.

המיטה המלכותית.
מרשימה ונוחה. מצויידת בשתי מערכות קפיצים,
המעניקות שינה ערבה ובריאה. חלקה התחתון יונאים
בשעת הצורך לזוג אורחים נוסף.

המיטה המתרוממת.
מפתיעה ביעילותה. מתאימה במיוחד לחדרי שינה קטנים
ומצויידת ב„תא מטען" משוכלל לכלי המיטה.

המחירים במודעה מתייחסים למיטות במידות 190 x 140 ס"מ
(ללא לוח ראש) וכוללים מזרון „עמינח".
מחיר לוח ראש מסקיי: —.215 ל"י.

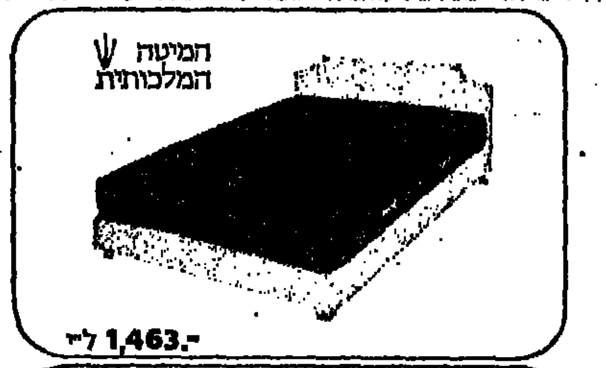
המיטה המלכותית
1,463.- ל"י

המיטה המתרוממת
2,256.- ל"י

עמינח
תצוגה ומכירה: תל־אביב, רחוב דיזנגוף 203. (יזב)

להשיג בכל חנויות „שקם". „המשביר לצרכן" ו„מבט" ובחנויות רהיטים מובחרות בכל הארץ

מ - י - או
חסור אלפי לירות!!! ברהיטי
סלון קומפלט החל מ־—.1388 ל"י ★ סלון איטלקי במקום 5995 רק 1995
מערכת שינה החל מ־—.1095 ל"י ★ מערכת אמבסדור במקום 4995 רק 2995
כורסת מיטה במקום 1356 רק 588 ל"י ★ מערכת ונציה במקום 3495 רק 1998
רהיטים מוכנים ★ הספקה במקום ★ רהיטים מוכנים ★ הספקה במקום ★ רהיטי מ—י—או, רח' ביאליק 6, תל־אביב, טלפון 54104

هكذا من الأصل

המידבר המתעורר

ספינת־המידבר החדשה — ה„מאזארטי" האיטלקית של שייך דובאי

הפטרו־דולארים מפריחים את שבע הנסיכויות הערביות המאוחדות של המיפרץ הפרסי. ערים חדישות צומחות מן החולות בקצב הסילון. בתי־חולים מודרניים, מצויידים ומאויישים, מגישים לציבור שירותי־בריאות חינם־אין־כסף ומיזרקות מתיזות מים מותפלים. כבישים בני ארבעה מסלולים פולחים את המידבריות והגמלים מתמעטים ככל שמתרבות המכוניות. הבדווים עוברים הסבה מיקצועית — מנוודות לנפט

שומרי־הראש של שייך רשיד, האמיר של דובאי

שבע נסיכויות קטנות במיפרץ הערבי רכשו להן מעמד חדש של רווחה ושובע, הודות לעשרות־מיליוני הדולארים שהן מקבלות תמורת אוצרות הנפט שלהן. הוקמו בהן בתי־מלון מפוארים. על אף היעדר התיירות בהן, והבדווים הנוודים נוטשים לאט־לאט את אורח־חייהם הישן ומקימים להם וילות בנוסח עיירות־הקיט על חופי הים־התיכון. הונהגו שירותי חינוך ובריאות חינם והשייכים, שזה עתה התעשרו, התפתו להוציא חלק מכספם גם על פיתויי התרבות המערבית.

חלפה הסכנה של ערבים המטרידים נשים לבנות; ארצות־המיפרץ העשירות בנפט משופעות היום בנשים לבנות, המחזרות אחר השייכים, שרבה התחרות ביניהן.

המישפחות השליטות בשבע נסיכויות המיפרץ מתחרות ביניהן. העשירה מכולן היא אבו־דאבי. הכנסותיה מסתכמות במיליון ליש"ט לכל שש שעות של תפוקת נפט. כאן, כאשר מישהו מדליק את הסיגריה שלך, הוא בוודאי עושה זאת במצית־זהב ואם הוא בא להסיע אותך לסעודת־צהריים, הרי זה בוודאי במכונית „מאזארטי" או „שברולט".

חששותי, שאעלם אי־שם ב„רובע הריק" היו לשווא. התגובה היחידה של האנשים באבו־דאבי למראה עיתונאית בודדת המסיירת במיפרץ היתה תערובת של סקרנות ואי־אמון. הנשים המקומיות מוסיפות להלך כשהן רעולות־פנים בצעיף שחור וכל גופן מכוסה, מכף רגל ועד קודקוד.

מיפעלים עסקיים מנוהלים על־ידי מזכירים־גברים, שכן נשים עוזבות רק לעתים־רחוקות בלבד את פתח ביתן. הנשים העובדות, שנתקלים בהן פה ושם, כולן ירדניות, מצריות או פלשתינאיות, המועסקות על־ידי חברת התעופה „בריטיש אירוויס" או החברה המקומית „גולף איר".

„עיר גנים"

אבו־דאבי היא הבירה הבלתי־רשמית של הנסיכויות הערביות המאוחדות, המורכבות מדובאי, שרג'ה, עג'מן, אום־אל־קאיוואן, ראס־אל־חאימה ופוג'אירה.

הנסיכות היחידה בה לא ביקרתי היא פוג'אירה, על חופי מיפרץ עומן. אולם, כדי להגיע לשם, נזקק אדם באמת למרבד־קסמים. ומה שקורה בנסיכויות המאוחדות, אינו רחוק מקסמים. במיוחד באבו־דאבי, שהשליט שלה הוא השייך זייד בן שולטן אל־נהיאן. אבו־דאבי היא אי, עיר ומדינה באותו שם. משתרעת על 80 אלף קמ"ר ואוכלוסייתה מונה 100 אלף נפש. לפני שבע שנים בלבד לא היה כאן אלא מידבר. עתה מוקמים בה בניינים מודרניים בקצב מסחרר.

למעשה, מזכירה אבו־דאבי ילד הפותח חבילה של מתנות־יום־הולדת: פשוט, אינו יכול להמתין. הבניינים שהוקמו בארבע השנים האחרונות עומדים איתנים, אך כל מה שנבנה קודם לכן כבר הולך ומתמוטט, כיוון שאיש לא גילה לבנאים המקומיים קודם־לכן, כי מלט אינו מתערבב במים מלוחים. ולמרות החיסכון, מתכנן השייך זייד להקים „עיר גנים" באבו־דאבי ובכל מקום צומחים מידשאות ועצים, בעציצים מיוחדים של חול ספוג במים מתוקים.

ברחוב הראשי, שבשנות ה־60 היו הגמלים אמצעי־התחבורה היחידי, ניתזים עתה מים מותפלים מן המיזרקות, הניצבות בין באנקים ובנייני־מישרדים. אין מחסור במי־שתייה, אך על השתייה־כדת מוטלות הגבלות. אבו־דאבי „יבשה" ממשקאות חריפים ואלה אינם נמכרים אלא בשני בתי־מלון בעיר.

המלון „הילטון" החדש נישא כעין ארמון־חול על החוף שלאורך מיפרץ אבו־דאבי, הוא „טיילת האנגלים" של המידבר. כדי להגיע לעיר האחרת, היחידה באי, עליך לעבור מרחק 100 ק"מ במידבר. זהו ים של חול, מפולח על־ידי כביש בטון בן ארבעה מסלולים, עם ברזי מים מדי 20 ק"מ ופנסי רחוב המסמנים את הכפרים החדשים, בהם מיישבים את הבדווים. מי שביקר באבו־דאבי, לא יוכל לטעון, כי הפטרו־דולארים שלה מוצאים בריביירה הצרפתית בלבד. בתים הולכים ומוקמים עבור הבדווים, בנוסח מעונות־קיט ים־תיכוניים. ראיתי בית עם מוסך ובו מכונית, בצידו של גמל. וניגוד זה ממחיש את העימות בין העושר והמודרניזציה המערבית שהוא מביא לבין המסורת.

השיגשוג טרם שינה את הבעת פניהם של [illegible]

תיאטרון

הצגות בכורה

[illegible]

מוסיקה

[illegible]

מחול

[illegible]

בידור

[illegible]

מועדונים

[illegible]

סרטים שכדאי לראות

תל־אביב

[illegible]

ירושלים

[illegible]

חיפה

[illegible]

קוסמונאוטים שלה, למרות ההכנות המשותפות [illegible]

1959 נטש את האקדמיה של [illegible] סתם קצין־טייס ולהמשיך ולטוס. אז נבחר כאסטרונאוט מיועד. עבר תקופת אימונים בת שנתיים בחברתם של חבריו: טיטוב, ניקולייאב ופופוביץ'. ניקיטה חרושצ'וב בחר בו, אישית, לטייס החלל הראשון, מאחר שהשליט הסובייטי רצה להפוך את הנער היפה לסמל חי של הצלחתו הפוליטית. בכך הוא הצליח: גאגארין הפך למפקד יחידת הקוסמונאוטים, לשגריר נודד של ברית־המועצות. הוא המשיך לטוס כל העת, כי כדבריו: „זהו העיסוק האהוב עלי”. הוא נספה, איפוא, במטוס, תוך כדי עיסוק בדבר האהוב עליו. עמו נספה גם גיבור ברית־המועצות שני, ולאדימיר סרגוץ. ברית־המועצות ערכה לו הלוויה ממלכתית. אפרו נקבר בקרמלין; בהלוויה צנחה אשתו והתעלפה. היא שבה לאיתנה רק בעזרת מכשיר הנשמה מלאכותי, שהובא בפקודת ליאוניד ברז'נייב עצמו שנכח בהלוויה. אחר כך המשיכה לצעוד, כשהיא נתמכת על־ידי הקוסמונאוטית ואלנטינה טרשקובה.

חבריו הקוסמונאוטים כיבדו אותו אחרת: הם ציוו על משמר הקרמלין להוריד את הדגלים לחצי תורן, שלא כמקובל, במשך יום שלם. האסטרונאוטים האמריקניים חלקו לו כבוד, בקוראם על שמו איזור על הירח, כמו לשמות חבריו שנספו אחריו.

בחודש יולי 1969 הוברר לעולם כולו, שברית־המועצות שוב אינה בגדר מתחרה במירוץ בחלל מול ארצות־הברית. ב־21 באותו חודש נחתה „אפולו 11” על הירח וניל ארמסטרונג עשה את „הצעד הקטן־הגדול” ביותר של האנושות מיום לידתה: נחיתה על גרם שמים אחר. ארצות־הברית זכתה בתהילת־עולם בצעד נחשוני זה, שהאפיל על כל מה שקדם לו. אחריו באו שיגורים של חלליות נוספות אל הירח. בתוכן „אפולו 13” שאירעה בה תקלה. ארצות־הברית הוכיחה את כושרה הטכנולוגי הכביר, לא רק במה שהשיגה, אלא גם במה שלא השיגה. כמו במקרה של „אפולו 13”, אף כי אירעה בחללית התפוצצות והיא ניזוקה עד כדי סכנת מוות לאסטרונאוטים, הרי הצלתה והשבתה בשלום לכדור־הארץ היתה עדות ליכולת טכנולוגית כבירה.

ברית־המועצות שיגרה אותה עת שלוש חלליות בעת ובעונה אחת: סיוז 6, 7 ו־8, בהן היו שבעה קוסמונאוטים. לא היה ברור מה מטרת השיגור. סוכנות טאס פירסמה כי הטיסות נסתיימו בהצלחה גמורה, אולם מדענים מערביים פיקפקו אם אמנם כך היה, וטענו שנתגלעו קשיים בהצמדת החלליות בחלל, וכנראה לא בוצע תימרון כזה כלל. עד מהרה נוכחו המדענים כי צדקו בהנחותיהם. ליאוניד ברז'נייב עצמו יצא בהכרזה מפתיעה כי „עתה הוא הזמן לשיתוף פעולה בינלאומי בחקר החלל”. כל עוד הובילו הרוסים במירוץ החללי, לא אבו לחלק את הידע הטכנולוגי שלהם עם ארצות־הברית.

ב־19 באפריל 1971 שיגרו הרוסים לראשונה מעבדת־חלל „סאליוט 1” לחלל. שלושה קוסמונאוטים שוגרו בחללית „סיוז 10” לעבר המעבדה. החללית נצמדה למעבדה למשך חמש וחצי שעות, אולם להפתעת הכל, לא ניסו הקוסמונאוטים לעבור אליה, ניתקו ממנה ושבו לכדור־הארץ. הועלו אז השערות, כי לחץ האוויר הפנימי של המעבדה, מנע מהקוסמונאוטים לחדור לתוכה. המעבדה המשיכה לסובב בחלל ולהמתין לבאות.

אסון בסיוז 11

לאחר כמה שבועות שוגרה החללית „סויוז 11” לעבר המעבדה. שלושת הקוסמונאוטים, דוברובולסקי, פאטאסייב וולקוו חדרו לתוכה וביצעו ניסויים שונים בהשיגם שיא שהיה חדש בן 24 יום בחלל. בתום משימתם חזרו לחלליתם, גיתקוה מהמעבדה כדי לשוב ארצה. או־אז ארע הדבר: תקלה במנגנון ההתחברות, גרם לאובדן הלחץ בתוך חלליתם, ומשום שהיו ללא חליפות־לחץ, הם מצאו את מותם בחללית. זו שבה ונחתה ארצה באורח אוטומאטי, והטייסים נמצאו שרועים על ספותיהם מתים.

הסתבר, כי הרוסים לא למדו לקח מקשיי ההיצמדות והניתוק שהיו ל„סיוז 10” וטייסי „סיוז 11” שילמו על כך בחייהם.

אסון „סיוז 11” הביא להפסקה ממושכת בטיסות המאויישות של הרוסים. מעבדת־חלל נוספת שניסו הרוסים לשגר, ביולי 1972, הושמדה על טיל השיגור שלה שחלה בו תקלה והוא החל לחזור לכדור־הארץ.

במרץ 1973 שיגרו הרוסים את „סליוט 2”, מעבדת־חלל בלתי מאויישת, שבוצעו בה שינויים מפליגים בתיכנון פנים המעבדה וצוואר ההיצמדות שלה לחלליות. גם בחלליות „סיוז” בוצעו שינויים, שהחשוב בהם היה ההחלטה, כי הקוסמונאוטים ילבשו את חליפת־הלחץ שלהם במשך כל הטיסה. הווה אומר, שמיספר הקוסמונאוטים בחללית ירד משלושה לשניים, שכן יש בה מקום רק לשני קוסמונאוטים במלוא לבושם.

שיגורה של „סאליוט 2” בא בדיוק חודש לפני שיגורה המתוכנן של מעבדת־החלל האמריקנית „סקיילאב”, במאמץ לגנוב, ולו במשהו, מתשומת הלב והעניין הכללי סביבה.

רק בספטמבר 1973, שבוע ומשהו לפני מילחמת יום־הכיפורים ועשרים ושיבעה חודשים מאז מותם של טייסי „סיוז 11”, שיגרו הרוסים חללית מאויישת „סיוז 12”. זו כבר היתה חללית משופרת והקוסמונאוטים ואסילי לאזאראב ואולג מאקארוב לבשו במהלך הטיסה חליפות חלל קלות. החללית נועדה גם לבחון את מערכת הניווט והתמרון לקראת הטיסה המשותפת אמריקנית־סובייטית ביולי השנה. למעשה, היו כל הטיסות שבאו לאחר מכן בגדר הכנה לטיסה המשותפת, כשהרוסים עושים כל מאמץ להכשיר את ציודם כדי למנוע „בושות” בטיסה זו.

שתי מעבדות־חלל נוספות, „סאליוט” 3 ו־4 שוגרו בינתיים לחלל, כשאליהן נצמדות חלליות „סיוז” ששוגרו עד עתה, בהוציאן לפועל שוב ושוב את תימרון המפתח של מיפגש והיצמדות, ניתוק ושיבה לכדור־הארץ, תימרון בו קיפחו חייהם טייסי „סיוז 11”, ושתורגל על־ידי האמריקנים עוד בטיסות מיבצע „תאומים” (ג'מיני) בשנים 1965 ו־1966. גם כישלונה של „סיוז 18”, האחרון בשרשרת הכישלונות הסובייטיים בחלל — מעיב על המיבצע המשותף.

שיטות נחיתה אמריקניות

מאז אסון „סיוז 11” הורגש שינוי־מה בתוכניות החלל המאויישות של ברית־המועצות, כעין קרבה לאופי הטיסות האמריקניות. כך למשל פירסמה ברית־המועצות תצלומים

יורי גאגארין: האדם הראשון בחלל

קוסמונאוטים סובייטיים עורכים אימוני נחיתה בים־השחור, לקראת מעבר מנחיתה ביבשה לנחיתה בים, שהיא חשיטה האמריקנית

هكذا من الأصل

יום שישי 11.4	יום שבת 12.4	יום ראשון 13.4	יום שני 14.4	יום שלישי 15.4	יום רביעי 16.4	יום חמישי 17.4
רשת א	רשת א	רשת א	רשת א	רשת א	רשת א	רשת א

שילה גונס „הו, שמחה” יום ו', טלוויזיה, 21.10

אליהו חכים ואליהו בית־צורי „על שני אליהו” שבת, גלי צה"ל, 18.05

שמעון פרס „מאון שלום” יום א', טלוויזיה, 21.50

מיכה אשרוב „אלה תבניות” 21.05

ארתור רובינשטיין „תזמורת ירושלים” יום ג', רשת א', 20.05

יצחק גרציאני „אמנון שירים לך” יום ד', טלוויזיה, 21.05

תא"ל שאול גבעולי „מסיבת התנים עצמאיים” יום ה', גלי צה"ל, 21.05

הגל הקל

גלי צה"ל

טלוויזיה

החדשות

שירותי הבוקר

[illegible]

לפני הנפילה (5)

מאת ויליאם ספייר

השם קנדי היה בעיני ניכסון בבחינת זיכרון אתגר וסכנה. הוא הזכיר את התבוסה בבחירות ב־1960; היה בבחינת קנה־מידה בלתי־הוגן בידי אנשים, שאהבו לעשות הקבלות בין ניכסון לבין המיתוס של קנדי. מעולם לא היה ניכסון גאה יותר באשתו, פט, מאשר בשעה שקיבלה, באצילות, ובחמימות, את ז'קלין קנדי בבית הלבן, בפעם הראשונה שזו ביקרה בו מחדש לאחר רצח בעלה.

ניכסון, כדוגמת דה־גול, היה ניכסון מודע לצורך ליצור סביבו מיתוס. אך, המיתוס שיצר ניכסון מזכיר את זה של פאתון מן האגדה היוונית, אשר ביקש לנהוג בעגלת־השמש במשך יממה סביב הארץ וכמעט המיט כלייה על העולם, עד אשר האל זאוס סילק אותו ממושב־הנהג בעזרת ברק. אובידיוס, בדברו על פרשה זו, כתב על „כישלון בשעת העזה לגדולה"; רעיון דומה, בניסוח זהה כמעט, חזר ועלה בימיו של ניכסון במה שתיאודור רוזוולט הגדיר בזמנו כ„איש בזירה", אשר נכשל לאחר שהעז להעלות חזון גדול וטעם את טעם ההצלחה הגדולה.

ניכסון אהב לפרוש לעתים קרובות מן הבית־הלבן בוושינגטון אל קמפ־דייוויד בהרים, או למעונו בקליפורניה, בסן־קלמנטה, על חוף האוקיאנוס השקט. הוא סבר, כי התועלת הגדולה ביותר לגבי דעת־הקהל, מפרישתו להרים או לחוף האוקיאנוס, תהיה מעין תחושת מיסתורין, שהקיפה גם את דה־גול. ריחוק מסויים ותחושת כבוד היו חלק בלתי נפרד של המנהיגות. לא פעם אמר ניכסון על ריי פרייס, אחד ממחברי נאומיו הבכירים: „ריי פרייס מבין יותר מאחרים את המיסתורין, את ההילה האופפת את הנשיאות. קיראו את דברי דה־גול על המיסתורין של השילטון, על עוצמת המיסתורין".

השני לדה־גול היה בעיני ניכסון קונרד אדנאואר המערב־גרמני. ולאחר ששני אלה הסתלקו, היה השאה האיראני המדינאי המכובד ביותר על ניכסון, בגלל הכבוד שרחש לו. הכליל ניכסון את טהראן במסעו, שהוליך אותו לפגישת הפיסגה במוסקבה, ומשם דרך טהראן לוורשה.

לנאום על־פה

[illegible]

עת לזוז

[illegible]

דוגמה חיובית

אם דה־גול היה בעיני ניכסון בבחינת מופת, הרי השם קנדי היה בעיניו — וכן בעיני כל אנשי צוותו בבית־הלבן — בבחינת זיכרון, אתגר וסכנה לאנשי ניכסון. הוא הזכיר את התבוסה בבחירות ב־1960; הוא היה בבחינת קנה־מידה בלתי־הוגן בידי אנשים, שאהבו לעשות הקבלות בין הנשיא המכהן ובין המיתוס של הנשיא הפופולארי שנרצח — לא בין שני נשיאים כפי שהיו באמת. הקבלה זו היתה בבחינת סכנה מתמדת לבחירתו מחדש של ניכסון, במיוחד אילו התייצב נגדו אחד מבני מישפחת קנדי.

ניכסון הישווה עצמו לעתים נדירות בלבד אל הנשיא לינדון ג'ונסון; באורח פומבי אף פעם; ובאורח פרטי, באוזני עוזריו, רק כדי להדגיש, כי אין תועלת בחיזורים אחר עיתונאים עויינים. לעומת זאת, ג'ון קנדי היה בעיני ניכסון — באורח מודע או בלתי מודע — אמת־מידה למהותו ולפעילותו של נשיא מודרני. למיתוס של קנדי היה לגביו כוח משיכה, כשם שהיה לו גם כוח־רתיעה. כיצד נוצרו אגדות כה רבות — שאלו עצמם אנשי ניכסון — על בסיס הישגים מעשיים כה מעטים?

יחד עם הקינאה על היחס המפנק של העיתונות כלפי בני מישפחת קנדי, קיננת בליבם של אנשי ניכסון גם הערצה כנה כלפי דרכם של הקנדים בניהול המערכה המדינית: בלהט ובשיקול קר, במיקצוענות גדולה, בהערכה רבה לנאמנות אישית ובביטול כלפי מיכשולים מסורתיים. כאשר פתחו בני מישפחת קנדי במישחק, עשו כן כדי לזכות בו; וכאשר גברת על קנדי, גברת על הטוב ביותר (הצרה היא, שמעולם לא גבר עליהם איש...).

בזיכרון ההיסטורי, שמורים צמדים של יריבים, שלא היה הרבה משותף ביניהם: נפוליון ווולינגטון, טרומן ודיואי, קנדי וניכסון. מערכת הבחירות לנשיאות ב־1960 תוארה כדראמטית, כנקודת מיפנה, כפרשת־דרכים; הגדרה שבוודאי אין בה משום הגזמה היא, כי היתה זו מערכה צמודה בתוצאותיה עד כדי קריעת־לב: היא הסתיימה על חודם של כמה רבבות קולות, שעתו הגדולה של ניכסון בתקופתו הטרום־נשיאותית היתה, כאשר סירב לערער על התוצאות המפוקפקות של מניין הקולות במדינות טכסאס ואילינוי, אף־על־פי שקבלת עירעורו היתה מעניקה לו את הנשיאות: המפסיד במערכה חש, כי העירעור היה מפחית מסמכות מנהיגותו של הנשיא. ניכסון הרגיש, כי בהימנעותו מהגשת עירעור סיפק דוגמה חיובית, שמעולם לא סופקה לפניו על־ידי מי שחשב כי הנשיאות „נשדדה" ממנו.

אתגר ושמו קנדי

השם קנדי היה אתגר שמעולם לא מש מזכרונו של ניכסון, אם־כי הוא עמד מול אתגר זה בצורות שונות בזמנים שונים. בעת ביקורו הראשון במערב־ברלין נמנע ניכסון מלהזכיר במישרין, ולוא פעם אחת, את שמו של קנדי, אשר קריאתו בגרמניה „גם אני איש־ברלין" היתה לה השפעה מלהיבה, אף שבמרוצת הזמן נתגלתה כחריגה במקצת („קנדי הלהיב את כל הברלינאים ואחר כך הסקיר אותם", העיר ניכסון).

בטיוטת־נאום הברכה שלו, בעת הגיעו לביקור בלונדון, הוזכרה העובדה, שבעת חנוכת האגף האמריקני בכנסייה סנט־פול נתלווה ריצ'ארד ניכסון — בהיותו אז סגן־נשיא — אל אליזבת המלכה והתזמורת ניגנה את „הימנון הקרב של הרפובליקה". אולם, הימנון זה נוגן בעת הלווייתו של הסנטור רוברט קנדי. ניכסון מחק מן הנאום את הפיסקה באומרו לקיסינג'ר: „זהו שיר של אנשי קנדי".

ניכסון פתח את הבית־הלבן לפני מבקרים [illegible]

שהוא ישאר עוד כעשר דקות. מקץ דקה או שתיים החלו אורות הכנרשת הראשית מהבהבים. שר־החוץ, רוג'רס, ניגש אל עוזרו הצבאי של הנשיא ואמר לו, כי יש להניע את הנשיא לזוז — קבלת־הפנים נסתיימה. סוף־סוף הבין ניכסון את הרמז: דה־גול ביקש לשכב לישון.

השבה של „טומי"

[illegible]

רוג'ר דאלטרי כטומי בסצינה מתוך הסרט „טומי"

מפוף ומשם

[illegible]

הצועדים בראש

שידורי ישראל

המיצעד העברי

[illegible]

המיצעד הלועזי

[illegible]

גלי צה"ל

[illegible]

ארצות־הברית

[illegible]

בריטניה

[illegible]

התקן מערכת ניקוז לחדר האמבטיה או למטבח תוך 60 דקות

לאור הצלחתו הגדולה של הסיפון הפלסטי, פיתחנו עבורך מערכת ניקוז מושלמת מחומר פלסטי חדיש, המותאם במיוחד למטרה זו — PROPATHENE תוצרת ICI אנגליה.
המערכת כולה ניתנת להרכבה תוך זמן קצר ביותר, ללא כל עבודה וללא מאמץ פיזי! אין צורך בהלחמות ובחיתוך הברגות.
והמחיר... זול מכל מערכת ניקוז מתכתית.
למערכת הניקוז של ליפסקי אטימות מושלמת ואמינות מוחלטת, היא בלתי קורוזיבית ועמידה בחומצות, כימיקלים ומים חמים עד 100°.
העיצוב והגימור של כל חלקי המערכת ברמה גבוהה ביותר.
המחסום (סיפון) מיוצר ב־5 גוונים, מותאמים לגווני החרסינה וכן בציפוי ניקל.
להשיג בכל בתי המסחר המובחרים.

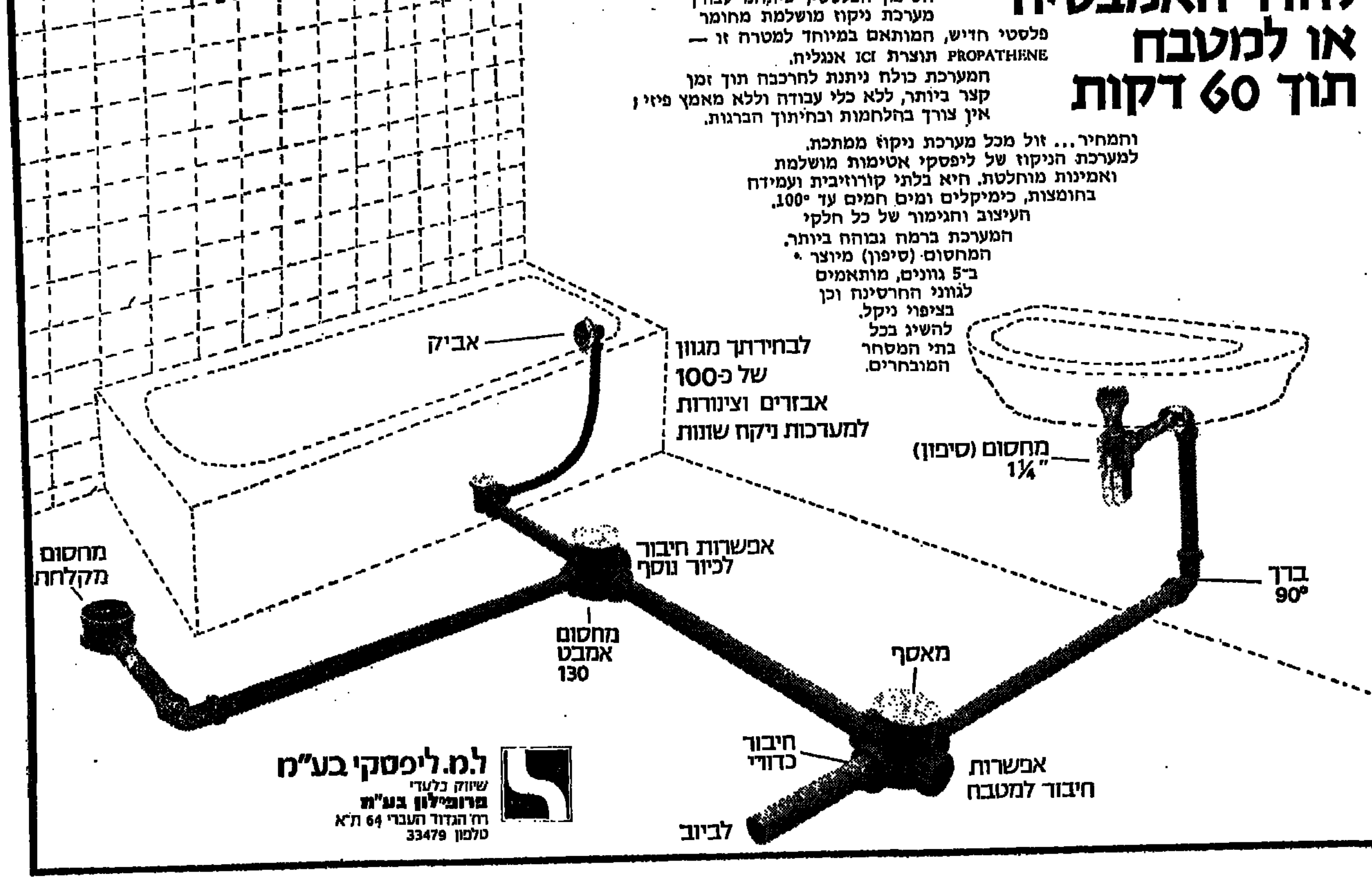

ל.מ. ליפסקי בע"מ
שיווק בלעדי: פרופילון בע"מ
רח' הגדוד העברי 64 ת"א
טלפון 33479

هكذا من الأصل؛

מבצע מיוחד לזוגות צעירים!!

בהזדמנות חד פעמית
MINI SUBARU
עם: טלוויזיה
תנור אפיה
מכונת כביסה
מקרר
חדר שינה
מערכת סלון

מכונית **מיני סובארו*** תוגרל בין כל 20 קונים אשר ירכשו מערכת הכוללת:

טלוויזיה תנור אפיה מכונת כביסה
מקרר חדר שינה מערכת סלון

במבצע אביב 75 של

סלון השרון כפר-סבא

אשר יתנהל עד ליום ו' 9.5.75

5 מכוניות כבר הועמדו בסלון לצורך המבצע !!

* המכירה בתנאי תשלום נוחים — 50% במזומן והיתרה ב-15 תשלומים.
* זוג אשר מסיבות כל שהן לא יוכל לקחת את המוצרים ביום הרכישה יוכל לאחסנם במחסני סלון השרון ולקבלם בכל עת ללא כל תוספת מחיר.
* ההגרלות תיערכנה בנוכחות רואה חשבון, העו"ד ואנשי הפרסום של החברה ובנוכחות הקהל, כאשר על מועדן יפורסמו הודעות בעיתונות ותימסר הודעה אישית למשתתפים.

ללא כל קשר למקום מגוריכם
נצלו את מבצע אביב 75
וקנו ב:

סלון השרון
רח' ויצמן 78 כפר-סבא,
טלפון 27637-052

הסלון הענק לריהוט
ולמוצרי חשמל ביתיים.

*: ערך המכונית היום 34,500 ל"י

הרחוב הראשי באבו-דאבי, העיר שצמחה מן החולות במשך 7 שנים

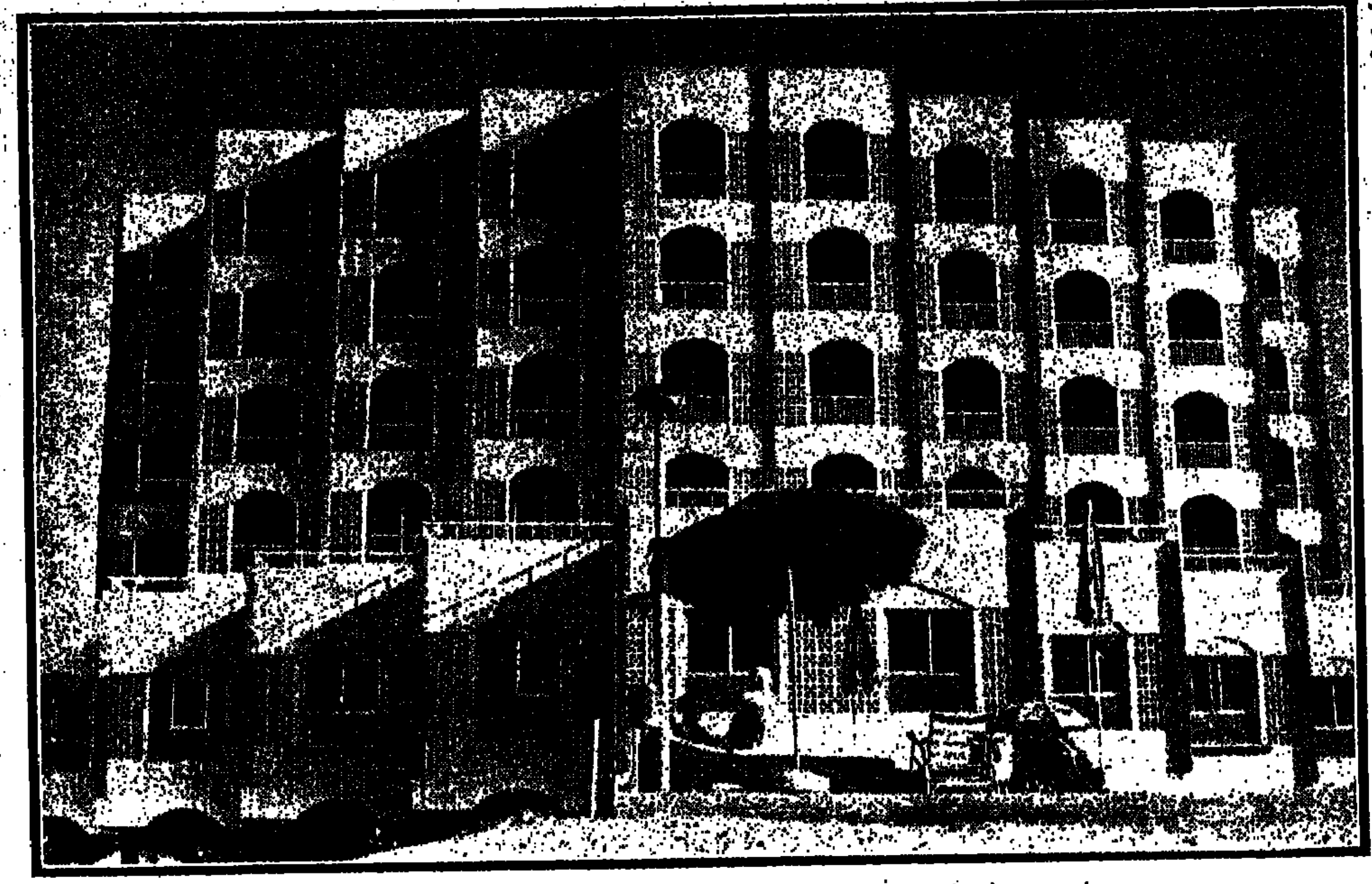

מלון „קארלטון" החדיש בנסיכות שארג'ה. מזגני-אוויר מגנים תופת-האקלים

ה„ספורט" העתיק של ציד בעזרת עופות-דורסים עדיין רווח בין שליטי הנסיכויות

אתה חולף ליד „מיני הילטון".

אל-עין מורכבת משדרה אחת של חנויות מודרניות, גדושות מוצרי-צריכה מערביים. היא נועדה לשמש עיירת-קיט לתיירים. לא ש-הפדראציה-הנסיכויות זקוקה להכנסות מתיירות — אמר פקיד ממשלתי — אך, שהדבר מועיל מבחינת יחסי-הציבור. מדי חודש מגיעים לאל-עין שניים-שלושה תיירים. מקור המשיכה ה-עיקרי של המקום הוא נאות-המידבר בוראימי, עצי תדקל של הנאה מתגמדים בצילו של ארמון בוראימי, בו מיגדלים וחומות עם פיתוחים ו-אנשי-שבטים חגורים בחגורות מוכספות ולבושים גלימות לבנות משמשים בו כשומרים.

מעבר לבוראימי מתחיל „הרובע הריק", אבל גם כאן מתנוססים על גגותיהן של ביקתות החמר אנטנות של טלוויזיה.

הונג-קונג של המזה"ת

בעוד מקור הצלחתה של אבו-דאבי הוא ה-נפט, התפתחה דובאי, השכנה, בזכות המיסחר. שמו של שליטה, השייך רשיד, הולך לפניו ב-מיזרח-התיכון כולו כאיש-עסקים ממולח. דובאי היתה במשך מאות שנים מרכז מיסחרי. היום תפס הנמל עמוק-המים החדש שלה את מקומה של בחריין מבחינת כמות המיטענים הנפרקת בו, כדי להמשיך דרכם ליעדים אחרים, בדרך היבשה או על-גבי ספינות-חופים קטנות וסירות. מראה שתי מכוניות „מרסדס" ובולדוזר, העמוסים על ספינה ועירה כזה, הוא משובב ממש.

הנמל החופשי-ממכס, שהוקם במסגרת תוכ-ניותיו של השייך להמריץ את המיסחר, הינו הונגקונג של המיזרח-התיכון. הנך יכול לקנות בו הכל, החל ממערכות סטריאו-פוניות עד ל-ויסקי סקוטי. מעולם לא העליתי על דעתי, כי אערוך הכרה עם מוצרי אופנה חדישים של פייר קארדן אי-שם בדובאי...

העסק הגדול של דובאי הוא יבוא ויצוא של זהב. ניתן לייבא ולייצא מכאן מטילים של מתכות יקרות ללא הגבלה, אחד מנתיבי-ההברחה הגדולים שבעולם פועל בין דובאי לבין הודו. הכסף יוצא מהודו באורח בלתי-חוקי, אך כשהוא מגיע לדובאי, הוא כבר סחורה חוקית. חלק גדול של מיטען המטוסים היוצאים ללונדון בספינות, מורכב ממטילי כסף אלה. הברחת הזהב מדאיגה את מישמר-החופים ההודי, ש-ספינותיו אינן מסוגלות להדביק את הספינות המהירות החוצות את הים הערבי עם הסחורה המוברחת. שמעתי על סירה, שצוותה הטיל לתוך הים, „אי-שם בין דובאי לבין בומביי", מטילי-זהב בשווי 2.5 מיליון דולאר, כאשר מנועיה חדלו לפעול לפתע בעת מירדף ספינות מישמר-החופים אחריה.

סמוך לדובאי שוכנת שארג'ה, שהיתה בעבר בסיס צבאי בריטי, בו שירתו 5000 חיילים. היה זה תופת לוהט. מידות החום כאן הן מן הגבוהות בעולם. אין שם מה לעשות, אלא לשתות עם צוותי המטוסים במלון „קארלטון-שארג'ה", אלא אם כן יש לך מזל וניתנת לך הזדמנות לבקר בקידוחי-הנפט שבלב ים. חברת הנפט של שארג'ה היתה האחרונה במיפרץ ש-גילתה מקורות-נפט וקידוחיה הם העמוקים ביותר במיפרץ — למעלה מ-4 ק"מ.

אנשי הקידוחים מפיגים את השיעמום ב-דיג. משכורתם מסתכמת בערך ב-1200 דולאר בחודש. הם רשאים לצאת לחוף אחת לשבוע ומשלמים להם הוצאות הטיסה לחופשה באר"ה"ב אחת לארבעה שבועות.

משארג'ה מוליך כביש אל ראס-אל-חאימה בפתח המיפרץ. בדרך עוברים ליד שתי הנסיכויות הקטנות ביותר: עג'מאן, 250 קמ"ר ואום-אל-קאיואן, 800 קמ"ר. בשתיהן הדיג הוא העיסוק העיקרי. אף שתעשיית הנפט ה-מתפתחת מרחיקה את הבריות ממקצוע זה. הנסיעה מדובאי אל ראס-אל-חאימה נמשכת שעה אחת בלבד. מסתבר, שהתושבים המקו-מיים נוטים למהר; בצדי הכביש נראות הרבה גרוטאות של מכוניות. מדי פעם נתקלים בגמל הבא ממול. הנפט החיש את היעלמו של הגמל כאמצעי-תחבורה. רק בראס-אל-חאימה קיימת יחידה של רוכבי גמלים, המיועדת למירדף אחר מבריחים. בשאר חלקי הפדראציה מיועדים הגמלים לסיפוק חלב ובשר.

ראס-אל-חאימה נבדלת משאר הנסיכויות בהיות אדמתה פורה, שכן ההרים המפרידים בינה ובין מאסקט ועומאן משמשים כ„חולבי עננים". המבקרים רואים כאן בפעם הראשונה חוות חקלאיות. כאן ניתן לראות גם סימני-חיים, הקיצורים במידבר: יונים, שועלים או צבאים. הספורט העתיק של ציד בעזרת עופות-דורסים עדיין פורח, אם כי נוכח האינפלאציה במחירי העופות הללו עוסקים בו עתה בעיקר שייכים עשירים. עונת הציד היתה בעיצומה כאשר ביקרתי בפדרציה. סעדתי את סעודת-הבוקר עם בדווי, במקום שאימנו את עופות-הטרף. ישבתי שלובת רגליים על שטיח, עם המאמן הראשי, שתיתי חלב-גמלים ואכלתי תמרים ופיתות. הפתעתי הגדולה ביותר היתה, כאשר הבחנתי באוהל של הבדווים במקרר-החשמלי המשוכלל, שבפינה זו של העולם אין ספק שהוא מכשיר רב-חשיבות.

هكذا من الأصل

הורוסקופ השבוע

(מ־13 באפריל עד 19 באפריל 1975)

[illegible]

טלה (מ־21 במארס עד 20 באפריל): [illegible]

שור (מ־21 באפריל עד 21 במאי): [illegible]

תאומים (מ־22 במאי עד 21 ביוני): [illegible]

סרטן (מ־22 ביוני עד 23 ביולי): [illegible]

אריה (מ־24 ביולי עד 23 באוגוסט): [illegible]

בתולה (מ־24 באוגוסט עד 23 בספטמבר): [illegible]

מאזניים (מ־24 בספטמבר עד 23 באוקטובר): [illegible]

עקרב (מ־24 באוקטובר עד 22 בנובמבר): [illegible]

קשת (מ־23 בנובמבר עד 21 בדצמבר): [illegible]

גדי (מ־22 בדצמבר עד 20 בינואר): [illegible]

דלי (מ־21 בינואר עד 19 בפברואר): [illegible]

דגים (מ־20 בפברואר עד 20 במרס): [illegible]

מה דוחף אותם

עבודת־מחקר מקיפה, שערך באחרונה קצין־מיבחן לנוער, מציגה בפירוט אבות־טיפוס של ילדים ונערים המופנים לשירות־המיבחן לנוער, מכל שכבות האוכלוסיה בישראל

בכל חברה מאורגנת, משתייכים רוב הילדים הנאשמים במעשים פליליים למעמדות הנמוכים, החלשים מבחינה כלכלית ותרבותית, דלי ההשכלה. להורי ילדים אלה תערכה עצמית נמוכה ביותר בדרך כלל, משום שהם מרגישים חסרי־אונים מול מעמדות השולטים בהם והנהנים הנאות שהם אינם יכולים להגיע אליהן. תדמית זו עוברת אל ילדיהם. ילדים אלה מרגישים מוקפים עולם אלים, התוסך מהם הנאות חיוביות, ועליהם לתילחם על סיפוק צרכיהם באמצעות כוח־הזרוע, וריוות־ידיים וערמה. מילחמת־קיום מוקדמת זו לא משאירה מקום רחב לפיתוח מערכת של רגשות־אשם (מצפון) ביחס לנטילת רכוש זר. לוחמה זו מקובלת ודרושה בחברת־הילדים, שאליה משתייכים ילדים אלה, וזאת לשם השגת הנאות וכן לקידום מעמדם האישי.

אולם לא כל הילדים הגדלים בתנאים של עוני — מתנהגים כעבריינים.

בעבודת מחקר מקיפה, השופכת אור על אוכלוסיית הילדים והנערים המופנים לשירות המיבחן לנוער בישראל, אותה כתב איש־המיקצוע חנוך אלכסנדר ואשר פורסמה לא מכבר ב"סעד", ביטאון העובדים הסוציאליים בישראל, מתגלית תמונה מעניינת מאוד.

כותב קצין־המיבחן: "אין העוני הסיבה לעבריינות, והוא אינו גורם הכרחי לה. אלא שעיוותים חמורים ביחסי־אנוש מגיעים לביטוי חריף הרבה יותר בתנאים של עוני ומחסור — במישור הכלכלי והחברתי כאחד — מאשר תנאים של שובע. וכאן הקשר בין עבריינות הנוער והעוני. עבריינות הנוער היא הביטוי המיוחד של יחסי־אנוש מעורערים, בתנאים של חוסר כלכלי ורוחני".

פיתוי ליצר הרע

לפי חוק הנוער (שפיטה וענישה 1971) מפנה המשטרה אל קצין־המיבחן לנוער כל ילד חשוד בעבירה שמלאו לו תשע שנים לפחות, ושטרם מלאו לו שמונה־עשרה. גיל נעורים והאשמה במשטרה — הם הנתונים המשותפים של כל בני־הנוער, המגיעים אל קצין־המיבחן לנוער. כל שאר הנתונים הם שונים, ילד־ילד ותכונותיו האישיות.

עורך המחקר מביא דוגמאות של ילדים המגיעים אל קצין־מיבחן. אין הם מתייחסים לאנשים מסויימים. הם מעין אב־טיפוסים, שתיאורם מדגיש אספקטים אחדים בלבד, מוגדרים מראש, המאפיינים אותם; כי המציאות מורכבת הרבה יותר.

ראשית, הרקע של ילדים "תקינים" שהואשמו במשטרה:

ילד נאשם בתקיפה. הוא רדף אחרי חבר בעת מישחק, החבר נפל ונפצע. קצין־המיבחן מברר, ומסתבר שהילד תלמיד מעל לבינוני, מבקר במועדון השכונה, מקובל, חברותי. ההורים פנו אל המתלונן לברר את פרטי הפציעה.

לפלוני נופצה שמשה. חבורת נערים שיחקה בכדורגל ליד ביתו. המשטרה נטלה אחד מהם והאשימה אותו. הנער הודה, אך סיפר לקצין־המיבחן שכבר הציע למתלונן את תשלום הנזק של השמשה. אך המתלונן מתעקש על תשלום עבור חמש שמשות ששברו לו בחודשים האחרונים, אחרת לא יבטל את התלונה. הנער עובד במקום קבוע, תורם מעט ממשכורתו למישפחתו.

קובע מר אלכסנדר בעבודתו: "ילדים אלה מתפקדים באורח תקין, כל אחד במישור שלו, בבית־הספר או בעבודה. היחסים ביניהם לבין החורים נראים סבירים. אין סימן ליחס עויין ביניהם לבין זולתם. אין העבירות במקרים אלה מראות דבר על אישיותם של המבצעים. יחד עם זאת ישנם נוקים. והחוק מתערב, כי נדרש פיצוי הניזוק".

בקבוצה שנייה נכללים הילדים המתפתים ליצר הרע, המתחכמים, המחפשים נקם.

ילד מגיע אל קצין־המיבחן בהאשמה של קטיפת פירות בלתי בשלים, במטע בשולי העיר. השומר תפס אותו. קצין־המיבחן בודק את מצבו של הילד: הוא תלמיד בינוני בבית־ספר שכונתי. אין תלונות מיוחדות עליו. אביו גער בו ושלחו לבעל המטע להתנצל. האב טרם עיכל את המחשבה שכבר נפתח תיק פלילי. אחרי שקצין־המיבחן הכיר את הילד, לא היה בליבו ספק, שהגירוי וההתנצחות עם שומר המטע, היה מניע חזק לא פחות, במקרה זה, מהפרי שקטף...

עימות עם השפלה

קבוצת ילדים, תלמידי כיתה ח' של אותו בית־ספר, התחילו להשתולל בטקס חלוקת תעודות־הגמר ושברו שמשות. בשיחה עמם התברר, שחשבו שלא יקבלו תעודות, כי לא שילמו עבור שירותים שנדרשו בבית־הספר. אף אחד מילדים אלה לא היה במשטרה קודם לכן. אין סימנים גלויים של סטיות מיוחדות, לא בילדים ולא במישפחות. אחרי הרבה התחמקויות, התחכמויות והאשמות־הדדיות, הודו כל הילדים שמזמן "נשבר" להם מבית־הספר...

שלוש בנות נאשמו בניסיון לגנוב צרכי איפור מתוך חנות "כל־בו". הן בנות 14־15. המעשה בוצע בעת טיול כיתתי של בית־הספר, בעיר אחרת. קצין־המיבחן בעיר מגוריהן דיווח, ששלושתן היו תקינות בהתנהגותן עד כה. הרקע המישפחתי תקין למדי אצל כולן. שני קציני־המיבחן חשבו על הנטיה לפורקן בטיול המוני במקום זר, והגירוי ליהנות מההפקר בתוך חנות "כל־בו".

אומר קצין־המיבחן: "בכל המיקרים האלה ישנה התפרקות ומניעת מעול המוסר, אבל אין סימנים של איבה כלפי הזולת. ילדים אלה חיים בחברה רגילה, ויש סבירות להניח שימשיכו לעשות כן גם בעתיד, אלא יש כמובן, שהופעה כזו היא בבחינת אזהרה להתפתחות שלילית בעתיד".

עם הקבוצה השלישית, עליה מדווח החוקר, נימנים ילדים הנמצאים בעימות מוסר, אקראית או מרומה.

נער גנב כסף מקופת מעבידו. הוא הסביר לקצין־המיבחן, שלקח בדיוק אותו סכום, שמעבידו היה חייב לו תמורת עבודה במשך חודש וחצי. הנער עזב אותו, כי [illegible] אישי לא הוגן מצד המעביד — ומצא לו מקום עבודה אחר. [illegible] פנה אל מעבידו הראשון וביקש לקבל את משכורתו. אולם זה סרב [illegible] ושוב. עד שפקעה סבלנותו של הנער, והוא עשה את אשר עשה. קצין־המיבחן מכיר את הנער ומשפחתו, והתברר לו, שהוא גדל תוך דוחק ומחסור, לכן לא יכול היה [illegible] לכספו, [illegible] מעבר למה שהיה מסוגל לשאת.

במקרה אחר, התקשר מפקד מיחלק הנוער במשטרה עם קצין־המיבחן טלפונית ודיווח לו: זה עתה נעצרה נערה בת 16 בערך, באשמת תקיפה והפרעת סדר במקום ציבורי. היא השתוללה בלשכת־התעסוקה לנוער, וסטרה לפקידת־ההרשמה. השוטרת שטיפלה בה, הביאה את הנערה אל קצין־המיבחן ישר ממשטרה. [illegible] נערה [illegible] כי עשתה אנדרלמוסיה בלשכה, אבל כפרה באשמת התקיפה. "נכון, זו דחפה את זו. אבל לא יותר".

מתברר, שהנערה הגיעה ללשכת־התעסוקה יום־יום במשך שבוע ברציפות, במקרים אחדים לא מצאה את הפקידה בלשכה. במקרים אחרים היתה העובדת בישיבה. [illegible] כי הנערה נשלחה לכמה מקומות עבודה קודם לכן, שלא היו לפי טעמה. קצין־המיבחן התרשם, כי קיים פער בין רמת השאיפות של נערה זו, ובין יכולתה המוגבלת במישור השכלי והאישי. ומכאן, רגישותה ליחסה ה"משפיל", כביכול, של עובדת הלישכה, שלא התייחסה אליה באותה מידה של כבוד "שמגיעה לה", לדעתה.

קצין־המיבחר הסיק, שבשני המקרים לעיל, המבצעים את העבירות לא מצאו עדיין את מקומם. לא הנער, החסר אורך־רוח מחמת רגישות למחסור ולקיפוח, שמהם סבל בגיל מוקדם, ולא הנערה, שתירגמה רגשות השפלה מוקדמים, לכוונות דיכוי במזיד מצד המימסד.

חוסר ערכים ובדידות

מן הקל אנו עוברים אל הכבד, ובקבוצה זו נכללים הילדים בעלי תדמית עצמית לקויה.

ילד בן 13 נאשם בגניבת כסף מסל קניות בשוק. אמו מלווה אותו לקצין־המיבחן. האם מתארת את המצב בבית כשפיר וכתקין, וחרדה שמא יידעו בבית־הספר על המקרה. כעבור שבו־

גם היום תוכלו לרכוש מערכת יוקרה "אמבאסדור" ב־3.800 ל"י
(והיא שווה הרבה יותר)

קח את עתון **מעריב** מיום 22.12.72, או **ידיעות אחרונות** מיום 5.1.73

ותיווכח כי עוד לפני שנתיים מכרנו מערכת אמבאסדור כזו במחיר של 3.800 ל"י. היום המערכת יפה יותר עם השכלולים של 1975.

איש לא יוכל להציע לך הצעה כזו! ההצעה לזמן מוגבל.

ניתן לקבל ב־10 צבעים שונים.

רהיטים לסלון, חדרי שינה ולפינות אוכל

רהיטי אפרתי

תל־אביב רח' הרצל 102 טל. 824777 | תל־אביב תחנה מרכזית ליד קולנוע ארמון | חולון רחוב הנגב 4 כיכר ויצמן

של האנק מארווין

"הצלליות": איך אירעה הפגישה הראשונה עם קליף ריצ'ארד?

"שמע, בחור צעיר. אם אתה רוצה להתקדם בעולם הפופ — מוטב שתיפטר ממשקפיך. גם אני קצר־רואי, אבל, כשאני עולה על הבימה, אני מסיר את המשקפיים. אני, כמובן, לא רואה שום דבר ממה שנעשה סביבי — אבל על הבמה אין מרכיבים משקפיים..." כך יעץ ידידי־בעל־קוננות טובות להאנק מארווין, לפני 16 שנה. את שמו של אותו ידיד אין איש זוכר. אך, כל ילד מכיר את פרצופו המשושקף של האנק מארווין, חדמות הבולטת ביותר בלהקת "הצלליות".

האנק, כפי שמסתבר, לא קיבל את העצה בשום, מפני שלא רצה ליפול לתוך התזמורת, או להיתקל בחפצים על הבי־

מצעדי הפזמונים
מאת
אורי
אלוני

ריצ'ארד, שחיפש להקת־ליווי. הוא הפגיש אותנו עם קליף בחנות של חיים, שם הוא מדד מעיל וורוד לקראת הופעה. נכנסנו פנימה ואמרנו "היי". אחד לשני חשבנו לעצמנו, שהוא נראה די "שוויצר". אחר־כך הסתבר, שדעתו של קליף עלינו היתה דומה"...

תחילה הועסקו "הצלליות" על־ידי קליף במשכורת של 12 לי"ש לשבוע הופעות, לאחר־מכן קיבל כל אחד סכום קבוע של 25 לי"ש לשבוע, בין אם עבדו ובין אם לאו. במשך השנים התפתחו "הצלליות" והפכו ללהקה כלית בזכות עצמה. בעימת־להיט הראשונה שלהם, "אפאש", העלתה אותם על דרך המלך.

ב־1968 התפרקה הלהקה. "הגענו למצב של שובע, שהוליד תיסכול וקונפליקט פנימי. נמאס לנו לנגן שוב־ושוב אותה מוסיקה ומכיוון שהתרבו גם אי־ההבנות האישיות, החלטנו, ברוח טובה, לפרק את הלהקה".

כעבור זמן קצר הקים האנק מחדש את להקת "הצלליות", בהרכב של שלישיה, שנקראה על שמות חבריה (האנק) מארווין, (בְּרוּס) וולש (ג'ון) פאראר. האחרון היה גיטאריסט, יליד אוסטרליה. אבל, ההצלחה היתה מהם והלאה.

"אני חושב, שהיתה דיעה־קדומה נגדנו. אנשים רצו לשמוע את המוסיקה

חרות נוסח אלטון ג'ון

אלטון ג'ון, שהתבקש להופיע בטלוויזיה הבריטית "צמרת הי־" לחיטו החדש "חירות נוסח קליר" הודיע, כי הוא מוותר על זכות ...רשו ממנו להקליט מחדש את ...וסיקאלי. נימוקו: הזמן המוקצב ...בזו — שלוש שעות — אינו ...שגת תוצאה טובה.

...הכללי של איגוד המוסיקאים ...בה, כי הוא ער לבעיות שצצו ...סביב חוק זה. בעיקר נוכח הי־ ...תקליטים רבים כיום הם תוצאה ...ה מאומצת ומסובכת באולפן, ...ישולים" רבים. קשה מאוד לחי־ ...חן פעולות, כדי להשיג אותה ...שמעת על־גבי התקליט המקורי. ...ריו, נעשתה בחוק הגמשה רבה.

...חילת שנה זו", הסביר, "נדרש

כל זמר לערוך הקלטת־רקע מחודשת לכל תוכנית טלוויזיה. כיום, איפשרנו לזמרים לעשות רק הקלטה אחת, בה הם יכולים להשתמש לכל תוכניות הטלוויזיה בהן ישתתפו".

הזמר רוי ווד מצביע על בעיה טכנית אחרת: "ישנם כיום זמרים רבים, המנגנים בעצמם על כל כל הכלים, ו"מבשלים" את כל ההקלטות הנפרדות לסרט הסופי. עבודה כזאת נמשכת ימים רבים ואי־אפשר לחזור עליה תוך שלוש שעות"...

את הטיעון ההגיוני ביותר סיפק אחד מחברי להקת "פיילוט": "אם כל כוונת נגני־הטלוויזיה, היא לעזור לזמר להגיע להקלטה דומה ככל־האפשר ללהיט המקורי, אז לשם מה להקליט את המוסיקה מחדש? הרי בין־כה־וכה התוצאה הסופית תישמע אותו הדבר...?!"

במחיר מבצע של
48 ל"י
במזומן -48 ל"י
5 תשלומים
של 50 ל"י -250 ל"י
לצרכן -298 ל"י
מערכת כלים במזודה
מפלסטיק הכוללת מקדחה
1/4" (בידוד כפול.
2500 סל"ד. בלתי שבירה
אחריות לשנה) בתוספת
מערכות השחזה, ליטוש
ושלושה מקדחים באיבות
מעולה.
דגם 7004/6
עכשיו גם מערכת
כלים 7104/6
עם מקדחה "3/8
1200 סל"ד.
במזומן -48 ל"י
5 תשלומים
של 60 ל"י -300 ל"י
לצרכן -348 ל"י
תחנות שרות:
תל־אביב: רח' מורדכי 50
(מול הסינרמה) טל. 38658, 36811.
ירושלים: רח' יפו 210
טל. 523448.
חולון: רח' הסדנה 26,
איזור התעשיה. לרגל הפתיחה
שירותים, סט מקדחים.
אלף ואחר שיפורים
ותיקונים - חסוך כסף וזמן.
הקניה המשתלמת מיד
לאחר העבודה הראשונה.
Black & Decker בלאק אנד דקר

מקעלך
לקוראות
אלמוני
גוזל את ספרים
מגישים
לקוראים הצעירים
את הספרים
המבוקשים ביותר
הופיע
ספרה החדש של
גלילה רון־פדר
שני בני
ערובה
בסדרת ילדים אלמונים
המחיר 13 ל"י
יהודית
מבצע
היכרות
עם חדגמים
החדשים — בהנחות
על שמלות, טוניקות
וחולצות הריון
יהודית
ת"א, רח' הכרמל 39
(בית שלישי מפינת אלנבי)
טלפון 56980
— פתוח כל היום —
כל מודעה
בלוח הבפול
קולעת בול

איטי עד להרגיז

ב־1968 ניהל ניכסון את מערכת הבחירות שלו, כשהוא שומר בזיכרונו בלי הרף את לקחי תבוסתו במערכת הבחירות נגד קנדי ב־1960. באחד הנאומים האחרונים של מערכת 1968, ב־31 באוקטובר 1968, במדיסון סקוור גארדן בניו־יורק, סטה ניכסון מנוסח הנאום המוכן מראש וקרא בהתרגשות: "אני זקוקים לעזרתו של כל אדם בארץ הזאת!"

בימי המערכה ב־1960 מעולם לא ביקש ניכסון את עזרתו של איש; ואילו קנדי פנה בכל הזדמנות לעזרת הבוחרים. ניכסון למד את הלקח.

לאחר היבחרו, בנובמבר 1968, ולפני היכנסו לתפקידו כנשיא בינואר 1969, פרש ניכסון לזמן מה לקיי־ביסקיין שבפלורידה, כדי להכין את דרכי הממשל שלו ואת פרטי מדיניותו. הוא היה איטי עד כדי להרגיז ולהכאיב בהודעותיו על צוות העוזרים האישיים בהם בחר. לעומת זאת, הזדרז מאוד למסור הודעה מוסמכת על הרכב ממשלתו. לנגד עיניו היתה, גם בעניין זה, הדוגמה של ג'ון קנדי. קנדי שיפר בזמנו עד מאוד את מעמדו בעיני דעת־הקהל, כאשר הודיע על מינוי כל השרים בחוצות, לאור השמש, בפאלם־ביץ' או במקום אחר, בהעניקו

קנדי — אך דאג מאוד, שלא יוודע בפומבי כי הוא עורך השוואות כאלה. מעולם לא היה ניכסון גאה יותר באשתו, פט, מאשר שעה שעקב אחריה, כיצד קיבלה באצילות ובחמימות בבית־הלבן את ז'קלין קנדי בפעם הראשונה שזו ביקרה בו מחדש לאחר רצח בעלה.

מעניין לציין, כי הקטעים בנימה של המילה "מהיחקרה" הכלולים בנאומו הראשון של קנדי כנשיא, הותקפו בתקופה מאוחרת יותר ע"י "היונים" מקרב המפלגה הדמוקרטית — אולם אף פעם לא על־ידי ניכסון. וכאשר ליבראלים רבים מסתייגו מתוכנית כיבוש החלל, שקנדי היה היוזם והממריץ שלה, מצא עצמו ניכסון מצטט את דברי קנדי, כדי להגן את תמיכתו בתוכנית. היתה זו אחת הפעמים הבודדות, בהן ציטט ניכסון במישרין את דברי קנדי, בעת ביקורו במיתקני־השילוח של סוכנות החלל: "אמריקה הניפה את כובעה מעל חומת החלל", ניכסון לא יכול היה להתאפק מלהעיר; "החבורים שלו סיפקו לו כמה ניסוחים ציוריים כבירים!"

ניכסון לא הלך לטקס חנוכת מרכז־קנדי, במיקרה. זה עלה בקנה אחד התחושה הטבעית שלו עם הטעם הטוב; זה היה מאורע של בני משפחת קנדי ונוכחותו של נשיא אחר כלשהו היתה מפריעה. לעומת זאת, השתתף ניכסון בחנוכת התיאטרון ע"ש אייזנהאואר שבמרכז־קנדי.

תבוסה — ופרישה

המיקרה המעניין ביותר, המדגים את יחס הכבוד וההערצה הסמויה של ניכסון כלפי המיתוס של קנדי, אירע זמן קצר לאחר התקרית בגשר־צ'אפאקידיק, כאשר מכוניתו של הסנטור אדוארד קנדי הידרדרה לנהר, אחת מידידותיו נספתה בתאונה והסנטור הסך למטרה של חיצי ביקורת על שנטש את המקום ולא הודיע בעוד מועד על התאונה. באותו זמן נוצר הרושם, כי סכנת חמורה נשקפת להמשך הקאריירה הפוליטית של אדוארד קנדי. הסנטור בא באותו זמן לבית־הלבן, יחד עם קבוצה של סנטורים אחרים, לביקור רשמי כלשהו. ניכסון הוליך את

— סוף —

עם דה־גול, המורך ליעזר מיהוש

בחברת ג'ונסון, לעתים נדירות חששות עצמו אליו

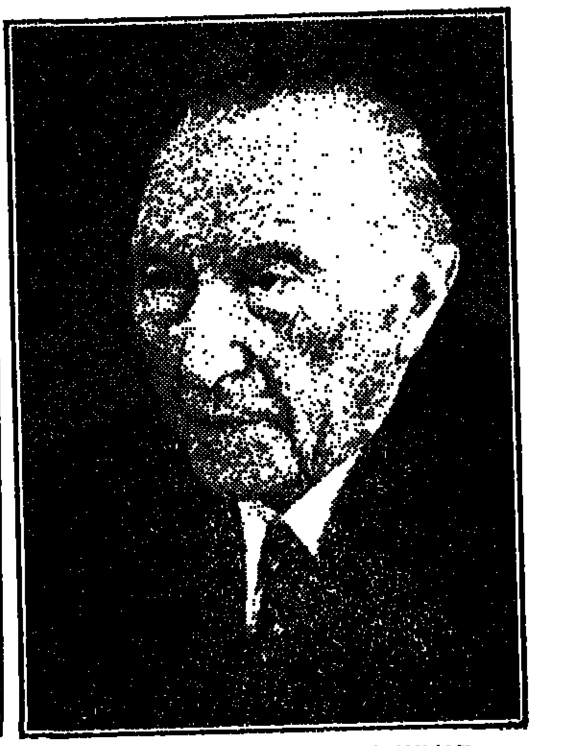

קונראד אדנהואר, השני אחרי דה־גול.

עם המלכה אליזבת והנסיך פיליפ, "זהו שיר של אנשי קנדי"

אדוארד קנדי, תבוסת איגת "נטמרה" אדם

הדברים הנבראים שרוני רואה דרך הג'לי השקוף

מאת ג'קי
היכן דני?

מאת אורי צחור
דור הענקים

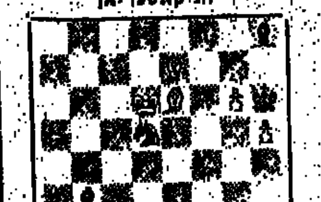

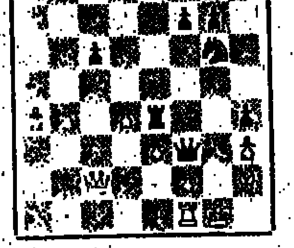

מאת שלמה שמגר
זוג אמנים ישראליים צייר בולי האו"ם

דואר האומות המאוחדות יג־פיק ב־9 במאי שני בולים חד־שים לציון „שנת־האשה הבינ־לאומית". שני הבולים, שציורי־הם זהים, יופיעו גם בשווייץ ב־מטבע שווייצרי, לשימוש המש־רד האירופי של האו"ם.

הבולים צויירו ע"י שני יש־ראלים: האמן הנודע א. קלדרון וגב' א. קורטי — זוג־הגרפיק־אים הראשון המעצב בול כל־שהו של דואר־האו"ם.

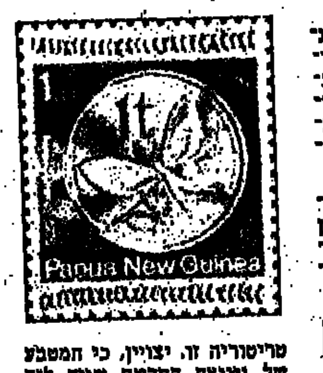

טריטוריה זו. יצויין, כי המטבע של גיניאה החדשה שווה לזה של אוסטרליה: 1 „קינה" = 1 דולר אוסטרלי; 1 „טואייה" = 1 סנט.

כן נודע, כי ב־26 ביוני יופיעו מטעם דואר האו"ם גליון־מזכרת ושני בולים (שיונפקו במטבע שווייצרי גם בז'נבה). הבולים צויירו ע"י אשר קלדרון מישר־אל והגליון ע"י האמן הדאני אולף מהיסן.

*

המסרק והדלעת

מינהלת הדואר המשותפת של מזרח־אפריקה — אוגנדה, טנ־זניה וקניה — תנפיק ב־5 במאי סידרה של ארבעה בולי „אמנות

אפריקנית", שתציג את החפצים הבאים: מסרק־עץ מקניה, ...

*

ועידות בג'מייקה

בג'מייקה יונפקו ב־29 באפ־ריל ארבעה בולים לציון ועידת

*

סידרה חדשה

*

חלוץ הקולנוע

תשבץ 7 ימים
מאת הלל הרשושנים

מספר 764

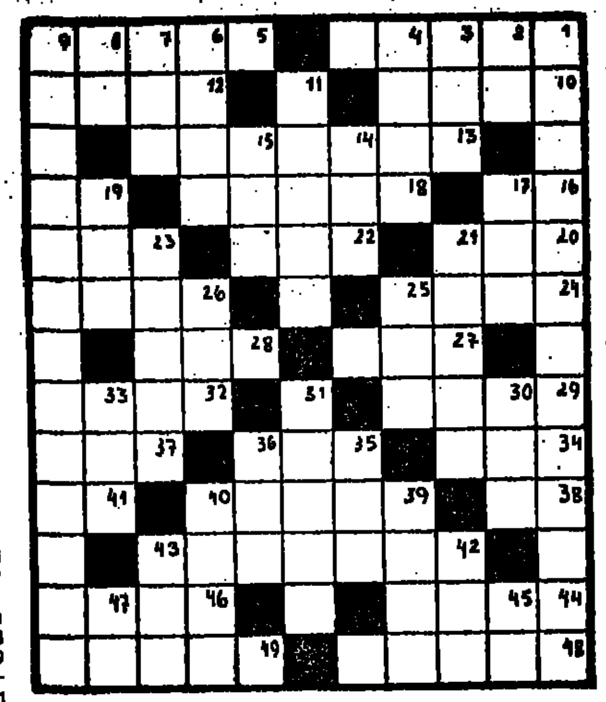

מצא את ההבדלים

אותיות ומספרים

מספר 564

פתרון חידת „אותיות ומספרים" מס' 562

כעבוי־לנותי?

מאת
דבורה נמיר

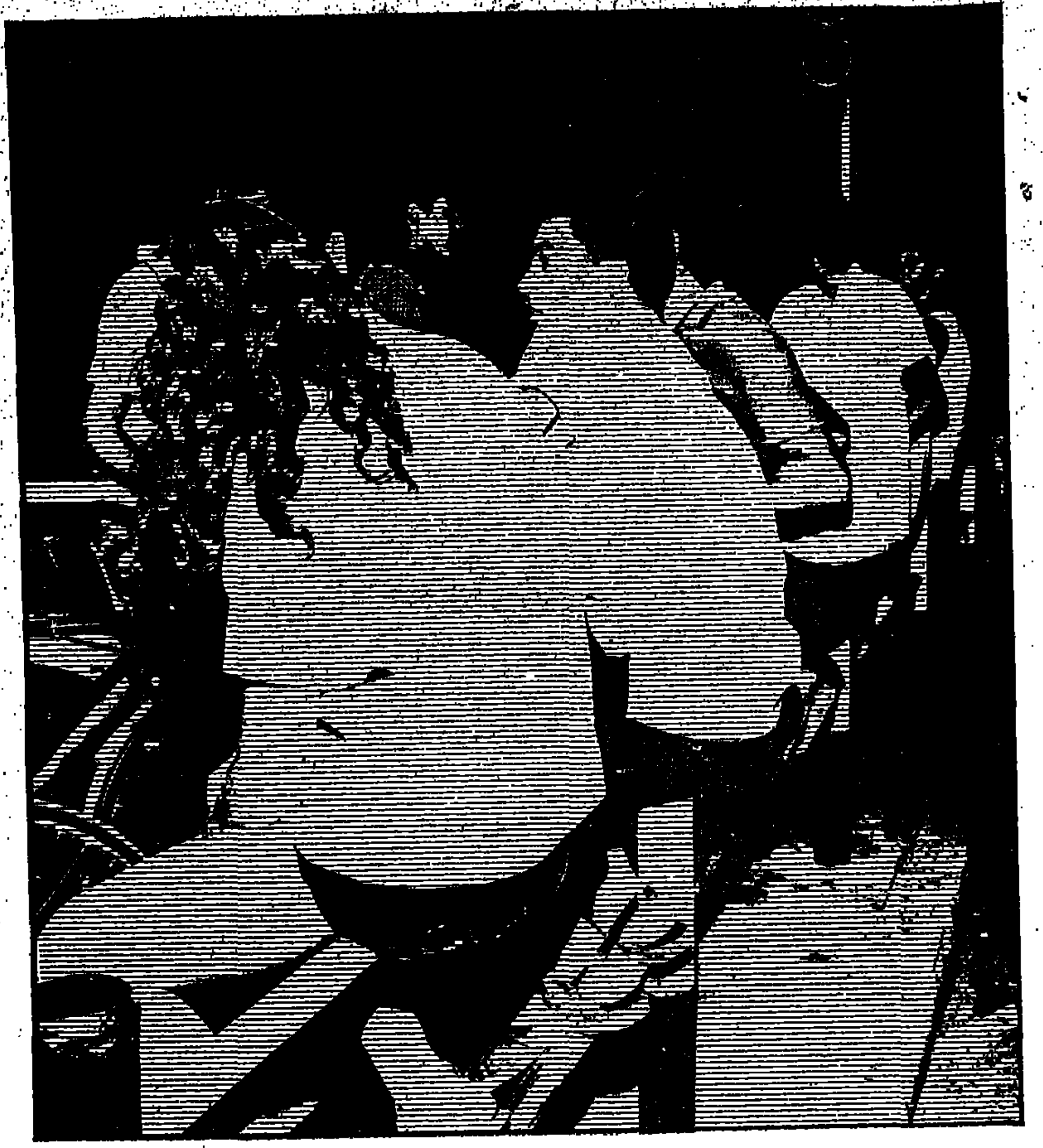

עיים מודיעה המשטרה על פריצות רבות שילד זה מבצע בשבועות האח־רונים, ואשר נתגלו עתה. קצין־המיב־חן מוצא את האם מרת־נפש ומבויי־שת. לדבריה, לא מתמול שילשום ש־האב מבזבז את כל משכורתו בשתיה, וכשהוא שיכור, הוא מכה ומבזה או־תה, ועושה בה כרצונו לעיני הילדים. שנה קודם לכן התחיל הילד להתחמק מבית־הספר, ובינתיים נשר לחלוטין.

אל קצין־המבחן מגיעה הודעה על נער בן 15, שאמו התלוננה עליו. הוא גנב מחסכונותיה שהחביאה בדירה. כמה ימים לאחר מכן מופיעה במישר־דו של קצין־המבחן האם, ללא ליווי בנה, ומבהירה לקצין־המבחן שעליו להוציא את הנער הזה מן הבית, כי הוא פושע, והיא אשה אומללה. יש לה בעל איום. שניסה פעם להרביץ לה, אבל לא הצליח. עכשיו הוא כבר לא פותח את הפה. ממשכורתו אי־אפשר לפרנס מישפחה, ולפעמים היא צריכה להוסיף מהרווחים שלה. עכשיו התחיל הבן הגדול להרים את הראש ושדד את כספה. רק השתחרר מה־מישטרה וכבר ברח. לא חולפים ימים, ולמישטרה מגיעות הודעות ממקומות שונים בארץ על גניבות של כסף, בגדים ושמיכות. והנער — שוב ב־מעצר.

אומר החוקר: „המשותף לשני מק־רים אלה, הוא העיוות הקיצוני של מערכת יחסי־הגומלין בין ההורים ל־ילד. ההורים הם המקור הראשוני, ש־לדמותם מתייחס הילד בעולמו לאורך כל חייו. תחילה, בגן־הילדים. אחר כך — בבית־הספר, ולבסוף, בעבודה, בחברה, ובמישפחה שבה יבנה תא משלו. אופייני להורי ילדים אלה, שהם אינם מודעים לכך, שחלק מ־סבלם־שלהם — מקורו בהם עצמם. קיימת בהם נטיה לחפש את האשמה לסבלם אצל הזולת".

חוסר ערכים ובדידות, מביאים נע־רים רבים אל עולם הפשע.

הוא נתפס, כשפרץ לתוך דירת דודתו, וגנב כספים וזהב. הנער, כבן 16, בחור מפותח היטב מכל הבחינות, בשכלו ובגופו. אלא שרמת ידיעותיו נמוכה מאוד. וזאת למרות שהרקע המישפחתי נראה תקין לכאורה. קצין־המיבחן שאל את עצמו, כיצד נשר נער זה כבר בכיתה ח' ומאז, שנתיים ויותר, אינו עושה דבר, יושב בפינת הרחוב ואתו חבורה דומה של נערים דומים. או, שמא הוא מצוי שם לבד?

קצין־המיבחן ניסה לדובב את ה־נער, וזה הבהיר שהוא זקוק לכסף כדי להגיע לשיחות אתו, וכן לבגדים חד־שים. לא נותנים לו עבודה בלשכה, ועל כן הוא מבקש מקצין־המיבחן שידאג לו לעבודה טובה. חוץ מזה אין לו בעיות. שני הוריו עובדים מבוקר עד לילה. הם אינם יודעים כמעט עברית. לא מזמן הרחיבו את הדירה. הריהוט — חדיש. קשה להם לדבר עם הילדים. ההורים רוצים שילמדו או יעבדו, והעיקר, שירוויחו הרבה ויתנו כבוד למישפחה.

לבסוף מבין קצין־המיבחן, שנער זה גדל בתוך בית, שבו אין התייחסות איש לרעהו, אלא באמצעות הכסף, שהוא הערך היחידי הממשי לאנשים אלה. והנער דורש כסף, כי רק דרכו ימלא את עולמו הריק מערכים, ישיג תענוגות באמצעות הבילוי, ו־קשרים עם חברים רבים המבלים עמו, אשר ישכיחו ממנו לפחות את בדידותו.

ילד בן 11 נאשם בכייסות, בגניבות ארנקים מסלי־קניה בשוק, וכדומה. הוא לומד בבית־ספר לקשי־חינוך. האב פועל בניין שאוהב את אשתו, מביא את משכורתו הביתה, פרט לאו־תם סכומים שהוא מוציא על משקאות. כשהוא שיכור, בורחת אשתו אל קרו־ביה לכמה חודשים. יחד עם זאת האב דתי מאוד, מתפלל כל יום ודורש מבנו שיתפלל. האם מזולזלת בגלוי בדתיות זו.

לבד בין כולם

הילד נמצא בדילמה נצחית, כי אם הוא נאמן לאביו, אזי הוא בוגד באמו, ונאמנות לאמו, פירושה אצלו, בגידה באביו. גם במקרה זה לילד הרגשת בדידות חריפה, שהניעה אותו לחלק את „שללך" ברבים אחרי כל מעשה: לפחות במשך שעות מעטות הרגיש את עצמו כמו „מלך", והחבר של כל אחד. „מלך" זה נשלל, לפחות וזאת עצמית. לשני ההורים דרך לחיות. כל אחד מדרכו, אלא שדרכו של האחד שוללת את זו של השני. לקצין־המיבחן נראה היה, כי ילד זה גנב כדי להשיג זהות עצמית כלשהי, כי גם להיות עבריין, זה אומר, אצלו להיות „מישהו ומשהו" בעיניו.

ומשכבות „תעוזה" אל מכונית הנע־רים הסכנות „בגניבות".

אשה מתקשרת עם קצין־המיבחן ומודיעה, כי היא נמצאת בחילוק חקירות „הנוער" של המשטרה. היא נקראת לשם מאחר שבנה, בן ה־15, נתפס יחד עם נערים מבוגרים ממנו, כשניסה להימלט ממקום תאונה: התנגשות של מכונית עם רמזור. הנער גנב את המכונית ונהג בה, וכתוצאה מהתאונה הפכה המכונית כמעט ל„גרו־טאה", והרמזור התעקם. הבחורים ניצלו לו דרך נס ויצאו בשריטות בלבד.

האם מספרת, כי בנה עושה לה צרות צרורות כבר זמן ממושך. הוא למד בארבעה בתי־ספר תיכוניים מאז סיים את לימודיו היסודיים. גם שם החזיקו אותו רק בגלל בעלה, שהוא אדם חשוב מאוד בקהילה. זה חודש ימים הנער אינו לומד. מנהל בית־הספר, ידיד של בעלה, הגיע איתו להסכם, שייעדר מבית־הספר למשך החודשיים האחרונים של שנת הלימו־דים, תמורת קבלת תעודת־גמר מ־כיתה י'. האם טוענת שעל קצין־המיבחן להזמין את האב, ואז ישמע ויבין יותר. בחקירת המישטרה מת־ברר, כי הנער גנב כמה מכוניות בחו־דשים האחרונים, ואז לא נתפס.

מגיע האב. מציג את עצמו. הוא אחד האנשים המייצגים חוג של אנ־שים, שרוח ההתנדבות היא עניינם, וקליטת העליה — חייהם. ביניהם אנשים בעלי־שם. הוא מעיד על עצמו כציוני, ורוצה שגם ילדיו יחיו ברוח הציונות. על בנו הוא אומר, כי היא עושה רושם טוב על הבריות, ומזהיר את קצין־המיבחן, שמא יפול לתוך הפחים שיטמון לו, כי דבריו של בנו ומעשיו אינם אחד.

מאז שיחה ראשונה זו, לא ראה יותר קצין־המיבחן את האב. ישום הזמנה לא הועילה. האב התנצל, כ־אמצעות האם, שעסקיו המסועפים אי־נם מאפשרים לו להתפנות ולבוא. לו היה קצין־המיבחן שואל את האב, אם עסקיו אלה חשובים לו יותר מחייו ומהתפתחותו של בנו, היה דוחה זאת תוך רגש של סלידה מוסרית.

וסניו של הבן קורנות שביעות־רצון, ביטחון־עצמי, והארמוניה בינו לבין הסובב אותו, כי כביכול, „אין בעיות, לא אצלו". הוא מודה כי נעלם מהבית לתקופות ארוכות. יתכן שזה „שיגע" קצת את ההורים. חלפו חודשים של טיפול ושיחות, עד שהנער „התקלף" מקליפת בדידותו וסיפר לקצין־המיב־חן, כי הרגיש מוזנח בידי העוזרות הרבות שחלפו מאז ביקר בגן־הילדים. כי אמא עבדה תמיד. לא רק אבא. וקשה היה לו להסתדר עם מטפלות למיניהן.

ביחס לאביו רגשותיו מעורבים: הוא מספר בגאוות על הנהיגה של אביו, על המהירות בה הוא נוהג וכיצד כל בני המשפחה ניצלו מ־תאונה. גם במערכת עסקיו של אבא הוא מתמצא מעט ואף מתגאה בהם: „כיצד אפשר להרוויח מבלי להע־רים על הלקוחות קצת?" והוא הו־סיף: „ולעוף במכונית זה טוב. שוכחים את הכל". נער נבוך: הרבה תענוג, הרבה חברים, מחורים מדברים איתו, ולבסוף, הוא ושוב — לבד בין כולם...

ולבסוף, כמה מילים על מיתוס „הבריון", שבחבורות הנערים העבריינים.

מתוך אולם בית־המשפט צועד מנהיג בראש באמונה, ידיו באזיקים. הקהל הרב המחכה במסדרון בית־המשפט לדיון, איש־איש לעניינו, פינה להם מקום, כאילו הולכת „הבריון" „גיבורה" של פניהם. קצין־המיבחן רואה את החבורה עוברת את הרחבה שבין בית־המשפט ובית־הסוהר. החבורה מצטופפת על שער הברזל, מאחוריו נעלם חברם, מנהיגם.

עיוות ביחסי־אנוש

פניו הזכיר לקצין־המיבחן שש שנים שעברו: אז הגיעה אליו תלונה של מורה צעירה. ילד מכיתתה ה־שביעית, בן 13, תקף אותה ובעט בה לעיני כל הכיתה. ילד זה היה קופץ על כסאות, שורק, משמיע רעשים למיניהם, עושה כטוב בעיניו. בפני קצין־המיבחן הצהיר את הילד, שהוא־שמה זו היא שקר וכזב. המורה אש־מה. היא הריבצה לו. שני הוריו אמרו, שהמורה מתנכלת לילד התמים, כי מנהל בית־הספר שונא אותם מאז ומתמיד, וכמוהו המפלגה המדינית, מנהל־העבודה של האב. בקיצור, כו־לם שונאים אותם.

שנתיים לאחר מכן הגיע אל קצין־המיבחן העתק של עצומה חתומה על־ידי נכבדי השכונה, ובה הם מבקשים ממוסדות החינוך, הסעד, המישטרה וכו' להציל אותם ואת ילדיהם מידיו של הנער, העושה בהם כרצונו. תוקף ושודד, ואיש אינו מעז להעיד נגדו במישטרה. אז חש קצין־המיבחן את חוסר־האונים בו בעצמו: מה טעם בצו־פיקוח שהטיל בית־המשפט על נער זה, האומר בגלוי, שאיש לא יגיד לו איך לנהוג ומה לעשות?

„עתה הוא כבר באזיקים", מהרהר קצין־המיבחן. „המימסד, לבסוף, חזק ממנו. אולי מצא בית־המישפט שפה משותפת עם הבריון בדרך זו דווקא, באמצעות הכנעתו. כי רק במישור הכניעה וההכנעה „מתקשר" הבריון עם האנשים בסביבתו".

מחבר המחקר טוען, בין השאר, כי הרגשות של חוסר וקיפוח מצויים בכל המעמדות, הגבוהים והנמוכים כאחד, והם נובעים לרוב מעיוותים חריפים ביחסי אנוש. אצל מעמדות מתוחכמים, זה מוצא את ביטויו בצו־רה מתוחכמת יותר, ילדיהם מוצאים דרכים להציק איש לחברו — ללא התנגשות עם המישטרה. לעומת זאת, ילדי המעמדות הנמוכים, נוהגים ל־בטא את רגשותיהם בצורה פשוטה וישירה, באמצעות אלימות, כוח־זרוע או בעורמה, כפי שהם רואים אצל הוריהם וחבריהם — ומסתבכים עם החוק.

באספקלריה זו נראית עבריינות הנוער, בעיניו של קצין־המיבחן, כ־אילו היא ניסיון מצידו של הילד או הנער העבריין — לשבור את הבדי־דות, בה הוא שרוי. יחסו של קצין־המיבחן לילד הוא הדגמת פיתוח יחסי־אנוש. חדירת יחס זה אל עולמו של הילד, מחלצת אותו מבדידותו, מאפשרת לו להינתק מכל „הרע" — ולהשתלב בחברה הרגילה.

מחסן מרכזי
לסריגים, צימות, מגבות, שמיכות ומגבות

חיסול המלאי

★ חולצות קיץ לגברים — 36.50 (60.80)
★ שמיכות קיץ פיקה 150×200 — 52.50 (75.—)
★ סדין אמריקאי ללא גיהוץ 200×220 — 86.40 (108.—)
★ מגבת אמריקאית כנור — 18.90 (21.—)

„מלאי"
רחוב גרוזנברג 24, ת"א
מול קולנוע „אופיר"

בית ספר
קוסמטיקה
הלן פוגל

לגזרת ... מכ"ע
DR. LATOUR DE PARIS

ת"א: רח' פרוג 5, טל' 232278
בשעות 7-9
ירושלים: טל' 68923 בערב
חיפה: טל' 642628 בערב

הקץ לג'וקים

שמד
חיסול חרקי הבית
עם אחריות לשנה

תל־אביב — 449554, 03-450264
אשקלון — 051-3019
חיפה — 04-522856
ירושלים — 02-226618
טבריה — 067-50488

בפיקוח אגרונום
רשיון משרד הבריאות 18

כמה עולים לך העלים והזקן של התירס?

יותר מדי. דווקא משום שאת זורקת אותם!

ואם אינך רוצה לזרוק גם את הכסף — השתמשי בסנפרוסט. כאן לא תמצאי בעלים, קליפות, שרשים או עלים. בסנפרוסט את קונה ירק טרי המוקפא בשיא בשלותו — „נטו", וללא אותם חלקים מיותרים.

קחי בחשבון גם את העבודה שסנפרוסט חוסך לך בניקוי הירקות בקילופם ובחיתוכם, את מהירות הבישול ואת החסכון בגז או בחשמל — ואז תגיעי למסקנה: סנפרוסט כדאי יותר!

לכן, אם אינך רוצה שהתירס יעלה לך יותר מדי — קני את התירס של סנפרוסט.

SF
סנפרוסט טרי יותר מטרי

אפונה ירוקה, שעועית ירוקה, שעועית צהובה, חרדל קלחים, חרדל ניצנים, כרובית, כרוב ניצנים, ברוקולי, במיה, חרה, גזר גמדי, גזר קוביות, גזר ואפונה, ירקות מעורבים, קישואים.
באל קציץ, פלפל קציץ, סלרי, לבבות סלרי, חוח שדה, ותערובות למרק

מפעלי „ידיעות אחרונות" – מחלקת הספרים

הופיע ונמצא למכירה הרב מכר העולמי

לחיות

סיפורם של ניצולי האנדים
מאת פ. פ. ריד
המחיר 23 ל"י (במקום 28 ל"י)

- הדראמה המזעזעת מתחוללת אי־שם במרומי הרי האנדים המושלגים
- 70 יום החזיקו הניצולים מעמד — בלי ביגוד, כשהם מצטופפים ומתחממים בלילות איש את רעהו והתקיימו הודות לכך שאכלו את בשר חבריהם שנספו.
- הספר שנחטף תוך מספר שבועות במאות אלפי עותקים

להשיג בכל חנויות הספרים או ישירות בידיעות אחרונות — מחלקת הספרים ת.ד. 14125 ת"א

לכבוד
ידיעות אחרונות — מחלקת הספרים
נא לשלוח לי את הספר „לחיות"
שם ומשפחה ....
כתובת ....
מצ"ב שיק/המחאת דואר בסך 23 ל"י
חתימה ....

מבצע זברה

3 שפופרות משחת שיניים +כוס חינם ב-.10 ל"י בלבד★

ושוב, מבצע חסכון של "עץ הזית"
3 שפופרות משחת שיניים "זברה"
ב-.10 ל"י בלבד, בתוספת
כוס דקורטיבית-חינם
לקישוט ולשימוש בחדר האמבטיה.

צחצח שיניך ב"זברה" ותוכה
בכוס דקורטיבית, בהנחה במחיר
ובשיניים בריאות ויפות.

תן חיוך עם זברה

עץ הזית

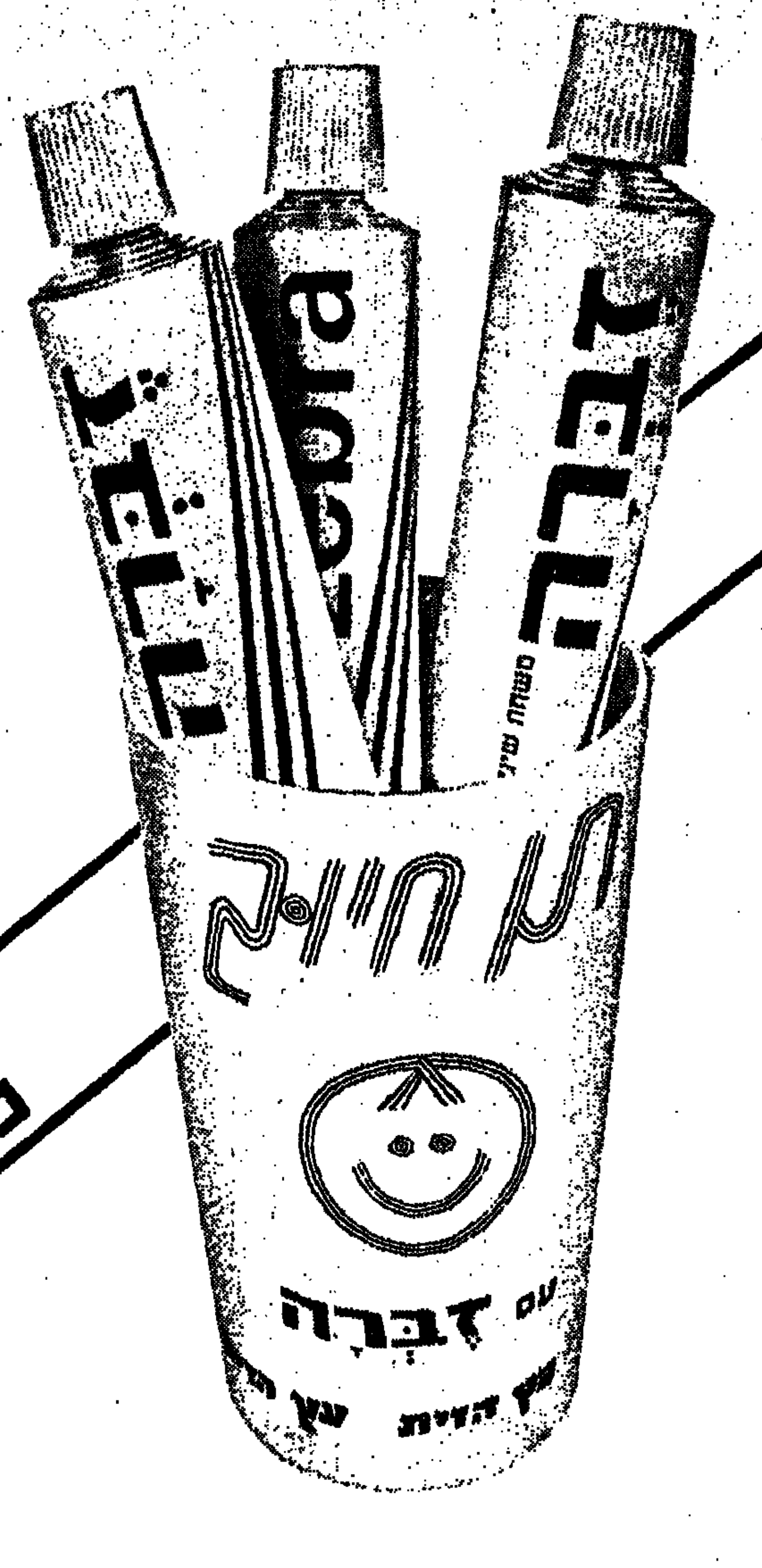

שי לכל קונה כוס דקורטיבית חינם

★ לתקופת המבצע בלבד

פרסום פלד

חינוך

מדוע הילד איטר?

מאת הדסה מור

אין כמעט בעיה חינוכית, הגורמת מבוכה בקרב הורים רבים, כמו הגילוי שבנם או בתם הנם איטרים. זאת, לא בגלל עצם האיטרות, כי אם משום חוסר הידיעה וחוסר הבהירות בכל הנוגע לגישה ולטיפול בתופעה זו. [illegible] מקצועו בעתיד.

למרות זאת, עדיין חלוקות הדעות בקרב מומחים באם כדאי לאמן את האיטר להשתמש בידו הימנית, או להניחו להשתמש בשמאלה, כנטייתו הטבעית. אלה השוללים את האימון, סבורים שהדבר עלול לגרום להפרעות נפשיות אצל הילד, בעיקר לגימגום. לעומתם סבורים המחייבים, כי חטא הוא שלא לאמן את כל הילדים מגיל רך להשתמש ביד ימין, כדי למנוע מהם אי־נוחות רבה בבגרותם.

מה גורם לאיטרות?

אצל כל אדם (וגם אצל החיה), מצטלבים חוטי העצבים במוח באופן כזה, שחציו הימני "מפקד" על חציו השמאלי וחציו השמאלי "מפקד" על חציו הימני, אלא שמספר העצבים בשני החצאים שונה. אצל מרבית בני האדם כמות העצבים המובילה למחצית השמאלית מרובה יותר ומשום כך מרביתנו ימניים.

יש והחוטים המובילים למחצית הימנית מרובים יותר ואז האדם הוא שמאלי. הימניות או השמאליות אינן מתרכזות רק בפעילויות היד אלא מתפשטות גם לרגל ולעין. מכאן, שהאיטרות היא תכונה שמקורה במערכת העצבים ורבים החוקרים הרואים גרימת סבל ללא טעם באילוץ ילדים איטרים להשתמש ביד ימין.

למעשה, יש שתי גישות לטיפול בילד האיטר. האחת אומרת שיש להמריץ כל ילד להשתמש בימינו בדרך המקובלת, והשניה טוענת שכל ילד חופשי לנהוג לפי נטייתו הטבעית ללא מעצור וללא חיוב אחר.

על כל פנים, העקרון המקובל בטיפול הוא, שככל שהילד צעיר יותר, כן יעיל יותר הריפוי [illegible]

לבית ולמשפחה

[illegible]

משחקי רכות

עשרות גירסאות מציעה לנו אופנת קיץ 1975, וכולן מבוססות על מישחק רך, נשי, שופע עידון, ניגוד מוחלט למראה הספורטיבי, בעל הקווים החדים־ישירים. משיגים זאת, על־ידי שפע של קפלים וכיווצים, אריגים נוזלים וצבעים עדיני גוון. בתמונה: שמלה בגוון האפרסק, כולה גולשת בקווים מלאי־חן. (העיצוב: הילארי פלויד, לונדון).

רפואה

"כתף קפואה" אינה מחלה

מאת ד"ר ב. עמוס

בשבוע שעבר החלו רופאי "הדסה" לטפל ב"כתף הקפואה" של ראש הממשלה לשעבר, הגב' גולדה מאיר. העתונים שבישרו על כך לא פירשו מהי אותה "כתף קפואה", מי שאינו מומחה לדבר עלול לחשוב בטעות כי הגב' גולדה מאיר נקלעה במסגרת מסעותיה בעולם לאיזור קור עז אשר גרם להקפאת הכתף. אותו קו מחשבה מוטעה עלול להוליך למסקנה כי טיפול ב"כתף קפואה" הוא על־ידי הפשרתה בחום לוהט.

כאמור, כל קו המחשבה הזה מוטעה: "כתף קפואה" הוא בעצם מונח ציורי אשר בא לבטא נוקשות, כאבים וקושי בהזזת הכתף. נוקשות פרק הכתף מכירה במשור "קיפאון". אולם למעשה אין כאן ולא כלום עם קור או טמפרטורה בכלל.

מה גורם לארם "כתף קפואה"?

אנשים בלתי מקצועיים עלולים גם לטעות ולחשוב כי הגיל הוא הגורם ל"כתף הקפואה", אולם גם מחשבה זו מוטעית — "כתף קפואה" קיימת גם בצעירים ובוגרים. הגורם העיקרי האחראי ל"הקפאת" הכתף הוא חוסר תנועתיות מספקת בפרק הכתף. ככל שחוסר התנועתיות ממושך יותר, "קיפאון" הכתף לאחר מכן קשה יותר.

חוסר תנועה בפרק הכתף קיים אצל אנשים עם קיבוע של פרק הכתף אחרי שברים באיזור הזרוע ועצם הבריח. חוסר תנועה בפרק הכתף קיים אצל אנשים אחרי התקף־לב, אשר גרם לכאבים בחזה ובזרוע שמאל. חוסר תנועתיות בפרק הכתף קיים במידה הלקית אצל רוב האוכלוסיה בארץ אשר איננה מרבה בהתעמלות או בעבודה גופנית.

אנשים קוראים לזה בהומור "חלודה" של הפרקים והעצמות. למעשה יש כאן שירבות ריקמה אשר גדלות בתוך הפרק הקפוא וקושרות ומהדקות את עצמות הפרק. ככל שהפרק קפוא זמן רב יותר כמות הריקמה אשר גדלה ומקבעת את הפרק רבה יותר, והטיפול קשה יותר.

מהו הטיפול ב"כתף קפואה"?

באופן כללי הטיפול הוא הנעת הפרק הקפוא והזזתו ההדרגתית. הדבר אולי נשמע פשוט, אולם יש לזכור כי פיזיותרפיה כזו כרוכה בקריעת הריקמה המהודקת אשר צמחה בתוך הפרק. קריעת ריקמה כזו משמעותה סבל וכאבים עם כל הזזה ותנועה. כדי להתגבר על הסבל מבצעים את הטיפול בהדרגה ואפילו תוך מתן תרופות הרגעה. בשלבי הטיפול לומד החולה להרים את ידיו לגובה המתניים, לגובה הכתפיים ולבסוף ישירות כלפי מעלה.

ההירגולת הזו, מטרתה לא רק "להפשיר" את "הכתף הקפואה" אלא גם לחזק את שרירי הכתף והזרוע, אשר התנוונו מחוסר שימוש. לעיתים התנועות האקטיביות של החולה אינן מסוגלות "להפשיר" את הפרק הקפוא, ויש להעזר בצורה פאסיבית במטפל או במטפלת, אשר מרימים את היד, מסובבים אותה ומרגילים אותה לתנועתיות אשר היתה קיימת בעבר.

בסיכום: "כתף קפואה" איננה מחלה, ואין לה ולא כלום עם גיל או בריאות. זוהי בסך הכל תופעה מיקרית אשר מצביעה על העובדה שהכתף הזו לא היתה בשימוש פעיל, וכמו מכונה כך גם גוף האדם הדרך הטובה לשומרו כשיר לפעולה היא על־ידי הפעלתו המתמדת והיום־יומית.

התשובות הנכונות ל"מצא את ההבדלים"

1. עקב נעל המתופף 2. זרוע המתופף 3. כפתור תתוף 4. העמוד שבגב המנצח 5. דלת היציאה 6. מקל הניצוח 7. תווי הניצוח 8. עניבת המפרפר 9. מקל התפוף 10. שיער המוסיקאי.

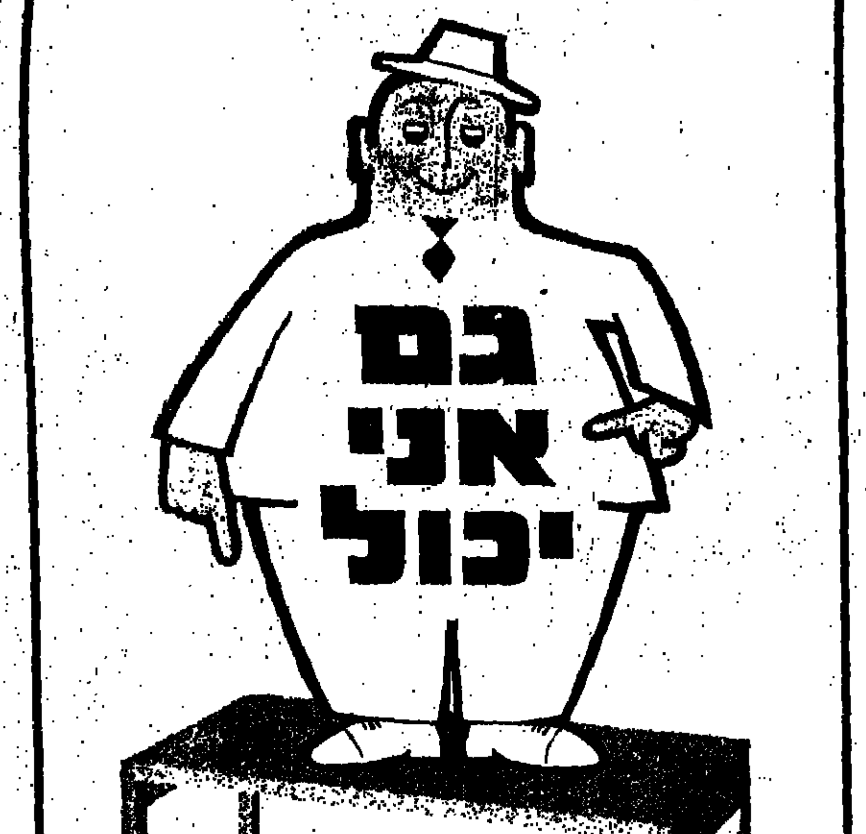

לעמוד על
מודארקל
מדף מודולרי מתוצרת ארקל

[illegible]

★ קל משקל — מודארקל עשוי מפלסטיק מיוחד ומחוזק, בעל משקל קל (3.10 ק"ג), אך שהוא מחזיק בקלות משקל כבד.

★ קל להרכבה — מודארקל לובש צורה ומושט צורה לפי בחירתכם. [illegible]

★ קל לאחזקה — [illegible]

★ קל להתאמה — מודארקל במבחר צבעים ומבנים. קל להתאים לכל בית, מעבדה, מפעל, מחסן ומשרד.

— קל משקל אך תכונותיו כבדות משקל

תצוגה ומכירה: מוצרי תכן בע"מ ת"א רח' האו־בעה 6, טל. 268251 [illegible]

אר־קל בית־דרש

אופנת בגדי הריון
דוגמאות חדישות
במבחר גדול
כלילת יופי
תל־אביב, רח' דיזנגוף 109
טלפון 231948

טכניקום גרפיקה
עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכות.
קורסי יום וערב בהדרכה מקצועית
חיפה, רח' הרצל 44, ת"א, בן יהודה 28

עזור לילדיך — ולעצמך — באנגלית!

[illegible]

שם ....
כתובת ....
11.4.75

هكذا من الأصل

אורה שם־אור | **בכל הרצינות**

איזה מין אביב

א ז הם עושים את זה, חובבי הטבע ומגיני האוויר.

מרססים את הגחיריים, מוסיפים מלוא הריאות אוויר, עוצרים אותו בפנים וסולטים אנחה סיפוק עילאי: „בושם... אביב... משכר..."

כל־כך שלמים עם עצמם ועם הבריאה, עם הצפורים ועם הפרחים, עם הרוח ועם חלילה האביבית החדשה, באלה אנשי־טבע בלתי מתוסבכים — הקנאה אוכלת אותי לפרוס האביבי המסוגנן, המסטל, המסטורל.

✡

מ צוים להוציא אותם משלוות האביבית שלהם, ומעלים את הבעיות הקטנות שלנו שמשל פתרונה. כמו נסיעות, דיגבה, דברים כאלה. „מה את רוצה מהממשלה, הרי לא החזירה כלום" — מרגיעים אותי. העצבנות היחידה בתבורות האביבית הרגועה.

✡

מ נסים לדבר על קמבודיה, וייטנאם. הנושא לא מתקבל באהדה. „מסכנים", מסכמים את הנושא כמה־שיותר־מהר, ואחד מעיר שהוא עשה לעצמו נוהג לסגור את הטלוויזיה כל פעם שמראים את הזוועות. לדעתו, זה לא חינוכי להלעיט את הצופים בתמונות מסוג זה. סתם מזוכים. מישהו מתקן: סאדיזם. מתפתח ויכוח קליל, אביבי, על ההבדלים האטימולוגיים (בכלל, האטימולוגיה מאוד באופנה באביב זה). גולשים לארוטיקה סאדיסטית, מזוכיסטית. מישהו מכיר אדם שמכריח את אשתו להצליף לו.

✡

ב אביב כמו שיש לנו בארץ השנה, שום דבר לא יכול להיות רע. ואף אדם לא יכול להיות מושחת. מישהו עושה חישוב, שאילו חמישה חברי כנסת של הקואליציה מעלו כפי שהם מצהירים בעליתם, ולמען הקמת ממשלת־חירום היו מצביעים על אי־אמון בממשלה הקיימת... „עזבו אותם, הם בסך־הכל מסכנים" באה מייד התגובה ההומניטארית על החמישה שדורשים ולא מקיימים. „אלמוגי כזה, בן־פורת כזה, זייגל כזה, בן־מאיר כזה, מה רוצים מהם? שיילכו עד הסוף? מה הם, סופרמנים? יהיה בסדר, לא צריך להיכנס לפאניקה. או מי בעד פיקניק מחר, אני מכיר פינת־חמד..."

✡

ג ם הכורדים לא מצליחים להיכנס למסגרת האביב הפורח והמבושם שלנו. לא שלא מרחמים עליהם. מי כמונו מסוגל לתת את המגיע לעם קטן, חלוחם על חרותו. ומה שמגיע לה, זה בהחלט צל"ש. כל הכבוד, כל הכבוד. חבל שמכרו אותם. אבל ממילא לא היה להם סיכוי, מההתחלה. אנשים אחראיים עושים את חישוב הסיכויים, לפני שיוצאים להרפתקה כזו... זה דבר איום, כל הפליטים האלה...

✡

מ יזוג־האוויר לא פועל, כי אין צורך. לא חם מדי, לא קר מדי. הוויכוחות מתבדרים ברוח האביבית הקלילה, הטובה. מישהו מזכיר שזה ממש מצחיק, איך שהעולם מלא פליטים: בקמבודיה, בכורדיסטן, בקפריסין... כלומר עצוב. מה שהתכוון לומר כאשר אמר שמצחיק, שזה לא מתיישב עם זה שאין כבר כביכול מילחמות בעולם. העולם לא מודה שיש מילחמות. העולם החליט שאלה „תקריות", תקריות מוגבלות.

✡

ו אז באה ההערה הפילוסופית הבלתי נמנעת. שסוף־סוף גמרנו עם המצות. שיצאו כבר מן האף. ברחוב מכרו פיתות, על עגלה. דווקא רצה לקנות, אבל לא היה נעים. אז עלה מהר הביתה ושלח את הילד. משום מה, השנה היה לו קשה מאוד לאכול את המצות. בכלל, טוב שפסח נגמר. הגשרים האלה, ערבי־החג ומוצאי־החג שיגעו אותו לגמרי. האורחים מחו"ל. תגידו מה שתרצו, היהודים הגלותיים הם גזע שונה. כל־כך קוטרניים. בכל מישפט שני מופיעה המלה דולר. הדוד של אשתו עשה להם ממש שטיפת־מוח שיבואו את מזלם בקנדה. אצלו. מה פתאום התפתח? אם יסעו, או לשנה לכל היותר. לא יזיק לילדים ללמוד שפה זרה.

✡

ז ה מזכיר למישהו, איך יום־הכיפורים תפס אותו בדיוק בקנדה. מזל שבן־דוד שלו שם יש לו משרד־נסיעות. והצליח להגיע ביום שני. מאז הוא לא זז. „אתה לא מתאר לך מה זה להיות שם, כאשר כאן מתחילה מילחמה". מזהיר את היורד הפוטנציאלי. וכל אחד מספר, לפי תור, איך המילחמה תפסה אותו או את אחיו או את בן־אחיו בחו"ל.

✡

פ תאום מעוותים את הפנים, וסותמים את הנחיריים. בעל־הבית ממהר לסגור את החלון הפתוח. „יש כאן בסביבה איזה בור פתוח, וכאשר הרוח משתנה, בא הריח..." הוא מסביר.

אשת חברה

וואריאציה על נושא משומש

אשת־חברה ואיש־חברה נכנסים למועדון־לילה. אשת־חברה שולחת לפניה את החזה, על החזה תכשיט אפגאניסטי. בתוך התכשיט ירח מכסף. לאיש־חברה עורף של ציפור זקנה, אצבעות קצרות ועבות כמו נקניקיות. כאילו יצא מהדפס של גיאורג גרוס.

אשת־חברה מתקדמת לעבר שולחן קטן. אשת־חברה מתקדמת, רואה חנוך לוין, לא קונה ליטוגראפיות, רק אוריגינאלים. לפעמים נוסעת לבית בכפר בשביל קצת אוויר. משזפת שם בטן רכה לבנבנה, מבקשת שתשחים כמו נחושת, שתמתח עליה כעור־תוף, מזליפה בושם, מחליפה טבעות.

איש־חברה אומר: עכשיו את נראית כמו ילדה. אשת־חברה עונה: זה המצב הטיבעי האמיתי שלי. איש־חברה אומר: הו, אני לא יכול יותר.

אשת־חברה צוחקת במשובה, יד על הבטן, טבעות על טס קטיפה שחור, טבעת בבטן, בוהן בלאק אדום, ציפורי־שיר בכלוב צהוב מצפצפות במירפסת, מול הדשא. הדשא נראה כמו שטיח מקיר־אל־קיר, הבית בכפר כמו מועדון־לילה, המועדון הוא העולם. היא לא תנחש שבח מדובר כאן. כל הרשימה נולדה, מוקדשת ומעידה על שוביניזם גברי. אין הסבר אחר לפרץ הרכילותי הקטן הזה.

מישהו־מעולם־התיאטרון

אשת־חברה רוצה להחליף את האמנים שלה, את הקירות. האמנים רצים אצלה 100 מטר על שטיח מקיר־אל־קיר. לאיש־חברה זה לא משנה, הוא יניח ראשו מתחת לחזה הבלתי־סביר וישאף לדברים קטנים שבחישב־ידו, לתפנוקים מאורדמים, למושב של ספריי־אפרסקים מתחת לשמשיה, במרחבים ירקרקים של דשא מלאכותי גמיש ורך.

יוצאת לתקן את האיפור. מול המראה מתפשת עדינות בפניה. ריכוז זעיר של עדינות מתגלה ברקות, מתפזר ונעלם בסביבות האוזניים. באור הפלואורוסצנטי בולטת עצם חירך וזעור מתגבל כמו פלאסטיק. תמיד יש אפשרות להעביר כמה ימים במקום אחר, ליצור הזדמנויות לאנשים שאינם שווים אותו.

בפרוזדור עומד מישהו־מעולם־התיאטרון. אשת־חברה רואה חנוך לוין, לא קונה הדפסים, בחרוט־הכסף שלה ספרי, מולף וטבעות לתחלפה. רגש עז של נדיבות פושט על אבריה. מתרכז בעורפה, מצמרר אותה, שוטף את הגב דרך עצמים דקים וארוכים, גורם לכיוונים קטנים ומתירים באגן־הירכיים. היתה עושה את המישהו־מהתיאטרון יותר אלגאנטי, יותר ספורטיבי. היתה מניחה אותו על צמר־גמלים מעובד, עם הפנים לתיקרה, תולה תיאטרון על התיקרה, משתלשל מהתיקרה למטה עד לגובה ראש אדם.

שלום זמר, שלום אשת־חברה

היא מתקינה את החזה בגובה בילתי־סביר לכבוד הנוער הבלתי־סביר, שסביר למצוא במועדון. נדמה לה שהיא רואה זמר בחושך. לזמר נדמה שהוא רואה אשת־חברה. הוא ניגש אליה ואומר:

שלום אשת־חברה.

שלום זמר.

לאשת־חברה נדמה שהיא רואה אשת־חברה בחושך. היא ניגשת אליה ואומרת:

שלום אשת־חברה.

שלום אשת־חברה.

היא חוזרת למקומה. החזה הבלתי־סביר מאבד־גובה עם כל תנועה. איש־חברה מסמן לעצמו כמה אפשרויות, העשויות להתאפשר במשך הערב. זיעה מבושמת עומדת בחלל המועדון. על מסך־הדימיון אשת־חברה מקרינה לעצמה תמונות אושר. תנודות קלות של מוסיקה משתלבות בריצודי אור. אין קסמים, אין מיסתורין במועדון־לילה יפואי. הכל פשוט וגלוי. אין מישחק. איש אינו מתנצל על איכותו של התקליט, שכבר אינו חדש. אשת־חברה מלטפת את ביטנה בחושך.

אבקת־טאלק יקרה

אשת־חברה יושבת, הניסיון העשיר שלה בין ידיה, מתחפף משועמם על גבו. הניסיון העשיר לכוד בין ידיה לבין חזה. מרחב־מחייה צר וקצר לניסיון כה עשיר ורחב. העתיד צופן עוד כמה השתובבויות זהירות, נסיעות קצרות למרחקים ארוכים, שיזופים דחופים במנורת־קווארץ, הופעות שראוותן מחזיקה שעתיים ונותנת פרי של עשר דקות לא רגועות ולא מוצלחות.

על החזה תכשיט אפגאניסטי. בתוך התכשיט ירח מכסף. בבית בכפר שני כלבים אפגאנים שומרים על נאמנות כלבית, מפוזים בדשא הירוק, רודפים אחרי ציפורים מנמיכות טוס.

לאות מרירה יורדת על אשת־חברה במועדון־לילה יפואי. בתנועת־רגל עדינה היא חולצת נעל ומלטפת בקצה אצבעות רגלה את הריצפה הקרירה. ראשה שמוט לאחור, אבקת־טאלק יקרה ניסדקת בחריצי־צווארה, גם תוחלת הקסם של ספריי האפרסקים אוזלת והולכת.

זמר, מלצר, אשת־חברה, מישהו־מהתיאטרון, מאהב, קבלן, נערה — עוברים על פניה. מישהו־מהתיאטרון אומר לה שלום, כשהוא צעד מאחוריה. אשת־חברה מתאמצת לאחור, אומרת שלום. מרפה, הגוף הופך לצמר־גפן, האצבעות לא ניתקות מהריצפה. לאק אדום מבריק בחושך על אצבעות מתוחות כמו חיילים.

הריצפה משיבה קור לאצבעותיה, אצבעותיה מעבירות הלאה, הקור נעצר בסביבות הברכיים. מבעד לעפעפים מכווצים, אשת־חברה רואה את מועדון־הלילה כמקום שאינו בשל דיו.

هكذا من الإعلان

הדברים הנפלאים שרוני רואה דרך הג'לי השקוף של אסם

הדברים הנפלאים הם פלחי הפירות שאמא של רוני הוסיפה לג'לי בוק אסם שנעשתה.
כי רק 30 דקות היו דרושות לה מהרגע שהחליטה להכין לרוני את הג'לי עם כל הדברים הנפלאים האלה ועד שרוני יכול היה להנות מטעמו המשובח.
כי את ג'לי בוק אסם אין צורך לבשל, הוא ממקור צמחי, וקרוש בפחות מ...
ונשאר יציב וחזק. תוך 30 דקות בלבד יוכל גם ילדך להנות ממנו, עם או בלי פלחי פירות.

אסם זה טוב־זה

אריאלי

מפעלי „ידיעות אחרונות" – מחלקת הספרים

הופיע

חגים וימי זכרון מאת אריה חורשי

זהו ספר־עזר ראשון, שנכתב על ידי מחנך ותיק (מנהל בית־ספר) בשביל תלמידים, המשחרר אותם מלחטט בכל מיני אנציקלופדיות, חוברות עזר וכרכי עתונים לילדים.
הספר כולל נוסף על החגים המסורתיים, המקודשים על כל עדות ישראל, חגים „צעירים", כמו „יום העצמאות", „יום ירושלים", ימים של זכרון לשואה ולגבורה, ימים היסטוריים, קשורים בקורות עם ישראל בארצו ובגולה, אלה שלא הובאו לקבורה וימים כאלה, כמו „יום האם" ועוד, החומר שבספר מתאים לא רק לתלמידים, אלא גם כחומר עזר למורים.

תוכן הפרקים:
תשרי: לוח השנה, לוח השנה העברי, ראש השנה, יום כפור, חג הסוכות. חשון: תיקון רחל, תפילת גשם. כסלו: חנוכה. טבת: י' בטבת — צום העשירי, יום הולדתו של ח.נ. ביאליק, יום הולדתה של הק.ק.ל. שבט: ט"ו בשבט, יום האם. אדר: ז' באדר — יום הולדתו ופטירתו של משה, י"א באדר, חג הפורים. ניסן: פסח, יום הזכרון לשואה ולגבורה. אייר: יום העצמאות, ל"ג בעומר, כ"ח באייר — יום ירושלים. סיון: חג השבועות, חג הביכורים, חג מתן תורה, ועוד.

המחיר 18 ל"י (במקום 24 ל"י)

להשיג בכל חנויות הספרים או ישירות ב„ידיעות אחרונות" מחלקת הספרים.

לכבוד
„ידיעות אחרונות"
מחלקת הספרים
ת.ד. 14125 תל־אביב
נא לשלוח לי את הספר „חגים וימי זכרון"
רצ"ב שיק/המחאת דואר בסך ______ ל"י.
של ______
שם: ______
כתובת: ______
מיקוד: ______

מחזמר המחזמרים

מאת ערן אבון

קטעי מחול וזמר נוצצים ואהובים, שנוצרו באולפני „מ.ג'.מ" מאז 1928, השנה בה החל עידן הפסקול, לוקטו לסרט בשם „זהו בידור!", עם דברי־קישור של כמה מאלילי העבר החיים עד היום

הכל החל לפני כשנתיים וחצי. חברת „מטרו־גולדווין־מאייר" עמדה על סף פשיטת־רגל וחברת טלוויזיה אמריקנית ביקשה לערוך רקוויאם לאריה השואג; ללקט את הקטעים המפורסמים והחביבים ביותר מתוך הסרטים המוסיקליים שנוצרו באולפני „מ.ג.מ." מאז 1928, השנה בה החל עידן הפסקול.

העבודה הוטלה על ג'ק היילי הבן, הנשוי לליזה מינלי. אביו, ג'ק היילי, היה „פארטנר" של ג'ודי גארלנד, אמה של ליזה מינלי, בסרט המפורסם „הקוסם מארץ עוץ" (1939). היילי הבן ראה מאות סרטים שהוסרטו בכל השנים. לא יכול היה להתאפק ובוקר אחד התייצב במישרדו של דניאל מלניק, שהיה פקיד בכיר בחברת „מטרו־גולדווין־מאייר" והציע לו לערוך סרט־קולנוע גדל־ממדים במקום סרט הטלוויזיה שחשב לעשות, שיכלול את מיטב קטעי היוקרה של החברה.

מלניק הביט בו מופתע. „אנחנו פושטים את הרגל, מוכרים את האולפנים, מפסיקים את ייצור הסרטים — ואתה מבקש תקציב לעריכה מחדש של קטעים ישנים, שאיש לא יבוא לראותם?" אבל היילי לא ויתר. הוא התעקש, שיכנע מממנים, ובסופו של דבר הנציח יחד את קטעי הזמר והמחול, זוהרים ונוצצים, שסיפקה תעשיית־החלומות של הוליבוד.

כוכבי האתמול

היילי העתיק את הנגטיבים המקוריים לסרט ה־70 מ"מ המודרני, תוך נאמנות למקור; לכן, אם היה ברשותו קטע „צר" מסרט שחור־לבן — הוא לא ניפח את ממדיו אלא השאיר אותו במתכונתו המקורית; אם הסרט ממנו נלקח הקטע מצולם בשיטת ה„סינמסקופ" — מתרחבת לפתע התמונה והמסך מתמלא מקצה אל קצה בצבעים. היילי הבן משחק לא פעם בעריכה, בניגודים שבין השחור־לבן, הצנוע במיקסו — לבין הסרטים הצבעוניים בפורמאט הרחב.

בעיה אחרת היתה שילובם המחודש של הפס־קולים הישנים. לפני שלושים וארבעים שנה היו ההקלטות פרימיטיביות בהשוואה לשיכלולים האלקטרוניים של ימינו. לפיכך, היה על מהנדסי הקול של הסרט לנקות היטב את כל רעשי־הלוואי ולשלב אותם בצורה אפקטיבית בתוך מערכת־הקול הסטריאופונית של הסרט.

את הפרספקטיבה ההיסטורית לסרט העניק היילי על־ידי דברי־קישור מפי אחדים מן הכוכבים המפורסמים ביותר, שהופיעו במשך השנים באולפני „מ.ג'.מ." וביניהם — אליזבט טיילור, דבי ריינולדס, מיקי רוני, פיטר לאופורד, ג'יימס סטיוארט, פרנק סינטרה ואחרים. בדברי הקישור שלהם מעניקים הכוכבים מימד נוסטאלגי לאסופה המוסיקלית. ואכן, כואב הלב לראות מה עשה הזמן לכוכבים מפורסמים. פרד אסטיר, בשיא זוהרו, למשל, המרחף בקלילות, מקפץ ומטופף בעקביו על הטרקלינים החלקים, סוחף את ג'ינג'ר רוג'רס בתנופה על־פני תפאורות נוצצות; לעומת פרד אסטיר של היום, אשר עבר כבר מזמן את גיל השבעים. פניו חרושי קמטים, ידיו גרומות ולראשו פיאה נוכרית. או פרנק סינטרה, למשל, שמן, מקריח ומגושם לעומת השובב הצעיר, הנערי והצנום, ששבה את לב הנערות בשנות הארבעים. גם זהו חלק מקיסמו של הקולנוע — בעת ובעונה אחת, להציג את אותו אדם חי ומדבר — כשארבעים שנים מפרידות בינו לבין עצמו...

מלך האולפנים

הסרט נפתח בהתרפקות רגשנית על אלילי האתמול, בעיבודים מוסיקליים שערך הנרי מנציני לשירים פופולאריים. הסקירה אינה כרונולוגית, אלא אסוציאטיבית. אבל היילי כולל ב„זהו בידור!" את המיוזיקל הראשון שנוצר באולפני „מטרו־גולדווין־מאייר": „נעימות ברודוויי 1929".

באותם ימים, של סוף שנות העשרים, עברה מהפיכה על הוליבוד. אל ג'ולסון הרעיש את הקהל בסרט המדבר הראשון — ואלפי בעלי בתי־קולנוע הזדרזו לרכוש רמקולים, שישמשו את הקולנוע, אשר זה עתה נולד. בחברת „מ.ג'.מ." התייחס תחילה לואי ב. מאייר בשוויון־נפש להמצאה החדשה ועדיין בדק לאן נושבת הרוח. בינתיים הפיק את הקומדיה המוסיקלית „נעימות ברודוויי" ו... זכה בפרס ה„אוסקר", אחד הראשונים שחולקו בתולדותיה של הוליבוד. בתפקידים הראשיים הופיעו בסי לאוו ואניטה פייג' ובזיכרונותיה כותבת בסי לאוו: „המיקרופון היה תבליט בשבילנו. טרם ידענו כיצד להשתמש בו. הקלטות התיזמורת, המקהלה, הזמרים והשחקנים — הכל נעשה תוך כדי הסרטה ואפשר לשמוע ברקע את טירטור המצלמה...".

אנו רואים את ג'ון קראופורד מרקדת בצורה מגושמת ומזמרת בקול צרוד; ג'ין הארלו מניעה את שפתיה לשירתן של זמרות אלמוניות, שהשאילו לה את קולן; ואפילו את קלארק גייבל, „המלך" הבלתי מעורער של האולפנים בשנות השלושים — כשהוא פוצח את פיו בסרט „העולם בשיגעונו" [illegible] (1933) [illegible]

ספינת־ראווה מתוך „ספינת השעשועים" (1951)

ג'ין קאלי ופרנק סינטרה מחוללים ב„העוגן הרם" (1944)

ג'ודי גארלנד ומרגרט או'בריין ב„תפוס אותי בסט. לואיז" (1944)

ביס המזמרים של מטרו..." וכששומעים אותה — מבינים מדוע. בין יתר הקטעים שמציגה אליזבט טיילור כלולים שירתה של לנה הורן ב„אלפי תשואות" (1943); ג'ין קלי המרקד עם פרנק סינטרה באחד מסרטיהם המשותפים; ופיטר לאופורד, צעיר ויפהפה, שר ב„חדשות טובות". לאופורד מופיע אף הוא, מזדקן ומשומר, כשהוא מציג את דבי ריינולדס, צעירונת וחמודה, המזמרת „אבה־דאבה־ידה־דבש", עם קארלטון קארפנטר בסרט „שבועיים של אהבה" (1950). פרנק סינטרה, המופיע בפתח הסרט על רקע האולפנים של „מטרו־גולדווין־מאייר", מציג, בין היתר, דואט מתוך „רוזמארי" (1935), בכיכובם של נלסון אדי וז'אנט מקדונאלד, הבלתי נשכחים; את פרד אסטיר מחולל עם אלינור פאוול ב„נעימות ברודוויי 1940"; ואת ג'ימי דוראנטה, מלמד את סינטרה הצעיר לשיר, באחד מסרטיו הראשונים.

מלכת־המים

ליזה מינלי מציגה בסרט קטעים מתוך סרטי אמה. באחד מהם, „נעימות ברודוויי 1938" — מזמרת גארלנד הצעירה אל תמונת אליל חלומותיה דאז, קלארק גייבל. זה היה גימיק פירסומי בלבד, ופירסומה הגדול של ג'ודי גארלנד בא עם „הקוסם מארץ עוץ" (1939). לואי ב. מאייר בחר בה לתפקיד הראשי, לאחר שדיאנה דרבין החמודה עברה לאולפן אחר; ולאחר שלא הצליח להשאיל את קלארק גייבל לחברת „פוקס" ולקבל בתמורתו את שירלי טמפל. ג'ודי קיבלה את התפקיד ובגיל 17 הפכה לכוכבת הלוהטת ביותר בהוליבוד. מאייר נטל אותה תחת חסותו, דאג לפירסומה והפך אותה לאלילת המיוזיקלס של הוליבוד בשנות הארבעים. חלק מפירסומה הרב היה קשור בנישואיה הכושלים, בעצביה המרופטים ובהתמוטטויות היסטריות מהן סבלה שוב ושוב. ב־1950 הופיעה בסרט האחרון למען מאייר („עמק האושר") ולאחר חד־סר שנות מלכות אולימפית — עזבה גארלנד את ממלכת הג'ונגל של האריה השואג.

כוכבת אחרת, שקטעים רבים מסרטיה נאספו אל „זהו בידור!" — היא אסתר ויליאמס, שהגיעה לאולפני „מ.ג'.מ." באמצע שנות הארבעים, הישר מבריכות השחיה של לוס־אנג'לס. היא ניסתה לפתח קאריירה של שחיינית אולימפית — אבל נאלצה לוותר על הרעיון, בגלל המילחמה שהשתוללה אז בעולם. האתלטית היפהפיה, בעלת הרגליים החטובות, משכה את תשומת ליבו של מאייר שביקש להפוך אותה לפצצת־מין בנוסח בטי גרייבל. ואכן, תוך זמן קצר היא הפכה למלכת בריכות־השחייה של הוליבוד. כל סרט חדש שלה היה „רטוב" יותר מקודמו. היא שחתה ללא הרף בבריכות ענק צבעוניות, שקופות ומפוארות, שגדלו והתרחבו מסרט לסרט. כוכבה דעך בשנות החמישים.

מארתון ורוד

פרד אסטיר וג'ין קלי מחלקים זה לזה מחמאות במהלך „זהו בידור!", תוך שהם מספרים האחד על ריקודיו של השני. כאשר ג'ין קלי הגיע להוליבוד — אמרו כולם כי זהו יורשו של פרד אסטיר; היה משהו מרענן, חדשני וקליל בריקודיו עד שכולם היו בטוחים כי בא הצעיר שידיח את אסטיר ממלכותו. למען האמת, פרד אסטיר חשש לא מעט ממתחרהו הצעיר וניסה מדי פעם לדחוק את רגליו. אבל עד מהרה נאלץ להשלים עם העובדה, שהנסיך החדש של הכוראוגראפיה בהוליבוד חייב לחלק עימו את הכתר. לאחר הצלחתם המשותפת ב„מקוקו השודד" (1945) — התבקשו ג'ודי גארלנד וג'ין קלי לשוב ולהופיע בסרט „האביב בכל הדרך" (1948). ביום השלישי לצילומים — נקע ג'ין קלי את רגלו ובמקומו הוזמן לאולפן פרד אסטיר. הסרט הצליח וגארלנד עם אסטיר התבקשו לשוב ולהופיע בצוותא בסרט „משפחת בארקלי מברודוויי" (1949). הפעם היתה זו ג'ודי גארלנד שוויתרה על הופעתה בסרט, בגלל התמוטטות עצבים. מאייר הזעיק במקומה את ג'ינג'ר רוג'רס — אשר שבה לחולל נפלאות בזרועות פרד אסטיר, בן־זוגה משנות השלושים.

ג'ק היילי כלל ב„זהו בידור!" את שלבי התפתחות המיוזיקל הקולנועי, שהגיע לשיאו ב„יום אחד בניו־יורק" (1950). תחילה אלה הן היפהפיות הלוהטות באירגונים הסימטריים נוסח באסבי ברקלי; אחר כך כוראוגראפיה מתוחכמת של פרד אסטיר; ולבסוף — באלט חדשני. תוסס שהם דבריו הבמאי סטנלי דונן והכוריאוגראף ג'ין קלי — לשפה קולנועית עשירה. קלי ודונן עזבו את האולפן המגביל ואת תפאורות האולפן הבומבאסטיות — ויצאו לצלם את המחזמר של בטי קומדן, אדולף גרין ולאונרד ברנשטיין — ברחובות ניו־יורק. גורדי־השחקים והרחובות הארוכים שימשו להם רקע גראפי, עליו תיכנן סטנלי דונן את הצילומים והעריכה ונעזר במיקצבים הלוהטים של לאונרד ברנשטיין. אותו צוות יצר לאחר מכן את „שיר אשיר בגשם" (1952) וג'ין קלי הוציא ב־1951 את „אמריקני בפאריז", לצלילי המוסיקה של ג'ורג' גרשווין, שנחשבה אז לפיסגת יצירתו. כל הקטעים הללו כלולים ב„זהו בידור!". מיוזיקלס כ„שבע כלות לשבעה אחים" (1954), „ג'יג'י" (1958), „אל הסיפון!" (1957), „ספינת השעשועים" (1951), „פגוש אותי בסט. לואיז" (1944), „העוגן הורם" (1944), „תינוקות בברודוויי" (1941) — מצוטטים אף הם, בקטעיהם המוכרים לכל אחד.

אלה, אם כן, הקרם והצימוקים של תקופה מפוארת. היו גם הרבה משעממים, מתמשכים ומייגעים. לא כל הריקודים היו תמיד מרנינים ומלהיבים וחלק מהם אף היה חסר־חן, משעמם ומעצבן. אבל במבט לאחור, בפרספקטיבה נוסטאלגית, במראתון של „קטעים למזכרת" — זוכרים את הוורוד, המתוק, המפואר והמלכותי של התקופה שלא תשוב עוד.

השם: לוסיין לאקומב המקצוע: פאשיסט

מאת יהודה סתיו

סירטו של לואי מאל, „לאקומב לוסיין", על בחור כפרי, פשוט וילדותי ששיתף פעולה עם הגסטאפו בצרפת הכבושה — הסעיר את דעת־הקהל בפאריז בגלל הצגתו הנייטראלית של גיבור העלילה

שנתיים לאחר שנוצר — מגיע אל האקרנים בארץ הסרט הצרפתי „לאקומב לוסיין", בבימויו של לואי מאל. הסרט, הנושא את שמו של נער כפרי בן 17, עורר סערת רבה בצרפת בגלל הטיפול בגיבורו הצעיר: לאקומב (שם משפחה) לוסיין (שם פרטי) הוא חבר „המישטרה הגרמנית" שהיתה ידועה לשימצה בתקופת הכיבוש הנאצי בצרפת. לואי מאל (יוצר „הנאהבים" ו„הלחישה שבלב") שאף כתב את התסריט, אינו מציג את לוסיין באור חיובי — אך מה שהרגיז את הצרפתים היתה העובדה, שמאל גם לא התייחס אליו בשלילה מוחלטת. כנראה שגם בצרפת הפצע עדיין פתוח והרגישות שם רבה לכל מה שקשור להצגת הנאצים ומשתפי הפעולה עימם.

אבל הפולמוס הגדול, שעוררה הנייטראליות של לואי מאל לגיבורו הצעיר — הוא תוצאה של התבוננות לא נכונה בסרט. „לאקומב לוסיין" אינו סרט על צעיר פעיל ב„מישטרה הגרמנית" בצרפת הכבושה, ערב השיחרור על־ידי בעלות־הברית — אלא על השפעתו של פאשיזם ומה הוא מחולל בנפשו של בחור כפרי, פשוט, גס ותמוני, לא אינטליגנטי, לא חכם ולא פיקח. בקיצור — שיכול היה, בימים כתקנם, להפוך ל„שוטה הכפר". הרקע לסרט יכול היה להיות גם כל מירקם פאשיסטי אחר, והגיבור, לוסיין לאקומב, לא חייב להיות צרפתי.

דחפים ילדותיים

בגילומו של פייר בליין — שחקן לא־מיקצועי, חוטב־עצים, בן למישפחה כפרית אשר מעולם לא הופיע בפני המצלמות — הופך לוסיין לפאשיסט בתוקף צירוף נסיבות עיוור. הוא אינו עושה זאת מבחירה חופשית, לא מהכרה מעמדית או מתוך מניעים פוליטיים, גם לא מתוך בצע כסף. אלה אינם ערכים בעיניו משום שהוא אינו מודע להם. לוסיין הוא תמים, בעל תפיסה איטית, מין „טמבל" המונע על־ידי יצרים רגעיים, דחפים ילדותיים, של בחור אשר לא הספיק להתבגר, שאופיו טרם עוצב.

העבודה בבית־החולים המקומי נמאסה עליו: במקום לקרצף רצפות ולסלק את צואתם של החולים — הוא מבקש להצטרף למחתרת, כי אחד מחבריו עשה כך. אבל מורה הכפר, חבר המחתרת, פוטר את לוסיין בלא־כלום: הוא מסרב לקבל אותו לשורותיו, כי לוסיין הוא לא־יוצלח, חסר יוזמה ותושיה, שלא יוכל לבצע את המשימות שתוטלנה עליו, ולכן מקומו אינו בין חברי המחתרת. לוסיין אינו מאוכזב: ככלות הכל, המחתרת אינה אידיאל בשבילו, המילחמה הנוראה והכיבוש הנאצי אינם אומרים לו דבר, אינם נוגעים לליבו או לתודעתו. באדישות הוא נוטל את אופניו ויוצא בחזרה אל בית־החולים. תקר בגלגלי האופניים מביא אותו עם לילה לעיר הסמוכה, אל מלון המשמש מיפקדה של ה„פוליס אלמיין" (המישטרה הגרמנית) ושל הצרפתים, משתפי־הפעולה עם הגסטאפו. הוא מוצא במלון אחד מאלילי נעוריו, אלוף מרוצי־אופניים לשעבר. מבלה במקום ערב של יין ושיכרות וידידיו החדשים מצרפים אותו לשורותיהם: המיסגרת החדשה מוצאת חן בעיניו, ובהעדר ערכים של מוסר ושל סטריאוטיפים — הוא הופך למשתף־פעולה עם הנאצים.

ניגוד ועימות

זוהי סיטואציה שיש בה יסוד צ'פליני: בסרט „זמנים מודרניים" (1936) נופל דגל אדום מעל מטענה של משאית נוסעת. צ'פלין מרים את הדגל וממהר לנפנף בו אחרי המכונית המתרחקת. באותו רגע, מעבר לפינה, מגיחים במיצעד גדול חברי המיפלגה הסוציאליסטית ובלי משים, צ'פלין הופך להיות מוביל הדגל האדום בהפגנה הגדולה. אצל צ'פלין זהו גאג רגעי, משעשע עד דמעות, אחד מני רבים בסרט. לואי מאל כאילו נטל את המומנט הזה, שלף אותו החוצה והשתמש בו כנקודת־מוצא, שיש לה תהודה טראגית.

מבקרי־קולנוע בלונדון מצאו קווים משותפים בין לוסיין לאקומב לבין „הקונפורמיסט" (1970), שביים ברנארדו ברטולוצ'י — אבל אין כל דימיון בין השניים. מבליון שהצטרפותו של גיבור „הקונפורמיסט" למיפלגה הפאשיסטית ודבקותו הרבה במעשיהם — גם אם אינה מונעת על־ידי מטרה פוליטית מוגדרת — הריהי נדחפת בחוזקה על־ידי גורמים פסיכולוגיים: „הקונפורמיסט" מחפה על טראומת קשה בילדותו, מסתיר צלקת עמוקה בנפשו ומשום כך בוחר, מתוך רצונו החופשי, להשתלב היטב בסביבתו, ברקע החברתי — ובאותם ימים זהו הפאשיזם האיטלקי. לוסיין לאקומב אינו בוחר כלל: הוא נגרר אחרי חבריו משתפי־הפעולה כי אלה מספקים לו חוויות וגילויים מרגשים, שהם חדשים בשבילו. תמימותו, גשמיותו האינפנטילית — מונעים ממנו להבין את חומרת מצבו. „טוב לי", הוא אומר לאימו, הבאה לבקרו ומושיטה לו ארון־מתים קטן, שנשלח אליה על־ידי חברי־מחתרת, לאות כי הוצא פסק־דין מות על לוסיין לאקומב.

בסרט הנמשך למעלה משעתיים, בוחן לואי מאל כיצד מנצל הפאשיזם את כוחות הרוע והתאלימות המתפרצים בלא מעצור מלוסיין; ובעת ובעונה אחת כיצד משחררת ממנו נערתו היהודיה — רגשות של עדנה, רוך ואהבה. הדואליות הזו, הקיטוב, עקרון הניגוד והעימות — עובר כציר מרכזי לכל אורך הסרט ומסייע ללואי מאל לארגן את סירטו.

בתוך אווירה לירית, כפרית, שקטה ורגועה־כביכול נהרגים אנשים במילחמה אכזרית; בביה המלון שהפך מיפקדה של ה„פוליס אלמיין" — מתמזגים זעקות המעונים עם צהלת ילדים המשחקים במיסדרון; אחת הפקידות במישטרה הגרמנית מתעבת את מישרתה — אבל היא ממשיכה לשתף־פעולה עם הגסטאפו, כי זו הדרך היחידה להמשיך ולהתקיים; נערתו היהודיה של לוסיין מתכחשת ליהדותה („היא מביאה לי רק צער וכאב") אך בעת ובעונה אחת היא דואגת לאביה הגא ומקריבה את כל היקר לה. תמורת רישיון־מעבר לגבול־ספרד; ובתמונה אחת המתארת את אהבתם האידילית בחיק הטבע — היא מרימה לרגע אבן כבדה כאילו מאיימת לרסק את ראשו של לוסיין: גם בה מקננים יצרים של רוע, של הרס, של אלימות.

פייר בליין בדמות הגיבור הראשי ב„לאקומב לוסיין"

לואי מאל, במאי הסרט „לאקומב לוסיין"

משיכה וסלידה

אבל העיקר הוא לוסיין לאקומב: בפעילותו האגרסיבית יש איזה תום ילדותי, במעשיו ההרסניים יש זיק אנושי, מין התנהגות של ילד שסרח. הדימוי הזה נקבע כבר בתמונה הראשונה של הסרט, כאשר לוסיין בן ה־17 שולף רוגאטקה מן הכיס ופוגע בהנאה בציפור המזמרת על העץ. ציד־שפנים הוא הדבר האהוב עליו ביותר, ובקטע מעורר חיוך, בעיצומו של קרב הסתערות על קן־המחתרת הצרפתית — מוצא לו לוסיין זמן לצלוף בארנבות־בר המתרוצצות בשדה...

במקום אחר פושטים חברי ה„פוליס אלמיין" על ביתו של רופא, חבר־מחתרת. לוסיין אינו רע מטבעו אבל הוא לומד את הג'סטות של התנהגות מרושעת מחבריו לפשיטה: כשזה בודק בזילזול את כלי החרסינה היקרים של מישפחת הרופא — מחקה לוסיין את תנועות הזילזול שלו. לפתע נח מבטו על דגם־אוניה, שהרכיב בעדינות בנו של הרופא — מגושם ובתמי לא פחות מלוסיין.

לאקומב מתבונן בפליאה באוניה, מגלה עניין והשתאות בעבודת־הנמלים שהושקעה בהקמתה — כשלפתע עוקר חברו הפאשיסט את תרני האונייה: בן־רגע הופכת ההנאה למעשה הרס, ותוך שהוא מחקה את מעשי חברו — הוא מועך בסדיסטיות את דגם האוניה.

המזיגה בין הבהמי למעודן, רגשות המשיכה והסלידה שמעורר לוסיין לאקומב — מתומצתים במישפט אחד שאומר לו אבי הנערה היהודית. החייט המסתתר — מתעב ובוחל בבחור המגושם, שחילל את כבוד בתו. ובכל זאת הוא אומר ללוסיין: „מוזר, אבל איני מצליח לשנוא אותך...".

סגנון וחסכון בעידן החדש של „ורדו אינטרנשיונל"

לפי בקשת הקהל
אנו ממשיכים במבצע „כדאי"
במסגרתו אנו מציעים לך:

מבצע „כדאי"

ורדו אינטרנשיונל
VERDOU INTERNATIONAL

א. שי חינם! מערכת של 3 שולחנות הגשה, או סרוויס מפואר לקפה (18 חלקים) מתוצרת אנגליה — על כל קניה מעל — 3,500 ל"י.

ב. מבחר עצום של סגנונות בינלאומיים במחירי חסכון מפתיעים.

1. בלינה — BELINA, סט מזוודלי מורכב מ־5 כורסאות, נוח במיוחד ל"י 6,250.— בלבד!
2. פולר — POLAR, שולחן אוכל פינתי עגול עם רגל אחת + הגדלה + 4 כסאות במבחר צבעים — 2,760 ל"י בלבד!
3. צ'ילי — CHILI, סט ישיבה מודולרי בעיצוב חדשני אורח ביתית חמימה. המחיר לכורסא רגילה רק 1,450.— ל"י
4. דאלאס — DALLAS, סט מודולרי בעיצוב מרחיב, עם מכספה, ריפוד בנבחר גודל. מחיר ל־9 מקומות ישיבה 11,400.— ל"י בלבד!
5. מערכת קיר המשלבת ספריה, בר וארון מוסיקה, מורכבת מ־5 יחידות שונות. ניתנות להרכבה באין סוף וואריאציות. במחיר המפתיע!!!

רחוב ז'בוטינסקי 22, רמת־גן
* פתוח כל יום מ־9 בבוקר עד 9 בערב. רצוף.
* יעוץ ע"י אדריכלים — במקום.

בוא ותהנה גם אתה מהמחירים המיוחדים של ה„עידן החדש" ב„ורדו אינטרנשיונל"

מרינה — MARINA, סט־ישיבת ספה 1+2+1 — 7,900 ל"י

סגנון וחסכון - העידן החדש של ורדו אינטרנשיונל

מאורעות ופלאים בעולם הגדול

קדחת נפט בבנגלה־דש

האם יתגלה הנפט במקומה של המותנה כמקור ראשי של מטבע חוץ באנגלה־דש? ראשי המדינה מכת הרעב ואסונות־הטבע תולים עתה את כל תקוותיהם במציאת נפט בארצם. באנגלה־דש חתמה באחרונה על חוזים נוחים עם שש חברות נפט זרות, העומדות לבצע קידוחים לחיפוש נפט ביבשה ובקרקעית הים.

שש החברות שהתקשרו בחוזים עם באנגלה־דש, חתמו ברובן על חוזים דומים גם עם שכנותיה — בורמה והודו. שלוש מדינות אלו מנהלות עתה משא־ומתן ביניהן על סימון גבולות המדף־היבשתי של כל אחת מהן במיפרץ הבנגלי. לדעת מומחים רבים, מיפרץ זה הוא השטח האחרון והגדול ביותר בעולם, שטרם נבדק אם יש בו אוצרות נפט.

באנגלה־דש זקוקה מאוד לנפט בתוצרתית. מאז ספטמבר אשתקד פוקד אותה הרעב החמור בתולדותיה. מאות אנשים — ולדברי נציגי מיפלגות האופוזיציה, מגיע מספרם לאלפים — כבר גוועו מרעב. הרזרבות של מטבע־החוץ שלה הגיעו עתה לרמה נמוכה ביותר מאז זכתה בעצמאות לפני כשלוש שנים. המזון החסר בה נאמד ב־2.8 מיליון טונות, ובעיקבות השיטפונות האחרונים קרוב לוודאי שיידרשו כמויות מזון גדולות הרבה יותר. נוכח סבלם הרב של תושבי באנגלה־דש הביעו כמה וכמה מדינות את נכונותן להגיש לה סיוע, וההתחייבויות מסתכמות עד כה ב־535 מיליון דולר. אך גילוי של נפט במיפרץ הבנגלי יכול היה לשים קץ לתלות זו בעזרה מבחוץ — מה גם שהנטייה להגיש סיוע לשילטונות באנגלה־דש, הידועים בחוסר היעילות ובשחיתות שלהם, הולכת ופוחתת.

סבורים, כי ההשקעות של חברות הנפט הזרות בחיפושי נפט בבאנגלה־דש עשויות להסתכם בחמש השנים הבאות ב־1.5 מיליארד דולר. אם אומנם יתגלה נפט בבאנגלה־דש, מבטיחים החוזים שנחתמו תנאים נוחים למדי לממשלת דאקה: היא תזכה ב־70 אחוז של התפוקה, ואילו החברות הזרות מוכנות להסתפק ב־30 אחוז בחמש השנים הראשונות, לשם כיסוי השקעותיהן.

משבר הבירה של מערב גרמניה

קרוב לוודאי, שרק השפל הכלכלי הפוקד אותה בחודשים האחרונים, מנע ממערב־גרמניה להשיג בשנת 1974 שיא עולמי בצריכת הבירה. בשנת 1973 הגיעה צריכת הבירה הממוצעת במערב־גרמניה ל־146.7 ליטר לנפש וב־1974 עלה הממוצע רק ב־0.2 ליטרים — ל־146.9 ליטר לנפש בשנה.

אומנם, המספרים הממוצעים אינם משקפים את המציאות במלואה. מן הצריכה הממוצעת אפשר להסיק, כי הגרמנים צורכים בממוצע פחות מחצי ליטר בירה ביום. אבל במציאות התמונה היא שונה: בבוואריה — מולדת הבירה המסורתית — מגיעה הצריכה השנתית הממוצעת ל־230 ליטר לנפש (שני שלישים של ליטר ביום, בממוצע לכל גבר, אשה, זקן ותינוק); אפילו בריין־וסטפליה, העשירה ביינות מעולים, מסתכמת הצריכה הממוצעת ב־153 ליטר לנפש בשנה. הגרמנים „המפוכחים" מתגוררים בעיקר בצפון — באזור האמבורג וברמן, שם מגיעה הצריכה השנתית הממוצעת רק ל־84 ליטר לנפש.

מבשלי השיכר הגרמניים מודאגים, כיוון שזו השנה השנייה ברציפות שמסתמן קיפאון בצריכת הבירה: היא הסתכמה ב־9.12 מיליארד ליטר ב־1973 וב־9.28 מיליארד ליטר ב־1974. כמה וכמה סיבות לקיפאון זה. אומרים, כי הפיקוח המוגבר בכבישים, הבדיקות התכופות של תכולת־האלכוהול בדם הנהגים, הוא גורם ישיר לצימצום צריכת הבירה. נוכח קיפאון זה בצריכה גברה ההתחרות בין היצרנים, אשר על אף התייקרות גורמי־הייצור השונים, נוטים דווקא להוריד את מחיר המוצר שלהם. בתחרות פרועה זו נושרים בהכרח החלשים יותר.

היצרנים מצביעים גם על יבוא גדול של בירה מצ'כוסלובקיה, מדנמרק, מבלגיה ומבריטניה. לצימצום הצריכה גורמת גם התיירות: גרמנים רבים יוצאים לעיתים קרובות לארצות חוץ, שם הם נוטים באורח טבעי לטעום מן המשקאות המקומיים — בעוד שהתיירים המבקרים בגרמניה, אינם נמנים ברובם על שתייני הבירה המובהקים. יש הגורסים, כי לצימצום הצריכה גם גורם פסיכולוגי, שמקורו בהחלפתו של וילי בראנדט בכהונת הקנצלר בהלמוט שמידט. הכל ידעו, כי בראנדט אינו בוחל בכוס בירה — בעוד ששמידט ידוע דווקא בפיכחונו, ואם בראש המדינה עומד אדם פיכח — אין זו תעמולה טובה לבירה.

האם יגויסו חיילות לכוח החירום של האו"ם?

חלק גדול מן היחידות של כוח־החירום של האו"ם, המוצבות בסיני וברמת־הגולן, בא מקנדה. על אף הסיכון הכרוך בשירות במזרח־התיכון — כמה וכמה חיילי או"ם כבר נהרגו או נפצעו בעת שירותם — לא חסרים מתנדבים ליחידה הקנדית של הכוח. כל מסע למרחקים מפתה, ביחוד אנשים צעירים, ובמיוחד מארצות־הקור, כשמדובר בשהות באיזור שטוף־שמש.

אך כיוון שבצבא הקנדי משרתות גם חיילות, לא מן הנמנע, שנשים תיכללנה גם ביחידה הקנדית של כוח האו"ם. מכל מקום, כל אימת שרעיון זה הועלה בקנדה, עלה מיספר המתנדבות לתפקיד זה בהרבה על אפשרויות קליטתן של הנשים. בצבא הקנדי משרתות 2,695 נשים, שמהן 597 קצינות. מבין 121 סוגי התפקידים בצבא הקנדי ניתן להעסיק נשים ב־82 מהם. נשים פועלות בצבא הקנדי בין השאר כנהגות־משאיות, מסגרות, חשמלאיות, גם כקצינות־הנדסה ואפילו — כקצינות־דת פרוטסטנטיות. פיקוד הצבא הקנדי היה בוודאי מסכים שגם קצינות־דת קאתוליות תשרתנה בשורותיו — לולא נתקל רעיון זה בהתנגדותו של הוותיקן.

לפי שעה מגיע שיעור הנשים בצבא קנדה ל־3.2 אחוזים בלבד מכלל החיילים, אולם שילטונות קנדה סבורים, כי שיעור זה ילך ויגדל. כמה וכמה סיבות לכך:

השפל הכלכלי דוחף נשים רבות, שבתנאים אחרים היו בוחרות במיקצוע אחר, אל שורות הצבא. הן רואות בצבא, ולא בלי הצדקה, מקום עבודה קבוע ובטוח.

תוצאות של סקרים אחרים גילו, כי סיכוייה של אשה צעירה משרתת בצבא להינשא טובים ב־15—20 אחוזים לעומת סיכויי חברותיה שאינן משרתות בצבא; והסטאטיסטיקה מעידה, כי הקצינות והחיילות אינן נישאות לחיילים בלבד. טרם הוברר, מה מושך את הגברים אל הנשים הלובשות מדים: האם הם סבורים, כי שירות בצבא מעיד על אופי רציני, על חוש־משמעת — או שהם נמשכים דווקא אל המשכורת הקבועה והלא־נמוכה של חיילות צבא־הקבע בקנדה?

סגולה להצלחה: אחת לשנה שותים הסוחרים הקשישים בטוקיו יין מספל עתיק, שקשור מטה, ובו מטבע זהב עתיקה. בספל אוחזים כהן בודהיסטי ובתולה, ולפי האמונה, זוהי סגולה בדוקה להצלחה בעסקים.

„פלישה" מזרח תיכונית לסנט־מוריץ

החורף המתון באירופה הציל במידת־מה את תיירות־החורף בשווייץ. אבל העתיד במקומות־הקייט האופנתיים בהרי האלפים עדיין עגום. המשבר הכלכלי פוגע במיוחד בתיירות, ולכך מתווספת העליה המתמדת בערכו של הפרנק השווייצי, המייקרת את שהות התיירים בארץ זו.

במצב זה באה לסנט־מוריץ ולמקומות־קייט דומים הישועה הבלתי צפויה בדמות אילי־הנפט מן המיזרח־התיכון. אפשר להתחיל את המניין בשאה האיראני, המבלה לעיתים קרובות מאוד חופשות בשווייץ ובעת חופשתו האחרונה אירח במעונו בסנט־מוריץ את חוסיין מלך ירדן ואת המלך המודח של יוון, קונסטנטין.

בעיקבות הפלישה מן המזרח־התיכון עלו המחירים במיסעדות ובמועדוני־הלילה בסנט־מוריץ ב־50 אחוז מאז חודש אוקטובר שעבר. אומנם, בשווייץ עדיין שומרים על מסורת המסחר ההוגן; אך כיצד אפשר לעמוד כנגד הפיתוי להתעשר — או לפחות להרוויח הרבה — כאשר הלקוחות החדשים מגיעים עם ארנקים גדושים וצ'קים שמנים ואינם מתחשבים בגודל הוצאותיהם? הם שוכרים את החדרים היפים ביותר, אוכלים במיסעדות המעולות ביותר ובעיקבותיהם באות היפהפיות בחירות השיער מפאריז, מלונדון ומרומא, שהשפל הכלכלי מסכן שם את פרנסתן. בסנט־מוריץ מדברים אף על אפשרות, שאילי הנפט הערביים ירכשו לעצמם בתי מלון אחדים, מן המפוארים ביותר.

די היה בשמועות אלה, כדי להבריח למקומות אחרים כמה וכמה לקוחות ותיקים — ולא מן המנמרות שביניהם. למשל — גינתר זאקס, בעלה לשעבר של בריג'יט בארדו; הנסיך אלפונסו פון הוהנלוה, פיונה פון תיסן, אהבתו הגדולה לשעבר של אלכסנדר אונאסיס, בנו של איל־הספנות היווני המנוח. ובכן, פלישת אילי הנפט היא בחינת חרב פיפיות: מצד אחד משאירים הלקוחות החדשים בסנט מוריץ הרבה כסף — מצד שני הם עלולים לפגוע בתדמיתה של עיר הקיט ולהרתיע לקוחות אחרים.

הפלישה המיזרח־תיכונית מעוררת בעיות גם בתחום הביטחון. על השאה שמרו, מלבד שומריו הפרטיים, כ־40 „גורילות" ממישטרת שווייץ; אך אם ירבו האורחים מסוגו, יהיה צורך להציב במקום מאות, אולי אלפי אנשי־ביטחון — ובשווייץ הקטנה והשלווה אין מספיק כוח־אדם מאומן למטרות מסוג זה.

בית־ספר לשינה

אחת מן המחלות הנפוצות ביותר של תקופתנו היא חוסר השינה. מעולם לא שווקה בעולם כמות כזאת של סמי־הרדמה כמו בשנים האחרונות, ומעולם לא הומצאה גם כמות כזאת של גלולות־מרץ, כדי לשמור על העירנות בשעות היום. בעיקבות לילה ללא שינה מסייעים חמישה־שישה ספלי קפה להתגבר בבוקר על הרגשת העייפות. אולם שוב בא הלילה והאדם נשאר ער גם שעה ארוכה לאחר שגופו ורוחו כבר עייפים. תופעה מטרידה זו הניעה את הפסיכולוג הבריטי ד"ר ארנסט בורד לפתוח בית־ספר המיועד לסובלים מחוסר שינה.

בית־הספר שוכן בהולטין פורסט, בקירבת לונדון. הלימודים מתחילים בשעות הערב. ב„כיתה" הענקית עומדות מיטות רבות זו ליד זו ומדי ערב מגיעים אליו התלמידים — צעירים, זקנים וגם בגילי העמידה. על־פי רוב מצתם מרעש קטטים והמחשבה על לילה נוסף ללא שינה גורמת להם ייסורי־נפש. ובבדיק, שכן הם אינם מסוגלים כלל להירדם ואף אם הם נרדמים, הם מתעוררים בעבור רגעים אחדים. חלילה ללא שינה גוזלת, כמובן, אותותיו בהתנהגותם ביום שלאחר מכן; הם עצבניים, רגוזים ויוצאים למקום עבודתם עייפים עוד לפני שהתחילו לעבוד. מישפחות שלמות סובלות, גם אם רק אחד מבני המישפחה סובל מנדודי שינה.

התלמידים של ד"ר בורד חייבים להופיע לביה"ס בדיוק נמרץ, לכל יסודי לשאר התלמידים. במקום סמי־ליכוד הם מביאים עמם כרית ושמיכה. הם שוכבים על גבם, ידיהם ורגליהם מונחות באופן חופשי. המורה, ד"ר בורד מסביר, כיצד עליהם לנשום, כיצד להרפות את האברים, עד שהם מרגישים, כאילו אברים אלה לא היו כלל חלק מגופם. לא קל להתרגל לכך, כיוון שבני־אדם ברובם הגדול משתדלים להירדם בתנוחה מכווצת ומתוחה. לאחר שהתלמידים לומדים להרפות את אבריהם, הם מבצעים תרגילי־יוגה פשוטים למדי. הם לומדים, כיצד להתרכז ריכוז מלא, כדי להתנתק בליל מן הדאגות והבעיות המטרידות אותם בשעות היום.

שיטת פשוטה — אך הניסיון הוכיח, כי היא מצליחה מאוד. מיספר המעוניינים לעבור קורס בבית־הספר לשינת הולך וגדל. ד"ר בורד כבר הרחיב את „העסק" ועתה הוא מלמד את תלמידיו לישון מדי ערב בכמה וכמה „כיתות".

אונאסיס ציפה לחיים ארוכים

בניגוד למיליונרים אחרים, דוגמת נובל, מורגן או רוקפלר, אשר ייחדו חלק ניכר מרכושם לקרנות הנושאות את שמם, אריסטוטלס אונאסיס, איל־הספנות היווני המנוח, לא הקציב בצוואתו סכום כלשהו לשם הנצחת שמו בדרך זו. הוא היה אדם קשוח, ציני וספקני, ואין ספק שלא ייחס חשיבות ל„חיי נצח" מסוג זה.

אונאסיס שינה כמה וכמה פעמים את צוואתו, אולם באף אחת מן הגירסות הרבות לא הורה בסוף לייסוד קרן או מילגה שתישא את שמו. מעניין לציין, כי עד למותו הטראגי של בנו אלכסנדר — שנספה ב־1973 בתאונת מטוס — לא כתב אונאסיס צוואה כלשהי, כאשר נהרג בנו היה אונאסיס־האב כבר בן 67, אולם כל הסימנים מעידים, שעד או לא חשב על המוות. בשנת 1971 שאל אותו עיתונאי חצוף, אם יש אמת בשמועות, כי אשתו, ג'קלין — אלמנת הנשיא המנוח ג'ון קנדי — תירש את כל רכושו הגדול, השיב אונאסיס ברצינות גמורה:

„אלא אם כן אני אירש את הרכוש שלה, במקרה שהיא תמות לפני. כך נקבע בחוזה־הנישואין שלנו". רק לאחר רגע של הירהור ליכך במקצת את דבריו: „אין פירוש הדבר, שלכך אני מייחל...". פער הגילים בין בני הזוג היה 23 שנים.

עד מות בנו נזקק אונאסיס לטיפולים שונים נגד סימני הזיקנה, אם־כי היה משוכנע, כי יעילותו של טיפול מסוג זה היא אפסית.

באמונתו שיאריך ימים הסתמך אונאסיס גם על נבואותיהן של מגידות־עתידות למיניהן, אותן פקד מדי פעם ביוון, בפאריז, בלונדון או בניו־יורק. כולן ניבאו לו חיים סוערים, שינויים רבים, מאורעות אלימים — אך חיים ארוכים מאוד. וכרבים מבני המיזרח, גם אונאסיס בטח לאמונות־תפלות.

ידוע, כי מותו הטראגי של בנו עירער את רצון החיים של אונאסיס, אולם אפילו לאחר מאורע זה עדיין הוסיף להאמין שיאריך ימים. ובאחת ההזדמנויות קרא, כמעט בייאוש: „יש לי עדיין תקופת חיים כה ארוכה — לבד, ברצוני לומר — בלי אלכסנדר".

מו"ל מפורסם הונה את לקוחותיו

ערך של קורט דש היה נקי מרבב. הוא היה הראשון, שקיבל היתר משילטונות הכיבוש האמריקניים בבאווריה לאחר מילחמת העולם השנייה לחקים הוצאת־ספרים. בכרטיס האישי שלו במינכן נרשם, כי היה עיתונאי ומו"ל שנרדף על־ידי הנאצים.

ב־1973 חגגו את יום השנה ה־28 לייסוד הוצאת הספרים „דש" ואת יום־הולדתו ה־70 של בעל־ההוצאה. הכל נראה עדיין כשורה באותה עת. עד אז הוציא דש למעלה מ־40 מיליון ספרים, ויושב־ראש מועדון „פן" המערב־גרמני בירך אותו במלים: „מו"ל גדול, המייצר רוח בכספו ובאמצעות רוח עושה כסף. הוא חי מסופריו והחיים ממנו".

מקץ שנה התברר, כי דש חי מסופריו הרבה יותר משחיו ממנו — ולאו־דווקא בדרכים הוגנות ביותר. ב־1972 מסר מן המוציאים דו"ח־התשבונות הראשי, הרמן הסדנטופל בן ה־62, והוא אשר גרם לגילוי השערוריה. הוא טען — ובאוגוסט שעבר מסר על כך אישית ליותר מ־100 סופרים, סוכני מכירה והוצאות־מישנה — כי על־פי הוראותיו האישיות והמפורשות של קורט דש רימתה אותם הוצאת־הספרים באורח מודע ובכוונה תחילה.

חשדות כלפי דש קיננו כבר קודם לכן בליבם של כמה מן הנוגעים בדבר. למשל, הסופר הנס האבה ביקר לפני כמה שנים בהולנד וגילה, כי ספריו נפוצים בארץ זו במיספר הרבה יותר גדול מכפי שהוצאת „דש" שילמה לו דמי־סופרים תמורתם. בשובו למערב גרמניה התקשר האבה עם דש, אשר העביר לו מייד כמה מאות אלפי מארקים וביקש ממנו לא לתת פירסום „לטעות המצערת וההד־פעמית".

הסופר רוברט נוימן נאלץ להמתין זמן רב מאוד לעשרת אלפים מארקים שהגיעו לו. אך דש חייב גם סכומים גדולים יותר: תביעת הסופרים ארנסט ויכרט ותיאודור פיליבירס מסתכמת בחצי מיליון מרקים. דש חייב כספים בין השאר גם ליורשיהם של מו"ל ס. באק ואריך מריה רמארק. הסופר הנס הלמוט קירסט העלה חשד לראשונה, כאשר הוצאת „דש" ערכה קבלת פנים לציון יום הולדתו והוא גילה באותה הזדמנות כמה תוצאות של ספריו בשפות זרות, שכלל לא ידע עליהן — קל וחומר שלא קיבל דמי־סופרים תמורתן.

בערוב ימיו יעמוד קורט דש לדין על מעשי מירמה המסתכמים בכמה מיליוני מארקים.

טיהור מים במיפעלים קטנים

טיהור מים במיפעלים קטנים. המיתקן לטיהור מים הנראה בתמונה, המיועד למיפעלים קטנים, פותח והופעל בבית־חרושת לנייר ואיבלינגן במערב גרמניה והוא הראשון בסוגו באירופה. לאחר הטיהור, המים נקיים יותר מאשר ברשת המים הרגילה, ואפשר אפילו לשתות אותם בלי חשש. המיתקן עולה יותר מ־300 אלף מרקים, אך אפשר להשתמש בו גם לריכוך מים ולהתפלת מים מלוחים.

هكذا من الأصل

לצור — „איני יודע איך נסתדר בלעדיך"

(המשך מעמוד 1)

הציע בתזכירו סידרת תרופות. בין השאר: „שביתת־נשק בשביתות למשך 12 חודשים, בורדות מרצון בכל הסקטורים הציבוריים והחיוניים והארכת חוזי־העבודה לשנה, תוך העלאת שכר עבור עליית פריון..."

עוד שנים רבות לפני כן, בפרוץ מלחמת השחרור, התפוררה תנועת־הנוער של שני החברים מ„החכמוני" ומרבית אנשיה התפזרו בין יחידות הצבא. מיכאל ליברמן לבש מדים, כמו כולם, ויצא לחזית בית־הדר בתל־אביב, שם התבצרה, בשלושה חדרים, יחידת „השירות הדתי" של צה"ל, הגילגול הראשון של הרבנות הצבאית. ליברמן, שהספיק להשתייך לעסקונה הצעירה של „המזרחי" וגם להתפרנס מעסקנות, הפך באופן טיבעי לגמרי לנציגו המוכר והרישמי ביחידת „השירות הדתי", בצד נציגיהם של מפלגות ואירגונים דתיים אחרים. הוא השתחרר, כסגן, כבר בגלי־השיחרור הראשונים והפך להיות עסקן מהשורה השנייה, אבל עם עתיד מבטיח.

בדיוק באותו פרק זמן עלה ארצה, מארצות־הברית, עסקן ידוע מאוד ב„מזרחי־העולמי", ששמו הלך לפניו כאיש־עסקים מצליח ועתיר ממון, שעשן הסיגרים שלו הסיח בדמותו גם את הציוריות המתאימה. נפתלי־הרמן הולנדר, שותפו של אחיו בקונצרן משפחתי של עיסקי פרוות שהסתעף מארצות־הברית דרך דרום־אמריקה ועד שטוקהולם, הפך מבלי־דעת לדמות־המפתח השנייה בדרכו של מיכאל צור.

מקררים מופעלים בעזרת נפט

אביו, הרברט־ישעיהו הולנדר מפרנקפורט, גרמניה, היה הגיזבר העולמי של „אגודת־ישראל", והניח את יסודותיה של אימפריה כלכלית משפחתית. בנו, שנטל ממנו את הפרוות, זנח את „אגודת־ישראל" והפך לאחד ממנהיגי „המזרחי" בארצות־הברית. בארץ, עם הילה של מיליונר מצליח, לא היה מועמד טיבעי ממנו לניהול משרד המסחר והתעשייה, שהיה כבר בראשית דרכו, על רקע המציאות הכלכלית העגומה, משרד פרובלמאטי. הולנדר נטל על עצמו את התפקיד, וכג'סטה של מיליונרים עשה זאת תמורת שכר של דולאר אחד לשנה. מוזר, אבל אופייני למדי, שמכל גינוני העוצמה הכלכלית נישארו כיום גם להולנדר הישיש רק סיגרים ריחניים.

על כל פנים, הוא גילה את מיכאל ליברמן בעסקונה של „המזרחי", וכאשר חסך למנכ"ל משרד המסחר והתעשייה, לקח אותו בתור מזכיר אישי. במשך תקופה מסויימת הולנדר אף שילם את שכרו, מפני שהמזכיר לא היה בתקן המישרד, שביורוקראטיה ואי־סדר אכלו בו עדיין בכל פה.

בתפקידו החדש, מיכאל ליברמן היה רחוק עדיין מברק־המנהלים שדבק בו ברבות הימים. הוא אהב תמיד להציג את הצטרפותו לשירות הממשלתי כרצון לחרתם לעיצוב פני המדינה — וקרוביו שלא זנחו אותו טוענים זאת עד היום. על כל פנים, מחוץ לשירות, עסקנותו היתה אפורה כשק וגם נסיונותיו להצליח בעסקים לא עלו כל־כך יפה.

הנסיון הראשון, אולי גם האופייני מכולם, היה בעיסקי מקררים מופעלים בנפט, שיכול היה להיות, תיאורטית, עסק טוב מפני שמיצא את שלב־הביניים בין מקררי־הקרח והמקרר החשמלי — אבל תסתיים עד מהרה בכי־רע. אחר כך ניסה ליברמן להרחיב את עסקי אביו, אבל גם תיומרה להוציא לימרחב עסק זעיר לא נשאה פרי. בינתיים, הוא הספיק לסיים את בית־הספר למשפט ולכלכלה בתל־אביב, שבו היה סטודנט הרבה פחות מבריק ממה שאפשר היה לצפות מצעיר ממולח ובעל שכל חריף כמוהו.

מה, בכל זאת, מצא בו הולנדר?

ראשית, הסתייג ליברמן, בדיוק כמוהו, מכל מה שניקשר בשמה של ההסתדרות ומיפעליה הכלכליים, המשרד שהיה בידי „הציונים הכלליים" ותחת השפעתם ביקש להציל את המדינה מן התיאוריה החברתית של מפא"י ומפלגות השמאל. מבחינה זאת, ליברמן היה מועמד אידיאלי. אבל האיש שפתח בפניו את שערי המשרד ואשר לא ידע כמעט עברית, הוקסם גם מן העברית המצוחצחת, מכושר הניסוח, מיכולת התפיסה ומהאינטליגנציה הטבעית של מי שירש ברבות השנים את כס־המנהלים שלו. מיכאל ליברמן היה, איפוא, מועמד אידיאלי לתפקיד מזכיר אישי של המנכ"ל ומעין ראש לישכתו. רק לימים הסתבר, שהוא מעולם לא הסתפק בתואר וביטישרה הזאת, שסללו לפניו את הדרך במירוץ הגדול והמהיר אל השררה והתהילה. כבר בצעדיו הראשונים, בצילו של הבוס בעל הסיגנון האמריקאי, ניסה ליברמן לצקת תוכן עצמאי לתפקידו. אל אוזנו של הולנדר התגנבו תלונות על התנהגות ארוגאנטית ומתנשאית של מזכירו.

אבל, כמו פעמים אחדות לאורך הקאריירה של מיכאל צור, פטר הממונה עליו את השמועות האלה בטענה, שאין לו זמן להקשיב לרכילות.

אחת מתכונות־האופי הבולטות ביותר של מיכאל צור, בן ה־52, מצטיירת, באופן מוזר, על פניו כמו אילוסטראציה ויזואלית למה שקרוי בפסיכולוגיה קשר פסיכו־פיזי. אומרים, שהבעת פניו משקפת להפליא את מעמקי נפשו. יתכן, ששיניו הקידמיות הבולטות עיצבו את תווי פניו, שחיוך ניצחי שפוך עליהם. זהו חיוך מלא אירוניה, יוהרה, התנשאות, והערכה עצמית.

עווית־חיוך זו השרתה תמיד על סביבותיו הרגשה לא־נעימה. לפעמים אי־אפשר היה להתעלם מן הרושם, שמיכאל צור פשוט לועג לבני־שיחו עד כדי־כך שהוא אף מתקשה להסתיר מהם את הדבר. הוא חייך בבוז תהומי גם כאשר הציגו לו שאלות לא־נעימות — והביך בכך לא פעם את השואלים, כמו ביקש להציגם על פניהם כעדת שוטים. כשדיברו אליו, הוא הביט באנשים עם עין אחת עצומה, תכונה שסיגל לעצמו עוד בשחר נעוריו. עינו השנייה שיקפה תמיד את מה שנראה לרבים כלעג מושחז והתנשאות קיצונית. מכירו הארוגאנטי של מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה הפך, על כיסאו, לטיפוס מלא חשיבות עצמית, שנראה היה כי סביבתו ממלאה אותו כשאט־נפש. לשונו העוקצנית, שאשכול המנוח הגדירה פעם כחדה כתער, העמידה אנשים במקומם בשנינות תקיפה.

אולי משום כך אומרים אנשים קרובים לו, ואת אלה אפשר לספור כיום על אצבעות יד אחת, קמו לו כל־כך הרבה שונאים. למשטרה, על כל פנים, הגיע בשבועות האחרונים זרם אדיר של מכתבי־הלשנה, חלקם אנונימיים, שהתנדבו לקבור עוד יותר עמוק את הקאריירה הציבורית והעיסקית שלו. אחת הדמויות הקרובות לו ביותר יכלה להודות השבוע בעצב, שצור השאיר לכל אורך דרכו אנשים, שניפגעו מיחסו אליהם — ואשר שמרו לו על כך איבה אישית עזה ולוהטת. במצבו כיום, אומרים, קל מאוד לפתח נגדו רחשי שמחה־לאיד. צור הצטייר בעיני יריבים כמי שרץ תמיד קדימה — ורומס כל מי שנימצא בדרכו. אולי משום כך התקשו חלק מן הנירמסים להסתיר השבוע את שמחתם.

אפילו בדרך אל שפל המדרגה, כאשר תא־המעצר רק הצטייר באופק המקדיר, אם כי נראה עדיין כסיוט בלתי־אפשרי, מיכאל צור הגיב עדיין בהתנשאות על מסקנות ועדות־החקירה בצי"ם וב„חברה לישראל". הוא הטיל דופי בחוקרים ובחקירותיהם, טען שלא הבינו אותו וגם לא היו מסוגלים להבין, ברומזו כמה רמזים גם על יושרם האישי. הוא איים לפתוח „תיבת פאנדורה" ולחסל כמה קאריירות מוצלחות. ימים אחדים לפני שמצא את עצמו במיכלאה המשטרתית, הוא עדיין התנהג כמו מנהל גדול וכל־יכול והמשיך להתגורר בסוויטה במלון „דן".

הבעתו, עם החיוך הנצחי על שפתותיו, משתקפת אפילו בתמונות הישנות שקישטו במשך השנים, בנסיבות שונות ומשתנות, את עמודי העיתונים. על רקע מעצרו והעמדתו לדין, היא מקבלת פתאום, בתמונות הישנות, אירוניה הפוכה. פתאום נראה כאילו הוא צוחק מעצמו.

אבל במציאות, ככל שהלכה והתארכה תקופת מעצרו, הלכה ונמחקת בת־הצחוק מפניו המוארכים ועטורי השיבה של מי שמסמל, אולי יותר מכל אדם אחר, את עולמה מלא הפראדוכסים של הכלכלה הישראלית, אשר מתחילה עתה למוטט אחדים מאשפיה באותה מהירות שבה טיפחה אותם.

המשטרה תנסה לחשוף הכל

משרד המסחר והתעשייה היה, בראשית דרכו, משרד ממשלתי, שסביבו פרחו מדי פעם שמועות ורמזים, שהטילו דופי בנקיון כפיהם של אחדים מעובדיו. יתכן שעיסוקיהם של פקידי ממשלה, שהחזיקו בידיהם את כלכלת המדינה והעניקו לה את תנופתה הראשונה, היו מועדים מראש לפורענות הזאת. שחיתות מסויימת היא, אולי, חלק מתאוצת הפיתוח של משק חופשי במדינות המנסות לגשר בתקופה אחת על פערים בינן לבין העולם המפותח.

במיכאל צור, על כל פנים, דבקו השמועות האלה כמעט מרגעיו הראשונים במשרד המסחר והתעשייה. איש לא הצליח להוכיח אותן, אף כי מקורביו טוענים ששמועות אלו נחקרו עד הסוף. לפי שעה, אין בהן אף לא רמז בסעיפי־האישום החמורים שהוגשו נגדו השבוע. עם זאת, נראה שהמשטרה תמשיך לחקור גם בפרשיות מן התקופה שבה היה עדיין פקיד ממשלתי, ולאחר מכן מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה — למרות שעל תקופה זו חל, למעשה, חוק ההתיישנות.

אנשים שראו בשעתו את הולנדר חוזר בשבת מבית־הכנסת, כשלצידו פוסע ידידו הטוב מ„המזרחי", משה גולדמן המנוח, מי שהיה מדמויות־המפתח בענף ההלבשה ובעלים של „א.ב.ג.", מיהרו לייחס עובדה זו לעסקיו הפורחים של האחרון. הם אף קישרו בין השניים לבין מיכאל צור, שהיה עדיין ב„המזרחי" ושימש כמזכיר ועדת הפיקוח להקצבת רשיונות יבוא.

הולנדר אמנם שמע שמועות כאלה — אולם, לדבריו, לא היה בהן שמץ של אמת. לדבריו, מעולם לא עלה בדעתו להעדיף את ידידיו — ולא ידוע לו שצור עשה זאת בעת שהיה כפוף לו. רק לימים, אחרי שכבר פרש מתפקידו, שמע על העדפות שהעניק צור לחברה בשם „זורי", שאותה ניהל מי שהיה ידידו הטוב, פנחס רוזנברג — ושאל אותו על כך. לדבריו, לא קיבל הולנדר תשובה ברורה ומתקבלת על הדעת.

מי שביקש להכפיש באותם ימים את שמו של מיכאל צור, יכול היה, אגב, להצביע על עובדה מוזרה שביצבצה מתוך אותיות שמה של חברת „זורי". היה זה, על פי הלשונות הרעות, צירוף של השמות צור (בכתיב לועזי זור) ורוזנברג — והדבר עשוי היה להסביר, יותר מכל, את העדפתה. על כל פנים, מי שהיה השר הממונה עליו, פנחס ספיר, התייצב אז לימינו. „בדקתי את העניין", הבטיח ספיר בשעתו, בצורה שלא השתמעה לשתי פנים, „ולא מצאתי דופי בהתנהגותו של צור".

אבל מאז לא פסקו הרינונים סביב שמו של מיכאל צור. הם גברו ככל שהלך והתבצר מעמדו במשרד המסחר והתעשיה. בכל שנות כהונתו לא פסקו כמעט הלחישות שייחסו לו שחיתות אישית, פגמים אסטטיים ואפילו קבלת טובות־הנאה, תוך העדפת גורמים כלכליים מסויימים. האשמות אלה, שהעכירו את האווירה סביבו, מעולם לא הוכחו — אף כי היו השבוע אנשים, שהעידו על עצמם, כי ידעו כבר אז שמיכאל צור יגמור יום אחד בבית־הסוהר.

בדידות באולימפוס המנהלים

לפעמים מוזר איך אנשים שצמחו על רקע דתי, כמו מיכאל צור, מסוגלים להסתבך בעבירות כה חמורות, כמו אלו המיוחסות לו עתה בכתב־האישום. נראה כי הדבר נעוץ, בין השאר, באישיותו של מיכאל צור כטכנוקראט פרגמאטי. פעם, בבואו, בשבת בבוקר, לבקר אצל ידיד בלונדון, הופתע הלה מן הביקור הבלתי־צפוי שהיה כרוך בחילול שבת. היה זה כבר שנים אחדות לאחר שצור פנה עורף לאורח־חיים דתי.

„בדרך כלל אני לא אוהב לנסוע בשבת", הוא הסביר לאותו ידיד מופתע. „אבל כשאין ברירה — אני נוסע".

מבחינות מסויימות, אין ברירה היה משפט־מפתח כמעט לכל אורך חייו. יתכן שהוא העניק לו את הפרגמאטיזם הקר והמחושב, שלפיו הוא מדד בני־אדם לפי התועלת, או הנזק, שהביאו לו. אם אין ברירה — הוא נאלץ לפעול מבלי להתחשב בהם, לעיתים אף מבלי לשאול לדעתם. על רקע זה עורר כושר הביצוע שלו פליאה והערצה כללית. אשכול המנוח יעץ לו פעם, בשיחה ידידותית, להמנע מטיסות במטוסים קלים. „אני לא יודע איך נוכל להסתדר בלעדיך, אם חס־וחלילה תהיה לך תאונה", אמר לצור המופתע.

בעיני יריבים וידידים כאחד, הוא הצטייר לעיתים כמניפולאטור, מדחף ענק, שדחף כל העת קדימה — ועשה זאת, לרוב, לבדו. במשרד המסחר והתעשיה, אחר־כך בצי"ם וב„חברה לישראל", מיכאל צור היה מן המנהלים המרכזים בידיהם את מירב הסמכויות. כשדיבר על עבודת־צוות, או רוח־צוות, התכוון, אומרים, לצוות שעבד תחתיו. הוא היה בודד באולימפוס. אולי משום כך, איש מאלה שעבדו במחיצתו לא קם עכשיו ליטול על עצמו לפחות מקצת מהאחריות שנפלה לפתע על שכמו. הוא החליט לבדו, ביצע לבדו — עכשיו, אומרים, שישבור את הראש לבדו.

ידידיו אומרים עכשיו, שבדידותו המזהרת באולימפוס המנהלים היא שסיבכה אותו אולי יותר מכל דבר אחר. גם אם הוא גאון, אומרים, איך יכול היה לתפקד כהלכה, בכוחות עצמו בלבד, ברשת כה מסועפת של עסקים, שנפרשה מן החברה לישראל דרך בתי־הזיקוק ועד צי"ם, ושכל אחד מהם לבדו יכול לבלוע שני אנשים כמוהו.

היה לו, בכל זאת, כושר עבודה בלתי־רגיל. בכך יודו אף הקיצוניים שביריביו. הם ראו אותו, במשרד הממשלתי, נשאר בלשכתו זמן רב אחרי שאחרון הפקידים הלך לביתו. גם בבית נהג צור להסתגר בחדר־עבודתו, מאחורי ספריה עמוסת תיקים עבי־כרס — ולעבוד עד אחרי חצות. לאיש כמוהו לא יכלו להיות, מטבע הדברים, חיי משפחה מסודרים. בתו הנשואה ובנו בן ה־16 גדלו מבלי שלו היה זמן להבחין בכך.

חרף דימויו הארוגנטי, האנשים הקרובים לו ביותר משוכנעים עד היום, כי מעולם לא רדף כבוד או שררה, אף כי גם הם יודו, אם כי בחצי־פה, שאלה דבקו בו. בחייו הפרטיים, לצידה של אשתו הסימפאטית, רות, מדענית באוניברסיטת ירושלים, שאותה הכיר בנעוריו בתנועת הנוער, הוא לא ידע, אומרים, להעריך את הפרוטה המצויה בכיסו. הצורים ניהלו אורח־חיים שלא חרג, לפחות כלפי חוץ, מן הסטאנדארט הישראלי הממוצע. רק לעיתים רחוקות נראתה רות לצידו במסיבות הקוקטייל של המי־ומי, או בארוחה משפחתית נטולת דאגות. בנו קיבל, ומקבל עד היום, דמי־כיס כמו כל נער אחר בשכונת קטמון.

צור הירבה לנסוע לחוץ־לארץ — אבל נסיעות אלה היו כרוכות תמיד בתפקידו. יחסיו עם ספיר היו מורכבים, הם רחשו איש לרעהו אמון — למרות שלא פעם נתגלעו ביניהם חילוקי־דעות. השכנים בקטמון ראו לא פעם את מי שהיה שר־האוצר עולה ומטפס במדרגות המוליכות אל הקומה השנייה, שבה מתגוררת המשפחה בדירה המורכבת משתי דירות צמודות. במיקרים כאלה, אומרים, בקעו מחדר־העבודה שלו קולות רמים.

לא פחות מורכבים היו יחסיו עם הרב ד"ר טיבור רוזנבאום, האיש שהביא, אולי יותר מכל אדם אחר, לשקיעתה של אגדת צור. היה להם רקע משותף ב„המזרחי", מכרים משותפים — ואחר כך גם עסקים, שהפכו אותם קרובים מאוד איש לרעהו. לצור יש הרבה מאוד מכרים, אבל ידידים מעטים בלבד. אומרים שרוזנבאום היה אחד מהם. בכלא הוא שינה, כנראה, את דעתו — והדבר משתקף היטב בדברים שאמרו על כך אחדים מן האנשים הקרובים לו ביותר, הנוטים עתה להאשים את הידיד מז'נבה בכל מה שאירע לצור.

כמו ביצועיסטים אחרים על רקע דומה, אהב מיכאל צור להתגדר מדי פעם בנוצות של תלמיד־חכם. כאשר נאלץ לפרוש מ„החברה לישראל", העיר, כאילו לאחר־יד, שתודה לאל עכשיו הוא יוכל להתפנות סוף־סוף לכתיבת ספר על נקודת־המגע בין החוק העברי והמדינה החילונית. שטויות, אומרים עכשיו מאחורי גבו. האיש מעולם לא נתן את דעתו לכגון אלה. הוא בלע ספרים ומחקרים על נושאים כלכליים, התעניין בכל מה שנכתב אי־פעם על פינאנסים — כך שמעולם לא היה לו זמן לספרות אחרת. ספק אם אי־פעם עניינה אותו.

אבל ידיעותיו בנושאים שבהם עסק היו באמת מעמיקות. הוא היה מן הראשונים שהצביעו אחרי מלחמת אוקטובר על סכנת נשק־הנפט שבידי הערבים, ועל העוצמה הכלכלית שהם צוברים בהתמדה. הוא ניסה לעניין בכך גם מומחים מערביים, שעימם הירבה להיפגש בנסיעותיו התכופות לחו"ל, ולהעמידם על גודל הסכנה. נסיעות אלה הפכו אותו, עם השנים, לאיש העולם. פעם, בימי היחסים הטובים עם בורמה, הוא מנע, ברגע האחרון, תקרית דיפלומאטית לא־נעימה, כאשר משלחת ישראלית רישמית הגישה שם לנשיא גביע לקידוש — מבלי להביא בחשבון שבבורמה לא שותים יין. הוא עזר למשלחת לצאת מן העניין כאשר הפך במשפטים ספורים את הגביע לסימבול יהודי, שאין צורך להשתמש בו כדי להעריכו.

האינטרס הממלכתי — והאישי

[illegible]

(המשך בשבוע הבא)

בת ים
דרושים:
* מחסנאי טכני
* מסגר מכאני
* מסגר כללי
* חרט
פולקת בע"מ

בשפה הרמנית
דרוש
מנהל מרכז קהילתי בקדימה

דרוש
חשמלאי רכב

דרושה פקידה

מכון טכנולוגי לישראל
לברונית רפואית
ספרנית

ציוד כבד ראשון לציון
דרושים
1. מכונאי
2. מסגר רתך

ערד
דרושים
1. טבח סוג א'
2. טבח חלבי
3. פקיד קבלה
4. חשמלאי אחזקה

לגוסטקס מודלס בע"מ
דרושות מוכרות

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון
משרה פנויה 23/75
גזבר חבל
משרה פנויה 23/75
עוזר בכיר
למנהל החשבונות הראשי
הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000

למפעל לטכסטיל באזור תל־אביב
דרושים
* אורגים
* עובדים/ות לשזירה

למפעלי פלדה ישראליים בע"מ
דרושים
1. טכנאי/הנדסאי בנין
2. מסגרים וחשמלאים

למשרד אדריכלים דרושה
מזכירה מנוסה

מכון ויצמן למדע
מנתח/ת מערכות

אורלייט
חברה להודסה בע"מ
דרושים
עובדים מקצועיים
• מסגרים/פחחים
• עובדי ייצור

דרושים
1) עובדים בעלי ידע טכני
2) יוצאי צבא
אלבם

هكذا من الأصل

עלייתו ונפילתו של מיכאל צור

אשף הכספים, הנתון עתה במעצר באשמת שחיתות בת מיליונים רבים, גדל בבית דתי זעיר־בורגני ★ מוריו יעדו לו קריירה של חזן — והוריו שאפו שימשיך דרכם במסחר ★ אך ראשי „המזרחי" רתמו אותו לעסקנות ולהקמת תנועת־נוער מתחרה ל„בני עקיבא" ★ בגיל 18 הוא כבר נאם על הצורך ביצירת תשתית כלכלית של חברה דתית ★ יריביו רואים בו טכנוקראט מתנשא, שלשונו חדה כתער, הרץ תמיד קדימה — ורומס כל מה שנמצא בדרכו ★ ומתחילת דרכו — במשרד המסחר והתעשייה — הילכו שמועות שניסו להטיל דופי בנקיון כפיו, אך הן אינן מופיעות בכתב־האישום, אשר הוגש נגדו השבוע

מאת אהרון בכר

● בימי גדולתו — בחנוכת בית־הזיקוק באשדוד ב־1973 — מיכאל צור (שני מימין), משוחח עם ד"ר צבי דינשטיין, משמאלו ניצב פנחס ספיר והברון אדמונד דה רוטשילד

אילו הלך מיכאל צור בדרך שקיוו לו בנעוריו המורים בבית־הספר „בילו" בתל־אביב, יתכן שי־היה עובר הערב לפני התיבה בבית־הכנסת הסמוך לפינת הרחובות רוטשילד והחשמונאים — ומעביר שם את לב המתפללים בשירת לכה־דודי. הוא היה כבן 13 כאשר עשה זאת לראשונה ב־מנין באותו בית־כנסת, הנמצא עד היום בלב־ליבה של מה שהיה לפנים תל־אביב האריס־טוקראטית.

האיש שטיפח בו, אולי יותר מכל, את האהבה לחזנות ואת מה שנחשב ליעודו, היה החזן ה־מהולל שלמה רביץ, שהכיר אותו במקהלת הילדים של בית־הספר והתרשם עד מהרה מקולו הערב ומשמיעתו הטובה. „אתה תהיה פעם חזן גדול", היה רביץ צובט בלחיו, כאשר פסעו בנחת, בתוך קבוצות של מתפללים, בשובם ערבי־שבת מן התפילה החגיגית.

כעבור פחות מ־40 שנה, על עברי פי־פחת של קאריירה, מוזרה ומלאה סימני־שאלה, לא נישארו מאותו חלום־ילדות מתוק ונטול דאגות יותר מכמה תקליטים של פרקי־חזנות, המרטיטים עד היום את ליבו של מי שנחשב עתה לאגדה כלכלית מנופצת.

היה היו שני חברים

מכרים, שהוא שכח בוודאי על קיומם, או ניסה לשכוח, זוכרים עד היום את מנכ"ל „החברה לישראל" כנער צנום וחיוור־פנים, שהתהלך ב־מכנסי־בד כמעט עד הבירכיים, צמודים אל גיז־רתו החזקיקה בעזרת כתפיות, וחבש תמיד כומתה כחולה, בסיגנון הנוער הדתי, שלא גילה אז את הכיפה הסרוגה. מיכאל ליברמן, ששינה את שמו לצור כעין ביטוי חיצוני לשינויים שהתחוללו מאז בו ובדרכו, מצטייר עתה בעיני מי שזוכר אותו מאז כילד־שמנת אופייני של משפחה דתית זעיר־בורגנית מתל־אביב הקטנה.

עוד בכיתות העליונות של בית־הספר „בילו", שנים רבות לפני שהוכתר כגאון פיננסי וכאשף כספים, נחשב מיכאל ליברמן הקטן לילד־פלא — לא רק בזכות התפישה המהירה שלו, אלא בעיקר הודות להתבלטותו במקהלת בית־הספר. למנהל, חיים מישורי, אבי משפחה שהעמידה כמה מטובי המוסיקאים בארץ, היתה חולשה ל־נערים מוסיקאליים. הוא הפך את בנו הבכור של מיודעו, סוחר הטקסטיל, לאחד מנערי־טיפוחיו.

יתכן שמיכאל ליברמן היה הופך באמת את החזנות ליעוד חייו, או ממיר אותה, לכל היותר בבימת־האופרה — אלמלא ניתקל, שנים אחדות לאחר מכן, בחצר בית־הספר „תחכמוני", בישראל קושניצקי, מי שהפך ברבות הימים לידידו בלב־ונפש. קושניצקי, כיום סדן, היה בנעוריו מן העילויים של בית־ספרו. נער בעל כשרונות ספ־רותיים ורטוריקה סוחפת. הוא היה מן הצעירים הדתיים, בניהם של משפחות אמידות או זעיר־בורגניות, שנטו אל האצ"ל. אחיו המנוח, אברהם דרורי, הפך ברבות הימים למזכיר תנועת החרות וחבר־כנסת מטעמה. עד היום מעניק קושניצקי־סדן לחניכיו במדרשית נועם בפרדס־חנה, ש־אותה יסד בעזרתו של צור, חינוך דתי־לאומי קיצוני.

לא במקרה נחשבת המידרשיה שלו לאחד ממיבצרי־הכוח הבולטים של „גוש אמונים" ושל תנועת ההתנחלות. מבחינה זו — ממשיכים חניכי המידרשיה בדרך שהיטוו בנעוריהם שני הצעי־רים מ„תחכמוני", שהכל קראו להם כבר אז ב־שמות המשפחה, ליברמן וקושניצקי. במידה מסו־יימת, מכיל הצירוף המיקרי בין השניים גם את המפתח לעולמו הרוחני של מיכאל צור — ואשר בו היו מעוגנים מאז, לטוב או לרע, כל מעשיו.

חנות קטנה ע"י ויטמן

לצידו של קושניצקי קיבלו לפתע חייו של מיכאל ליברמן משמעות אחרת, שונה במקצת מן הנתיב האפור שלאורכו יכלו להתנהל חייו של בן למשפחה, אשר עסקה תמיד במיסחר ושאפה לעצב את בניה בדמותה ובצלמה — שיהיו יהו־דים טובים וסוחרים טובים.

לחיים ליברמן המנוח, שהתגורר עם אשתו ו־שלושת בניו בדירה לא גדולה אבל מטופחת מאוד בבית מספר 7 ברחוב קריית־ספר, היתה חנות לדברי־הלבשה ברחוב אלנבי, בלב אחד המוקדים המסחריים והחברתיים של תל־אביב הקטנה — לא הרחק מ„גלידה ויטמן".

במידה מסויימת, היתה משפחת ליברמן הת־גלמות של מוצאה. את הנטיה למסחר זעיר, תוך הקפדה על כללי המשחק ומתוך גאווה בעיסוק בו, הביאו איתם מברלין, שאותה עזבו שנים אחדות לפני עליית היטלר. אבי המשפחה, שהיה בגרמניה סוחר אמיד ומצליח, לא הצליח להשת־לב כהלכה בעסק נוצץ כמו עסקי־יהלומים באנטוורפן, בלגיה — ועלה משם לארץ כדי לשוב כאן אל המסחר בדברי הלבשה, אם כי בקנה־מידה הרבה יותר קטן. מימי תפארתה ב־גרמניה נישארו למשפחת ליברמן, חוץ מזכרו־נותיה, גם סממני נגידות, כמו כלי־כסף על שול־חן השבת.

בניגוד למרבית הייקים שהגיעו באותן שנים, היו הליברמנים משפחה דתית ושומרת־מצוות — והיתה בכך, אולי, עדות מסויימת למוצאה ה־גאליצאי. אומרים, שהמשפחה מעולם לא התי־גאתה במוצאה הרחוק — אולי מפני שהייקים של תקופתם הסתכלו מלמעלה למטה, מזווית ראיה גרמנית טיפוסית, על יהודי מזרח־אירופה.

כך או אחרת, בחצר בית־הספר „תחכמוני" הצטיירה לנער מיכאל בעל פני־התינוק המאו־רכים, שבניגוד מוזר לבני־גילו איחרו להצ־מיח חתימת־זקן ונראו תמיד ורודים וחלקלקים. אלטרנטיבה לאפרוריות הזעיר־בורגנית. לא הי־תה זו אלטרנטיבה מרחיקת־לכת — ובוודאי שלא היפוכה של הרוח שספג בביתו.

בקרב הנוער הדתי של אותם ימים ניכרו הלכי־רוח שונים ומנוגדים. אלה שהצטרפו ל„בני־עקיבא", לרוב בניהם של משפחות פוע־לים, השתלבו בזרם הכללי של תנועות־הנוער החלוציות, חלמו על הגשמה בקיבוץ דתי ועל התיישבות ועל הצטרפות „להגנה"; בניהם של זעיר־בורגנים זקחים העדיפו את האצ"ל — ואילו ילדי־השמנת של השכבה האמידה־יחסית ובני־המפונקים, חיפשו את דרכם לתנועת צופים דתיים, שפעלה בהשראת „המזרחי", יריבו בלב־ונפש של „הפועל המזרחי", ואשר איבתו ל־הסתדרות ולהתיישבות העובדת היתה גדולה אף מנטיית ההתבדלות מחילוניים.

עלה נעלה — אם נירצה

מנהיגיו הקשישים של „המזרחי", שהצטיירו תמיד כיהודים אמידים עגולי־כרס ועטורי זקנק־סנטר, סבלו תמיד מחוסר עתודה צעירה וחיפשו אותה בחצר הגמנסיה „תחכמוני" ובמה שנקרא בלשון התקופה עדת הצופים הדתיים. הם מצאו שם שני צעירים מוכשרים, שתפסו מייד את העין.

אחד מהם, ישראל קושניצקי, היה בחור מב־ריק, בעל דעות מגובשות למדי וכושר ביטוי ושיכנוע, שהפך אותו, כעבור זמן קצר, לעורכו של הירחון „חזון". חברו, מיכאל ליברמן, ש־הושפע ממנו, הצטייר כבר אז כבחור נמרץ ומעשי מאוד, וכמי שמסוגל להוציא לפועל את רעיונותיו של הראשון. כך, במשראת עסקני „ה־מזרחי", צמחה מן הידידות בין השניים תנועה חדשה, תחילה קטנה ובלתי־מגובשת, בשם „נו־ער המזרחי". מדרשיית נועם בפרדס־חנה, ההב־הלת מי שהיה האידיאולוג שלה, מנציחה ברא־שי תיבות את שמה — והיא מעין גילגול שלה.

בסניף התל־אביבי של התנועה, בחצר בית־הספר בילו", באותיות של קידוש לבנה, התנו־ססה סיסמתה, שלא אמרה, אולי, הרבה — אבל מהווה, במבט לאחור, מעין מוטו, או קרדו, ש־היטוות לאחר מכן את דרכו של מיכאל צור: „עלה נעלה — אם רק רצה נירצה!"

התנועה היתה משופעת בסיסמאות כאלה. ב„בני עקיבא", יריבתה, הלכו להתיישבות חלו־צית, ואילו „צעירי המזרחי" אהבו לשיר את הימנונם, שהתחיל במלים: „אנו נוער חי, תוסס, ליצור באנו ולבנות", ולהטיף בכל הזדמנות את האני־מאמין בין שלוש המלים: „תורה, ישראל, ציון".

במידה מסויימת, דמתה תנועת־הנוער שמיכאל צור היה ממעצביה האירגוניים לבית"ר החילו־נית. גם היא פיתחה את פולחן מנהיגיה, ש־הסכו פתאום לדמויות נערצות על עצמן ועל סביבתן. הנער החיוור והמסוגר מעט המיר את הכומתה הכחולה בקאסקט ואת הכתפיות בחגו־רת־עור אלכסונית, שקישטה את חזהו. ב־תנועה דיברו על גאווה חברתית, על כך ש„בני־עקיבא" המונית, על הקמת עלית דתית. מיכאל ליברמן היה בסך הכל כבן 18, כאשר דיבר ב־להט על הצורך להקים דור של חרשתנים, סוח־רים ומדענים דתיים ועל יצירת תשתית כלכלית של חברה דתית עירונית.

לפחות מבחינה זאת, הוא נישאר עיקבי לכל אורך דרכו. גם לאחר שהמיר, ברבות הימים, את הכיפה בכרטיס־חבר של מפא"י והפך למנהל כללי של משרד המסחר והתעשייה, המשיך מיכאל צור לראות LAISSEZ-FAIRE („תנו לעשות") במובנה הניאו־קלאסי, כשיטה הכלכ־לית והחברתית הטובה ביותר, וכמי שמסוגלת למשוך לארץ השקעות הון. מי שפתח בפניו את שערי משרד המסחר והתעשייה וסלל לו שם את דרכו, נפתלי־הרמן תולנדר, יכול היה להודות ה־שבוע, כי השקפת עולמו הימנית־קיצונית של צור היתה כרטיס־כניסה טוב למשרד, שהיה בראשית שנות ה־50 בידי חסידי „היוזמה החופשית".

עסקן מן השורה השנייה

השקפת־עולמו הבסיסית, שקיצוניותה ניטלה ממנה בשנות חברות במפא"י, באה לידי ביטוי אירוני בתזכיר מפורט, ששלח מיכאל צור לשר־האוצר, בראשית ינואר אשתקד, חודשים אחדים לפני המפולת הגדולה, ואשר בו כתב, בין השאר, כמה משפטים המצטלצלים היום כמו בדיחה לא מוצלחת: „ברגע זה אנו נתונים בשעת חירום, ונידרש מכל אחד מאיתנו מאמץ חריג... היינו תוך התעלמות מן העובדה שאנו מדינה קטנה ותלויה בעזרת־חוץ בכל שטח חיוני — יהיה זה צבאי, פוליטי, או כלכלי... נהגנו במידה רבה בבחינת אכול־ושתה... התעלמנו מבידודינו ה־מדיני הגובר והולך ומהגידול בגרעון במטבע־חוץ, המגיע לממדי אימה..."

האיש המואשם עתה בעבירות חסרות תק־דים על־רקע עיסקות מפוקפקות במטבע־חוץ,

המשך ◄

● בודד על ספסל־הנאשמים — כך נראה השבוע מיכאל צור, כשהובא לבית־המשפט לצורך הארכת מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדו

למפעל מבוסס באיזור תל־אביב דרושים
טכנאים ואלקטרונאים
לעבודה במעבדות לבדיקת ציוד בקרה אלקטרוני מתוחכם.
על המעוניינים לפנות לטלפון ... למחלקת כח־אדם לשם קביעת ראיון.

לחברת בנין ציבורית לסניפה בחיפה דרושים
★ מהנדס בנין בכיר
לניהול עבודות בניה מקבלנית
★ אדריכל בכיר
עם נסיון לעבודות תכנון ותאום
נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 תל־אביב מיקוד 61070 מספר 15.

לחברת בנין גדולה דרוש לאזור הגליל
מהנדס בנין בכיר
בעל נסיון וכושר ניהול פרויקטים וצוות עובדים
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורי המועמד. סודיות מובטחת.
נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 תל־אביב מיקוד 61070 מספר 16.

דרוש
מחסנאי ראשי
לחברה גדולה בחולון
בעל מרץ המוכן גם לעבוד בעצמו. צוות קטן — יתרון. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
בעל נסיון. נא לפנות בכתב יד ובפרוט קורות חיים לת.ד. 30284, תל־אביב.
תנאים טובים לאדם המתאים.

למפעל תעשייתי גדול במרחב תל־אביב דרושים
שרטטי מכונות
בעלי נסיון של 3—2 שנים בשרטוט מכונות.
על המעוניינים נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 6397 ת"א. סודיות מובטחת.

לחברת בנין גדולה
דרושות כתבניות
בעלות נסיון
נא לפנות תוך פרוט קורות חיים ונסיון ובציון מספר טלפון לת.ד. 7037 מיקוד 61070.

דרוש
מפעיל/משלח
למחקן בטון מוכן
ברמלה
מועמדים מאזורי רמלה, לוד מתבקשים לפנות לישרא־בטון, אזור התעשיה רמלה.

לחברת זוים - סינגר דרוש
טכנאי מתחיל למכונות תפירה
הכישורים הדרושים:
★ לאחר שרות צבאי
★ ידע ונסיון במכונאות — יתרון
המועמדים המתאימים יתקשרו לטלפון מס׳ 166291, תל־אביב.

לחברת בניה טרומית דרושים:
מהנדסי בקורת טיב
למפעלנו בחולון
מהנדסי בקורת טיב
למפעלנו בשדרות
מהנדסי בקורת טיב
לפקוח באתרים
עדיפות לבעלי נסיון בפיקוח, ידע בטכנולוגיות בטון ושליטה בשפה העברית.
לקביעת ראיון לפנות טלפונית 03-841166/7.

תושבות חולון והסביבה
דרושות
1. מזכירה
כתבנית עברית מנוסה
8.00 — 16.00
2. מזכירה
כתבנית אנגלית מנוסה
8.00 — 16.00
נא לטלפן ... 840 191 אזור התעשיה חולון.

האם אתה האיש?
צוות מומחים בביטוח חיים מרחיב את פעילותו, ומוכן לצרף מספר מצומצם של סוכנים אשר יוכשרו וימחו בביטוח חיים ובתכנון פיננסי.
לקביעת ראיון נא לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים, ל„יהודית", תב׳ לביטוח — ת.ד. 2459, ירושלים.

לחברה לתיקון אוניות באשדוד
דרושים דחוף:
1. מכונאים ימיים
בעלי רשיונות ראשון, שני, שלישי
2. מכונאי דיזל ומשאבות תעשייתיים
3. רתכי לחץ וצנרת מעולים
לפנות טלפונים: 055—25725, 055—21879

למנהל בכיר בחברה גדולה בתל־אביב
דרושה
מזכירה מנוסה
לעבודה יום מלא (8.00—4.30)
הכישורים הדרושים:
★ נסיון קודם בעבודות מזכירות, למחות 5 שנים
★ ידיעות חשבות עברית ואנגלית, כולל הדפסה ב־2 השפות.
מועמדות מתאימות המחפשות אתגר ועניין בעבודה אחראית ועצמאית, תפנינה בכתב, בציון קורות חיים לת.ד. 16284 תל־אביב, בציון מזכירה מנוסה.

למכון הנריטה סאלד
המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות
רח׳ קולומביה 9, קרית מנחם, ירושלים טל: 3—419191
דרוש/ה
עובד/ת מחקר
למשרה חלקית, לתקופה של שנה־שנתיים.
דרישות המשרה: בוגר פסיכולוגיה, בעל רקע בהוראה, רצוי נסיון קודם בעבודה דומה.
הדרגה: 4—2 בדירוג המח"ר בהתאם לכישורים.
מקום העבודה — ירושלים.
ההצעות נא לפנות לכתובת לעיל, בצירוף תולדות חיים, פירוט נסיון קודם והמלצות.

דרושים
מהנדסי מכונות
4—5 שנות נסיון
נסיון קודם במכשירים ואביזרים תעופתיים, רצוי ידע בזורם חשמלי אלקטרוני
ידע בפיזיקה ... ולפי דרישות תקנים צבאיים
נסיון קודם בפקות ומעקב אחר הצד ההנדסי של ניהול פרוייקטים
★
לפנות ת.ד. 80 גדרה, עבור מהנדס

לר.ג.ל. תעשיות לבנין בע"מ
דרושים
1. אינסטלטורים
לעבודה במפעל להקמת מערכות אינסטלציה.
כישורים הנדרשים: בעלי נסיון ורמה מקצועית גבוהה, ידע בקריאת תוכניות, בעלי כושר ארגון, ונסיון בניהול צוות עובדים.
2. צבעים מקצועיים
לעבודה בנגרות בנין בנגריית המפעל
3. פועלים מקצועיים
למפעל אלומיניום
4. קבוצות הרכבה
לאלומיניום
המעוניינים יפנו לר.ג.ל. תעשיות, למהנדס נוב בן אזור תעשיה ישן ראשון לציון טל. 949694 941487

דרוש
מנהל חינוכי
למדרשה דתית טכנולוגית
המשרה: לגבר דתי בעל ידע תורני וטכנולוגי ברמה גבוהה, בגילאי 55—30.
מועמדים מתאימים יפנו לת"ד 3 קרית־ארבע, חברון, בצירוף תולדות חיים.

דרושים
לפרויקט בנית מעגן בפתח־תקוה
מנהל עבודה שלד
נסיון בניהול צוות עובדים
טפסנים
לפנות ל„רמיר" בע"מ ברקוביץ 3 ת"א טל: 914603, 257287

למשרד רואי חשבון גדול בירושלים
דרוש
בוחן ראשי
[סניור]
עם נסיון ניכר בריכוז עבודות בקנה מידה גדול ופיקוח על צוות עובדים.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 911 ת"א עבור מס. 412. סודיות מובטחת.

ל„גד", חברה לבנין בע"מ
דרושה
פקידת מכירות
ליום עבודה מפוצל
נא לפנות אל: „גד", חברה לבנין בע"מ דיזנגוף 173 תל־אביב, טל. 226746, 230725

נהלו ויכוח תקיף ביותר עם שר־החוץ"

— כך נהג לייעץ לרבין ד"ר הנרי קיסינג'ר, בעת ששימש יועצו של הנשיא ניכסון ★ המנהיגים היהודים בארה"ב נבוכים, אך מתגייסים לעזרת ישראל ★ ניכסון טילפן למשר והביע הזדהותו עם ישראל ★ שגרירה־לשעבר של ארה"ב באו"ם, ארתור גולדברג, מגנה את נסיונו של קיסינג'ר לזמן להתייעצויות אנשי־מימשל לשעבר, הידועים בעמדתם האנטי־ישראלית ★ עוד בינואר אמר פורד לאלון: „ארה"ב אינה יכולה להרשות לעצמה כשלון שליחותו של קיסינג'ר" ★ אלון: „על אף העשייה השיחות לא היה המאמץ לשווא" ★ „קיסינג'ר עמד בכל התחייבויותיו בנוגע לאספקת נשק ואף יותר מזה..."

מאת אריה צימוקי

מאכס פישר
„באתי כיהודי מודאג"

„באתי הנה כיהודי מודאג" — אומר מאכס פישר, מראשי יהדות ארה"ב וידידו האישי של הנשיא ג'ראלד פורד בבואו השבוע לארץ לביקור, כשמטרתו נפגש עם ראש־הממשלה, יצחק רבין, וראשי הסוכנות. ערב בואו נפגש פישר עם הנשיא פורד ועם שר־החוץ ד"ר הנרי קיסינג'ר, הוא סיפר כי אנשי המימשל האמריקני מלאים כעס ומטילים במידה לא מועטה את האחריות לכשלון שליחותו של קיסינג'ר על צוות השרים הישראלים, שניהל את המו"מ להשגת הסדר ביניים.

עם זאת מצא פישר את הנשיא פורד רגוע יותר מאשר קיסינג'ר. זה האחרון רואה בכשלון שליחותו משום מכה קשה ביוקרתו וביוקרת המימשל האמריקני, גם יחד. קיסינג'ר טען בפניו, כי „ידידיו הישראלים הפקירו אותו" וכי חברי צוות השרים הוליכו אותו שולל ויצרו אצלו רושם מוטעה כאילו ניתן יהיה להשיג הסדר ביניים, שכן אלמלא כן, לא היה יוצא כלל לביקורו האחרון באיזור.

מאכס פישר הביע חשש להידרדרות ביחסי ישראל־ארה"ב, אם לא תפוג המתיחות בין המימשל האמריקני לבין ממשלת ישראל.

אגב, פישר סיפר, כי בראשית השבוע שעבר טילפן אליו הנשיא לשעבר ריצ'רד ניכסון, שהינו ידידו האישי מזה עשרות שנים, וביקש להביע בפניו הזדהותו עם העם היושב בציון בתקופה הקשה בה הוא נתון.

לדעתו של פישר, יש לעשות כל מאמץ „לשקם" בהקדם את מערכת יחסי המימשל האמריקני וממשלת ישראל ולהבטיח הידברות לקראת המבחנים המדיניים והבטחוניים הצפויים בעתיד הקרוב.

„נכון, אנחנו נבוכים..."

מנהיגים יהודיים אחרים, שהוזעקו לבוא לירושלים להתייעצויות עם ראשי המדינה וראשי ההסתדרות הציונית, היו נבוכים במקצת בגין חוסר הבהירות המדינית הקיימת. אולם הביעו נכונות ליטול על שכמם כל משימה שתוטל עליהם, הן בתחום גיוס כספים והן בתחום ההתגייסות המדינית בארה"ב.

ראש־הממשלה יצחק רבין ושרים אחרים סקרו בפני המנהיגים היהודיים את ההתפתחויות בפרשת כשלון שליחותו של קיסינג'ר בהדגישם, כי ישראל גילתה נכונות ללכת עד לקצה גבול יכולתה בוויתורים, בעוד מצרים, חרף הכרזותיה בדבר גמישות עמדתה, היתה למעשה קשוחה וקמצנית בהצעותיה.

באחת הפגישות עם המנהיגים היהודיים פנה ראש־הממשלה, ספק בצחוק ספק ברצינות, אל שרלוט ג'ייקובסון, יו"ר הנהלת הסוכנות בניו־יורק ושאל: „האם גם את הצטרפת למקהלת מבקרי מדיניות ההסברה הישראלית?".

גב' ג'ייקובסון קמה ממקומה והשיבה: „נכון, אנו נבוכים, כי אין אנו יודעים מה רוצה ישראל".

היא הוסיפה וסיפרה, כי לאחר הופעתו בפני מועדון הנשיאים בניו־יורק, למחרת כשלון השיחות פנה שגריר ישראל בוושינגטון, דיניץ, אל כמה מראשי הארגונים היהודיים והציע להם לשגר מברקי הערכה לקיסינג'ר.

ראש־הממשלה הביע תמיהתו לשמע דברי גב' ג'ייקובסון. קשה לי להאמין — אמר — כי כך נהג השגריר ואבקש לבדוק אמיתות דברים אלה. מנכ"ל משרד־החוץ, אברהם קדרון, אשר השתתף בפגישה זו עם המנהיגים היהודיים, התקשר טלפונית עם השגריר דיניץ וביקש ממנו הבהרות בנושא זה.

בעקבות הבירורים, שקיימו עם השגריר דיניץ וראשי „מועדון הנשיאים" נצטיירה התמונה הבאה: למחרת כשלון שיחות קיסינג'ר, הופיע דיניץ בפני חברי „מועדון הנשיאים" בניו־יורק וסקר בפרוטרוט את מהלך המו"מ. בהתאם לקו שהתגבש אז בירושלים ואשר מצא ביטויו בהודעותיהם של ראש־הממשלה ושרי החוץ והבטחון, השמיע השגריר דברי הערכה למאמציו האישיים של קיסינג'ר לקדם הסדר ביניים והביע תקווה, כי ימשיך בפעולתו המדינית בעניני האיזור.

יש לזכור, כי בימים הראשונים לאחר כשלון השיחות נקט קיסינג'ר בקו מאוזן, בהטילו האחריות על שני הצדדים. זאת בניגוד לנשיא פורד, שלא הסתיר רוגזו על ישראל בראיון שהעניק לרשת עיתוני הרסט. ראש־הממשלה ושרים אחרים גילו הבנה למרירות שנצטברה בליבו של קיסינג'ר בעקבות כשלון השיחות והם לא נמנעו מלהביע הערכה למאמצים הבלתי נלאים שהשקיע בנסיון להשיג הסדר. ידוע היה כי קיסינג'ר הציע לסאדאת להפסיק את השיחות לשבועיים, כדי לתת שהות לצדדים להרהר מחדש בעמדותיהם. אולם היה זה נשיא מצרים, אשר לא רק דחה את הצעתו זו אלא אף הבהיר לו, באמצעות שר־החוץ איסמעיל פהמי, שאין בכלל טעם שיבוא לאסואן.

שרלוט ג'ייקובסון כמו המנהיגים היהודיים האחרים, הבינה, שיש לעודד המשך פעולתו של קיסינג'ר ולהביע הערכה למאמצים שהשקיע בעת ביקורו באיזור. היא ניגשה אל דיניץ בתום הרצאתו ושאלה האם לא כדאי לשגר מברק הערכה לקיסינג'ר ולבקש המשך פעילותו בענייני האיזור. דיניץ נועץ כי נאמר לה שמוטב לפרוק יפה לפני שמבקשים לשגר מברק כזה. המברק נשלח, אך רק אח"כ, בהגיע הידיעות על „מסע התידרוכים" שמנהלים קיסינג'ר ועוזריו נגד ממשלת ישראל, מצאה גב' ג'ייקובסון כי טעתה בשיקוליה.

מסתבר, כי בעוד הנשיא פורד כבר נרגע, גבר לעומת זאת רוגזו של קיסינג'ר. הוא פתח בשורת שיחות עם אישים בקונגרס ובסנאט, עם אנשי ציבור אשר שימשו בעבר בתפקידים מדיניים במימשל, עובדי תקשורת ומנהיגים יהודיים. בשיחות אלה הוא הטיל במידה לא מועטה על ישראל את האחריות לכשלון שליחותו.

ישראל חזקה „מצפצפת"

טענותיו של קיסינג'ר היו כדלקמן:

„צוות השרים הישראלים שניהל עמי את המו"מ הטעה אותי והוליכני שולל".

● ראש־הממשלה היה נתון להשפעת גורמים ציבוריים שונים, במיוחד של האופוזיציה.

● ישראל החמיצה הזדמנות בלתי חוזרת לקדם הסדר, שהיה יכול לחולל צעד חשוב בדרך להשגת רגיעה באיזור".

● מנהיגי ישראל הינם צרי אופק ואינם יודעים להעריך נכונה תהליכים מדיניים וצבאיים לטווח ארוך".

● צוות השרים לא מצא לנכון להתחשב באינטרסים וביוקרתה של ממשלת ארה"ב, אשר גילתה מידה רבה של דאגה לחיזוק עוצמתה הצבאית של ישראל.

קיסינג'ר לא נמנע מלדבר בנימה של מרירות אישית על הפגיעה הקשה ביוקרתו האישית, שבאה בעקבות כשלון השיחות. בשיחות התידרוך עמד על הצורך לקיים הערכה מחודשת של מדיניות ארה"ב לגבי האיזור. הוא רמז, כי אין להוציא מכלל אפשרות קיצוץ בסיוע הצבאי והכלכלי שיינתן לישראל. באחת משיחותיו אף העיר, כי ייתכן ושגה בהערכתו הקודמת, אשר אמרה, כי ישראל חזקה תהיה מסוגלת לנהל מו"מ עם מדינות ערב. מסתבר, איפוא, אמר קיסינג'ר, כי ישראל חזקה „מצפצפת" גם על ארה"ב.

עם זאת הקפיד מאוד קיסינג'ר שלא להאשים את הצדדים באחריות להשעיית השיחות, בהודעותיו הפומביות ובראיונות שהעניק לכלי התקשורת.

לא חלף זמן רב ואישים שונים בארה"ב החלו יוצאים בדברי ביקורת קשים על התנהגותו של קיסינג'ר. הראשון אשר נחלץ לעזרת ממשלת ישראל היה ארתור גולדברג, מי שהיה בשעתו ראש משלחת ארצות־הברית באו"ם. הוא התקשר עם מזכיר המדינה וביקשו להפסיק את מסע התידרוכים הקנטרני נגד הצוות הישראלי.

במיוחד רגז גולדברג, כשנודע לו שקיסינג'ר ביקש לזמן להתייעצות את אותם אנשי המימשל לשעבר, אשר היו ידועים לאו דווקא כידידים נלהבים של ישראל, והם: רוברט מקנמארה, דין ראסק, דוויד רוקפלר, ויליאם סקרנטון, ג'ורג' בול, אוורל הרימן ואחרים. בלחץ פנייה זו ביטל קיסינג'ר מפגש זה וזימן להתייעצויות גם כאלה הידועים כידידי ישראל.

גם מנהיג האיגודים המקצועיים, ג'ורג' מיני, נחרד מהתנהגותו של המימשל וגינה אותה בחריפות.

השאלה שהעלו המנהיגים היהודיים מארה"ב, אשר ביקרו בישראל, וסנאטורים ואנשי הקונגרס שבאו לכאן במסגרת סיורם באיזור, היתה האם נכונה טענתו של קיסינג'ר, שהוא הוטעה על־ידי חברי הצוות הישראלי.

אלון לא השיב

שלושת אנשי הצוות משיבים בהחלטיות, כי לא באה מפיהם שום התבטאות שיכלה לשמש יסוד לטענתו של קיסינג'ר, כי הוליכו אותו שולל או הטעו אותו במכוון. מזכירים, כי עוד בעת ביקורו של שר־החוץ, יגאל אלון, בבית־הלבן בינואר השנה, העיר הנשיא פורד, כי ארה"ב אינה יכולה להרשות לעצמה כשלון שליחותו של קיסינג'ר באיזור. על כך הגיב אז מר אלון באומרו, כי בשליחות כזאת יש תמיד משום „סיכון מחושב". הנשיא פורד שאל אז את אלון האם יש בפיו עצה להבטיח הצלחת שליחות כזאת, אך על כך לא באה תשובה.

בעת ביקורו בירושלים בפברואר נפגש קיסינג'ר לשיחות עם כל אנשי הצוות ועם ראש־הממשלה בנפרד. היה זה קיסינג'ר שהחליט בעצמו לבוא ל„מסע דילוגים" באיזור בחודש מארס. היה זה הוא שהכריז אז, כי לשליחותו בחודש מארס יש 90 אחוז סיכוי להצליח. ההחלטה לבוא ל„מסע הדילוגים" היתה, איפוא, פרי שיקוליו האישיים של קיסינג'ר בלבד. הוא אף שמע אז, מפי שר־החוץ, יגאל אלון, שאמר בסומכי שישנם סיכויים לעצם פתיחת המו"מ, אך קיימים פחות סיכויים להצלחת המו"מ וזאת בשל הפער הרחב והעמוק הקיים בין עמדות שני הצדדים.

ייתכן ונתגלתה אי־הבנה משולשת. דהיינו, היו שלוש הערכות שונות לגבי סיכויי שליחות קיסינג'ר באיזור. על כל פנים, חוזרים ומדגישים אנשי הצוות הישראלי, כי בשום פנים ואופן אין הצדקה לטענתו, כאילו הטעו אותו. אפשר וקיימים חילוקי דיעות לגבי מידת הוויתורים שעל ישראל היה לגלות, אך על כך קיים ויכוח לגיטימי, שאינו קשור בשום פנים ואופן עם הטענה בדבר הטעייה או הולכת שולל.

אנשי הצוות מצטערים, על כי קיסינג'ר רואה משום־מה בכשלון השיחות והשליחות כשלון אישי שלו.

ראש הממשלה הסביר לאחד מאנשי הקונגרס, שאיש אשר עוסק במו"מ כה קשה, כפי שעשה קיסינג'ר, אינו צריך לראות בכשלון כזה משום כשלון אישי, אלא עליו לחפש דרך אחרת כדי להביא את הצדדים להסדר ביניהם.

אגב, מזכירים כי היה זה קיסינג'ר אשר אמר לא פעם, בתקופת המו"מ, שאין ישראל עושה טובה לארה"ב או להיפך. ושאין זה אלא טבעי שכל אחד פועל בהתאם לאינטרסים שלו. מזכירים גם, כי היה זה קיסינג'ר אשר לא פעם, ב„רגע אמת", אמר, כי ישראל הגיעה לקצה גבול יכולתה בוויתורים. הוא ולא אחר — מציינים — אמר, כי אין ביכולתו לבשר לישראל על

(המשך בעמוד 13)

וייטנאם — כשלון המודיעין האמריקני

מאת יעקב ברזון

הצלחות הקומוניסטים בווייטנאם העמידו את ממשלת ארצות־הברית בפני הפתעה. חרת־יתוצאות. מסתבר, כי הטעות בהערכה המודיעינית לא נבעה מאי־חזייתה מראש של התקפת הצפון, כי אם מאי־ציפייתה של האפשרות, שכושר עמידתו של הדרום יתמוטט כזמן כה קצר.

כבר בינואר 1973, כאשר סיים ד"ר קיסינג'ר את המשא־והמתן להסכם־שלום בפאריז, היתה הדעה המקובלת בקהיליית־המודיעין האמריקנית — שמרכיביה הראשיים הם סוכנות־המודיעין המרכזית (סי.איי.אי.), סוכנות־המודיעין של משרד־ההגנה (די.איי.אי.) ואגף המודיעין של מחלקת־המדינה — כי שעת־המיבחן תבוא כעבור כשנתיים, היה זה ניחוש מדוייק להפליא. משום־מה חל בשנה האחרונה שינוי בהערכה זו ונתגבשה השקפה, לפיה תידחה המיתקפה הגדולה של הצפון לשנת 1976. הסי.איי.אי. והדי.איי.אי. גם יחד היו שותפים לסברה זו.

שינוי זה בהערכה מעורר, כמובן, בקורת חריפה בימים אלה, אף־על־פי־כן נראה, כי לא בקביעת מועד ההתקפה היתה הטעות העיקרית, אלא באי־הבנת חולשתו של המישטר בדרום לעמוד בפני הסתערות רבתי מהצפון. בראשית שנה זו, עת זכו הכוחות התוקפים בהישגם המשמעותי הראשון, הסתפקה וושינגטון בהגשת מחאה פורמאלית על הפרת הסכמי פאריז. לא זו בלבד, בניגוד לעמדתם כיום, עדיין חשבו לפני כשלושה שבועות מומחים אמריקנים את החלטתו של נשיא דרום־וייטנאם לנטוש את הרמה המרכזית כהכרעה נכונה מבחינה אסטרטגית. הם לא חזו מראש את ההידרדרות הצבאית והחברתית שתבוא בעיקבותיה.

העובדה, שבראש הסי.איי.אי. עומד כיום ויליאם קולבי, מומחה לענייני וייטנאם, לא השפיעה, כנראה, על טיב ההערכה שלה. קולבי כיהן משנת 1959 עד 1962 כראש השלוחה של סוכנות־המודיעין המרכזית בסייגון. בהיותו שם, הוא אירגן, בין היתר, צבא חשאי בן כ־30 אלף איש, שלחם בכוחות הקומוניסטיים של הפאקיט־לאו בלאוס. בשובו לוושינגטון נתמנה קולבי למנהל אגף המזרח הרחוק בשירות. משם הוא פיקח על אירגון יחידות טרור נגדי, שסיגלו לעצמן את שיטות־הפעולה של הווייטקונג. הוא אף היה אחראי להקמת מרכזי חקירה במחוזות הדרום. במרכזים אלה נחקרו בשיטות בלתי־אורתודוכסיות — כך טוענים — החשודים בהשתייכות לווייטקונג. במיבצע חשאי אחר שכונה „פניקס" חוסלו כ־20 אלף אנשי וייטקונג. כל הפעולות נעשו באמצעות אזרחים וייטנאמיים, כשהמימון וההדרכה ניתנו בידי הסי.איי.אי. ב־1968 חזר קולבי לסייגון בתפקיד דיפלומטי בכיר. אותו זמן הוטלה עליו משימה מיוחדת, שהסיכויים להצלחתה היו קלושים ביותר. המיבצע נקרא „כבד את האומה" ומטרתו היתה לבער את השחיתות מדרום־וייטנאם. ההידרדרות הנוכחית בארץ זו מוכיחה, כי היתה זו משימה בלתי־אפשרית.

השלכות פרשת ווטרגייט

חישגי העבר אינם מכפרים על מחדלים בהווה. את הלקח המר הזה למדנו גם אנחנו במלחמת יום־הכיפורים. אולם, שלא כבמקרה שלנו, אין ודאות שבדרום־מזרח אסיה היו התוצאות עתה שונות, אפילו הוערך כראוי המצב בווייטנאם. אין זה כלל ברור, מה יכול היה המימשל בוושינגטון לעשות, אחרי שהקונגרס החליט עוד אשתקד לבטל את הסיוע לסייגון. הן, יש להניח, כי הסכם־השלום שהושג בפאריז היה בעיני קיסינג'ר — אם אכן האמין ביציבותו — מבוסס על המשך העזרה האמריקנית לדרום. אחרת לא היה שום סיכוי — אפילו היה המשטר כו יעיל ולא־מושחת — שהוא יעמוד בפני הצפון. אולם על אף הכל, יש לשער, כי עתה, באפריל 1975, היו הדברים נראים אחרת. לו ניתנה אתרעה מתאימה עוד בינואר השנה. כלומר לו הוגשה הערכה מודיעינית נכונה למתווי המדיניות בוושינגטון.

הערכת־המודיעין המוטעית בעניין וייטנאם נובשה בתקופה שסוכנות־המודיעין המרכזית נתונה ממילא להתקפות קשות מבית, ובכללן גם לפגיעות מבחוץ. כל זה על רקע משבר־האמון — והשפל הכלכלי שנתווסף עליו — הפוקד את ארצות־הברית זה כשנתיים, מאז פרוץ פרשת ווטרגייט. העם האמריקני נמצא בעיצומו של חשבון־נפש, שאינו חסר גם יסודות של חרם עצמי. לנו, שנתנסינו ב„רעידת־אדמה" משלנו, לא יקשה להבין זאת. אחד הקורבנות של האווירה השוררת בארצות־הברית הוא הסי.איי.אי. לא מן הנמנע, כי בעקבותיה יבוא תורם של שירותים חשאיים אחרים בה.

הסי.איי.אי. עלתה „על הכוונת" עוד בשנת 1973 בגלל סיבוכה בפרשת ווטרגייט. בסתיו 1974 התלקח סביבה ויכוח ציבורי סוער בעקבות גילוי פעילותה בשלוש שנות שלטונו של הנשיא סלוואדור איינדה בצ'ילה. הוויכוח נגרם על־ידי הדליפה לעתונות של עדותו הסודית של ראש הסוכנות, ויליאם קולבי, בפני ועדת־מישנה של הסינאט. הוא סיפר, כי בין 1970 ל־1973 הוציא שירותו כשבעה מליון דולר לחיזוק האופוזיציה נגד הנשיא איינדה. הכספים נועדו לאישים, למפלגות, לעתונים, לאיגודים מקצועיים ולארגון שביתות גדולות. מטרתם היתה למנוע בחירתו מחדש של איינדה בשנת 1976. עם זאת, לא היתה לסוכנות המודיעין המרכזית יד — לדברי קולבי ודוברים אחרים, בכללם הד"ר קיסינג'ר — בהפיכה הצבאית שהובילה למותו של איינדה בספטמבר 1973. בהזדמנות זו הוטחו כלפי הסי.איי.אי. האשמות בדבר פעולות מיוחדות שביצעה בארצות שונות, לרבות וייטנאם.

נוכח הסערה שקמה, ראה הנשיא פורד צורך להצהיר בפומבי, כי פעולות מסוג זה מבוצעות למען מיטב האינטרסים של המדינה וכי גם ארצות אחרות ובראש וראשונה ברית־המועצות עוסקות בהן. נפגעו במיוחד אנשי הקונגרס בוושינגטון, אשר באחת מוועדותיהם הכחיש בעבר ריצ'ארד הלמס — אחד מקודמיו של קולבי בתפקיד וכיום שגריר ארצו באיראן — כי שולמו אי־פעם כספים למפלגות בצ'ילה. אולם עוד בטרם שככה סערה זו, טילטלה רוח חזקה חדשה את ספינת הסי.איי.אי. בסוף 1974 היא נאשמה בחדירה לתחום שמחוץ לגדר סמכותה בכך, שהפעילה פיקוח על אזרחים אמריקניים בתוך גבולות ארצות־הברית. נושאי טיפולה היו קבוצות־מחאה שונות, שקמו מתוך התנגדות למלחמת וייטנאם, או על רקע חברתי־גזעי. לפי הסיפורים שראו אור בעתונות, נפתחו למעלה מעשרת־אלפים תיקים אישיים בידי יחידה מיוחדת בתוך הסי.איי.אי.

הזדמנות לנגח את ארה"ב

משהחלו מופיעים פרסומים על הסי.איי.אי. קשה היה לעצרם, אף כי מותר להניח, שרבים מהסיפורים שראו אור אינם בהכרח אמת צרופה. עם זאת, אין ספק באשר למידת הנזק שהם גורמים לא רק לסוכנות־המודיעין, כי אף לארצות־הברית בכללה. הועלו, בין השאר, האשמות בדבר תכנון רציחתם של מדינאים זרים. בין המועמדים להתנקשות היו — כך נטען — פידל קאסטרו מקובה, רפאל טרוחילו מהרפובליקה הדומיניקנית, פרנסוא דובלייה מהאיטי ופאטריס לומומבה מקונגו הבלגית (כיום זאיר). אפילו רצח קנדי יוחס לסי.איי.אי. אחרים ייחסוהו לפ.בי.איי. (משרד החקירות הפדרלי). „המסברה" הסובייטית ניצלה את האווירה והאשימה בימים אלה את סוכנות־המודיעין המרכזית בלא־פחות מאשר רציחתו של המלך פייסל.

לא רק ברית־המועצות מצאה הזדמנות נאותה לנגח את ארצות־הברית באמצעות הסי.איי.אי. קבוצת חברי פרלמנט מהאגף השמאלי של מפלגת העבודה בבריטניה תבעה מהממשלה גירושם של עשרה דיפלומטים אמריקניים, שתוארו כאנשי סוכנות־המודיעין, כשל עיסוקם — כך אמרו — בציתות לטלפונים ובפתיחת מכתביהם של אזרחים בריטיים. במכסיקו ובפורטוגל הושמעו טענות בדבר התערבותה של סי.איי.אי. במדיניות־הפנים שלהן, והיד בוודאי עוד נטויה.

בוושינגטון בודקות עתה שלוש ועדות מיוחדות את מעשיה של סוכנות־המודיעין המרכזית. אחת של הסינאט, שנייה של בית־הנבחרים ושלישית, שמונתה בידי הנשיא פורד, פועלת בראשותו של סגן־הנשיא נלסון רוקפלר. נשמעות תביעות לריאורגניזציה מקיפה של הסוכנות, להעברת הפיקוח הפרלמנטרי עליה ולהדחת מנהליה. אפילו הצלחותיה, כגון משיית חלקים מצוללת סובייטית — שבה היו, כנראה, גם טילים בעלי ראש־חץ גרעיני — מתוארות באורח שלילי. לא ייפלא, כי באווירה זו, כאשר כל־כך הרבה מסודותיו של השירות החשאי האמריקני נחשפים ומתגלגלים בחוצות, רוצים רבים מסוכניו לנתק קשריהם עמו ואחרים מהססים להצטרף לשורותיו. דברים ברוח זו הצהיר בימים אלה ראש הסי.איי.אי.

יהיה כאשר יהיה חלקה של סוכנות־המודיעין המרכזית במפלת הצפויה למשטרים הפרו־אמריקניים בדרום־מזרח אסיה, נראה שהיא לא תצא מחוזקת מהמשבר שבו היא נתונה עתה. הצרה היא, שאם היא תיפגע, ייפגע גם בטחונה הלאומי של ארצות־הברית. עדיין לא הומצא „פטנט" שיאפשר למעצמה גדולה — ואף לא למדינות קטנות יותר — להתקיים בימינו ללא שירות־מודיעין יעיל.

מזכיר/ה — מארגנ/ת
שעות העבודה: 8.30—13.30
כתיבה במכונה: עברית ואנגלית
נא לפנות עם תולדות חיים והמלצות לת.ד. 432 ירושלים

הנדסת התפלה לישראל
(תהליך ודרין) בע"מ
ת.ד. 18041 ת"א. טלפונים: התפלה
טלקס 033-747, טל. 417171
דרושים:
למפעלנו באזור התעשיה — הרצליה:
1. מסגר מכני — כללי
2. שרטט/ת מכונות
3. הנדסאי מכונות
למפעלנו בצפון תל־אביב:
1. מהנדס כימאי או מכונות
2. פקידה
3. פקידת לעבודות משרד כלליות
4. מסגרים — רתכים
5. מסגרים — מכונאים
6. מחסנאים טכניים
נא לפנות למחלקת כח אדם טל: 417171

דרושים
פקידי קהל — טלריסטים
לסניפי תל־אביב והסביבה לעבודה מפוצלת
★ השכלה תיכונית
★ עד גיל 30
★ עדיפות לבעלי נסיון בעבודה מקף דוחות (הנהלת חשבונות).
נא לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 309 ת"א טל: 622631

לחברה תעשייתית ארצית גדולה
דרושים בתל־אביב
עוזר למנהל חשבונות ראשי
מנהל חנות החיים גדולה
מוכרת מנוסה לחנות דהיים
מפיץ חוץ לריהוט
מזכירה
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות לת.ד. 30045/80 ת"א

שרטטת חשמל
(או מנוסה) למשרה מלאה — תנאים טובים
נא לטלפן 948319

לבית אבות
דרוש
מנהל
מנוסה
נא להתקשר לטלפון 860171

קבוצת טירת־צבי
מעוניינת
באחות מוסמכת
להתקשר מיידית

דרוש
מנהל
חשבונות
עצמאי

דרושה
פקידה
רצינית
בעלת נסיון
להנהלת חשבונות
שעות העבודה
16.00—8.00

אוניברסיטת תל־אביב
דרושים
1. טכנאי
2. טכנאי/ת
3. מסגר־רתך
4. חרט־כרסם
מזכירה־כתבנית
כתבנית עברית מעולה

לחברה מסחרית גדולה בתל־אביב
דרושים/ות
מנהלי/ות חשבונות
1) סוג ג' עם נסיון שנה
2) סוג ד' עם נסיון שנתיים
נא לפנות בכתב לת.ד. 7128 ת"א עבור: מנהל חשבונות.

לבנק המזרחי המאוחד
דרושות
★ כתבניות
עברית אנגלית
לעבודה בתל־אביב
★ כתבניות
עברית
לעבודה מפוצלת באיזור המרכז
נסיון של 3 שנים לפחות
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 309 ת"א טל: 622631

לחברה מסחרית גדולה בתל־אביב
מרכזנית

אמקור FEDDERS מיזוג אוויר בע"מ
דרושים
1. טכנאי להרכבת מזגני אוויר
2. מחסנאי
3. נגרים

דרושים
פועלים
מעל גיל 30
לעבודה בנגריה
עץ ופלסטיק
טל. 31954, 31557

לחברת ביטוח בתל־אביב
דרוש
נער שליח
חרוץ
להתקשר 292421 — יפו

לחברה לסחר חוץ דרושות
★ מזכירה כללית
★ כתבנית אנגלית
★ פקידה מתחילה

לחברת נתיבי נפט בע"מ
דרושים
לעבודה באבו־רודס
1. סגן לראש אגף אפסנאות
2. רופא
3. חובל ראשון

לבגד עור (1968) בע"מ
דרוש
לעבודה במגדל העמק
מתכנת RPG-2

תדיראן
דרושים
מתכננים ומתכנתים בכירים
[illegible]

רמת סיב פתח-תקוה
דרושים:
1. לבורנט-כימאי למוחי הדפסה (טקסטיל).
2. מפעילים למכונות הדפסה 3 SIMMER
עובדים ללא נסיון, הכשרות תינתן במפעל.
למועמדים המתאימים ינתנו תנאים טובים מאוד.
לפנות לטל. 913585, 910120, פ"ת.
— שירותי הסעה —

למסעדה בירושלים
דרושים
* מנהל אחראי
* טבח/ית מעולה
* מלצר מקצועי
עם אפשרות לנהל את המסעדה
תנאים טובים
אפשרי גם בתנאי שותפות קטנים
לפנות: בבוקר טלפון 39632
בערב טלפון 65810 ירושלים

לשרותי כימאויר
שדה תעופה הרצליה
דרושים
מכונאי מטוסים
טלפון 984095-6

דרושים
סוכנים
בעלי חנויות
לקבלת הזמנות
בכל חלקי הארץ
להתקשר לטלפון 299481, 2 — לחבובה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה אזרחית
בפקולטה להנדסה אזרחית,
שטח מכניקה והנדסת הקרקע,
קיימים מקומות פנויים
לאסיסטנטים ומדריכים
לקראת שנת הלימודים תשל"ו (1975/76)
בוגרי הפקולטה להנדסה אזרחית
הרוצים להשתתף בשטח זה לתואר שני ושלישי,
ולזכות במלגות ופרסי לימוד, יפנו בהקדם אל
פרופ' י. אלפסי, קרית הטכניון, בניין דרכים
וקרקע, טל. 225111/322.

דרושה
כתבנית מעולה
שעות עבודה 1500—0800
תנאי שכר טובים
נא לפנות טלפונית 290224

לחברה גדולה בענף הרכב בת"א
דרושים
1. פקידה כללית
2. פקיד/ה
3. פקיד כללי
לקביעת ראיון נא לטלפן 38871 בין השעות: 10.00—13.00, 16.30—18.30

לקיבוץ תל קציר
דרושים
1. טבח/ית לעבודה קבועה
2. מציל בריכה לחודשי הקיץ
המעוניינים יפנו למזכירות הקיבוץ
טלפונים 067—50223
ובשעות העבודה — 067—50631

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בע"מ
למשרדנו בתל-אביב
דרוש כלכלן
בעל נסיון של שנתיים לפחות במפעל תעשייתי, ובבדיקות כדאיות.
ידיעת השפה האנגלית — רצויה.
לפנות בכתב לת.ד. 20181 תל-אביב
ולציין עבור „כלכלן".
נייר מעולה לכל מטרה

רים RIM
למשרד השיווק באיזור חיפה והצפון
דרושים
סוכני מכירה
יועדפו מועמדים בעלי נסיון
בעלות על רכב — הכרחית.
לפנות טלפונית 04—666990 לציפי.

דרושים
להברת אמפא תל-אביב
מחלקת שרות
דרושה
פקידה
כתבנית
עברית
לצוות מזכירות המחלקה.
התכונות הנדרשות:
1) לאחר שרות צבאי
2) הדפסה במכונת כתיבה
3) נסיון קודם של שנה/שנתיים בעבודה דומה
4) חוש מפותח ליחסי ציבור ונימוס.
הפונות לדרישות הנ"ל מתבקשות לפנות למשרדי אמפא בת"א, פ"ת 14, אצל חגי אגמי, טל. 614281.
אמפא

מאזור תל-אביב
דרושים
נגרי רהיטים
תנאים טובים לעבודה ישירה
נא לפנות לקביעת ראיון לטלפון 991029

למחלקת המעליות
דרושים
• מרכיבים
• מסגרים
• מכונאים
תנאים טובים לאנשים המתאימים
לקבלת פרטים ולקביעת ראיון, נא לפנות למחלקת המעליות, דרך פתח-תקוה 7, ת"א, טלפון 54438, 55608

אניה
ד"ר ו. ריזה ובנו בע"מ
דרושים פקידת יבוא
הכישורים הדרושים:
ידיעה טובה באנגלית,
הדפסה במכונת כתיבה IBM עברית אנגלית,
עבודה ליום שלם.
מחסנאי
למחסן חמרי גלם
הכישורים הדרושים:
כושר ניהול וארגון צוות של 10 עובדים,
נסיון של 3 שנים לפחות.
בדבר פרטים לפנות אישית ל„אניה" דרך השלום 10 תל-אביב, בין השעות 15.00 — 16.00.
סודיות מובטחת

למשרד תכנון חשמל
דרושים:
* הנדסאי חשמל
עם נסיון של 3—4 שנים בתכנון מתקנים תעשייתיים ובקרה
* שרטט/ת חשמל
עם נסיון
להתקשר לקביעת ראיון טלפון 413111/2 בין 08.00—16.00.

NCR
ללשכת השרות דרושים
פקידי ביצוע וביקורת
לעבודה
במרכז המחשבים שלנו
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית
רצויה ידיעה של השפה האנגלית
אם הנך בעל כישורים הנ"ל ומעוניין בעבודה אחראית ומעניינת בחברה דינמית, פנה אלינו בכתב תוך ציון קורות חיים לפי כתובת: NCR — י. א. מיטוך ובניו בע"מ, ת. ד. 11027 תל-אביב 64373 עבור משרה מספר 11—22.
— סודיות מובטחת —

לחברה קבלנית לבניה
דרוש
מנהל עבודה
מעולה
לניהול עבודה בתל-אביב
נא להתקשר לטלפון 52818 לקביעת ראיון

לחברת עסיס בע"מ
רמת-גן
דרוש
מנהל חשבונות
סוג ג—ד
עם נסיון של שנתיים לפחות.
נא לפנות לטלפון 721226 בשעות העבודה.

בתי זקוק לנפט בע"מ
דרושים
1. רואה חשבון
או בוגר לראית חשבון
לתפקיד אחראי בשטח ניהול השבונות, תקציבים, עריכת מאזנים, מסים.
2. כלכלן
או תמחירן מוסמך
לתפקיד אחראי בשטח התקציבים עם נסיון בתקציב תעשייתי, תמחיר או הנהלת חשבונות תעשייתית.
3. מנתח מערכות
הכישורים הדרושים:
א. השכלה אקדמאית
ב. נסיון בנתוח — תכנון מערכות גדולות בתקשורת.
ג. ידע בשפות תכנות R.P.G. II ו־P2.
מועמדים מתאימים יפנו בצירוף קורות חיים אל מחלקת המנגנון בתי זקוק לנפט בע"מ, ת.ד. 4 חיפה (סימוכין 31000)

מרכבים - מפעלי מתכת בע"מ
פתח-תקוה — קרית-אריה
דרושים
* מסגרים - רתכים
* רתכי CO_2
• על המעוניינים לפנות:
אל טל. (03)913044,
או ישירות אל מנהל כח-אדם במפעל

לפרויקט גדול בתכנון והקמה
דרושים
* מהנדס מכונות
* טכנאי מכונות
* מהנדס ייצור
מקום העבודה: אשדוד
נא לפנות עם פרוט קורות חיים ל—
חברת פוספטים בנגב בע"מ:
משרדנו באשדוד: ת.ד. 855 טלפון — 055/31353
משרדנו בת"א — רח' מ' 2 הקריה
עבור מר גיורא לוין
חברת פוספטים בנגב בע"מ

סיטרואן
למוסך המרכזי שלנו
דרושים
מכונאים
סוג א'
לפנות אישית במקום, אזור התעשיה חולון, או טלפונית 902018, 905409

هكذا من الأصل

[illegible] מדינית ★ לדעת מחברי התזכיר, לא תביא שיטת השלבים של קיסינג'ר את השלום וגם ז'נבה איננה מהווה אלטרנטיבה לשיטה זו ★ קוק ומרלין גורסים, כי ישראל חייבת להציע תוכנית-שלום כוללת וכו' —

„פתרון הבעיה הפלשתינאית קודם למו"מ עם מצרים, סוריה ולבנון"

הלל קוק   שמואל מרלין

מאת
ישעיהו בן־פורת

לא צריך להיות מחונן במידה מופלגת של מקוריות אינטלקטואלית כדי לתבוע היום, לאור מצבנו הכללי, „לצאת ממצב של ההתאכזבות המדינית בו אנו שרויים ולנקוט במיתקפה ישראלית דינאמית של יוזמות מדיניות, שמטרתן השגת שלום כאיזור. דבר זה לא יתכן במדיניות חי־עלקים של קיסינג'ר..." לא צריך גם מידה מופרזת של אומץ־לב אזרחי כדי לקבוע, בקול רם, ש„מצב הכיווך בו אנו נמצאים כיום, נובע לא מכניעת העולם לסחטנות הנפט הערבית (היינו מבודדים כבר לפני אוקטובר 1973), אלא מכך שלא מכינים בדיוק מי אנו ומה אנו רוצים. כי מעולם לא הצענו הצעות, אלא דחינו הצ־עות של אחרים. מיתקפת־שלום... אם לא תביא אותנו לידי הידברות של ממש עם שכנינו, לפחות תגרום להפסקת המחק הנ־נורא המתפתח נגדנו בארצות־הברית ובי־אירופה".

ביקורת מסוג זה, ואפילו הרבה יותר חריפה, כבר נמתחה לא פעם על מדיניות־החוץ הישראלית, דווקא בימים אלה, לאור אובדן האוריינטציה המציין בתחום זה את מעשינו, ונכון יותר לומר — את מחדלינו, — קיבל נושא מדיניות־החוץ משנה־חשי־בות. צריך לומר, שקשה להיכשל בהפרזה ב־תיאור השלומיאליות והולשת הדעת שאחזו במדיניות זו ובאחראים לניהולה. זמן קצר אחרי שעברנו את רגעי־השיא של ההת־עלות המדומה כאשר הושעו השיחות.

מידה הרבה יותר גדולה של העזה ויומ־רה דרושה כדי לבוא היום אל הציבור:

[illegible]

להתחיל מן הסוף

[illegible]

בישראל. אם יש אצלנו דבר־מה המכונה „קונצנזוס לאומי" בענייני פנים וחוץ, ממנו שואב הטימסר הפוליטי את כוחו ואת יכולתו להתקיים, הרי כמעט כל האמור בתזכיר קוק־מרלין נושא חותם מובהק של אנטי־קונצנזוס.

נון־קונפרמיזם במדיניות ובאידיאולוגיה הוא תופעה מספיק נדירה כדי להצדיק את העניין שמעורר התזכיר הנידון. גם אם קשה להסכים עם איאלו הנחות־יסוד, עליהן הוא מושתת, ולקבל חלק מן המסק־נות הנובעות מהן. ואולם לצורך התתמו־דדות והחיכות, ואולי גם למען הפריית המחשבה המדינית הקופאת על שמריה, נביא כאן את עיקרי הדברים, כרוחם, או כלשונם, בתזכיר האמור.

הפרק הראשון דן במדיניות חוץ וביטחון, ופותח מיד — בסדר הפוך מן הסדר המקובל — בשאלת „אנו והפלשתי־נאים". המחברים מניחים ש„שיטת השלבים של קיסינג'ר לא תביא את השלום". וכי ז'נבה איננה, בהכרח, אלטרנטיבה לשיטה זו. לדעתם ישראל חייבת להציע תוכנית־שלום כוללת, ולהתחיל מן הסוף: פתרון הבעיה הפלשתינאית קודם למו"מ עם מצרים, סוריה ולבנון. במסגרת מאמץ זה, צריכה ישראל לפנות אל מועצת־הביטחון „ולהציע לה להכין, בשיתוף עם ישראל וירדן, תוך שנה אחת, בחירות למועצה המכוננת של הפלשתינאים", על־מנת ליצור גוף ייצוגי שיוכל לנהל מו"מ

עם ישראל. „בהקשר זה", מציין המיסמך, „ראוי להזכיר את האנומליה, לפיה מכי־רה ישראל בקיומה של אומה ירדנית, ומתעלמת מקיומה של אומה פלשתינאית — בעוד ההיפך הוא הנכון". הבחירות האמורות צריכות להערך ביהודה ושומ־רון, בעזה ובעבר־הירדן, בחסות ובפיקוח מועצת־הביטחון, תוך שיתוף פעולה מצד ישראל, שתערוב לתושבי השטחים לחופש מוחלט של ביטוי והתארגנות במשך שנת ההכנות לבחירות. „כולל חופש־פעולה לי־אש"ף ואירגוני הפידאיון למיניהם, בתנאי שיכריזו על הפסקת מעשי האלימות לתקו־פת מערכת הבחירות..." ישראל תשמור לעצמה את הזכות למנוע הכנסת נשק לשטחים ומעשי אלימות. בתום הבחירות תיכנס ישראל למו"מ, ישיר או בלתי־ישיר, עם באי כוחה של המועצה ה־פלשתינאית שתיכון, ללא תנאים מוקד־מים.

שלושה עקרונות

לדעת המחברים זה חייב להיות, בהכרח, מו"מ תלת־צדדי, בין ישראל, הפלשתינאים והמלך חוסיין. מו"מ זה יושתת מצד ישר־אל על שלושה עקרונות. הראשון הוא כינון מדינה פלשתינאית משני עברי הי־רדן, וקיום מדינת־ישראל מערבה ממנה — כאשר חוסיין יכול, אבל איננו חייב, לעמוד בראש מלכות פדרטיבית, או כנשיא בראש־רפובליקה פלשתינאית, כהצעתו ביולי 1967. מכל מקום, המחברים שול־לים יצירת מדינה שלישית, פלשתינאית, בגדה, המשוללת לדעתם יכולת קיום עצמי ואשר עלולה לשמש רק מוקד למלח־מות חדשות. העיקרון השני — לטווח ארוך, אחרי שנות דור או יותר — הגש־מת החזון של איחוד מחדש של ארץ־ישראל־השלמה משני עברי הירדן. „חזון המעוגן באינטרסים העמוקים ביותר של הישראלים והערבים בפלשתינה כולה". והעיקרון השלישי — פיתרון לאלתר של בעיית הפליטים הפלשתינאים, חיסול המח־נות, העברות הפליטים ויישובם מחדש — בהתאם לסיכומים שיתקבלו בענין זה ב־מהלך המו"מ התלת־צדדי־הכולל.

בפרק אחר בתזכיר, הדן ביחסי ישראל־ארה"ב, נאמר, בין היתר: „ישראל איננה יכולה להמשיך לחיות לעולם פושטת־יד, ותמיד זו המקבלת מבלי להתחייב להיוועץ ולחתור לקראת הבנה והסכמה עם וושינג־טון בכל הקשור בצעדים מדיניים ואיס־טרטגיים מרחיקי־לכת... להצים אמריקניים נוצרים אך ורק בהיעדרה של יוזמה ישר־אלית, או בהיעדר התייעצות מוקדמת...". מסתבר שמחברי המיסמך מתכוונים למע־רכת יחסים, בין ישראל לארה"ב, שתהיה מסודת, ומושתתת לא על אילתורים דיפ־לומטיים, אלא על סידרת הסכמים של הדדיות.

הפרק האחרון בתזכיר דן במה שמחב־רים מכנים „מעבר היסטורי: מחלק של ומזורה למדינת־לאום ווזוברנית". בחלק זה באה על ביטויה כמיהתו הידועה של הלל קוק, מני אז, לשינוי ערכים. מושגים ועדיפויות בהגדרת מהות מדינת ישראל והעם הישראלי. לדעת קוק־מרלין, השיגה המתפכה הציונית את מטרתה ב־14 במאי 1948, כאשר הוקמה המדינה. אחרי תקופת מעבר, צריך היה לחיפתח דף חדש בהיס־טוריה שלנו. ואולם עברו מאז כמעט 30 שנה, והעידן החדש — טרם נפתח. תוכנו של העידן הנכסף ומשמעותו — הגדרת זהות ישראל „כמדינת לאום סוברי־נית", וכל המשתמע מכך ביחסי ישראל עם העם היהודי בתפוצות: הפרדה גמורה בין דת ומדינה — תכוללת השתחררות מן „האזיקים" של מסורת מושגים ומונחים דתיים, השייכים ליהדות כדת, ואינם צרי־כים לחיות המרכיבים המאפיינים של ישראל במדינת־לאום סורבנית" — היא חלק בלתי נפרד ומחותי של התוכנית המוצעת.

לכך יש להוסיף את מתן הפריוריטט העליון ללאום (הישראלי), על פני העם היהודי, בפזורותיו, כאשר רק סכנה פי־זית לקיומה של קהילה יהודית בעולם מחייבת את ישראל לפעול קודם כל ומעל לכל, למען הצלת היהודים. פירוש הדבר גם, ש„מדיניות ישראל לא תהיה כפופה וצמודה לעיקרון של קליטת עליה", ש־יבוטלו מושגים כמו „עליה" ו„ירידה", שתיעשה רוויזיה יסודית ביחסים בין ה־מוסדות היהודיים ומדינת ישראל, ותבו־טל האמנה של הסוכנות היהודית.

חוק השבות יעבור כמובן תמורה עמו־קה, ברוח של מתן זכות הגירה לישראל גם לאנשים בני כל הדתות והלאומים — אף כי המדינה (החייבת ורשאית להישאר

[illegible]

פרסום: ארבון בע"מ

„רסקו" באה לקראתך
גם במחירים קבועים וגם בתנאי תשלום גמישים!

דירות רווחה:
* רמת-גן — מול קולנוע קסם לשעבר — 3 ו־4 חדרים
* בת-ים — רמת הנשיא — 3 ו־4 חדרים
* חולון — גבעת הפרחים — 4 חדרים
* יהוד — קרית ביאליסטוק — 3 ו־3½ חדרים

דירות וקוטג'ים:
* נתניה — חבצלת השרון
* רמת-השרון — נוה רסקו
* יהוד — קרית ביאליסטוק

דירות לזוגות צעירים: (בתנאי משרד השיכון)
דירות בנות 3 חדרים בשכונות „רסקו":
* בפתח-תקוה * בקרית-גורא * בקרית ביאליסטוק

נא לפנות למשרד המכירות של „רסקו" בתל-אביב:
רחוב הרטיני 1, טלפון 622222.

שינויים אפשריים תוך הולך הבניה

עכשיו יותר מתמיד — רסקו RASSCO

נגריה בבאי
ארונות מטבח • חדרי שינה
מחירים נוחים • אספקה מהירה
תצוגה בנגריה • ביקור בבית המזמין
טלפון: 864221, תל-אביב

למכירה רהוט עתיק
• שולחן אוכל עגול עם כסאות Chippendale
• שולחן כתיבה עם כסא מתאים מעץ אלון גרמני (מהמאה ה־19),
• ארון בסגנון לואי חמש־עשרה,
• שולחן משושה הולנדי (מהמאה ה־18),
• 2 כורסאות (מהמאה ה־19).
נא לטלפן 03-297399, בין השעות 9 — 3.

פרסים ברבבות לירות

במבצע החדש של ידיעות אחרונות

חַפֵּשׂ וּמְצָא

המבצע יתפרסם בגליונות ערב שבת ובאחד מימי השבוע. בסיומו של המבצע יוגרלו בין הפותרים הפרסים הבאים:

1. **מקרר חשמלי** אמקור 16 – 420 ליטר. המקרר ברות הזמן.
2. **מזגן רצפה** מפוצל – המלה האחרונה בתחום מיזוג האויר.
3. **מכונת כביסה** קומפקט סופר – מכונת כביסה קטנה עם יתרונות גדולים.
4. **טלויזיה ספקטרה** סטרטו 75 – מקלט הטלויזיה המשוכלל מבית נורמנדה.
5. **תנור בישול** – 4010 – תנור הבישול המעולה שיש בו הכל.
6. **תנור הסקה** דירתי 10.000 – לחימום מרכזי של כל הדירה.
7. **יונוטרון 50** – מכשיר אלקטרוני ביתי ראשון מסוגו לשיפור איכות האויר.
8. **מערבל** אמקור – עם ראש מרוסק.

פרס שבועי: 2 מאווררים תוצרת אמקור

בתלוש המובא כאן מופיעים קטעי סיסמאות או משפטים, המתפרסמים במודעות שבגליון זה של „ידיעות אחרונות" כל אשר עליך לעשות: זהה את המודעות שעליהן נרמז בתלוש: השלם את הסיסמא או את המשפט – ושלח את התלוש ל„ידיעות אחרונות" ת.ד. 9192 ת"א עבור „חפש ומצא"

לי תמכור רק **אמקור**

לדוגמא: לי תמכור רק ....

פתרון: לי תמכור רק אמקור

תלוש השתתפות גזור ושלח

1. חפרי הטבעי	12. גם אני יכול .... מודרקל
2. תן חיוך עם .... עץ הזית את הטעם	13. .... טרי יותר
3. מארגנת את הופעתך .... נתיבי אוויר בלגיים	14. .... התקן לחדר האמבטיה
4. קולסטון .... תחרות	15. .... סגנון וחסכון בעיצון חחדש של .... אינטרנשיונל
5. על .... אפשר לסמוך !	16. הדברים הנפלאים שרוני ראשה .... דרך ....
6. .... תושבי שלש הערים הגדולות	17. .... של 48 לייי ....
7. .... מופעי .... בידור מוסיקה	18. מבצע מיוחד לזוגות .... ! !
8. שמור על	19. כשאין הקפוי לרחוב תשינה ....
9. .... חוזלת .... לצרכן	20. .... חיה אתה .... בביתך!
10. .... שיא הפיתוח של טכניקה	
11. גם חוזים תוכלו לרכוש .... מערכות	

תלוש השתתפות גזור ושלח

אמקור – החברה הגדולה ביותר בישראל לייצור מכשירי חשמל ביתיים

חיפשת – מצאת!

נשארה מעוגנת בקהיר

אילו דחף כשלון מאמצי קיסינג'ר את סאדאת לשוב ולפנות אל בריה"מ, עשויים היו העניינים בין ישראל לארה"ב להסתדר שוב, כב־1970 ★ אבל הנשיא המצרי גילה כשרון רב ולא נהג בדרך כזו: הוא נמנע מלבקר את שר־החוץ האמריקני והשאיר דלת פתוחה לשליחות מחודשת של קיסינג'ר באיזור

מאת
אריאל גינאי

וושינגטון מדברת על שינויים במדיניות במזרח־התיכון. אבל, כדי שתהיה רוויזיה במדיניות, צריך שתהיה בכלל מדיניות ברורה ויציבה, ואם נבדוק מקרוב את המדיניות האמריקנית כאזורנו, נבחין בנקל שלא כאלה היו פני הדברים ושבמדיניות זו חלו תמורות בשנים האחרונות בהתאם למדרותיה הבסיסיות של ארה"ב ולצרכי המלחמה הקרה.

כדי להיטיב ולהבין וכדי לנסות ולצפות מראש את הצורה שמדיניות זו תהיה עשויה ללבוש בחודשים הקרובים, שומה עלינו להתעכב, איפוא, לפחות בקצרה, על התפתחותה ותמורותיה מאז מלחמת ששת־הימים.

לשם כך עלינו להזכיר מה היתה המדיניות האמריקנית ב־1956, ולשאול את עצמנו מדוע אילצו האמריקנים את ישראל, באותם הימים, לפנות את כל סיני, תוך כמה חודשים, בעוד שעתה, שמונה שנים אחרי מלחמת יוני 1967, אנו יושבים עדיין בסיני.

במחקר מעמיק של המלומד הישראלי שלמה סלונים, שפורסם באנגלית בידי המכון ללימודים בינלאומיים באוניברסיטת העברית בירושלים, ניתן למצוא את התשובה המתאימה ביותר לשאלה זו. היא אינה מעוגנת בהבדלי האישיות שבין אייזנהאור לג'ונסון, או בין דאלס לראסק; גם לא בעובדה שב־1956 היתה מערכת סיני חלק ממיתקפה מתואמת, אנגלית־צרפתית־ישראלית.

בלימת הפריצה הסובייטית

ההבדל הוא בכך, שב־1956 סברה ארצות־הברית, כי כיבוש סיני בידי צה"ל ידחוף את נאצר לזרועותיה של ברית־המועצות ויחזק בכך את החדירה הסובייטית למזרח־התיכון. בעוד שב־1967 – ואף זמן רב למדי לפני זה – השתכנעו האמריקנים שאת נאצר אין להשיב למערב וכי האימפריאליזם הפאן־ערבי שלו תואם את מגמותיה של מוסקבה.

המסקנה היתה, כי התמיכה בישראל ובביעותיה היסודיות תהיה עשויה לתרום לבלימת מאמץ־הפריצה הסובייטי באיזור.

שלמה סלונים מדגיש, כי ארה"ב ראתה את ההתלקחות של 1956 כסכסוך מקומי – למרות תפקידן של בריטניה וצרפת במלחמה זו – והיא ביקשה לשים קץ לדבר בכל המהירות האפשרית, כדי למנוע מהסובייטים את ניצול המצב לשם העמקת חדירתם. ואילו ב־1967, הבחינו האמריקנים כי מוסקבה בוחשת בקדירת מדיניותו של נאצר, לשם הבטחת הגמוניה של בריה"מ בעולם הערבי כולו. בעיקר תודות לאפשרות של נצחון צבאי או מדיני ראוותני על ישראל. וושינגטון בחנה את הסכסוך אז לאור העימותים הגלובליים שלה עם בריה"מ. וזה מסביר את התמיכה שאמריקה העניקה לישראל ב־1967, באפשרה לה לעמוד מול כל המאמצים של הסובייטים ושל הערבים להבטחת פינוי השטחים שנתפסו, ללא ערבות ממשית כלשהי, כפי שזה קרה ב־1956/57.

אולם, האמריקנים לא היו מעוניינים רק במניעת נצחון צבאי ומדיני של נאצר, מחסיבה שהיה הופך לנצחון של הסובייטים. הם היו מעוניינים גם במציאת פתרון מהיר לסכסוך הישראלי־ערבי, מפני שהם העריכו שסכסוך זה מסייע במידה גדולה מאוד לחדירה של הרוסים לאיזור אסטרטגי זה.

בכך מוסברים חמשת עקרונות־השלום המפורסמים של הנשיא ג'ונסון, לאיזור זה, אותם עקרונות שנבלעו מאוחר יותר בנוסח של החלטה 242 של מועצת־הבטחון של או"ם. בכך מוסברת גם התביעה למו"מ ישיר בין הצדדים לסכסוך – כי ג'ונסון גרס, שקשה להעלות על הדעת כיצד יוכלו אומות לחיות זו בצד זו, אם אינן מסוגלות לשוחח זו עם זו בדרך הגיונית.

אומנם, ברצות הנשיא ג'ונסון בהסכם, הוא ראה צורך לדרוש מישראל שתגלה „רוחב לב", ושלא תסתנוור מהצלחותיה הצבאיות, וכי תתחשב באינטרסים ובזכויות של שכנותיה ושל הפליטים הפלשתינאיים. אבל, בעיות אלו צריכות היו להסדר בפרטי פרטיהן רק בידי הצדדים לסכסוך עצמם, במשא־ומתן ישיר.

כזאת היתה מדיניותה של ארה"ב לגבי מזרח־התיכון ב־1967 וב־1968, ונראה בעליל כי מאז היא עברה תמורות בכיוון שאינו כליל לטובת ישראל.

בחינה מחודשת ראשונה

עם עלותו של ריצ'רד ניכסון לשלטון החלה, למעשה, בחינה מחודשת ראשונה של המדיניות האמריקנית.

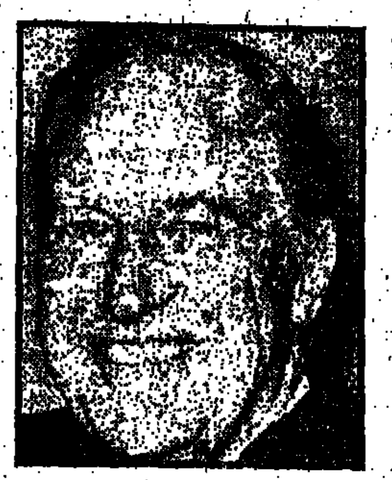

ויליאם רוג'רס
תוכנית ברזרבה

מאחר שהערבים החליטו, בסיסמתם בחרטום, שלא לשאת ולא לתת עם ישראל, צריך היה לשכנעם – כך חשבו שר־החוץ רוג'רס ועוזר־שר־החוץ לאז ג'וזף סיסקו – כי אין הם צריכים לחשוש יתר על המידה ממשא־ומתן כזה, שכן מרבית שטחיהן תוחזר להם בכל מקרה, ומכאן גולדה תוכנית רוג'רס, מדצמבר 1969, תוכנית שהותירה מעט מאד מרחב תימרון למשא־ומתן.

על פי תוכנית זו צריך היה צה"ל לסגת לגבול הבינלאומי עם מצרים, תוך הסדר־בנהון בשארם־א־שייח; רצועת־עזה צריכה היתה לזכות במעמד מיוחד, שצריך היה להיקבע בין מצרים, ישראל וירדן; בסיני תוכנן להקים אזורים מפורזים; לירדן צריכות היו להינתן זכויות לגבי החיים האזרחיים, הכלכליים והדתיים בירושלים; ועל ישראל וירדן היה לקבוע מהו מספר הפליטים הפלשתינאים שיוכלו לשוב מדי שנה בשנה כדי להתיישב בישראל.

מובן מאליו שישראל דחתה תוכנית זו, והאמריקנים – כפי שהם עושים גם כיום – הגיבו בהקפאת תוכניות הסיוע הצבאי והכלכלי לישראל.

הדבר שמנע את החרפת המצב היה, קודם כל, סירובה של מצרים לקבל את תוכנית רוג'רס, ועוד יותר מזה – שליחתם למצרים של כוחות סובייטיים, שמספרם עלה מאד עד כי ב־1970 הגיע לכדי 20 אלף איש. לדבר היתה השפעה מיידית ולמדיניות האמריקנית באו דאגות אחרות, מלבד זו של יישום תוכנית רוג'רס.

התחלה של פתרון כפוי?

וושינגטון החלה שוב לחמש את ישראל, למען תוכל לעמוד מול מצרים ובריה"מ. ובצד זאת, היא עשתה מאמץ להסוך את הנוכחות הסובייטית במצרים לבלתי־נחוצה, על־ידי השגתו במו"מ של הסדר הפסקת אש, ששם קץ למלחמת־ההתשה הממושכת. זה מה שרוג'רס הצליח לעשות באוגוסט 1970.

אולם המצרים והסובייטים הפרו את הפסקת־האש על־ידי קירוב סוללות הטילים להעלת סואץ. ומלבד זה פרצו עירבות בירדן בספטמבר 1970. לא רק עם המחבלים הפלשתינאיים, אלא גם עם כוח־שריון סורי, שחדר לירדן ואיים על העמדות המערביות באיזור.

שיתוף־הפעולה האמריקני־ישראלי חיסל את הסכנה הזאת והיחסים בין שתי המדינות הגיעו אז לשיאם המזהיר. האמריקנים נוכחו לדעת, שישראל חזקה משעשעת, כי עצם קיומה, אמצעי ארתעה נוכח כוונות הסובייטים ובני־חסותם.

משך כל התקופה הזאת לא דובר עוד על תוכנית רוג'רס. אבל, האמריקנים דאגו שלא לבטלה ושמרו אותה ברזרבה. לקראת יום שבו הסובייטים יסולקו ממצרים. וזה אשר קרה ביוני 1972. אך אותה עת התקרבו הבחירות לנשיאות בארצות־הברית, והשעה לא היתה כשרה למימוש להחיות את תוכנית רוג'רס. אחר־כך התקרבו הבחירות בישראל, והאמריקנים הבינו כי לא זו העת להפעיל לחצים על המדינה היהודית.

שום דבר לא זז עד לאוקטובר 1973 ומלחמת יום־הכיפורים.

בתחילה ציפו האמריקנים לנצחון ישראלי מהיר ואף חששו מתוצאותיו, בהנחת שמצרים מושפלת לא תוכל לשאת ולתת.

אבל העניינים התפתחו, כידוע, אחרת, והיש־מהר נתמלאו האמריקנים דאגה מפני הרכבת האווירית הסובייטית, שהחישה ציוד צבאי רב מאד לערבים. ברגע שנראה לוושינגטון כי התפתחות זו עלולה אף להביא לתבוסה ישראלית, לפי הערכתם, וכתוצאה מכך גם לתבוסה אמריקנית – הם הפעילו רכבת אווירית משלהם. מטרתה היתה למ־

(המשך בעמוד 18)

הודעות מכבים

דירות 2-2½ חדרים

חנויות

מגרשים

עסקים

דירות

דירות מרוהטות

קבלנים

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

וילות ובתים

חדרים מרוהטים

דירות 1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

ביקוש דירות

אולמות

משרדים

דירות בשכר חודשי

מבני תעשיה

מכוניות

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

רוצים לקנות

מקררים

טלויזיה

שרותים

חקלאות

חיות בית

[illegible]

המעצדות עדיין פתוחות לפני העוצר, אך בבירת דרום־וייטנאם ממלאים כבר שקי־חול ומתבוננים למצור ★ באיזור הקייט מתרכזים אלפי פליטים חסרי־כל, והמשטרה הצבאית פורקת את נשקם של החיילים המובסים, שמרירותם מאיימת להתפרץ ★ יריביו הפוליטיים של הנשיא טייה הוו רוצים שיסתלק בשקט — אך העויבה המתהדקת של הצפון־וייטנאמים על סייגון עלולה להפוך את חיסולו חיוני ללא מעשיים

פליטים דרום־וייטנאמים נמלטים מפני הכוחות הקומוניסטיים

מאת קולין סמית,
כתב ה"אובזרבר",
מיוחד ל"ידיעות אחרונות"

בשבוע שעבר ישב בצריפון חסמונו אמריקני חביב ושתקן, המוגדר כיועץ לשלטונות מחוז ביינדוואנג, בדרום־וייטנאם — וסירב להשיב על שאלותי. על קירות משרדו התנוססה מפה סודית, בה צוינו דיביזיות השריון והרגלים, המרוכזות מסביב לסייגון הבירה.

דרך־המלך מספר 13, שמצפון־מערב לסייגון, נחשבת על־ידי האמריקנים ל"ארוזדור התקפה מסורתי". אבל, יש גם דרכים אחרות לפריצת הקומוניסטים לעבר בירת דרום־וייטנאם. הם יכולים לרדת בדרך־החוף עד לעיר־הקייט (ונג־טאו), הגדושה פליטים, והמרוחקת שתי שעות נסיעה מסייגון. הם יכולים לבוא מכיוון טאי־נין שמצפון־מערב, בה מתנהלים קרבות כבדים או אפילו לעלות מכיוון הדלתה של נהר מקונג — אם כי דבר זה אינו מתקבל על הדעת בשל הנהרות הרבים שיש לצלחם.

הם יכולים אפילו לפרוץ מכל הכיוונים גם יחד; כי מספר הלוחמים הקומוניסטים עולה כיום על כוחות הדרום בשיעור של ארבעה לאחד.

ביזת חנויות

אם הטיל מישהו ספק בכך שהקומוניסטים מתכוונים לכבוש את סייגון לאחר שגזלו נתחים כה גדולים של הדרום, הרי הספקות נמוגו דווקא תודות ל"בשורה טובה" שבישרה ממשלת טייה השבוע.

עוד ביום ד' שעבר חשבו הכל, כי עיר־החוף נהא־טראנג, השוכנת 315 ק"מ מצפון־מזרח לסייגון, נפלה בידי האוייב, כיוון שקדמה לכך בזזו חיילי הצבא הדרומי המובסים את החנויות, רצחו זה את זה ונאבקו על מקומות בספינות־הפינוי.

והנה, יומיים לאחר מכן נוצר קשר־ראדיו עם סרן ביחידת אפסנאות בעיר ה"כבושה". התברר, כי האיש ריכז סביבו חיילים נסוגים ואנשי קורס־סמלים וגיבש אותם לכוח קרבי. אנשיו ירו ב־100 בוזזים — רובם חיילים — והקימו הגנה הקפית מסביב לעיר.

והדבר המשמעותי ביותר — הסרן דיווח כי כוחות צפון־וייטנאם לא התאמצו כלל לפרוץ אל תוך העיר.

"זה מובן מאליו", הסביר לי נספח צבאי מערבי, "אילו ניסיתי לפרוץ לעבר סייגון, לא הייתי מטריח עצמי לטפל בערי־החוף הללו".

קולות היסטריים

אף על פי כן מנסה סייגון להתעטף במסווה של נורמאליות, ולהתעלם מחתומטות הצבאות מצפון לה. ברחוב טו־דו, שבמרכז העיר, נשמעים צרורות מקלעים. אבל אלו הן רק הקלטות, המלוות שירי־מלחמה, המושמעים ברמקולים.

המסעדות הצרפתיות הטובות עודן פתוחות, אם כי באחדות מהן אין להשיג יינות. בערבים מוגש תפריט מיוחד לפני העוצר, המתחיל בשעה 20.30. ליד השולחנות נראים הפרצופים המוכרים של דיפלומטים, עובדים אמריקניים, עיתונאים, בורגנים וייטנאמיים ואחרוני המתיישבים הצרפתיים.

הכל מדברים על המלחמה, כמינהגם זה 30 שנה ומעלה. אבל ייתכן, כי קולות בני וייטנאם הפכו היסטריים יותר. ליד אחד השולחנות פרצה פילגשו הווייטנאמית היפה של נתין זר בבכי מר וקבלה עליו על שאין הוא מנסה להוציא אותה ואת משפחתה מן המדינה, בטרם ירצחו אותם אנשי הווייטקונג.

ערב אחד נשאל מלצר מה יקרה, לדעתו, בבוא הקומוניסטים. תשובתו הייתה מאלפת: "אולי איש לא ייצטרך לעבוד; ואולי כולנו נהיה שווים. זה לא מוצא־חן בעיניי".

באחת המסעדות מצאנו את המורה הצרפתי אדום־הזקן, אליין פיכיה, אשר נמלט מדאנאנג, כשהוא תלוי על מגלשיו של מסוק אמריקני. הוא שוחח עם שוטר צבאי, אשר שחה, לדבריו, 12 קילומטרים במורד נהר קאפיילי, והגיע אל הים, כשם נאסף על־ידי אוניה אמריקנית.

בחוסר כל

כל זה מסופר במיסגרת "החיים הנורמאליים" בסייגון. כל הרוכלים מתחרים במכירת שירותיהם לציבור המצטמצם של בני המערב. בנוסף על הפרוצות והקוקסינלים קיים מחנה שלם של ילדים, העוסקים בכל — מצחצוח נעליים ועד למכירת עיתונים. אחדים מהם נוטלים את העיתון מן הלקוח שסיים את העיון בו ושבים ומוכרים אותו בכסף מלא.

אכן, קיימים סימנים לכך שהעיר מתכוננת למצור. ליד הכנסיה המרכזית עורמים חיילים שקי־חול פלאסטיים. חביות־צפר הוצבו במחסומי נ.ט. בכל צומת התחבורה החיוניים.

המשטרה הצבאית מצויה בכל מקום. היא פעילה במיוחד בדרך לעיר־הקייט העתיקה (ונג־טאו), בה התרכזו אלפי פליטים, שהגיעו בדרך הים. השוטרים מקפידים לפרוק את נשקם של נחתים וחיילי רגלים, שנמלטו מן האיזורים הצפוניים, כי הם יודעים שלוחמים מובסים אלה נגרשים מרירות ותיסכול.

"אני כועס עד כדי כך שאיני מסוגל לדבר", אמר אחד החיילים הללו במסרו את רובהו המאובק.

על החוף מרכזים הפליטים ערימות של מזרונים, מאווררים וכלי־בית. בים נראה צי גדול של סירות וספינות. פליט אחד, אב ל־11, סיפר לנו כי הוא הוציא את כל חסכונותיו כדי לקנות למשפחתו מקום בספינה שיצאה מהואה. בהיותו פקיד ממשלתי ברור היה לו, כי הקומוניסטים יוציאו אותו להורג. לאחר הכל, הם רצחו פקידים דרומיים רבים בעת המיתקפה הגדולה של 1968.

מה יעשה פקיד־פליט זה?

"אני מחכה לסער ממשלתי", אומר הוא.

לפי שעה, עוסקים השילטונות רק באיסוף כלי־נשק, והפליטים נאלצים לדאוג לעצמם. בעלי־האמצעים שביניהם יכולים לקנות הכל מידי הרוכלים, המציפים את עיירת־הקייט. אבל, לרובם אין אפילו פרוטה שחוקה.

אין טרור

לפי שעה, (אם לא נביא בחשבון את תאונות הדרכים), הרי רחובות סייגון בטוחים יותר מרחובות בלפאסט, שבצפון־אירלנד. זה ארבע שנים שלא בוצעו בעיר כל מעשי־טרור פוליטיים גדולים. רוב הפצצות שפוצצו הופעלו במיסגרת "חיסולי חשבונות" של העולם התחתון המקומי.

רגיעה זו מיוחסת לתבוסתו המוחצת של הווייטקונג במיתקפת 1968. יש אומרים, כי המחתרת הקומוניסטית חזרה למלוא כוחה בשניים מרובעי סייגון. אבל, בשאר רובעי העיר היא חלשה ומעורערת.

בשלושת החודשים האחרונים נעצרו כ־100 אנשי ווייטקונג, שניסו להבריח נשק וחומרי־נפץ אל תוך סייגון. אבל לא ידוע כמה אחרים הצליחו להסתנן העירה — עם מיטענם הקטלני.

האמריקנים משוכנעים, כי בעיר פועלים סוכני הלוחמה הפסיכולוגית של צפון וייטנאם, העוסקים בהפצת שמועות קודרות ביותר. אבל, למעשה אין צורך בהם. סייגון נוטה ליפול גם בלעדיהן.

בדרום־וייטנאם מצויות כיום 22 דיביזיות צפוניות. אחדות מהן יהוו חילות־מצב באיזורים שנכבשו זה עתה. אבל, רובן נעות לעבר סייגון. בין המתקדמים, דיביזיית ארטילריה, החמושה בין היתר בתותחי 130 מ"מ ארוכי־טווח. כן ידוע, שהקומוניסטים לכדו לפחות שישה תותחי 173 מ"מ אמריקניים בבסיס דאנאנג.

דרום־וייטנאם איבדה עד כה כמחצית מ־13 הדיביזיות שלה. היא יכולת לגייס רק 5 דיביזיות ופסיפס של יחידות קטנות יותר להגנה על סייגון. אכן, באיזור הדלתה, בקאן־תו, מצוייה עדיין הדיביזיה ה־21. אבל, מאחר שרק 5 מתוך 35 מטוסי־התובלה הענקיים מדגם "הרקולס" של חיל־האוויר הדרומי ראויים לשימוש, אי־אפשר יהיה להעבירה לסייגון בעוד מועד. יתר על כן — יהיה בכך משום נטישת הדלתה — וזה הדבר האחרון שמוכן הנשיא טייה לעשות בימים אלה.

הסיבות המדיניות מונעות ממישטר טייה גם את הוצאת הדיביזיה ה־25 שבטאי־נין, באיזור "מקור התוכי", הגובל בקאמבודיה, והשוכן 112 ק"מ מצפון־מערב לסייגון. לעיר זו אין חשיבות ממשית להגנת סייגון, והקומוניסטים יכולים לעקפה ולנתקה ללא קושי. לפי שעה, הם מסתפקים בשטיפת העיר במטחי טילים וארטילריה.

אגב, טאי־נין היא בירת כת קאו־דאי המוזרה, אשר ברשימת קדושיה נמנה גם הסופר ויקטור הוגו.

300 טאנקים

לדברי נספחים צבאיים מערביים, יכול הדרום להפריש להגנת סייגון 500 תותחים ו־300 טאנקים. חיל־האוויר של דרום־וייטנאם, שהיה ביטחון מסייע לכוחות היבשה, איבד עד כה כ־200 מטוסים, שרובם הושמדו על הקרקע. אבל, צימצום השטח יגדיל את הכיסוי האווירי ויאזן את אובדן הכלים.

ייתכן שאם ילחמו הדרומיים כאריות ויקיזו את דמו של הצפון בקרבות על סייגון, יתהפכו הקומוניסטים וישובו לדרך של משא־ומתן. אבל, המוראל ברוב היחידות הדרומיות ירוד ביותר. [illegible]

שני מועמדים

[illegible]

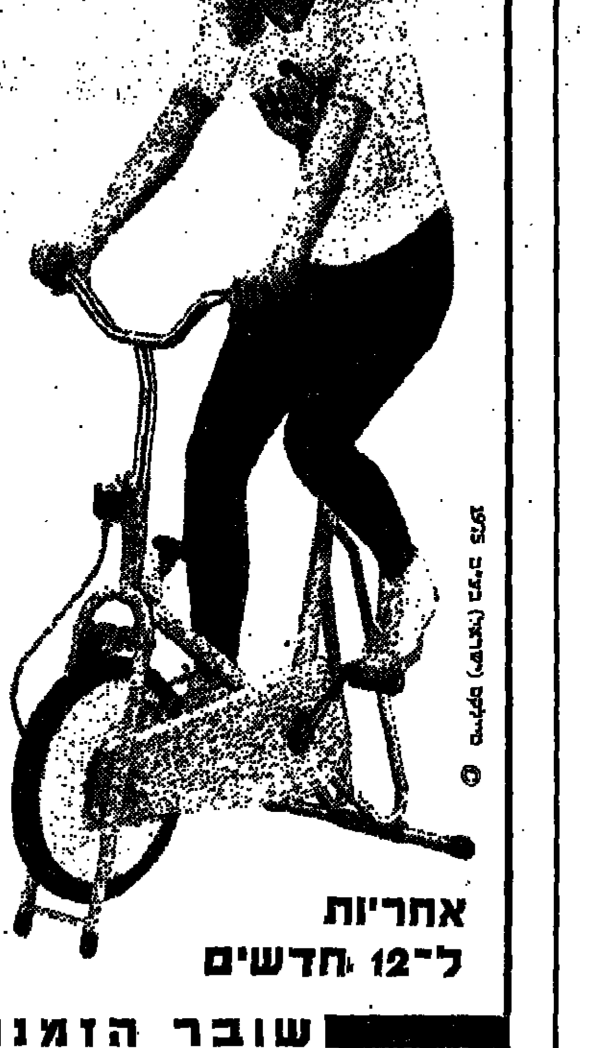

שמור על הכושר!

מיליוני אנשים ברחבי העולם שומרים על כושרם הגופני באמצעות

אופני הפלא

אחריות ל־12 חדשים

130.— ל"י

שובר הזמנה לנסיון חינם

אל: מיילקס (ישראל) בע"מ, רח' המלאכה 3, חולון 58־851, טל' 843185

© מיילקס (ישראל) בע"מ 1975

מודעות מסווגות

דירות למכירה · דירות מרוהטות · דירות בשכר חודשי · דירות בדמי מפתח · 1־1½ חדרים · מבני תעשיה · משרדים · עסקים · חנויות · מגרשים · ביקוש דירות · ביקוש עבודה · הצעות עבודה · הלוח הכפול נתניה · מכוניות · אופנועים וקטנועים · מקררים · כלי נגינה · בתי־ספר ושיעורים · הלבשה · רהיטים · חוגים · וילות ובתים · קבלנים מציעים · מערכת סטריאו · מטבעות ומדליות · משתלות · חקלאות · טרקטורים · חיות בית · ביקוש רכב · הצעות למכירה

"אמקומד" בע"מ
רחובות
יצור מקררים מסחריים
דרוש
פקיד טכני
בעל נסיון ברישום וניהול כרטסת מלאי ועבודות מחסן שונות
רצוי בעל רשיון נהיגה
על המעוניינים לפנות טלפונית למספר 956896 או אישית לבית החרושת, רחובות אזור התעשיה דרך יבנה
(סודיות מובטחת)

עירית באר־שבע
דרושים מורים
מכרז מס' 05/36/75
להוראה לשנה"ל תשל"ו
בבתי הספר המקיפים כלליים ודתיים
במקצועות הבאים:
1. מורה לאפסנאות ולמיכון לכיתות י"א—י"ב
2. מורה לתורת האוטומציה והמדידות לכיתות י"א—י"ב
3. מורה למוסיקה
4. מורה לתורת הגן ופדגוגיה במגמת מטפלות־מחנכות
5. מורים בכירים לאנגלית, לכיתות י"א—י"ב
א. כאוי
ראש העיריה

דרוש נהג
מנוסה
למשאית חדשה
עבודה קבועה
ב"המשמר"
לפנות: בבוקר טל. 65810
באר שבע

האם אנו על סף מפולת כלכלית?

מאת
ישראל תומר

דווקא ב"שבע השנים השמנות", שאחרי מלחמת ששת הימים, חל המיפנה־לרעה בהתקדמנו לעצמאות כלכלית ★ תלותנו בגורמי־חוץ גברה, אך זרם הדולרים מתחיל להצטמק ★ הגרעון במאזן־התשלומים הגיע לשיא של 37% מהתוצר הלאומי ★ והחובות החיצוניים שלנו הוכפלו מאז 1970 ומסתכמים ב־6,5 מיליארד דולר ★ במצב זה — דרושה תוכנית־חירום ל־5 שנים — והורדת רמת החיים ב־10% תוך שנה, כדי להימנע ממהלומה כלכלית מכרעת

יהושע רבינוביץ'

פניהם, מאפילים על המוכחן הכלכלי העלול להיות מכריע לעתידה. הצרה היא, שאיש רשום — לא בממשלה ובוודאי לא בציבור — מתייחסים במלוא הרצינות להיבט הכלכלי־משקי של מעמדה של ישראל. אחרת — קשה להבין מדוע נעלם מן השפה השגורה בפי המדינאים המושג שהיה לפני 10—15 שנים מן הנפוצים ביותר: "ההתקרבות לעצמאות כלכלית".

דווקא בתקופה של אותן "שבע השנים השמנות", מאז מלחמת ששת־הימים, כאשר נראה היה שישראל חזקה ושוכנת לבטח, נשכחה מטרה זו של עצמאות כלכלית. הכל הרגישו במוג ולא שמו לב לעובדה, העלולה להיות מכרעת, כי בתקופה זו, עצמה התרחקה ישראל מעצמאותה הכלכלית. תלותה הכלכלית של המדינה היא עתה הגדולה ביותר מאז שנות עצמאותה הראשונות.

מבחינות מסויימות ניצבת כלכלת ישראל כאילו לפני ערב "יום כיפורים" משלה. המהלומה עלולה לנחות, מבלי שנהיה מוכנים לה, במידה רבה. התוצאות עלולות להפתיע אותנו. שכן, פה ושם יש תוכניות להערכות מחדש, אולם ברור כבר כיום, כי המהלומה עלולה לנחות בטרם יתממשו בפועל אפילו חלק מן התוכניות האלה.

שעת אמת

במציאות אנו זקוקים לפחות לשנתיים, כדי שהמלצות ועדת בן־שחר, למשל, יניבו את השפעתן החיובית. תקופה לא פחותה מזאת בהוצאה, כדי להפעיל באופן ממשי את מס ערך מוסף, במקום אלה — יש בידי משרד־האוצר שיטות־מיסוי מיושנות ובלתי־יעילות, שהשפעתן קטלנית על מוסר־העבודה ועל המוסר־הציבורי.

והרה מזו: אפילו התקציב החדש של הממשלה, שהופעל החל מ־1 באפריל, מבוסס על אשלית מסויימת. תקציב זה שהוא, כידוע, הכלי העיקרי למדיניות הכלכלית, בנוי, בין היתר, על ההנחה שנקבל סכום של 2.3 מיליארד דולר כסיוע מארה"ב. הסכום הזה נכלל — כאילו היה מונח בכיס. גם מלבד אותם 2.3 מיליארד דולר. צריך היה לגייס סכום נוסף של מיליארד דולר, בעיקר כהלוואות מחו"ל, כדי לקשור את קצות הגרעון הצפוי במאזן־התשלומים, שיגיע השנה לכדי 3.3 מיליארד דולר.

המדובר בסכומי־עתק, שחסרונם — אפילו החלקי — בתקציב המדינה, עלול לגרום לאותה "שעת אמת" למשק הישראלי כבר בימים אלה.

ברמז עבה מאוד כתב הנשיא פורד באחת מאיגרותיו לירושלים, כי ארה"ב לא תהיה מוכנת לממן מצב של קיפאון במזרח התיכון. מלת־המפתח היא אותו ביטוי השאוב מהתחום הכלכלי — "לממן". לירושלים מגיעות ידיעות מדאיגות, כי הממשל בוושינגטון שוקל את צימצום הסיוע לישראל והעמדתו על כסום של 1.2 מיליארד דולר.

אם אכן כזאת תהיה ההחלטה של הממשל האמריקני — וכלל לא חשוב אם היא תנומק בקשיים הכלכליים של ארה"ב עצמה או כאמצעי־לחץ על ישראל — יהיה זה אחד המיבחנים החמורים ביותר שישראל תעמוד בו מאז מלחמת השיחרור. גודל המיבחן הוא כגודל התלות הכלכלית של ישראל בארה"ב — וזו גדלה לממדים אדירים בשנים האחרונות אנו עלולים לשלם "במטבע קשה" עבור אותה תקופה בה התענגנו מזרם עצום של דולרים, שהגיע אלינו בצינורות שונים ובקנה־מידה שאפילו ישראל לא היתה רגילה לו. צריך לזכור, כי ב־5 השנים האחרונות — מאז 1970 ועד 1974 — זרם החוץ מארה"ב לישראל בכל הצורות האפשריות והגיע לכדי 10 מיליארד דולר, כאשר מחציתו של הסכום הגיע בשנתיים האחרונות, מאז מלחמת יום הכיפורים.

תוצאות מדאיגות

עצמאות כלכלית היא מושג שקשה להגדירו בתקופתנו, המתאפיינת בקשרים כלכליים מסועפים בין המדינות. דבר אחד ברור: אין הכוונה למשק הקיים מתוך עצמו ללא קשרים חיצוניים. משק מודרני כזה איננו בנימצא. יחד עם זאת, עצמאות כלכלית נמדדת בכושרה של המדינה לספק את צרכיה החיוניים ביותר מתוך פעילות כלכלית עצמית. במלים אחרות: מהו אותו חלק מתוך סך המקורות שעומד לרשותה של המדינה, הבא כתוצאה מפעילות עצמית של תושביה; ומהו החלק שזורם מבחוץ בצורת יבוא הון. אם בתקבולים חד־צדדיים (מענקים מארה"ב, פיצויים מגרמניה) ואם כהלוואות לטווח ארוך וקצר (מילווה העצמאות והסיתות של היהודים; הלוואות ממשלתיות או מסחריות למימון רכישות וכו').

והנה מתברר, כי למרות העובדה שהמשק שלנו גדל וצמח בשתי עשרות שנים האחרונות בשיעורים ניכרים מאוד, הרי התלות בגורמי־חוץ לא נצטמצמה אלא אף גדלה. המיפנה־לרעה בתחום זה חל דווקא אחרי מלחמת ששת הימים, בראשית "שבע השנים השמנות" של גיאות כלכלית, אשר טישטשה את חושנו והכניסה את המשק הישראלי למין חממה ופינוק שלא היו כמותם. ולפתע, אנו מוצאים את עצמנו מחוץ לחממה הזאת — וזרם הדולרים מתחיל להתמעט.

ערכתי מעין מדד לעצמאותה הכלכלית של ישראל המתייחס לפרק זמן של 26 השנים האחרונות. המדד מבוסס על החישוב של היחס בין התוצר הלאומי הגולמי השנתי — סך־הכל ערך הסחורות והשירותים שאנו מפיקים במשך שנה — לבין עודף היבוא על הייצוא, דהיינו, הגרעון במאזן־התשלומים שאנו חייבים לממן ע"י יבוא הון מבחוץ.

תוצאות החישובים האלה יש בהן כדי להדאיג מאוד.

בראשית המדינה, בשנות ה־50 המוקדמות, היה הגרעון במאזן־התשלומים כ־23 אחוזים מן התוצר הלאומי הגולמי. לאחר מכן, במחצית השנייה של שנות ה־60 ועד למלחמת ששת הימים, חלה ירידה יחסית בהיקף הגרעון, לעומת התוצר הלאומי הגולמי, לכדי 16 עד 18 אחוזים, ואז חלה הרעה בתחום זה. בשנת 1970 משקלו של הגרעון במאזן־התשלומים, בהשוואה לתוצר הלאומי הגולמי של אותה שנה, היה כ־26 אחוזים. בעוד שבעקבות מלחמת יום־הכיפורים החמיר המצב בצורה רצינית ביותר בתחום זה. בשנים 1973 משקל הגרעון לעומת התוצר הלאומי הגולמי הגיע לכדי 37 אחוזים.

פירושו של דבר, כי לפי מדד זה התרחקנו מן העצמאות הכלכלית אפילו בהשוואה לתקופה הראשונה של עצמאות ישראל, שלא לדבר על התקופה של אמצע שנות ה־60.

תלות גוברת

אפשר לבטא מגמה חמורה זו של התרחקות מן העצמאות הכלכלית בדרך אחרת, למשל, על־ידי התייחסות למשקלו העצום של החוב החיצוני שמדינת ישראל חבה לגורמים זרים, אשר אין לא אח ורע בשום מדינה אחרת בעולם. גם חוב חיצוני זה גדל במיוחד בשנתיים האחרונות. מן הראוי לשים לב לקפיצות הנחשוניות האלה של החוב החיצוני, אשר היה 257 דולר לגולגולת בשנת 1955, עלה ל־886 דולר בשנת 1970, ואחר־מכן הכפיל את עצמו ויותר בשנת 1974. בשנה זו — על כל נפש בישראל רבץ חוב חיצוני בסך של 1859 דולר. א"ם נבדוק עכשיו מהו כושרו של המשק שלנו להחזיר חוב חיצוני עצום זה, המגיע בסך־הכל ל־6.5 מיליארד דולר, נווכח כי גם מבחינה זאת התרחקנו מעצמאות

[illegible]

הכלכליים שנעשו עד כה לא היו אלא מיקדמה.

חשש מאבטלה

איש עדיין איננו יודע מה יהיה המחיר הכלכלי שישראל תצטרך לשלם בעקבות השעיית שליחותו של קיסינג'ר, אולם קשה להניח שמימדי הסיוע האמריקני ישארו בהלה כפי שביקשנו שיהיו.

כדי להמחיש במה המדובר, הבה נניח כי רמת־הסיוע האמריקני לישראל תוחזר לרמה שהיתה לפני מלחמת יום־הכיפורים. כיצד עלולה להשפיע, איפוא, החלטת הממשל בוושינגטון לקצץ 1 מיליארד דולר בסיוע לישראל? מה עלול להתרחש במשק שלנו כתוצאה ממהלומה זו?

ברור, כי איש לא יוכל להסכים שכל הקיצוץ הזה יילך על חשבון הכוננות הביטחונית. אולם, כסף זה יחסר בתקציב הממשלה, אם היא תרצה לממן את הוצאות הבטחון הדרושות. יווצר גרעון בתקציב בסדר־גודל של 6—8 מיליארד ל"י. אם הממשלה תבקש מבנק־ישראל להדפיס את הלירות החסרות, ישפיע הדבר על הגברת האינפלציה והמחירים במשק יעלו, בחשבון שנתי, בשיעור של כ־30 אחוזים. זאת — בנוסף על ההתייקרות החזויה גם בלי זה בשיעור של 40 אחוזים.

אפשרות אחרת: הממשלה תחליט לקצץ בייבוא אזרחי בסכום של 1 מיליארד דולר. אי־אפשר יהיה לייבא חומרי־גלם. גלגלי המיפעלים יעצרו, רבים יפלטו ממקומות עבודה. דרך זו תגרום, איפוא, לאבטלה המונית בסדר גודל של 170 אלף מובטלים. זאת בנוסף למה שחזוי בלאו הכי בתחום זה. משמע, בסוף השנה, היקף האבטלה עלול להגיע לכדי 200—250 אלף איש.

להלכה, קיימת גם דרך חיובית להתגבר על מחסור זה של 1 מיליארד דולר: ליהזויה אותם בהגברת הייצוא. אולם, כדי להרוויח סכום עצום כזה, יהיה צורך להגדיל את יצוא הסחורות ואת יצוא השירותים (תיירות) לא ב־14 אחוז החזויים, אלא ביותר מ־50 אחוזים במשך שנה אחת. זוהי משימה בלתי־אפשרית.

מיליארד דולר פחות מחייב גם הורדת רמת־החיים של כל אחד מאיתנו בשיעור של כ־10 אחוז בממוצע במשך שנה אחת.

נקודת התורפה

ברור שבמציאות הפתרון מורכב יותר ואינו מתבסס על אפשרות אחת בלבד. במציאות גם רמת הבטחון תצטרך לרדת, גם המחירים יעלו, תיווצר אבטלה, נצטרך להגביר את הייצוא — והעיקר רמת־החיים תצטרך לרדת. אחד השרים אמר לי: "צריך להתכונן גם לקיצוב, גם לחוסר עבודה בקנה־מידה גדול וגם למיסים עקיפים חדשים. יהיה צורך, אולי, להטיל מס מחזור חדש, עד אשר יופעל מס ערך מוסף, הלכה למעשה, והכל בשיעורים גבוהים..."

אין ספק, כי נקודת־התורפה של ישראל בשעה זו היא העדר עצמאות כלכלית. זוהי משימה קשה שאין להשיגה תוך זמן קצר. כדי להתקרב אליה, תצטרך ההנהגה הלאומית לנסח תוכנית־חירום כלכלית ל־5 שנים לפחות עם סדרי־עדיפויות חמור וקפדני, הרבה דברים בתחום הכלכלה יהיה צורך לשכוח, הרבה דברים חדשים נצטרך ללמוד. מצבנו כמצבה של אנגליה וארה"ב במלחמת העולם השנייה. כדאי שיהושע רבינוביץ' וחבריו בממשלה ילמדו מה עשו צ'רצ'יל ורוזבלט בתקופה ההיא.

ישראל ניצבת עתה ערב מלחמת־העצמאות השנייה שלה. לפני 27 שנים השגנו את עצמאותינו המדינית, עתה נצטרך להשיג את עצמאותינו הכלכלית.

ח"כ יצחק שמיר

סכנות מדומות וממשיות

(תשובה לח"כ משה כרמל)

[illegible]

שרותי רכב

הצתה אלקטרונית Strike יהודה הלוי 95 ת"א

אביזר החודש בחנויות ליבור

בתי"ס לנהיגה

ביקוש רכב

אופנועים וקטנועים

קונטסה

פיאט

פז'ו

רנו

קונים לקנות

מציעים למכירה

סלולריה

דודי שמש וחשמל

מכונות בביסה

מקררים

מכונות כתיבה

מכונות גילוח

מכונות תפירה

שטיחים

תריסים

רהיטים

[illegible]

במבצע החדש של

„גברו האלימות והשימוש בנשק חם ויש עליה בעבריינות ,הצווארון הלבן'"

„ההחלטה שעלינו לטפל גם בבטחון פנים, באבטחת הנמלים ובמשמר האזרחי חייבה מחשבה חדשה וריאורגניזציה ★ כדי להילחם בעבריינות אנו מפתחים את גורם ההרתעה ואת טכניקת החקירה המהירה, היעילה והמדעית ★ הטיפול בעבריינות ,הצווארון הלבן' — ללא משוא פנים, הבדלי מעמד ורקע חברתי ★ חקירת רצח החיילת רחל הלר לא הסתיימה ★ אין לנו אלפי שוטרים לשמירת מיגרשי הכדורגל ★ אם הציבור ישתף פעולה — נעשה המכסימום נגד התופעה של סחטני ,דמי ההגנה'"

השבוע הגיש המפקח הכללי, שאול רוזוליו, את הדין־וחשבון השנתי שלו לשר המשטרה, שלמה הלל. בהזדמנות זו הודיע גם על ריאורגניזציה, אולי המקיפה ביותר שנעשתה אי־פעם במשטרה. הלכתי אליו לשמוע במה דברים אמורים. שאול רוזוליו, גבר תמיר, איש משטרה ברמ"ח ושס"ה, מדבר בבהירות ובתקיפות, ענייני, יסודי ומעמיק.

אני: מה היא משמעות הריאורגניזציה החדשה ומרחיקת־הלכת במיבנה המשטרה, עליה הודעת השבוע?

רוזוליו (לאט ובשקט): באחרונה אירעו מספר דברים בסיסיים שחייבו מחשבה מחודשת בנושאי משטרת ישראל והם: אל"ף — הוחלט, כי המשטרה תטפל בכל נושאי הבטחון הפנימי על השלכותיו המעשיות־אופרטיביות בתוך המדינה, כגון: הסבת משמר־הגבול למיגוון תפקידי הבטחון השוטף; בי"ת — משטרת ישראל תטפל מעתה באבטחת הנמלים; גימ"ל — אירגון מחדש של המשמר־האזרחי; דל"ת — העלייה בעבריינות הפלילית, תיחכומה וזיקתה הגדלה והולכת לאלימות; ה"א — עבירות ההונאה למיניהן, שהפכו „משוכללות" יותר ויותר. כל אלה יחד הביאו אותנו למסקנה חד־משמעית, כי עלינו לנקוט בדרכי־מחשבה חדשות באשר לאירגונו ומהותו של כוח משטרתי נאות המשנה את אופיו, ומתאים אותו לנסיבות החדשות.

שאלה: למה הכוונה מבחינה מהותית?

רוזוליו (מעשית): ראשית: ריכוז התיאום המיבצעי באגף אחד; שנית: שיכלול מירבי של מערכת־המודיעין המשטרתית; שלישית: בניית פונקציה חזקה לטיפול בבעיית כוח־האדם, כי זאת לדעת: רוב המשרתים במשטרה הם אנשי־קבע, ואנו חייבים לתת להם את מיטב הטיפול מיום כניסתם לחיל ועד מועד פרישתם. רביעית: הקמנו עכשיו יחידה מיוחדת שתטפל בתיכנון לטווח ארוך, מה שקרוי „אסטרטגי פלנינג".

התאמת המיסגרות לתנאים המישתנים

אני: האם ניתן לומר כי זוהי מהפכה במיבנה משטרת ישראל?

רוזוליו (מאופק): אינני אוהב מינוחים דראסטיים כאלה! הייתי אומר כך: זוהי התאמת משטרת ישראל למצב החדש, בו התמקדו המון גורמים בעת ובעונה אחת, שחייבו לדעתי שינויים מרחיקי־לכת, אשר החלו כבר קודם לכן ויימשכו גם בעתיד. הריאורגניזציה הזאת אין פירושה קפיצה מהפכנית חד־פעמית, אלא תהליך רצוף של התאמת המיסגרות לתנאים.

שאלה: במשך כמה זמן הוכנה הריאורגניזציה הזאת? כיצד היא מתוכננת?

רוזוליו (מהורהר): לגופו של עניין תוכננה הריאורגניזציה במשך שלושת החודשים האחרונים. אך גרעיני השינויים, המושגים החדשים, הרעיונות החדשניים במישור כוח־האדם, ובתחום המדעי למשל, הועלו על הפרק במשך כמה וכמה שנים.

אני: על איזה דגם משטרתי חשבתם, כאשר תכננתם את הריאורגניזציה — בריטי? אמריקני? צרפתי?

רוזוליו: חכם. כל משטרה בעולם היא בבואה של החברה בה היא פועלת, וחייבת להתחשב בצורת השלטון, בהרכב האוכלוסיה ובמערכת־החוקים הקיימת. מבחינה משפטית, למשל, אנחנו דומים לבריטניה. מאידך, המשטרה באנגליה בנויה במתכונת איזורית — ולא ארצית. ככלל הייתי אומר, כי משטרת ישראל איננה בנויה בהתאם לדגם כלשהו, אלא ניסתה לאמץ לעצמה מספר עקרונות מכל העולם המתאימים לצרכיה. (בחיוך קל) למעשה, אנחנו משטרה יחידה ומיוחדת במינה, שאין לה אח ודוגמא: וכי באיזו משטרה בעולם חייב השוטר לדעת עשרים שפות כמו אצלנו? ובאיזו משטרה מטפלים בשורה שלמה של מערכות־חוקים כמו בישראל: החוק הישראלי במדינה, החוק הירדני ביהודה, והמצרי ברצועה? איפה יש לך עוד דבר כזה!

שאלה: השבוע קרה דבר חסר־תקדים בתולדות משטרת ישראל: פרקליט מחוז תל־אביב, עורך־הדין יעקב קדמי, לשעבר התובע הצבאי הראשי, נתמנה לתפקיד בכיר ביותר במשטרה: לראש אגף החקירות. כיצד נולד הרעיון הזה? האם אין אתה רואה בכך משום „הצנחה"?

רוזוליו (בבטחון): כל המשטרות בעולם ידועות כגופים סגורים ומסוגרים, המצמיחים את כוחותיהם מבפנים בצורה שיטתית אך איטית למדי. משוטר לסמל, משם לקצונה וכן הלאה. ביסודו של דבר זוהי שיטה טובה מאוד וחיובית מאוד. אך לחיים המודרניים יש דרישות אחרות בתכלית. הקצב המסחרר של התפתחות הדברים אינו מאפשר לסמוך אך ורק על צמיחה אורגנית איטית בלבד. עובדה היא, כי משטרת ישראל איננה מסוגלת כיום להוציא מתוכה מספיק אנשי סגל בכיר, היכולים להתמודד עם כל הבעיות המתעוררות. (בחומרה) לא הייתי רוצה בשום פנים ואופן שייווצר מצב, בו תמצא את עצמה משטרת ישראל, כתוצאה מכך, במצב נחות מבחינת עוצמתה המחשבתית־מיבצעית במערכת השלטון. דבר שהיה פוגע בה בצורה קיצונית ביותר לטווח־ארוך. כל זה הביא אותנו לאימוץ העיקרון שקראנו לו „גיוס רב־שכבתי".

אני: דהיינו?

רוזוליו: דהיינו, גיוס מומחים בתחומי המדע, המשפט והפיקוד מבחוץ, לדרגות גבוהות ובינוניות במשטרת ישראל. אשר למינוי עורך־הדין קדמי לתפקיד ראש אגף החקירות: חשבתי שזהו צעד יעיל מאוד. אם אדם שהגיע לדרגה גבוהה בצה"ל מחד, ובמערכת התביעה האזרחית מאידך, יישתלב בעבודתנו. (ברגש חזק) אין מינוי זה בא לפגוע בשום פנים ואופן באיכותם, בשירותם, ומיומנותם של קציני החקירה במשטרה, אדרבא: הוא בא לתגבר אותם!

שאלה: השבוע הגשת את הדו"ח השנתי לשר המשטרה. האם היית אומר, כי בשנה החולפת חל גידול משמעותי בפשיעה לסוגיה? ומה התחזית שלך לשנה הקרובה?

רוזוליו (שקול): בשנה החולפת היתה עליה בפשיעה — אך לא חריפה. הייתי אומר, כי מבחינת הסטאטיסטיקה המצב היה „נורמאלי". אם נביא בחשבון את האלמנטים של גידול האוכלוסיה, הרכוש, מספר המכוניות וכו'. (מרצין מאוד) מה שחשוב לציין הם המרכיבים העיקריים, המאפיינים את הפשיעה בשנה החולפת ובראש וראשונה, האלימות הכרוכה בביצוע העבירות, שהפכה זה מכבר לנגע עולמי, והשתרשה בסיגנון החיים, ובנורמות ההתנהגות. חלה הקשחה בצורת פעילותם של עבריינים מסויימים, ניכר ריבוי בשימוש בנשק ובחומרי־נפץ למיניהם. יש עליה משמעותית בעבירות הונאה הקרויות „עבירות צווארון לבן". (מהורהר) את כל התופעות האלה חזינו מראש, והדברים מצויים בכתב בדו"חות המפקח הכללי של משטרת ישראל של השנים האחרונות. אולם בכך אין שום נחמה בשבילי. שאלה מה יהיה בעתיד: (חד־משמעי) ובכן, אין לי ספק, כי תהיה עליה מתמדת ומודרגת בפשיעה לסוגיה!

אני: כיצד נערכת, איפוא, משטרת ישראל לקראת מצב זה? באיזה צעדים אתם נוקטים?

רוזוליו (מאופק): ההיערכות שלנו איננה יכולה להיעשות על־ידי גיוס כוח־אדם בעלמא. אנחנו מפתחים, בראש וראשונה, את גורם־ההרתעה שימנע ביצוע עבירות, ואת נושא המודיעין המסכל. משטרת ישראל נערכת לשיכלול יסודי בתחום סוגיית ההוכחות והראיות המובאים בפני בתי־המשפט על־ידי פיתוח טכניקת חקירות מהירה, יעילה ומדעית. (אחרי מחשבה קצרה) אם דיברנו על מערכת הרתעה, הרי שלמהירות הדיון בבתי־המשפט לצורך גזר־הדין יש חלק מכריע בכך!

(חרישית) בל ייחשב לי הדבר להתבטאות ריאקציונית. אם אגיד, כי בישראל 1975 יש למצוא באופן דחוף את האיזון העדין בין דוקטרינת הגנת הפרט מפני החברה, לבין הגנת החברה מפני הפרט. (בעצב) לעתים מתגנב הירהור ללבי, שטובי המעולים של אנשי־המחשבה אצלנו, עסוקים מדי במחשבות על הגנת הפרט מפני החברה, ושוכחים את הגנת החברה מפני הפרט. נסיונן של כמה וכמה מדינות בעולם הוכיח הלכה למעשה, כי אורח־מחשבה זה עלול להביא בסופו של דבר לתוצאות מסוכנות מאוד — וכדאי שנדע להיזהר בנקודה זו!

אני: הזכרת עבירות „צווארון לבן". באיזה מידה משפיעות, לדעתך, פרשיות כלכליות, כמו זו של מיכאל צור, על המוראל הציבורי?

רוזוליו: קודם כל: מיכאל צור עד שיורשע בבית־המשפט — הוא בבחינת חשוד בלבד. אשר לתופעה של עבירות „צווארון לבן", בדרג הבכיר יש, כמובן, השלכה על האטמוספירה הכללית במדינה. ידוע לי היטב, כי קיימות ארצות מסויימות בעולם שם שוררת דרך־קבע אווירה של שחיתות. והאזרח ברחוב אומר בליבו: „אם בארזים נפלה שלהבת מה יגידו איזובי הקיר?" (בסיפוק) מדינת ישראל החליטה לא לתת לאווירה כזאת לשגשג והיא מעמידה לדין חשודים בעבירות הונאה ללא משוא פנים, הבדלי מעמדות ורקע חברתי, נכון! זהו תהליך מכאיב מאוד, וקשה מאוד, אך גם בריא מאוד מבחינה חברתית!

עבירות ההונאה מתרבות והולכות

שאלה: התהלכו שמועות, כי בשלב מסויים החליטו חוקרי המשטרה לא לטפל בפרשיות הקשורות בצור, מפני שחל עליהן חוק ההתיישנות. ואולי גם כדאי לא לפתוח „תיבת פנדורה". זה נכון? ואם כן — מדוע?

רוזוליו (בהחלטיות): מעולם לא היתה החלטה לא לחקור בפרשיות שחוק ההתיישנות חל עליהן. לא כל פליטת־פה של קצין היא „מדיניות המשטרה"; ולא כל המיוחס למשטרה בפירסומים — נכון.

אני: האם פרשיה כלכלית מסובכת, כמו זו של מיכאל צור, מחייבת צוות משטרתי מתוחכם במיוחד?

רוזוליו: צדקת! לפני זמן מה, כאשר התברר כי עבירות ההונאה הולכות ומתרבות, התחילה משטרת ישראל להתארגן במהירות רבה למשימות אלה בכמה תחומים. אל"ף: יצרנו פונקציה עצמאית לטיפול בעבירות „הצווארון הלבן". בי"ת: הגדלנו את כוח־האדם בתחום זה מבחינה מספרית. גימ"ל: צירפנו למערכת מומחים מעולים בהם: משפטנים, רואי־חשבון, סטטיסטיקאים וכל אלה יחד הביאו לכך שאנו מסוגלים כיום לנהל חקירות מאוד מסובכות ומסועפות בצורה המניחה את הדעת, אם לא למעלה מזה.

אני: כמה חוקרים עבדו על חקירת פרשת מיכאל צור?

מפכ"ל שאול רוזוליו
„ירידה תלולה בעבירות סמים"

רוזוליו: לא הרבה. שלושה־ארבעה אנשים. אני מבקש להדגיש, כי חקירות מעין אלה אינן אף פעם פונקציה של כוח־אדם גדול, אלא תוצאת עבודתו של צוות קטן, המתמחה בנושא, מתעמק בו, נכנס לפני ולפנים כל המהלכים הפיננסיים, כולל הנהלת החשבונות, מיסמכי חברה וטרנזאקציות בינלאומיות.

שאלה: האם נשלחו חוקרי משטרת ישראל גם לחוץ־לארץ לאסוף נתונים בפרשת צור?

רוזוליו: כן, בהחלט! הנה, לפני זמן מה התעורר חשד, כי נגנבו מנועים מאבר־דרוס ונשלחו למזרח הרחוק באוניה במסווה של גרוטאות. שלחנו סמל של משטרת ישראל, שהפליג בספינה החשודה, וצילם בעת הפריקה בפורמוזה את כל המיטען.

שאלה: ומה היו התוצאות?

רוזוליו (באכזבה מסויימת): אפס. כלום לא נתגלה.

אני: למשטרת ישראל יש בשנים האחרונות תדמית טובה ואמינה, אבל בחודשים האחרונים אירעו כמה דברים שפגמו בכך.

רוזוליו: למשל?

אני: למשל, פרשת יורם ביכונסקי.

רוזוליו (בלי התרגשות): קודם כל, אינני רואה את מקרה הירצחה של רחל הלר כסגנל. היו כמה וכמה מיקרי רצח שגילויים לקח זמן רב. לדוגמא: רצח מנהל הבנק בבאר־שבע, שפיענוחו ארך כשנתיים. תקופה ארוכה עברה גם עד שגילינו את רוצחה של החיילת רעיה גולן. נכון הוא, כי לא כל מקרי הרצח נחשפים, ואין משטרה בעולם המסוגלת לעשות זאת. (באירוניה) אולי זה אפשרי רק בתוכניות של ארבעים דקות בטלוויזיה.

איננו מתעלמים ממעשי הסחיטה

אשר לרצח רחל הלר: תביעה של החוק הזה היתה הפירסום הגדול לו זכה המקרה. פירסום החורג מכל מימד הגיוני. (בסערת־רוח) בעניין זה נמתחה ביקורת ציבורית חריפה הן על המשטרה והן על העתונות. (חד־משמעי) משטרת ישראל בדקה את עצמה היטב בנושא זה, והשגיאות שנעשו בעת שפורסם סביב הירצחה של רחל הלר — שוב לא תחזורנה. הייתי ממליץ בפני קברניטי העתונות הישראלית לעבור תהליך דומה.

אני: היתה גם תרעומת קשה על המשטרה בקשר להתערבותה בסיכסוך־העבודה של קצ"א באשקלון. מה באמת קרה שם?

רוזוליו: לצערי, במקרה או שלא במקרה ניסו לשוות לעניין זה אופי של התערבות משטרתית בסיכסוך־עבודה. (מרים קולו), וזוהי טעות יסודית. המשטרה מעולם לא התערבה, איננה מתערבת, ולא תתערב בסיכסוך־עבודה בתור שכזה. אבל הסדר הציבורי מחייב, כי ברגע שיש אלימות פיזית המסכנת את שלום האזרחים, ובשעה שעוברים עבירות פליליות ולא חשוב כלל מי עושה זאת — חייבת המדינה להגיב. (בליגלוג קל) לא ידוע לי, כי האיגודים המקצועיים בישראל אימצו לעצמם אלימות ועבריינות פלילית כנשק במאבק מיקצועי לגיטימי.

שאלה: מה עושה משטרת ישראל, כדי למנוע את גל האלימות הגואה והולך במגרשי הכדורגל?

רוזוליו: בית המשפט המחוזי בתל־אביב, בראשות השופט לוונברג, יושב עכשיו על מדוכה זו, ולכן אגיד רק משפט קצר אחד: אין למשטרת ישראל אפשרות פיזית לשמור על כל מגרשי הכדורגל במדינה. אין לנו אלפי שוטרים לצורך זה. ואני שואל עוד: איך ירגישו האוהדים חובבי הכדורגל, כאשר יחזו מרקם בכל משחק בחמש מאות שוטרים? איזה מין ספורט זה יהיה?

שאלה: קיימת הרגשה, כי משטרת ישראל מתעלמת ממגפת „סחיטת דמי־חסות" („פרוטקשן"), הפושה והולכת בעיקר במחוז ת"א. מה אתם עושים בנידון?

רוזוליו: מעולם לא אמרנו, כי תופעת „סחיטת דמי־חסות" איננה קיימת. אנחנו מודעים מאוד לבעיה, והמשטרה פעלה רבות בכיוון זה, בעיקר בשטחי תל־אביב ונתניה. גדולה מזו: הנושא אף קיבל עדיפות מסויימת במיסגרת מיכלול הפעולות של משטרת ישראל. יחד עם זאת, צריך לזכור, כי „סחיטת דמי חסות" היא מגיפה בינלאומית. (נחרץ) ואני רוצה לומר בגילוי לב גמור ובצורה חד־משמעית: אם אזרחי מדינת ישראל החליטו לקום ולהתייצב למלחמה במגיפה קשה ומכוערת זאת, עליהם לקחת גם את הסיכון ולהודיע לנו מי הם המאיימים עליהם. ואז נראה כחובתנו לעשות את המכסימום כדי למנוע ולגלות את הסחטנים. אם הציבור יחשוש ולא ישתף פעולה איתנו, אין לנו כל אפשרות לטפל בנושא. זוהי סוגיה מסובכת המחייבת „טיפול שורש" — ולא ב„רימוט קונטרול" מרחוק.

שאלה: האם סחטני „דמי החסות" פועלים כקבוצות מאורגנות?

רוזוליו: לא הייתי אומר, כי זהו אירגון מתוחכם ומשוכלל. (בכעס) המדובר הוא בחבורות קטנות של בריונים ופרחחים הולכי־בטל, שהחליטו לחיות חיים קלים על חשבון אחרים.

אני: נעבור לנושא אחר המצוי בתחום פעילותה של משטרת ישראל: המחבלים. האם כבר ידוע היום מי היה המחבל שגרם לפיגוע הקטלני בקולנוע „חן" בתל־אביב?

רוזוליו (מבקש להביא לו את תיק־החקירה על הכרס של המקרה, מעיין בו ואומר): מי היה המחבל הזה במדוייק אין אנו יודעים עד היום. בדרכנו, שהיה כפי הנראה מוזייף, נאמר, כי שמו אלכסנדר בן אדם זוסר, בן 25 מגאנה. ברור לנו, כי הגיע לישראל מקארצ'י.

שאלה: ומה הם ליקחי הפיגוע במלון סבוי?

רוזוליו: כל פיגוע המתבצע על־ידי מחבלים בארץ מתלווה בחקירה רצינית ובתחקירים מקיפים. בפרשת פיגוע „סבוי" יש הרבה פרטים חסויים שאינני יכול לדבר עליהם. דבר אחד אני יכול לומר בבטחה: בתנאים שנוצרו במלון „סבוי" נעשתה הפעולה בצורה נכונה.

שיתוף פעולה יהודי־ערבי

שאלה: האם חל שינוי בשיטות ובדרכי־פעולתם של המחבלים?

רוזוליו: בדרך כלל — לא! רוב הפיגועים נעשו באמצעות מיטענים מאולתרים. הדבר אינו חל על חוליות מאומנות, כדוגמת אלה שפעלו במעלות, בקרית שמונה ובמלון „סבוי". רמת אימוניהם של אלה היתה טובה למדי.

אני: מה עם עבירות סמים?

רוזוליו: לשמחתי, הן נמצאות בירידה תלולה, בראש וראשונה, כתוצאה מכך שמשטרת ישראל החלה להקדיש תשומת לב לסוחרי הסמים הגדולים. במשך שנים רבות היתה מדינת ישראל שטח־מעבר לסמים מכיוון לבנון למצרים, ומעבר־הירדן מזרחה. אמצעי הבטחון שנקטנו בגבולות הבריחו מכאן את המבריחים, שהחלו מחפשים נתיבים אחרים. גם הבדיקות הקפדניות שלנו בים ובנמלי־התעופה מקשים מאוד על מבריחי הסמים.

שאלה: האם יש שיתוף־פעולה יהודי־ערבי בתחום הפשיעה?

רוזוליו (מחייך): יש ויש! קודם כל בתחום סחר הסמים. בדרך כלל מבצעים היהודים התפרצויות ומוכרים את הסחורה לערבים. אבל גילינו גם התפרצויות יהודיות־ערביות משותפות. בשטח זה דווקא יש שיתוף־פעולה.

אני: מה מצב ההתנדבות למשמר האזרחי?

רוזוליו (כתמימות רבה): המשמר האזרחי הוא אחת התופעות המרגינות במציאות הישראלית. הוא נולד מתוך העם שדרש אותו, והיענות למשמר האזרחי מן מחצית השנה האחרונה עולה על כל המשוער. כאשר הצגתי בפני העתונאים את מפקד המשמר האזרחי, מולה כהן, דיברנו על 36 אלף איש וראיתי כי רבים פיקפקו בכך. היום הגענו ל־100 אלף ועוד היד נטויה.

שאלה: כמה אנשים משרתים כיום במשטרת ישראל?

רוזוליו: 17,104 שוטרים וקצינים, בהם 1,800 שוטרות, כ־200 בעלי תואר אקדמאי ו־962 שוטרים בגדה וברצועת עזה.

אני: יש מחסור בכוח־אדם?

רוזוליו: מספר המתגייסים למשטרה די משביע רצון. קלטנו גם עולים מבריה"מ ומגרוזיה. ואנו מאוד שבעי־רצון משירותם. המחסור העיקרי שלנו הוא בסיירים, בעיקר במחוז תל־אביב. בשאר הזרועות מצבנו לגמרי לא רע.

אני: שאלה אישית לי אליך. איזו מתוכניות הטלוויזיה העוסקות בענייני משטרה, משקפת, לדעתך, את המציאות: „מדיגן", „איירונסייד", „קוג'אק", „הוואי 005", „קולומבו"?

רוזוליו (מושך בכתפיו): אף אחת מהן איננה משקפת את המציאות. נכון שחלק מהתוכניות עשויות בכשרון. ויש בהן סממנים יפים של עבודת המשטרה, אבל אין באף אחת מתוכניות אלה רמז לעבודת המסגרת הקשה והאפורה של השוטר והקצין. כל התוכניות האלה מבוססות על „סינטזה של הצלחה". אתה יודע מראש שהצדק תמיד ינצח, והאם זה בעולמנו באמת תמיד כך?

מודעות ירושלים

בולים · מטבעות · שמלות חופה · צילומים · סירות · חיות בית · רהיטים · ספרים · חקלאות · טרקטורים · הלוואות · בתי־ספר ושיעורים · מערכות סטריאו · שרותים · ריקודים · חוגים · שידוכים · אשדוד · דירות למכירה · הצעות עבודה · קבלנים · דירות למכירה 3 חדרים ויותר · בתי־כנסת · דירות · וילות ובתים

„בן־גוריון לא רצה להתפטר, אם כבון לא היה מתפטר..."

התנגשות עם „אנשי „חרות"

[illegible]

נוריין, אהרון בקר, ישראל ישעיהו — וכקשנותו שלפחות ישאר חבר־כנסת, ולו מעשה הצלחנו לעכב את התפטרותו מן הכנסת".

משקיפים בקיאים היטב מעריכים כי התפטרותו היתה בעיקר תוצאה של מערכת־היחסים הנוראה שהשתררה במפא"י על רקע ה„פרשה" הנודעת, שתחילתה בשנת 1954 במצרים: קבוצת יהודים צעירים וסטודנטים, שעסקו בפעולות ביון, קיבלו הוראה לעבור לפעולות מבצעיות. שנים רבות סערה המדינה סביב השאלה „מי נתן את ההוראה?" לצעירים לעבור מביון לפעולות אופרטיביות. „הגיבורים הראשיים" של הפרשה בארץ היו שר הביטחון, פנחס לבון, וראש אגף המודיעין בצה"ל, בנימין גיבלי.

לבון יוצא למלחמה על טיהור שמו, ורוצה הודעה ברורה שלא הוא היה האיש אשר נתן את ההוראה המבישה לצעירי קהיר. משמבוקשו לא ניתן לו, אין לבון מסס מלגולל את סיפור המעשה בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שם יושבים גם נציגי האופוזיציה. הדברים מסעירים את מפא"י מבית. „הפרשה" מקבלת אופי של „רעידת־אדמה" עצומת־מימדים. מפא"י הולכת ונקרעת".

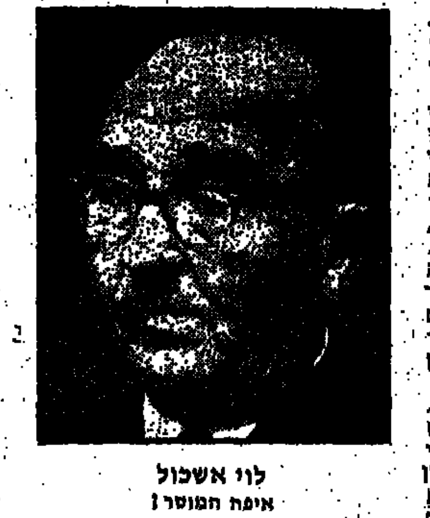

לוי אשכול
איפה המעוז?

משה דיין
אולי להתפטר!

איך יצאתי שלם מ„הפרשה'

— מתי, שרגא נצר, החלה המעורבות שלך ב„פרשה"?

נצר: „אני נכנסתי לענין מבלי לדעת מה זו „הפרשה'. היה זה יונה כסה, מקורבו של לבון, שניסה להסביר לי מה זו „פרשה'. זה היה בקפה זרד'. אמרתי לו: תביט יונה, אנחנו חברים טובים. איני מבין את העניין. מעורבים מה הרבה אנשים. אני בטוח, לדוגמא, שזלמן שז"ר לא היה מסוגל להיות מעורב בעניין כזה. גם לא לוסבן מ„הפועל הצעיר'. אחה מספר לי דברים שהתרחשו בין אנשים שסיכנו חייהם.

„זכור לי היטב יום שמחת־תורה בשנת 1960. היינו כ־18 חברים שכונינו „גוש', ועמנו חברים נוספים ממקורבי לבון. ישבנו אצל לבון כמה שעות ולא הצלחנו להשפיע עליו שלא יופיע בוועדת החוץ והבטחון. אחר הופעתו בוועדה, נפתחה החזית הרחבה והחלה השריפה הגדולה.

„אלמוגי היה אז מזכיר המפלגה, וזו היתה שגיאה שלו שהירשה ללבון ללכת לוועדה. עם כל הצניעות, לו שאל לבון בעצת חברים, בשום אופן לא היינו נותנים לו ללכת לוועדה, ויש גם בטחון שלבון היה מתחשב איתנו. היחסים שלי עם לבון הם מאד מסודרים. (אלי) איפה שאתה יושב כאן בחדרי היה לבון יושב שעות לא מעטות בנושאים שונים: הסתדרות, ייעוץ, עדות מזרח ועוד.

„לבון אמר לנו: אני לא חייב דבר לאף אחד. אעשה את מה שאני עושה (הופעות בוועדת החוץ והבטחון) כדי להשיג את טיהור שמי'. הוא המשיך בהופעותיו. באותן שנים נסל בגורלי, לצערי, לעת זקנתי, להיות מחוון בין כל כך הרבה גורמים ואישים, שאני מתפלא איך יצאתי שלם מן הענין".

— אפילו הזעקתם את לוי אשכול מארצות־הברית...

נצר: „כדי למנוע הידרדרות, אני ואבא חושי קראנו בטלגרמה לאשכול לבוא מאמריקה. ספיר ואני ישבנו איתו כמעט לילה שלם במחלבה, ברחוב הירקון פינת פרישמן, שליד מרכז מפא"י. אמרתי: יש לי הצעה. השיב אשכול: „רק עכשיו באתי ואתה כבר מתחיל עם הצעה'. אמרתי: דווקא בגלל שאתה באת הענין בוער. אני מציע שאתה וספיר תסעו ללבון לביתו. אשכול אמר לי: גם אתה תיסע. אמרתי: אני לא, כי אני רק אפריע, משום שלבון יודע שדעתי אינה כדעתו. באנו לבית ברחוב גורדון, שם התגורר אז לבון. הם עלו ואני נסעתי הביתה במכונית של אשכול. הפגישה לא עזרה, היו עוד הרבה נסיעות שלא עזרו".

— אתה חיית, איפוא, עד לקרע בעת שהתחולל בהנהגת מפא"י. יש סיפור מעשה שגולדה התעלפה באחת הפגישות, בשנת 1960...

נצר: „נכון. בעיצומם של הדברים היו כעיים שלוי אשכול, גולדה מאיר וזלמן ארן לא הסתדרו עם בן־גוריון. פגישה אחת במלון „השרון' בהרצליה היכן שראש הממשלה התאכסן, נמשכה מ־10 בערב ועד 2.30 אחר חצות. חצי שעה לפני סיומה אמר בן־גוריון: „שלשת החברים, אשכול, גולדה וזיאמה (ארן) הורסים את המפלגה'. גולדה הרגישה לא טוב ונתקפה בחולשה. ארן התרגש מאד. אשכול אמר אז לבן־גוריון: „אם אנו שלשתינו הורסים את המפלגה, הרי שחלקי הוא רק שליש בהרס...'".

בעקבות המריבה הפנימית, בחרה הממשלה בוועדה בת 7 שרים לבדוק את הפרשה. זו — מזכה את לבון ממתן ההוראה האומללה. כחודשיים לאחר מכן מתפטר בן־גוריון מן הממשלה. הוא תובע לחקור את הנושא בוועדת חקירה משפטית. על אף פרישתו אין הוא מרפה מנושא ומעמיק את מעורבתו בחקירתם עד תום. הוא בעצמו יזם חקיר פנימית „פרטית' של עניין.

מפא"י עוברת שורת משברים. בשנת 1961 הוצע שתקום „ועדת בוחן" במפא"י, אשר תדון בעיקר בעדות לבון בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת. המועמדת לראשות הוועדה היא גולדה מאיר. נצר: „גולדה שכבה חולה ואמרה שאינה יכולה לעמוד בראש הוועדה. היא פשוט לא רצתה להכריע או שהיה לה קשה להכריע. אני מאמין למה שהיא אומרת וקיבלנו את דבריה שהיא חולה".

— ואז...

נצר: „הדברים התגלגלו לכך שב־4 בפברואר 1961 החליט מרכז מפא"י לאמץ את הצעתו של אשכול להדיח את פנחס לבון מכהונת מזכ"ל ההסתדרות".

— אתה ארגנת את הרוב במרכז למען ההדחה...

נצר: „לא הייתי מציג זאת כך, שאני ריכזתי את הרוב. בציבור התיחסו אלי כאל „כל יכולי'. אני מודיע לך ולחברים ולכל אלה שמתעניינים בזאת שאכן היתה לי השפעה לא מעטה. אבל לא פעלתי במיוחד בעד הדחתו של לבון. אני צידדתי בוועדת־בוחן. לאחר שהענין הזה לא הלך, הייתי שותף לאשכול במהלכיו למען פרישת לבון מההסתדרות. יש להניח שחברי מרכז המפלגה ידעו שבראש הפעולה הזאת להדחת לבון עומדים חברים מרכזיים בעלי השפעה. זה גרם לא מעט לצירוף קולות להצעת של אשכול.

„לא תלכנו בהתלהבות להצעה. זה בא בלית ברירה, אחרי שאשכול הגיע למסקנה ש„עם האיש הצעיר הזה (לבון) רחוק לא נגיע'. היתה התארגנות, אבל לא נחוץ היה לעשות מאמץ גדול כדי להשיג רוב קולות. היתה תקופה שהכרנו איש־איש במרכז. מראש ציינתי שנקבל 160 קולות. ההצעת קיבלה רק 159. ואכן אחרי ההצבעה קיבלתי טלגרמה מהחבר סרדינס שהוא מצרף את קולו במיברק, לאחר שלא הצליח להגיע מפני שהיתה לו תאונת דרכים. יש לך, איפוא, 160 קולות".

— אחת היית בין אלה שהביאו לבן־גוריון את הידיעה, כי מרכז מפא"י החליט על הדחת לבון. אני מניה, שהוא קיבל את הידיעה לא בלי שביעות־רצון...

נצר: „בן־גוריון היה במלון „השרון', כשאמרנו לו — אלמוגי, נכון ואני — את תוצאות ההצבעה הוא אפילו לא שמע. זה לא עניין אותו".

— זה מוזר לשמוע סיפור כזה...

נצר: „הציבור יכול לחשוב שאת ההדחה עשינו בשליחות בן־גוריון, כאילו ימים ולילות עסקנו יחד בתיכנונים. אני יכול להעיד בבטחה, שהוא לא דיבר עם אף אחד על עניין זה. תכיוון של בן־

סבנה נתיבי אויר בלגיים מארגנת את חופשתך בחמי המרפא בצ'כוסלובקיה:

KARLOVY VARY
(D.M. 995.40) SFR 1058.40+ ל"י 3360.— החל מ־

PIESTANY
(D.M. 898.80) SFR 1022.70 + ל"י 3360.— החל מ־

FRANTISKOVY LAZNE
(D.M. 928.20) SFR 1058.40+ ל"י 3360.— החל מ־

JACHYMOV
(D.M. 928.20) SFR 1058.40+ ל"י 3360.— החל מ־

TRENCIANSKE TEPLICE
(D.M. 887.00) SFR 951.31 + ל"י 3360.— החל מ־

MARIANSKE LAZNE
(D.M. 928.20) SFR 1058.40+ ל"י 3360.— החל מ־

מחירי הטיסה כוללים שהיה במלון (כולל מרפא), חדר זוגי, לתקופה של 21 יום. לשם השגת ויזה לצ'כוסלובקיה ולקבלת פרטים על התוכנית, פנה לסוכן הנסיעות שלך.

* מותנה בהשתתפות של 15 נוסעים.

Go Belgian. Go Sabena.

SABENA belgian world airlines TOURS

פרסום צימט

שליחים

אחזור ומעמלות

זבנים/ות

עובדי מתכת

גזירה ותפירה

חשמלאים

יהלומים

ספרים/ות

פקידים־פקידות

[illegible]

עדיין לא באה העת לעשות איש לביתו ולאוהלו

מאת שולמית אלוני

● אל תשאל: מי האיש?

● מחווה יפה — ללא עשייה

[illegible]

ודגו — אלא בהבנה, בהסברה, בחינוך. גם השומע אותך חש כמוך. גם הוא רוצה שיהיה אחרת.

(המשך בעמוד 18)

הגב׳ ו׳ו הקשה לישראל — פיוס או ז׳נבה

כשלון מסע התיווך של קיסינג׳ר למזרח־התיכון במארס 1975 היה גזור מראש כי שם שהיה צפוי מראש, ושאותו הסיבות, פ׳ משום מקרה לא יאשים קיסינג׳ר ב־כשלונו אלא את ישראל בלבד.

תוצאה זאת היתה בלתי־נמנעת כיון ש־מדיניותו הנוכחית של מימשל פורד־קיסינ־ג׳ר באיזור הינה מדיניות־פיוס מובהקת כלפי הערבים.

אין מנוס ממסקנה קשה זאת. עיקרה של מדיניות פיוס בכך שהיא תורמת ל־השגת מטרותיה אצל החזקים, תוך ויתור מודע על שימוש בכוח נגדם, ותוך נכונות להיתפרים על חשבון בנות־ברית חלשות. כך נוהגת עתה ארה״ב במזרח־התיכון: היא מוותרת לקידום האינטרסים האסטרט־גיים המדיניים והכלכליים שלה אצל ה־ערבים בלבד, היא ויתרה במודע על איום בכוחה הצבאי כלפי מדינות־ערב, במשבר הנפט ובקונפליקט הערבי ישראלי, והיא מוכנת כיום ללחוץ על בת־בריתה התלויה בה, על ישראל, לוותר למען ארה״ב על אינטרסים חיוניים לה.

✱

קביעה חמורה זאת טעונה הוכחה. ש־הרי בארה״ב ובישראל ראו במסעו הנוכחי של קיסינג׳ר המשך ישיר למסעותיו ב־1974. אם כן, האם גם אז נקט במדיניות של פיוס הערבים?

גם במסעותיו הקודמים, מאז 20 ב־אוקטובר 1973 ועד להפרדת הכוחות עם סוריה, פעל קיסינג׳ר במסגרת מדיניות המשרתת את ארה״ב בראש וראשונה ב־התמודדותה עם בריה״מ על השפעה ואינט־רסים במזרח־התיכון הערבי. בכך אין פסול מבחינתה של ישראל. נהפוך הוא — ישראל מעוניינת בחיזוק השפעתה של ארה״ב ב־איזור, גם עתה. בכך לא חל שנוי.

השנוי חל בכך שאז נקט קיסינג׳ר ב־מדיניות מאוזנת אשר הביאה הישגים חשו־בים גם לישראל ולא רק לארה״ב ולערבים. הפעם פעל למען הישגים ממשיים מאד למצרים על חשבון ויתורים של יש־ראל, ללא הישגים כלל לישראל. אז הפ־עיל קיסינג׳ר את גורמי העוצמה אשר עמ־דו לרשותו גם נגד הערבים. בעוד שהפעם ויתר לחלוטין על הפעלת גורמי עוצמה ד־לחץ נגד הצד הערבי החזק, וריכז את כל לחצו על ישראל התלויה בו.

שוני זה בין אביב 1974 לאביב 1975, הוא ההופך את מסעו האחרון של קיסינג׳ר למסע־פיוס מובהק.

✱

קשה מאד לישראלים להשלים עם הע־רכה זאת של מדיניותה הנוכחית של ארה״ב על כל המשתמע ממנה. אולי קל היה יותר אילו איזנהאור ודאלס היו בראש המימשל בארה״ב. הם הרי מעולם לא היו חשודים באהבת ישראל. בעוד שפורד היה ידיד יש־ראל שנים רבות בקונגרס האמריקני, ואף הצהיר שיש להעביר את שגרירות ארה״ב בישראל לירושלים; ושר־החוץ היהודי קי־סינג׳ר הוכיח את תמיכתו בישראל בשעו־תיה הקשות. אולם מדיניותה של מעצמה, אפילו דמוקרטית, נקבעת על פי יחסי ה־עוצמה בין המדינות, תוך בחינת האלטרנ־טיבות העומדות בפניה. מעטים הם ראשי שלטון אשר העדיפו עקרונות על פני צר־כי המדיניות, והדוגמאות רבות: רוזוולט היה נשיא גדול, דמוקרט ופרוגרסיבי, ו־נחשב לידיד היהודים. אך זה לא שינה לגבי מדיניותו אשר השלימה עם הסגרת העם היהודי באירופה להשמדה הנאצית, מנעה פתיחת שערי ארה״ב להצלת יהודים, ובסוף מלחמת־העולם השניה היה הנשיא האמריקני גם מוכן לנקוט מדיניות פרו־ערבית בארץ־ישראל.

הנשיא ג׳ונסון היה ידיד לישראל. ב־תקופת ההמתנה במאי 1967 אף תמך ב־ישראל נגד נאצר והסובייטים, ואף ניסה לארגן פשיטה בינלאומית לפתיחת מיצרי טיראן בכוח. אף־על־פי־כן, בימים הראשו־נים של יוני 1967, כאשר נדמה היה ש־ישראל חלשה ולכודה וכי מאזן העוצמה הוכרע לטובת הערבים בראשותו של נא־צר, היה גם ג׳ונסון מוכן לתפנית במדיניו־תו. וסגן נשיא מצרים הוזמן לביקור דחוף בוושינגטון. התפנית והביקור לא יצאו ל־פועל, כיון שישראל פרצה את המצור ב־חמשה ביוני וקבעה את עליונותה במאזן העוצמה במזרח־התיכון עד ל־6 באוקטובר 1973.

מכולם זכור לטוב הארי טרומן אשר פעמים מספר הכריע הכרעות גדולות על בסיס עקרונות שהאמין בהם, על אף הסי־כון הגדול אשר נסתכן בכך. כך נהג בסי־לוק גנרל מק־ארתור, בהתייצבות מול סטאלין, וכמובן בהכרתו המיידית במדי־נת־ישראל עם ההכרזה על עצמאותה.

✱

לפיכך אין לראות במדיניות הפיוס ה־נוכחית של פורד־קיסינג׳ר עדות לשינוי יחסם האישי לישראל, אלא ביטוי לשי־נוי במדיניותם בנסיבות אשר ארה״ב פוע־לת בתוכן מתחילת 1975.

אין זאת אומרת שמדיניות פורד־קי־סינג׳ר במזה״ת היא המדיניות היחידה ה־פתוחה בפני וושינגטון, ואף אין הכרח ל־הסכים כי היא הנכונה לארה״ב. ובוודאי שאין לומר שהיא מדיניות צודקת. אך מה שקובע מבחינתה של ישראל בתקופה ה־נוכחית היא העובדה, שפורד וקיסינג׳ר פועלים בסמכות מלאה בשמה של ארה״ב וזאת היא מדיניותם. מי שתולה תקוות ב־הערכה־מחדש של מדיניותה של ארה״ב המתנהלת בשמועות אלו מוושינגטון, עלול להתאכזב. כל עוד הערכה זאת נעשית לפי הנחיותיו של קיסינג׳ר (בהסתמך), אין ל־הניח כי היא תכלול בדיקתם של עקרונות היסוד של מדיניותו הגלובלית, ובלעדי הערכה מחדש של מדיניות הדטאנט של קיסינג׳ר — על בסיס כשלונותיה מאז פרוץ מלחמת יום־הכיפורים ועד להתמוט־טות הסכמי פאריז בשדות הקטל של וייט־נאם וקמבודיה — אין בסיס להנחה כי מדיניות־הפיוס שלו תשתנה מיסודה.

✱

ישראל ניצבת אם כן בפני גיבוש מדי־ניותה היא על בסיס ההנחה כי בחודשים הקרובים, תמשיך ארה״ב בראשותם של פורד וקיסינג׳ר במדיניות־הפיוס הנוכחית כלפי הערבים. על ממשלת־ישראל לבחון איזו דרך מדינית עדיפה מבחינתה — המ־שך מדיניות השלבים להשגת הסכמים חל־קיים באמצעות תיווכה הבלעדי של ארה״ב, או התמקדות על קיום ועידת ז׳נבה תוך חודשים מספר, תוך מאמץ להשגת הסדר שלום כולל עם מדינות העימות הערביות כולן בחסות משותפת של ארה״ב ובריה״מ.

מדיניות השלבים של קיסינג׳ר נבחנה במציאות. סכנותיה ויתרונותיה ברורים. משמעותה — שיתוף פעולה של ישראל עם מימשל פורד־קיסינג׳ר בהענקת ויתו־רים לערבים על שטחים שבשליטתה תמו־רת התחייבויות ערביות לארה״ב להמשך הפסקת האש לתקופות־זמן קצרות, וללא הסכם מדיני אמין אשר ישראל תוכל לר־אות בו התקדמות ממשית בכיוון לשלום.

יתרונותיה של מדיניות זו בכך שהיא מגדילה את הסיכוי להמשך הרגיעה בחזי־תות. וישראל תמשיך לקבל מארה״ב את הנשק הדרוש לה, אם כי בהיקף ובסוגים כפי שתיקבע ארה״ב על בסיס הערכתה את צרכיה של ישראל. כן יימשך הסיוע הכלכלי המאסיבי למספר שנים נוספות. במדיניות השלבים אין לישראל סיכוי ל־התקדם לשלום של ממש, והיא למעשה קונה את דחיית המלחמה לזמן מסוים ואת התעצמותו המבוקרת של צה״ל במחיר שט־חים אשר בשליטתה.

הבעיה מתמצית, איפוא, בשאלות אלו: כמה זמן וכמה נשק, תמורת אילו שטחים? כמה זמן? החודשים האחרונים הוכיחו כי העולם הערבי קצרה רוחו. נושא זה נבחן היטב במסע־התיווך האחרון של קיסינג׳ר. ישראל רצתה ברגיעה של שבע עד עשר שנים, אח״כ צימצמה את תביעתה לשלוש עד חמש שנים, מה שהוצע לה למעשה היה המשך הפסקת האש בסדר־גודל של שנה אחת!

אין להניח כי העולם הערבי יתן לסא־דאת חופש תימרון להרבה יותר מכך. מאז ועידת־רבאט ברור כי איננו נמצא עוד במעמדו הקודם, כאשר הוא קבע את המה־לכים העיקריים של מדינות העימות וציפה שסוריה ושאר מדינות ערב יתאימו עצמם אליו.

מאז המלחמה והסכמי הפרדת הכוחות נתכווצה השפעתו והוגבלה. העובדה הבסי־סית היא שהתעצמותו של העולם הערבי מאז המלחמה הינה תוצאה של השליטה בנפט ובעושר הנובע ממנו. אלו נמצאים בידי מדינות ערביות אשר אין להן גבול משותף עם ישראל, והן קיצוניות יותר מ־מדינות העימות בעמדתן לגבי ישראל. עי־ראק, לוב ואלג׳יריה יותר קיצוניות מסו־ריה; וסעודיה, כוויית ונסיכויות המפרץ הפרסי קיצוניות יותר ממצרים. עולם ער־בי זה, המחוזק בתחושת עוצמתו כלפי אי־רופה והמערב כולו, דוחק לפתרון ערבי של בעיית ישראל בזמן הקצר ביותר. ועי־דת הפיסגה ברבאט שיקפה עמדה קיצונית זאת, וקבעה תחומים צרים לחופש התמרון של סאדאת. אם תאות סוריה לשתף פעו־לה עם קיסינג׳ר להשגת הסכם נוסף לפני חדוש ועידת ז׳נבה, דבר המוטל בספק רב, אזי ניתן לצפות להארכת הזמן הכולל אשר נרווית לשנה וחצי, ובמקרה הטוב ל־שנתיים.

✱

אפשרות התעצמותו של צה״ל היא כ־מובן השיקול החשוב ביותר לישראל. הע־ובדות לאשורן חסויות, אולם מאשר הת־פרסם בחוץ־לארץ ניתן להעריך, כי מה שהובטח ע״י ארה״ב להשלמת הנשק וה־ציוד שאבד במלחמה ולהגדלת חילותיו ו־עוצבותיו של צה״ל בהיקף המתוכנן ל־שנה זאת, אומנם הועבר ברובו הגדול ל־צה״ל. מכאן שהבעיה כיום היא בהתעצמו־תו העתידה של צה״ל במטוסים מדור מת־קדם יותר מאשר הפנטום, בטילים מתוח־כמים לסוגיהם, וכן באמצעי־לוחמה חדי־שים בלוחמת היבשה. על אף החלטה הכו־שות, הן מצד ממשלת־ישראל והן ממש־לת ארה״ב. אנו חייבים להניח כי ההחלטה על הספקת נשק מתקדם לישראל, ועוד יותר מכך מועדי אספקתו, ישמשו אמצעי לחץ בידי ארה״ב על ישראל.

ישנם גם קשיים אובייקטיביים בקצב הי־יצור וההספקה. יהיה זה בלתי סביר להניח כי תוך שנה עד שנתיים, שהוא משך רווח־הזמן הצפוי — תוכל ישראל לבסס את חיל־האוויר שלה על קליטת המטוסים ה־

(המשך בעמוד 18)

25 שנה בישראל WELLA

מועדון "הספר המעולה" ת״א
חברת "וולה" בישראל

לציון מלאות 25 שנה ל"וולה" בישראל
היערך

תחרות מס קולסטון

לבחירת התסרוקת הנאה ובעלת הגוון היפה ביותר
שתבוצע בצבעי "קולסטון פלירט" החדישים
במוצ״ש, 3.5.75, בשעה 8.30 באולם הגדול של "הילטון" תל־אביב,
בהשתתפות טובי ספרי הנשים בישראל.

חברת "וולה" תעניק לזוכים:
לספר: פרס ראשון 1,000 ל״י | לדוגמנית: טיפול בשיער במשך שנת
פרס שני 500 | טיפול בשיער במשך ½ שנה
פרס שלישי 250 | טיפול בשיער במשך ¼ שנה

ישולבו עוד בתכנית הערב:
● הדגמת תסרוקות האופנה החדישה ע״י ספרי נשים מת״א וחיפה
● תצוגת שמלות האופנה החדישה ע״י גדעון אוברזון

כרטיסים להשיגם
בת״א: במזכירות התאחדות בעלי מלאכה אצל מר שפירא;
אינטרקוסמא שיווק, רח׳ בני ברק 19; בי״ס לספרות "ניסן", דיזנגוף 117.
בחיפה: במזכירות התאחדות אצל מר שפירא; ק. ורשבסקי, שד׳ הכרמל 30.
בירושלים: בראון את איסנר, רח׳ החבצלת.
בבאר־שבע: "וולה" שיווק, רח׳ האבות.

לאחר התחרות - נשף ריקודים לעלילי תזמורת.

KOLESTON COLOR CREME FÄRBT + PFLEGT

בגלל המקום המצומצם, נא להבין כרטיסים מראש.

מכוניות למכירה

אמריקאיות · אופל · אוסטין · אלפא רומאו · אוד׳ - N.S.U. · ב.מ.וו. · דאף · דופין · הילמן · וולבו · ווליס · ווקסהול · טודרים · טריומף · לארק · מוריס · מיני־מיינור · מסחריות · מרצדס · סוזוקי · סובארו · סוסיתא · סימקה · סיטרואן CITROËN · פולקסוואגן · פורד

[illegible]

هكذا من الأصل

מחלקת הפרסום: רחוב הלל 28 — מספרי טלפון: ישיר 221046; דרך המרכזיה 225251
מתקבלות מודעות כל יום משעה 8.00 עד 18.00 ללא הפסקה — ביום חמישי עד שעה 19.00

ירושלים, רח' יפו 17
טלפון 02-223808

קנה בירושלים במחיר קבוע
ללא הצמדה, דירת רווחה
בשכונת הפאר "נוף תלפיות"
משכנתא ללא הצמדה עד 50.000 לירות!!!

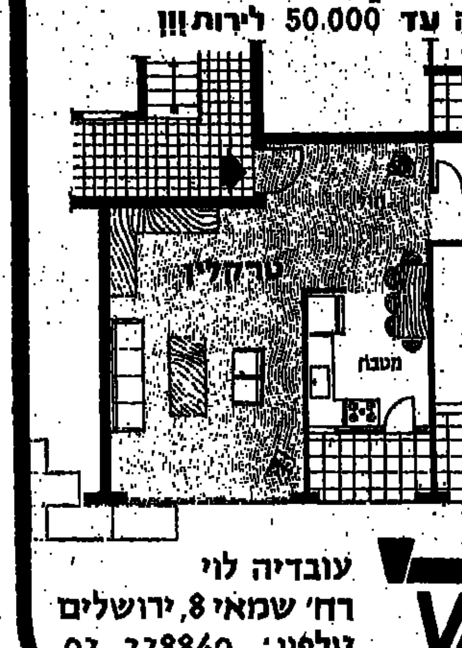

* 3 חדרי שינה וטרקלין
* בניה מעולה
* תכנון מודרני
* מגרש חניה
* הסקה מרכזית
* מעלית
* ארונות מטבח ואמבטיה
* גג מרכזי
* כרי דשא

עובדיה לוי
רח' שמאי 8, ירושלים
טלפון: 02-228860
בשעות: 1-8, 4-7

כל הירושלמים, כל הבאים בשעריה והארץ כולה רואה את המדור

"בתי עסק מעולים בירושלים"
המופיע מדי יום ששי ב"ידיעות אחרונות"

המודעות מתקבלות עד יום רביעי, בשעה 6.00 בערב.
נצלו את הפרסום החסכוני והקולע ב"ידיעות אחרונות" העתון של ירושלים

משרד מחלקת הפרסומים עבר לחנות בין העמודים באותו בית ברחוב הלל 28, טלפונים 221046, 225251

החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בע"מ
מודיעה למועמדים המאושרים לאיכלוס ברובע
כי הסיור האחרון להצעת הדירות לחכירה אשר פורסם בעתונות ב-4.4.75 יתקיים ב-13.4.75 בשעה 14.00 במתכונן.
המועד האחרון להגשת הצעות הוא 22.4.75.

עקרות בית ומוסדות בירושלים!

באפשרותכם להזמין בכל ימות השנה, שבתות ובחגים מבחר ארוחות כשרות למהדרין — מוכנות לחגשה.
כמ"כ אנו עורכים מסיבות בית ובבהכנ"ס ומספקים כל הכיבוד לטעם ושבת

מלון המרכז
ירושלים, רח' סינס 6, "ככר הדוידקה" טל. 02-223111

באופנות אליצור
רחוב יפו 56, ירושלים
נמשכת המכירה
מלאי חדש לעונת הקיץ במחירים זולים

חשמלאי
ביצוע כל סוגי עבודות חשמל אור וכוח
טל. 222447 (מוכירת אלקטרוניה 24 שעות ביממה).
אהרון שמבר, רחוב ברקאי 4, ירושלים
טלפון (בבית) 536907

משרד לעורך-דין עצמאי בירושלים
במשרד עורכי דין חדש ינתנו אפשרות לשכור חדר לעו"ד עצמאי עם שרותי מזכירות + טלפון + ספריה וחדר המתנה.
לפנות טל. 231933, עו"ד שמרת

מכירה
The Collector
עתיקות - אומנות - תכשיטים
הנחות של 20%—50%
5 לאפריל - 13 לאפריל

רצון לחזק האיזון האישי והכללי
ת.ד. 7775 ירושלים

המועצה המקומית — חצור הגלילית
מכרז מס' 1/1975
[illegible]

תכנות מחשבים
נפתחים קורסי ערב
[illegible]
בתל-אביב • בחיפה
ירושלים ובאר-שבע

להשכרה
במוסך דוד בפ"ת
1) תחנת שירות סיכה ורחיצה
2) מסעדה
קרית-אריה, רחוב שנקר, ליד "עץ-חיות"
טלפון: 919987

ברמת השרון
* 2½ חדרים
* 3 חדרים
* 4 חדרים
* 4 חדרים
* 4½ חדרים
* 5 חדרים
* 5 חדרים

"שבח"
סוקולוב 71, רמת-השרון
טל' 470529

הוועדה המקומית לבנין ולתכנון עיר בני-ברק
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
[illegible]

להשכרה או למכירה בדמי שכירות חדשים
חנות
במרכז מסחרי
[illegible] 866704

מועצה מקומית קרית מלאכי
מכרז מס' 5/75
הפעלת בריכת שחיה
[illegible]

למכירה
תלונות רפפה מאלומיניום — חדשים במחיר הזדמנות
[illegible] 863925 או 053-95224

חברת שוק ארצית
מחפשת בחיפה במקום מרכזי חנות בינונית עם אפ אחורי גדול או דירה מעלית למשרדים
נא לפנות לת.ד. 4645, חיפה.

דירות בעבר הירקון
[illegible]

1-1½ חדרים
[illegible]

2-2½ חדרים
[illegible]

דירות בדמי מפתח
[illegible]

[illegible]

צילצלה אלי מזכירתו [illegible]
המפלגה', אמר בן־גוריון — וגולדה ניתקפה חולשה, אבן התרגש מאד, ואשכול השיב: ,אם שלושתנו הורסים, אז חלקי בהרס הוא רק שליש' ★ דיין הציע, שהוא ואחרים יתפטרו כמחאה על רצון אשכול לבטל הדחת לבון ★ אלון נינזף כשמחה על שב.ג. מוסיף להחזיק בחומר חסוי"

תיבת הזכרונות 4
מאת שלמה נקדימון

לפני פיצוץ ,,הפרשה" — מחייכים (משמאל) בן־גוריון, שרגא נצר ופנחס לבון
„כשמסרו לב.ג. שאשכול הסכים לוועדת חקירה — חשוב: הגידו לשרגא שלא יהיה כאיבי"

גוריון לא היה נקמה אישית. אתן לך דוג־מא: בשנת 1960, בשיא הפרשה, היתה במפלגה ועדת מינויים להרכב הרשימה ל־כנסת, שחבריה היו משה דיין, מרדכי נמיר ואני. לאחר שהשלמנו את הרשימה, הצגנו אותה לבן־גוריון, אגב רשמנו את לבון במקום ה־[illegible]. הוא חזר לרשימה, שאל פרטים, הסתכל מי בראש, מי באמצע, ושאל למה הרכבנו כך את הרשימה. אמר־נו לו: תעבור על הרשימה, תתייעץ, תקרא לישיבה את הפורום הרחב יותר של ועדתי המינויים. הוא אמר: ,כן, אני אזמין עוד שלושה־ארבעה חברים, אבל אני רוצה לעשות רק תיקון אחד'. הוא לקח עפרון והעלה את לבון מהמקום ה־11 למקום ה־6. נדהמנו שלושתינו, אבל לא הגבנו. קבענו אותו במקום 11, מיד לאחר השרים ויושב ראש הכנסת. הסוף היה שלבון עצמו לא רצה להופיע ברשימה. בן־גוריון אמר לנו אז: ,נאום של לבון בכנסת שווה יותר מאשר כמה נאומים של אחרים'".

ההדחה העיקה על אשכול

— מה, בעצם, רצה בן־גוריון?

נצר: „הוא ראה במסקנות ,ועדת השב־עה' עיוות־דין. שכן, הוועדה קבעה רק שלבון לא נתן את ההוראה, היא לא קבעה מי כן נתן את ההוראה. בן־גוריון הסתמך על מחקר מיוחד שעשה למענו בעניין זה העתונאי חגי אשד, אשר הגיע למסקנה, כי רק ועדת חקירה משפטית תוכל לקבוע מי נתן את ההוראה".

בן־גוריון כבר אינו ראש ממשלה, ובכל זאת הוא לא מניח לנושא. נצר: „ניסיתי אני להשפיע עליו לא לחרוש את ,הפרשה', נפגשתי עמו מספר פעמים לשיחה, ולא רק אני; גם אבא חושי, מרדכי סורקים, שמעון פרס, יוסף אלמוגי, ראובן ברקת, ישראל ישעיהו, אהרון בקר וראשי סניפים גדו־לים, מושבים וקיבוצים. הוא אמר לנו: ,אני רואה במרכז [illegible] את האמת והצדק — ואמשיך במאבק'. הוא הגיש ל־ממשלה את החומר הנוגע לפרשה. אז הופי־ע לי שאי־אפשר עוד לעבור באדישות על העניין. עם זאת, יחד עם מספר חב־רים, ניסיתי לברר ולהציע כמה הצעות, על מנת לאתר את הויכוח הקשה הצפוי במפלגה".

כך מתוארת השתלשלות הפרשה ביומנו של שרגא נצר, שקטעים ממנו מתפרסמים בזה בראשונה:

„18 במארס 1964: הופיעו בלישכתו של אשכול בתל־אביב החברים ישעיהו, בקר ונצר. נושא השיחה: יחסי אשכול עם ברקת (מזכ"ל המפלגה) אשר התחבשו [?] ב־מועצת החודש האחרון... בגמר הישיבה הוא (אשכול) שוב העלה את עניין לבון. הוא הקשיב לדברי בקר וישעיהו, אשר חזרו ואמרו, כי אין להעלות בעיה זו. אלי פנה אשכול ואמר: ,אני יודע עמדתך ה־חריפה בעניין, לכן אני לא פונה אליך'.

„22 במארס 1964: הוזמנתי לאשכול ב־תל־אביב וקיימנו שיחה של שעתיים על הנושא: ביטול הדחת לבון. אשכול אמר לי שהוא חשב על העניין יפה והחליט להעמידו כדבר אולטימטיבי. אם המפלגה לא תסכים לרעיונו — הוא, אשכול, ייאלץ להסיק מס־קנות אישיות מרחיקות לכת. דרישתו היתה מבוססת על ארבעה דברים: זה עבורו עניין מצפוני, שכן הוא אשר הציע את הדחת לבון בזמנו; זה ימנע פילוג במפלגה ויהווה ליכוד כל הכוחות לקראת התפקי־דים הקרובים; תוקף ההדחה — פג תוק־פה; ביטול ההדחה יקדם את עניין המערך בתנועת־הפועלים.

„אשכול אמר דבריו בתקיפות, אשר בדרך כלל לא מקובלת אצלו. השיחה ש־התחילה בידידות, עברה לפסים מתוחים. אז עניתי לו: מפא"י וראשיה לא יתנו לבטל תוקף הדחה זו, אשר נקבעה על־ידי מרכז המפלגה. אין זו שאלה של הדחה בלבד. אני בטוח שלבון לא יוכל לייצג את המפלגה ולא רק בגלל הופעותיו בוועדת החוץ והבטחון, אשר גרמו נזק רב למדי־נה ולמפלגה. כי בכל שלוש השנים אחרי הפרשה לא הפסיק להשמיץ ולהרעיל את האווירה סביב המפלגה. הוא קרא לבו־חרים להצביע נגד מפא"י בבחירות האח־רונות, לכן הוא אינו ראוי לייצג את המפלגה בשום מוסד. לפי דעתו, מעשיו והתנהגותו היו יותר גרועים מפורקי עול אחרים במפלגה... נפרדנו, אשכול ואני, ב־אי־הסכמה גמורה בעמדותינו וביקשתי ממנו להיפגש עם עוד כמה חברים מה־סניפים הגדולים, אשר דעתם היתה זהה לשלי.

„5 באפריל 1964: יצאתי לחיפה עם יש־ראל ישעיהו ויצחק שפירא (מראשי ,הגוש') ונפגשנו עם אבא חושי וישראל קרגמן. בסיכום הוויכוח והבירור, שנמשך קרוב לשלוש שעות, הוחלט לבקש מאשכול להיפגש עם 40 חברים מרכזיים.

האיש המושמץ ביותר במדינה

„8 באפריל 1964: פגישת חברים מר־כזיים עם אשכול במרכז המפלגה. אשכול היה הפותח. שיחתי החריפה עם אשכול, מה־22 במארס, כנראה השפיעה עליו. הוא נסוג מהצעתו הראשונה לבטל את ההדחה על־ידי מוסדות המפלגה. אשכול ביקש ל־הודיע לכל הנוכחים, שהוא עומד לכתוב [illegible]

זה מתפרק.

„החברים אבא חושי, מאיר זילברמן, עוזי פיינרמן, ברוך אזניה, ישראל קרגמן, רפאל בש, מנחם כהן ודבורה נצר, התנגדו בכל תוקף לכל מכתב אשר עלול להתפרש כביטול ההדחה. דברי מנחם כהן (שנפטר באחרונה) ודבורה נצר (תבליא) היו חריפים ביותר. הם היו אלה אשר שמעו את דברי לבון בוועדת החוץ והבטחון, בהיותם מחליפים של שני חברים קבועים בוועדה.

„פגישה זו הוכיחה לאשכול שיש התנגדות גם להצעתו החדשה (לשלוח מכתב). רוב החברים (גם אלה שנרשמו ולא הגיעו לזכות דיבור) היו בדיעה של התנגדות לכל נסיון־פיוס עם לבון.

„13 באפריל 1964: בשעה 8 בערב הוזמנו פולה ודוד בן־גוריון לדירתנו כאורחי משפחת נצר. בן־גוריון היה במצב־רוח מרומם ושמח על הפגישה עם ראשי ה־הסתדרות מהבוקר (שנערכה לכבודו עם צאת ספרו ,הפועל העברי וההסתדרות'). הוא אמר לי בביתנו: ,אני היום האיש ה־מושמץ ביותר במדינה, אבל ביקורי בוועד־הפועל נתן לי הרגשה מעודדת ומוכחת'. אף שהוא לא חיכה לתשובה, השבתי במשפט אחד: אתה יודע שלעתונות ליום הולדה היו מחנכת, ואתה יודע שהעם אוהב ומע־ריך אותך ורואים בך אחד בדורו.

„24 באפריל 1964: הייתי בדגניה ב', בוועידת איחוד הקבוצות והקיבוצים. שם נאם בן־גוריון. לפני הכנס שוחחתי עם אברהם האפט והוא, כידידו האישי של אשכול, יודע את מצב־רוחו הקשה שאמר לו שיפרוש מן הממשלה, באם החברים לא יתנו לו לפנות לפחות במכתב לקבוצת ,מן היסוד' (קבוצת חברים שהתרכזה סביב לבון ואשר פרשה ממפא"י ונתכנתה בשם ,מן היסוד').

„28 באפריל 1964: אשכול נפגש עם יצחק שפירא וקיים איתו שיחות ארוכות בעניין הנדון. אשכול הודיע, שאם החברים לא יקבלו עמדתו לגבי המכתב זה יכול לגרום למשבר ממשלתי. הוא חושב שדעתו צודקת והמכתב לא יבטל החלטות מרכז המפלגה בעניין.

„29 באפריל 1964: לפי הזמנתי, קיים אשכול פגישה עם כמה חברים — קרגמן, פיינרמן, ישעיהו, שפירא, סורקים, ז"ק, נצר, ברעם, זילברמן, בש — והוויכוח נמשך עד אחר חצות. היתה הסכמה כללית שאשכול שולח מכתב אישי־פרטי ולא יז־תב. לו התנגדתי להצעת נמיר יתכן ועוד כיר שום פגיעה אישית ללבון על החזרתו לפעילות. לאחר פגישה זו, נפגש אשכול עם ארן וספיר, ושניהם הסכימו למהלך זה ותמכו בהסכם שלנו עם אשכול.

„30 באפריל 1964: הוזמנתי לארן. הוא הודיע לי שפרופסור נתן רוטנשטרייך, מראשי קבוצת ,מן היסוד' וחבריו לא מקב־לים את ההסכם שלנו עם אשכול, והם עומדים לפרוש מן המפלגה באם לא תהיה פגיעה ישירה ללבון. הסברתי לארן את התנגדותי והתנגדות החברים ושלא נסכים לדרישת רוטנשטרייך. אשכול ואלמוגי טסו בו ביום לאילת, ואשכול לא ידע על הת־נגדות רוטנשטרייך להסכם. אני, סורקים, שפירא נפגשנו עם ספיר ושמענו גם מפיו על התשובה השלילית של רוטנשטרייך.

„הוזמנתי היום לשיחה עם המזכיר ה־ראשון, המדיני, בשגרירות ארצות־הברית, מר פלמר. השתתפו בשיחה עוזרו של מר פלמר, מתרגם מהשגרירות, אליהו ספייזר, מנהל המחלקה לקשרי חוץ במפלגה, ואני. פלמר הגדיר את השיחה כפרטית ובלתי־פורמלית לצורך חילופי דיעות והערכות, בקשר עם נסיעתו הקרובה של ראש הממ־שלה, אשכול, לארצות־הברית.

„פלמר שאל על מעמדו של ראש־הממש־לה במפלגה ובעם ועל יציבות הממשלה הנוכחית. השבתי, כי אשכול וממשלתו זכו בהישגים רבים במשך השנה האחרונה, קיים אמון מלא בממשלה, ובמיוחד בראש־הממ־שלה ואין להניח כי יחולו בה שינויים.

„בשאלתו על מקומו של בן־גוריון ב־מפלגה ועל תוכניותיו, השבתי, כי הוא פרש מרצונו, לצער כל המפלגה, והוא אשר הציע את לוי אשכול לתפקיד זה... אין ספק כי יחזור לפעילות בתנועתו, לאחר ש־יסיים את עבודת הכתיבה שביקש לעשות.

„נשאלתי, האם תעבור שרת־החוץ ל־תפקיד מרכזי במפלגה ובהסתדרות, והאם אבא אבן ימלא את מקומה. אמרתי, כי לגולדה נסיון עשיר בתפקידה והיא נהנ־ית מאמון והערצה במפלגה ובעם. אין להניח, כי יחול שינוי כלשהו במעמדה, אם היא בעצמה תחליט לעבור לתפקיד אחר, תדון על כך המפלגה. מעמדו של סגן ראש־הממשלה (אבן) אינו קשור בעניין זה. פרט לתפקידו הכבד, הוא ממלא שליחויות ו־משימות מיוחדות של הממשלה.

„האם — נשאלתי — תפרוש קבוצת ,מן היסוד' (של לבון) ומה כוחה. תוך יומיים יתברר העניין, השבתי, איננו רוצים בפרישתם ולצורך זה אין זה משנה מה מספר חבריה.

ראש הממשלה איים לפרוש

„בשעה 5.30 לפנות ערב הוזמנתי ל־אשכול יחד עם החברים שהיו אצלו את־מול. כאשר הגענו אליו היה זה לאחר משא־ומתן בין אשכול, ספיר, ארן וגולדה עם רוטנשטרייך וכסה. אשכול הראה לנו נוסח חדש של מכתב, שאינו פונה ישירות ללבון וביקש אותנו להסכים למכתב זה. במכתב נאמר, בין השאר: ,מובן מאליו שהחברים יחזרו לפעילות (במפלגה) כולל פנחס לבון'. בפגישה שנערכה עד 2.30 לאחר חצות לא הסכמנו למכתב זה. ה־מצב הגיע לכך שאשכול, ספיר, ארן וגול־דה תמכו במכתב החדש. בקר, ברקת, נצר, ישעיהו, שפירא, סורקים, קרגמן, בש, זילברמן עמדו על ההסכם הקודם בינינו ובין אשכול (דהיינו שבמכתב אשכול לא תהיה שום פגיעה ללבון על חזרתו לפעי־לות).

„הויכוח היה חריף וכאשר עמדנו ל־התפזר ללא סיכום הציע נמיר הצעה חד־שה, שהמכתב לא יופנה אישית אלא ל־10—7 חברים וביניהם יהיה לבון.

„אשכול טילטל אותנו לא מעט בעניין זה. הוא החליט החלטה נחושה על המכ־תב. חברים היו מתנגדים. כל מיני אישים ומ־תווכים הודיעו בפירוש שאם אני לא אס־כים, זה לא יילך. יש להם — כך אמרו — בטחון בחושים של שרגא יותר מאשר בחושים של אשכול. כי לאשכול יש גם אינטרס: הוא חושב שהוא האיש שגרם להרבה עלבונות ללבון וזה על מצפונו. לבסוף הודעתי שאני מסכים.

„אשכול הציע שאני, נבון וישעיהו ניסע אל בן־גוריון, כדי להסביר לו את העניין. אמרתי: אני לא לעניין הזה, לא במובן הנפשי ולא במובן הפיזי. לא אלך להסביר דבר שעשיתי אותו מתוך אונס למעשה ומתוך לית ברירה.

„בלית ברירה נאלצתי להסכים למכתב שבניסוחו הסופי לא השתתפתי. עזבתי את הישיבה בשעה 3.30 לפנות בוקר. נשארו עם אשכול ארבעה חברים — סורקים, שפי־רא, קרגמן, ישעיהו — לניסוח סופי של המכתב. בשעה 4 בבוקר הביא לי הביתה שליח מיוחד את נוסח המכתב, המכוון ל־6 חברים מקבוצת ,מן היסוד' ובהם לבון. נאמר במכתב, כי לדעת אשכול שייכת ל־היסטוריה החלטת המפלגה להדיח את לבון מכהונת מזכיר ההסתדרות ואין לה היום עוד משמעות כלשהי. בפני מקבלי המכ־תב פתוחה אפשרות לחזור לפעילות סדי־רה במפא"י ומוסדותיה כחברים שווי זכו־יות וחובות, כולל קבלת שליחויות מטעם המפלגה ובמרותה.

„2 במאי 1964: בשעה 11 נפגשתי עם ברקת בדירתו בחולון יחד עם ישעיהו (הגר בשכנות) וסוכם בינינו לקיים ישיבת מזכירות. לישיבה תובא הצעת הלישכה לקבל לתשומת לב את מכתב אשכול, מבלי לאשרו או לדחותו. יודגש בבירור, ש־מכתב זה הוא אישי ואינו נוגד את הח־לטות מוסדות המפלגה וכי החזרת החברים לפעילות במסגרת מותנית בקבלת מרות ומשמעת מפלגתית. המפלגה תיפנה לבן־גוריון בבקשה לחזור לפעילות מפלגתית וליטול מהשראתו וכוחו למפלגה.

„באותו יום, ב־5 נפגשתי שנית אצל ברקת עם דיין ופרס. דיין הציע באותה פגישה שהוא, פרס, אלמוגי וברקת יתפ־טרו מתפקידיהם לאות מחאה על מכתב אשכול. ברקת ואני התנגדנו להצעה בכל תוקף, כי מובן שלא יציבו במשבר ממ־שלתי. באיזה צד שהוא, הם קיבלו את דעתנו שנלך למזכירות לקבל החלטה ש־הוחלט עליה כמה שעות קודם.

„3 במאי 1964: ב־4.30 אחר הצהריים הופיע אברהם האפט (ידיד אשכול) אצל ברקת ואמר, שאם המפלגה תשנה משהו מהמכתב, הרי שיהיה ברור שאשכול יפ־רוש מהממשלה. בין השעות 8—10 בערב התקיימה ישיבת הלישכה והמזכירות, ובה הודיע אשכול את הודעתו, כלומר: מסר על המכתב".

מסתבר, כי כל המהלכים נעשו בלי לדעת כיצד ואיך יגיב ,בעל הבית', קרי: בן־גוריון. נוכח סירובו של נצר לצאת ולדווח לבן־גוריון, התנדב טדי קולק לע־שות זאת, ואליו נילוו: קרגמן וישעיהו. כשהגיעו לשם — ידע כבר בן־גוריון על המכתב משידורי הרדיו. בן־גוריון מתנגד למהלך. בין בן־גוריון לבין אשכול נער־כת חליפת מכתבים סוערת.

המשך יומנו של נצר:

„6 במאי 1964: אני נוסע לבן־גוריון ברגשות מעורבים. תמיד נהגתי לנסוע אליו במצב־רוח מרומם. הפעם נפגמה השמחה על־ידי המאורעות האחרונים... חששתי ש־עמדתי האחרונה בקשר עם מכתבו של אשכול תגרום לשיבוש היחסים בינינו, אם כי ידעתי שהוא יוכל להבין לרחשי לבי בעניין זה ויתייחס אלי באמון.

„בשעה 11.30 לפני הצהריים הגעתי ל־שדה־בוקר ונפגשנו בצריפו. בראותו אותי הזמינני בלבביות לשבת והסברתי לו את כל הפרטים ומה גרם להכרעת חברים רבים בעניין. לאחר שיחה, שנמשכה כ־שעתיים, ענה לי בן־גוריון על כמה דברים ונתן את הערכתו השלילית למכתבו של אשכול... הוזמנתי על־ידו לחדר־האוכל של המשק לארוחת־צהריים. לאחריה — נפ־רדתי ממנו בהרגשה טובה, אם כי לא קיבל את הסבריי בנדון".

בפתק נכתב: שערוריה ציבורית

„מפא"י מדרדרת למשבר קשה ביותר. קבוצת ,מן היסוד' עומדת על סף פרישה מן המפלגה. ושרגא נצר אף שצידד ב־תחילה במכתב אשכול — מתייצב עתה לימין בן־גוריון השולל את המכתב. הנו־שא הנוצר הוא שמכתב אשכול ללבון ו־חבריו הוא מחווה פרטי שלו ושל עוד חברים. לבון וחבריו אינם מסתפקים בכך, שכן אין לכך גושפנקה רשמית של המפ־לגה. אנשי ,מן היסוד' מעוניינים בפרישה ממפא"י. אשכול הוגה רעיון לכנס את מרכז המפלגה, כדי לבקשו לאשר את המכתב, ובכך להטביע על צעדו חותם מפלגתי רשמי.

„30 באוקטובר 1964: אני אומר לאש־כול בהתייעצות: עכשיו אתה היחידי ש־הורס את המפלגה. בגלל קבוצת ,מן היסוד' אינך חי בעצמך ואינך נותן לנו לחיות. אתה הורס את חייך ואת חיינו ואת חיי המפלגה ומזעזע בזה גם את המדינה. אני מבקש ממך לחזור להיות אשכול האמיתי, אוהב חברים וחביב, כפי שהיית גם בחיי המדינה ובחיי המפלגה. אני מבקש ממך לעזוב את פנחס לבון, והוא וחבריו שיעשו מה שהם רוצים. בשבילי הם כבר מזמן חדלו להיות חברי מפלגה.

„6 בנובמבר 1964: בישיבת מזכירות המפלגה שאל אותי אשכול, אם נכון שה־,גוש' החליט להתנגד למהלך זה (אישור הסכמתו עליו: מרכז המפלגה). אמרתי לו שזה נכון. שלח אלי אשכול פתק בלשון זו: ,אתה חושב שזה חינני? מוסרי? [illegible] תוקף ההחלטה על (הדחת) לבון מלפני 8—9 שנים? זו שערוריה ציבורית'. חתום: אשכול".

„ביום שבת, 7 בנובמבר 1964, פרשה קבוצת ,מן היסוד' ממפא"י, [illegible] על הקמת מערך זוגי בין שתי המפלגות. ראשי אחדות — יגאל אלון, ישראל בר־יהודה, ישראל גלילי, ואב צור — [illegible]

חבר, זה לא יילך

[illegible]

★

(המשך ביום שישי הבא)

هكذا من الأصل

דירות להחלפה

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

אולמות

חנויות

משרדים

מחסנים

בתי מלאכה

עסקים

מבני תעשיה

חדרים מרוהטים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

[illegible]

משרד הבטחון / אגף השיקום
המחלקה להנצחת החייל

יום הזכרון
לחללי צה"ל תשל"ה
ד' באייר (15.4.1975)

יום שני — ג' באייר — 14.4.1975
בשעה 20.00 — צפירה — אות לפתיחת יום הזכרון
— דבר הרמטכ"ל ליום הזכרון
— הורדת דגל הלאום לחצי התורן
— טקס הדלקת נר זכרון/נבורה ליד הכותל המערבי על־ידי נשיא המדינה
— פרק תהילים ו"קדיש"
— "אל מלא רחמים" הנקשת ועובר לשידור
— תפילה אזכרה בבתי הכנסת בכל בית ישראל
בשעה 20.30 — עצרות יום הזכרון במוסדות הרשויות המקומיות
יום שלישי — ד' באייר — 15.4.1975
בשעה 07.00 — הדלקת נר זכרון/גבורה בבתי הקברות הצבאיים
— תפילת אזכרה בבתי־הכנסת
בשעה 07.15 — דבר נציג המשפחות השכולות (שידור ישראל)
בשעה 08.00 — אזכרה בבתי הספר ובמוסדות החינוך
בשעה 10.00 — נשיא המדינה מוסר משמר כבוד על קבר... בירושלים
בשעה 10.05 — דבר שר החינוך והתרבות לבתי הספר ליום הזכרון (שידורי ישראל)
בשעה 11.00 — צפירת דומיה
— אזכרה בבתי־הקברות הצבאיים
בשעה 18.00 — תפילת הודיה בהר־ציון
בשעה 18.50 — סיום יום הזכרון ופתיחת חגיגות יום העצמאות

אורחי ישראל
יום הזכרון לחללי צה"ל

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

עצרת זכרון
לחללי מערכות ישראל

תתקיים ביום הזכרון, יום שלישי, ד' באייר תשל"ה (15 באפריל 1975) בשעה 9.00 בבוקר, ברחבה ע"ש שרמן, ליד קיר הזכרון (מול בנין הספריה המרכזית) בקרית הטכניון.
המשפחות השכולות, ידידים ומוקירי זכרם של הנופלים ואנשי בית הטכניון — מוזמנים — הזמנות אישיות לא תשלחנה

מכרז מס' 24
חקר יזמים ואנשים לישראל בע"מ
למכירה טנדר דודג' די־100
שנת ייצור 1971

קרן תגוג — קרן פולה בן־גוריון
בשיתוף משרד החינוך והתרבות
מודיעים בזה על

תחרות חיבורים:
דוד בן־גוריון - האיש ופעלו

שמן
שמן תעשיות בע"מ

מכרז מכוניות
מציע למכירה

מכונית מס' 554—754 פורד אסקורט שנת ייצור 1971 דגם 1100 עם רדיו
מכונית מס' 862—287 טויוטה סטיישן שנת ייצור 1971 עם רדיו

ציוד בנין להשכרה
* עגורני צריח פוטין
* עגורני צריח לינדן
* מכונות בטון

פרטים בשכת העבודה
טלפון 867083

האוניברסיטה העברית בירושלים

מכרז מס' 2/75

האוניברסיטה העברית בירושלים מעמידה למכירה כלי רכב

1. טנדר דודג' W-300 1971 646—601
2. טנדר דודג' D-100 1968 604—632
3. מכונית מסחרית סאאב 850 1966 112—921
4. מכונית מסחרית פרטית 1970 605—932
5. מכונית פרטית וולוו 244-L 1975 694—388
6. קראוון גדול תוצרת Fleetwood Caravan 1973

לועדי בתים
מקבל עבודות אחזקה ושירותים, נקיון, אחזקה שוטפת, גינון הסקה
טלפון 30169

* שלושה ימי קרב
* הנידון לחיים
* פרשת חיים

הופיע
מה "אורכאנה" עד ה"ק.ג.ב."

מועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

למכירה
מוסד לחולים כרוניים

בהזדמנות למכירה מיידית
מכונות אספלט

להשכרה
100 מ"ר סככה
+ 40 מ"ר שטח חוצה

מועדון הסרט המזרחי

"משלנו"
מצעד הפזמונים העבריים
10.4.75

האגודה למען החייל, בתל־אביב־יפו

בואו לשחק "בינגו"

המשחק החברתי המרתק במוצאי־שבת 12.4.75 ב"בית החייל", רח' ויצמן 60, תל־אביב, בשעה 8.30
כל ההכנסות מדמי ההשתתפות קודש לפעולות למען חיילינו

משרד המשפטים

מכרז מס' 13/74/75

שרותי נקיון

להשכרה אולם
בגודל 120 מ"ר

רשות השידור

"מקום בצמרת"

מיצעד הפזמונים הישראליים של הגל הקל 9.4.75

1. אדבר אתך — חוה אלברשטיין
2. שיר הנסיעה — קצת אחרת
3. יש לי צפור קטנה בלב — יגאל בשן
4. אהבה אחת קטנה — אילנית
5. ניגון עתיק — אושיק לוי
6. מנורה פומבית — הגשש החיוור
7. בארץ אהבתי — חשקד פורח — צוות הווי צנחנים
8. ראינו את המלחמה — להקת הנחל
9. מוכרחים להמשיך לנגן — להקת חיל אויר
10. חידוק החגורה — שמעון ישראלי
11. זה הבוקר שלי — אבנר גדסי
12. עיר פרזות — שלמה ארצי
13. חבה גבירה — מירי אלוני
14. אנחנו — דני נוסינג
15. בואי נעשה לנו חג — תיקי דיין ויגאל בשן
16. את ואני — שלמה ארצי
17. בתחנה המרכזית — אבי טולדנו
18. אבק בעשן הקטורת — הפרברים
19. אגדת שלושת וארבעה — צוות הווי צנחנים
20. פרקים בתולדות חישוב — שלושית שוקולד מנטה מסטיק
21. השיר של טל — בועז שרעבי
22. חלום בתכלת — ניכל ווֹל

יצאו את המצעד
מקרה מוזר — יורם גאון (8 שבועות)
דיוודביץ' — דני מסינג (9 שבועות — שבוע בראש)
שלום לך אפריקה — להקת פקוד המרכז (4 שבועות)

הפינה לשיפוטכם
23. זה קורה — אריק לביא
24. העלמה — אלי מנטבר
25. טוב לי בקבוץ — דודו זכאי
26. שיר הפינג'אן והקפה — אורי שבח
27. דמעות של מלאכים — 14 אוקטבות

גזור ושלח אולי תזכה בפרס

לכבוד
מקום בצמרת — הגל הקל
ת.ד. 1082, ירושלים

זה הדירוג שלי למקום בצמרת ומלא את מספר השיר) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ( ) 6 ( ) 7 ( ) 8 ( ) 9 ( ) 10 ( ) 11 ( ) 12 ( ).

שם ....
כתובת: ....

מזכירות ופקידות
נפתחים קורסי
בוקר וערב חדשים (17.4)

ברצונך להרויח משכורת גבוהה??
בואי ללמוד בבית ספר "שרוטל"
להיות מזכירה או פקידה

בזמן קצר תלמדי קורס יסודי הכולל: משרדאות, תכתובת, אמצעי תקשורת, כתבנות, נוהלי עבודה, חשבונאות וכו'. ● הרצאות בנושאי טפות תחן ונימוסין, וסיורים בתערוכות למיכון משרדי.
הזדרזי, ההרשמה מסתיימת

שרוטל

תל־אביב, רח' דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
תל־אביב, אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 615314
רמת־גן, רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335
ירושלים, מרדכי בן הלל 10 (פ' בן־יהודה) טל. 232748

דאמן

מתבקשות הצעות לקניית:

תפוחי עץ מוקדמים

משטח של 65 דונם

בפרטים נא לפנות אל: יכין חקל, פתח־תקוה, רח' הרצל 39, טלפון 914831.
הצעות בכתב יש להגיש עד 25.4.75
לת.ד. 57 פתח־תקוה.

התנצלות

ביום 17.11.1974, במהלך ישיבת מועצת ע.ת.א. שדנה בנושאים הנוגעים לשכונת מונטיפיורי, אמרתי דברים כלפי חבר ועד השכונה

מר אליהו פיטוסי

אשר הוא נפגע מהם. דברי נאמרו שלא במתכוון לפגוע בו, ואני מתנצל ומביע צערי על עגמת הנפש שנגרמה לו.

דוד שטרן

ידיעות אחרונות
מחלקת הספרים

מציעים ספרים לבית ולמשפחה

אטלס־עדי
+ מידע גיאוגרפי

סוף סוף גם בישראל

אטלס העולם והחלל

כדוגמת גדולי וטובי האטלסים העולמיים
שפע מפות ואוצר ידע אנציקלופדי ללא תקדים
המחיר 140 ל"י

● הופיע

"מידע גיאוגרפי"
ספר המעדכן את

אטלס־עדי

בשורה לרוכשי האטלס בלי מידע־גיאוגרפי
אפשר להשיג בחנויות וב"ידיעות אחרונות" את הספר "מידע" להשלמת
המחיר 30 ל"י בלבד

●

התלמוד ויוצריו
מאת
אברהם משה נפתל
מחיר הכרכים א' ב'
—.36 ל"י
מחיר כרך ג'
—.28 ל"י

לכבוד
"ידיעות אחרונות"
מחלקת הספרים,
ת.ד. 14125 ת"א
נא לשלוח לי את
הספר/ים ....
מצ"ב שיק/המחאת דואר
בסך ....
שם ....
כתובת ....

תועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק
הודעה ע"פ סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

חב' בירנברג ושות' הגישה בקשה לועדה זו להוספת דירה בקומת קרקע של בנינה עבור גכה בגוש 6190 חלקה 48/50, רחוב בן־דוד אזור מגורים ב' ת.ב.ע. 50, וזה שלא בהתאם לתכנית הניתאר מס' 105א', לבני־ברק.
כל מי שיש לו ענין בקרקע הנ"ל, רשאי להגיש את התנגדותו המנומקת תוך 10 יום מתאריך מודעה זאת. לאחר מכן תתן הועדה המקומית את המלצתה לאשור הבקשה לועדה המחוזית לבנין ערים, תל־אביב, כראות עיניה.
הרב יצחק מאיר
הועדה המקומית לבנין ותכנון העיר בני־ברק

אתה אוהב לצייר?

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו ... בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכתנו בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
"המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב"
ת.ד. 28124 תל־אביב, למש' 77
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברת ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם: ....
כתובת: .... טלפון: ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
וביה"ס לחינוך / המרכז לחינוך טכנולוגי בחולון
מודיעים על

המשך הרישום
לחוג לחינוך טכנולוגי

החוג מכשיר מורים להוראת המקצועות הטכנולוגיים בחינוך העל־יסודי במגמות הבאות: —
מכונות — חשמל ואלקטרוניקה — בניין
בתיכנון נמצא מסלול לעיצוב טכנולוגי.
משך הלימודים 4 שנים. לבוגרי החוג מוענק התואר "בוגר במדעים לחינוך טכנולוגי" B.Sc., T.E.
שכר הלימוד * 600 ל"י לשנה.
לכל סטודנט ניתנת הלוואה או מענק מותנה (לפי בחירה) בסך —.2000 ל"י לכל שנת לימוד.
רשאים להירשם בעלי תעודת בגרות או בעלי תעודת גמר מורחבת בוגרי בית ספר תיכון מקצועי ארבע שנתי.
הרישום יסתיים ביום ה', כ' באייר תשל"ה 1.5.75
חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י במרכז לחינוך טכנולוגי, במזכירות החוג, רח' גולומב 52, חולון, בימים א'—ו' בין השעות: 08.00—13.00.
* ולא כפי שפורסם עד כה.

הנהלת חשבונות לכל

3 מסלולי לימוד:
* קורס בוקר מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב בתנאים מיוחדים

הפתיחה: 17.4.1975

ת"א, סמולנסקין 7, פנת בן־יהודה 90
טלפון: 232611
שעות המשרד: 10—12, 16—20

לביא

טכניקום
בתאריך 14.4.75 יפתח קורס

אלקטרוניקה + טלוויזיה
בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

שרצית לדעת על:

1. קבלת תואר אקדמי מוכר של B.A., B.Sc. אוניברסיטת לונדון
* בביתך, בזמנך הפנוי
2. השתלמות אקדמית נוספת לבעלי תואר אקדמי
* בביתך, בזמנך הפנוי
3. תעודת בגרות ללא בחינה במתימטיקה
4. מקצועות בלבד
* בביתך, בזמנך הפנוי

פנה לנציגות WOLSEY HALL-OXFORD בישראל
טל. 247295 לקבלת פרטים נוספים
וידיעון חינם. או מלא ושלח את התלוש:

WOLSEY HALL-OXFORD
רחוב בר־כוכבא 28, תל־אביב
(ע"י כיכר דיזנגוף) ת.ד. 1050
נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי) בנושא: 1, 2, 3.
(סמן בעיגול את המתאים)
שם מלא וכתובת: ....

האוניברסיטה העברית בירושלים

שנת היובל תרפ"ה—תשל"ה
המחלקה למינהל תלמידים / המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים
לשנת הלימודים תשל"ו
ללימודי "מוסמך" ותעודה

רישום המועמדים לשנת הלימודים תשל"ו ללימודים לקראת התואר "מוסמך" וללימודי תעודה יסתיים ביום ו', כ"ב באלול תשל"ה (29.8.75) — פרט לתחומי לימודים לגדם צוין תאריך שונה.

מתקבלות בקשות לפקולטות / בתי־הספר:
הפקולטה למדעי הרוח — לימודי תעודה בתרגום, כתבי מרע ותעודת הוראה לבתיה"ס התיכוניים — הרישום הסתיים
ביה"ס לחינוך — סיום הרישום 30.6.75
הפקולטה למשפטים, המכון לקרימינולוגיה, ביה"ס לספרנות ולארכיונאות — סיום הרישום 30.6.75
הפקולטה למדעי החברה — החוג לפסיכולוגיה — הרישום הסתיים; החוג לקומוניקציה — סיום הרישום 30.6.75
ביה"ס לעבודה סוציאלית: לימודי מוסמך בעבודה סוציאלית; המרכז להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים — סיום הרישום 31.10.75
ביה"ס למינהל עסקים *
הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
ביה"ס למדע שמושי וטכנולוגיה
הפקולטה לרפואה: מדעי הרפואה הבסיסיים, נאורוביולוגיה, בריאות הציבור, תעודה באופתלמולוגיה
הפקולטה לחקלאות
ביה"ס לרוקחות

המעוניינים יירשמו במשרד לקבלת תלמידים. טפסי הרשמה ו"מדריך לתלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת 8 ל"י (ע"י פניה אישית או בכתב) ב"אקדמון", גבעת רם ירושלים 91999, ת.ד. 41, ירושלים. ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא ישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.
* המועמדים ללימודי מוסמך במינהל עסקים חייבים לעבור בבחינות A T G S B ("מבחן פרינסטון") הנערכת במרכז לתרבות ארה"ב בתאריך 12 ליולי 1975. ... סיום 30 לאפריל 1975.

למכירה

שערים ברזל — לפי תקן בינלאומי
חדשים וצבועים — במחיר הזדמנות!

גדלים: 4.50 × 2.50 מ'
4.50 × 1.78 מ'
4.50 × 3.80 מ'

ניתן לראות את השערים בבת־ים, רח' הארגים 21
בפרטים נוספים לפנות טל' 863925 או 055-95224.

המודעות הקטנות של ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל־אביב, טלפון 611141 • המחיר למלה: דירות ומכוניות — יום חול: 5 ל"י, יום ו': 6.25 ל"י • מדורים אחרים — יום חול: 4 ל"י, יום ו': 5 ל"י

פרקי היום בתנ"ך

[illegible]

המשנה היומית

[illegible]

הדף היומי

[illegible]

ההלכה היומית

[illegible]

הדלקת הנרות

[illegible]

תורנות רופאים לפי הקהילות

[illegible]

תורנות בתי מרקחת

[illegible]

בתי כנסת

[illegible]

תורנות בתי חולים

[illegible]

דירות

[illegible]

קבלנים

[illegible]

דירות להשכרה 3 חדרים ומעלה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

רכבות היום

ימי ו' וערבי חג

[illegible]

החרם הערבי בארה"ב

אם העניין לא היה רציני כל־כך — הוא עשוי היה להיות משעשע ★ גם עקרת־בית ישראלית כלולה ברשימת 1500 חברות וגופים שונים שהועתקה ממדריך־טלפון בלתי־מעודכן ★ אפשר להפוך רשימה זו, שהוכנה בידי לשכת המסחר והתעשייה של ג'דה, לחרב־פיפיות

מאת
דב גנחובסקי

„אני? מה פתאום?" — זו היתה תגובתה הספונטאנית של אשתו של איש־עסקים ישראלי, כאשר צילצלנו אליה להודיעה כי „היא מופיעה ברשימת החרם הערבי". מה פתאום? — אותה גברת ירשה אי־פעם מה שקרוי „חברת־של־קש" בארצות־הברית, גוף שהסיבה היחידה לקיומו משום שיש לו זכויות שיתממשו אי־פעם בתחילת המאה העשרים־ואחת. כיוון שכך, הותר לה, כבעלת־המניות היחידה של החברה, להחזיק במניותיה. פרט להמתנה עד שנת 2008, אין החברה עושה דבר. אבל ברשימת החרם הערבי או ליתר דיוק, „מדריך החברות והגופים הזרים המוחרמים", נמצאת אף חברה זו.

אותו „מדריך" אף הוא סיפור בפני עצמו. אילולא ועדת־המישנה של סנאט ארצות־הברית החוקרת את הנושא, ואשר דרשה אותו במפגיע, הוא לא היה מתפרסם. למעשה, הוא לא קיים כלל. ה„מדריך" שקיבלה ועדת־המישנה הוצא בידי לשכת המסחר והתעשיה של ג'דה בערב הסעודית. שני עיתונאים זרים שראיינו לא מכבר בדמשק את מוחמד מחג'וב, ראש לשכת החרם הערבי, ביקשו לראות את הרשימה המוסמכת של החרם. מחג'וב ניפנף לפניהם באוסף דפים מלאים הערות ותוספות ומחיקות בכתב־יד, בערבית, ואמר „זהו זה". במקום זאת, קיימת הרשימה הסעודית — ואף כאן, רק חלקה המתייחס לארצות־הברית.

והי רשימה משונה ביותר. לא רק בשל עקרת־הבית הישראלית הכלולה בה באישיותה כחברה לפי חוקי מדינת ניו־יורק, היא כוללת כ־1.500 חברות וגופים שונים, אם סופרים אותם שורה שורה. אם קוראים את הרשימה, התמונה קצת שונה. ראשית, כלולות ברשימה חברות ישראליות לא־מעטות: „אלדר" ו„אמישראגאז", „צים" ו„חברת הפוספאטים", „אתא" ו„בגד עור", „כרמל מזרחי" ו„צח־דה" (אבל לא „עלית"...), „מלונות דן" ו„גלור באל טורס", „אנציקלופדיה יודאיקה" ו„סי.אי.סי.", למשל. מצויים ברשימה גם בנקים ישראליים הפועלים בארצות־הברית. לא כולם. ועוד כמה בנקים שיש לתת להם קשר עם ישראל, לא כולם. מצויים בה גם הענף האמריקני של המפד"ל והענף האמריקני של תנועת העבודה אבל לא אלה של „חרות" או של ה„אגודה". ומצויות בה סוכנויות רשמיות של ממשלת־ישראל עצמה. החל ב־משלחת־הקניות הישראלית, וכלה בחברה הממשלתית למדליות ומטבעות ובשירות הבולאי. אוניברסיטת „בר־אילן" מופיעה, ויחד עמה ה„טכניון". לאוניברסיטה העברית, לפי הרשימה, לא תהיינה בעיות ב־מדינות ערב — היא דווקא איננה. וכן הלאה והלאה.

‚ברית־מילה' ל‚בני־ברית'

עוד כוללת הרשימה את חלקו הגדול של המימסד היהודי האמריקני: הקונגרס היהודי האמריקני ופדרציית קרנות־הסעד היהודיות, אירגוני הקהילות האורתודוכסיות והרפורמיות (ומשום מה, לא הקונסרבטיבית). היא"ס ו„הליגה נגד השמצה", קונגרס התרבות היהודית ו„איפאק־ק", שהיא ה„לובי" של ישראל בוושינגטון, אמפא"ל ו„הדסה" וכן הלאה. „בני ברית", הכלולים ברשימה, עברו „ברית־מילה" — רק 14 מלשכות המסדר בארה"ב, מתוך כמה מאות, מופיעות בה. „אירגון האוסטרים היהודיים" כלול אף הוא, שלא לדבר על איזו „מחלקת חינוך" ללא השתייכות, שרק לפי כתובתה ניתן לזהות אותה כשייכת לסוכנות היהודית — שבעצמה איננה ברשימה.

נניח לכל אלה. אם מורידים אותם, מצטמקת הרשימה עד כדי מחציתה. אולם בכך לא נגמר סיפור המעשה. כאשר רוי־צים „לייצר" [illegible]

[illegible] מי נביא ויודע, אגב, מה שבטוח בטוח, וכיוון שבאמריקה משתמשים ב„קוק" ככינוי ל„קוקה קולה", יש רישום נפרד ל„קוק", בלי כתובת...

כתובת אין גם ל„אולטימה 2", שכן זו אינה חברה, אלא שם של שורת מוצרי קוסמטיקה, החברה המייצרת אותם מו־פיעה בנפרד. בכך גדול כוחה של „ר.סי.אי.". זו מופיעה ברשימה מודל אחרי מודל, „ספקטרה" הוא מודל טלוויזיה, למשל, והוא מוחרם לפי המיספרים: 70, ו־70/15, ו־70/25, ו־70/35, ו־70/45, ו־70/55, לכל מיספר — שורה. „70" הוא מספר המודל, ואילו המספר השני מציין את גודל המסך. אם יש מקלט בעל מסך גדול מ־55 — הוא עדיין איננו מוחרם. „בורבריס" הוא שמו של מעיל־גשם, אנגלי דווקא, וידוע למדי. אף הוא מופיע ברשימה, ושוב, ללא כתובת. זו מצויה, אולי במדריך האנגלי.

רוחמנות על חובבי מערבונים במדבריות ערב. דווקא אקדחי „קולט" אסור להם לקנות. הכל מותר, ממטוסים. על קוליים ועד לקטון האקדחים — פרט ל„קולט". „אוויס", כידוע לכל קורא מודעות, „משתדלת יותר", שכן היא „מספר 2". היא לא משתדלת מספיק עבור האדונים בג'דה, שכללו ברשימתם רק את „הרץ". רק אותה. מי זו החברה „מחברים (במובן מחברי ספרים...) מפורסמים בערבון מוגבל"? כדאי היה לברר. אלא שב־רשימה אין כתובת עבורם. „ישיבה אוניברסיטת" היא המוסד האקדמאי של היהדות האורתודוכסית בארה"ב. היא כשרה לעצמה כשרה, כנראה, אולם אבוי לערבי שיודקק לשרותים הקהילתיים שלה, האסורים לבוא בקהל ערב. לעומת זאת אין כלל בעיות לגבי אוניברסיטת ברנדייס, הכשרה ללא הגבלות, ונראה כי לכל בן־ערב מותר ללא הסתייגות ללמוד ל־סמיכה לרבנות רפורמית בסינסינטי. האוניברסיטה שם איננה מופיעה ברשימה כלל, וכמותה גם ה„ג'ואיש תיאולוג'יקל סמינרי" בניו־יורק.

חופש תימרון ופעולה

יהלומים הינם ענף חשוב ביצוא הישראלי, כידוע. ברחוב ה־47 בניו־יורק שומעים אידיש ועברית, הרבה יותר מאשר אנגלית. אבל מתברר כי לשלוש חברות בלבד יש מונופול על יצוא היהלומים הישראלי לארה"ב: מילא, מר טורצ'ינר הוא גם נשיא ההסתדרות הציונית האמריקנית. אז ברור כיצד חברתו נכנסה לרשימה, יחד עימו זכו לכבוד גם האדונים רונסון וגנאק. כן — והארי ווינסטון, כל השאר רק מטובבים שם ברחוב.

בקיצור, אם מעשיים ברשימה „מדריך" זו, שהוגשה כאמור לוועדת מישנה של סינאט ארצות־הברית ופורסמה כ״די הוועדה כחומר רשמי ל„אינפורמציה על החרם הערבי כנגד ישראל", ומתקנים ומשמיטים כנדרש, מצטמקת הרשימה לבין 100 עד 200 „חברות וגופים" של ממש, לכמה מאלה, אגב, אין שום קשר עם ישראל, לעיתים משום שעסקיהם הם מקומיים לחלוטין, לעיתים משום שנמנעו מהם במודע. אבל כמה מאלה מופיעים ב„מדריך" אף הם.

אי אפשר להשתחרר מהרושם שאת ה„מדריך" הכין סקיד זטר, שעשה מלאכתו קלה: כדי להכין רשימה בת יותר מ־1.500 פריטים על פני יותר מ־70 עמודים, נזקק, ככל הנראה, למדריך־טלפונים בלתי־מעודכן, למדריך־עסקים, לכמה גליונות של „וול סטריט ג'ורנל", ולדמיון עשיר למדי. יש להניח כי את התשלום עבור עבודתו קיבל לפי שורה. כך, בכל אופן, נראה ה„מדריך".

כל העסק נשמע משעשע למדי. אולי הוא גם כך במציאות, אולם דווקא משום זאת, הכרחי הוא להדגיש את רצינות ה„עסק". בסופו־של־דבר אין החרם הערבי מתנהל לפי רשימות, לרשימות רציניות ברשימות אידיוטיות גם יחד. נהפוך הוא — המעלה שברשימות „מעשי ליצנות" כזו שהוכנה בידי לשכת המסחר והתעשייה של ג'דה, מבחינתם של הערבים, שהן הן המשאירות תחום עצום של חופש תמרון וחופש פעולה למפעילי החרם, בכמה וכמה דרגים של פעולה.

„נכלול אותך ברשימה"

עצם קיומה של „רשימה" מאפשר, כמובן, איום כלפי מי שחפצים לאיים עליו: „נכלול אותך ברשימה", צריך מידה רבה של תיחכום ושל אומץ כדי לדעת שאפילו הכללה ב„רשימה" אין פירושה, בהכרח, החרמה. מאידך, אפשר ואפשר להפעיל את החרם מחוץ למסגרת ה„רשימות" — באלף ואחת דרכים. מי שנוטל ליד מיסמך אחר, את „העקרונות הכלליים של החרם על ישראל", מיסמך שהוכן בידי „המשרד הראשי של החרם על ישראל, המזכירות הכללית של הליגה הערבית", על פרטי סעיפיו ונספחותיהם וסבכיהם. יגלה מיד כי לא ה„רשימות" הן המכשיר העיקרי של החרם. יש גם לזכור ולהזכיר, כמובן, כי מי שמסוגל היה להכין אותה „רשימה" שתיארנו כאן, בהחלט מסוגל, אם יאלץ לכך, להכין רשימה של ממש, ללא מרכאות הלעג.

מה שכן חשוב ב„רשימה" הסעודית, שבאדיבות הסנאט האמריקני הוכנה לנחת הכלל, הוא שהיא עשויה לשמש — אם נדע ונשכיל כיצד לעשות זאת — כלי נשק חשוב ובעל משמעות במלחמתנו אנו ובמלחמתם של יהודי ארצות־הברית יחד בחרם הערבי.

כאן ניתן להגיע לתערובת הרצויה של התבדחות ושל רצינות שבה אפשר להגיע אל מוחו החושב של האמריקני מן השורה. כאן יש וילזול מופגן כמעט בכל מה שהם מתגאים בו יותר מכל, במשקם בכלכלתם ובחברותיהם. כאן יש גם התערבות לא רק בגופים כלכליים אמריקניים, אלא גם בגופים חברתיים ותרבותיים ופוליטיים.

מבחינה זו — ושוב, תוך שימוש בבון ומבין אפשר להפוך את ה„רשימה" לחרב פיפיות, המכוונת כנגד מחבריה ויוצריה ובעליה. מה שצריך לשם כך, בנוסף לתחושה, הוא רצון.

לא איש לביתו ולאוהלו

(המשך מעמוד 1)

קל מאוד להיווכח שכאשר אתה שואל אדם המתרשל בתפקידו, הדוחה אותך בלך־ושוב, המתפרע ברשות הרבים: „מדוע אתה נוהג כך והרי אנו רוצים מדינת־חוק מתוקנת. אולי תעשה מאמץ לחסדיר העניין בצורה יעילה ומסודרת". ברוב המקרים יש היענות חיובית. כך במשרד הממשלתי; כך ברשות המקומית. כך בחברת־החשמל, כך בתור לקולנוע או לאוטובוס.

יש דברים שאינך יכול לעשות לבד. יש דברים המחייבים התארגנות לקבוצות־לחץ וליצירת דעת־קהל. למען ייעול השירות, למען ריסון מונופולים, למען קביעת נורמות ומנגנוני [illegible]

למען כל אלה חשוב למלא את השורות, להתייצב יחד ולפעול ללא ליאות. הממשלה לא תפריע. גם אם לא השכילה לגלות יוזמה בכל אלה ולתת להם תנופה ומנהיגות, היא מעוניינת בחברה טובה יותר בדיוק כמונו והיא תעזור. עסקנים פוליטיים אינם אוהבים להישאר בסוף המחנה.

אנו נכנסים לשנתה ה־28 של מדינת ישראל. אין לנו להתבייש במה שהישגנו. אך יש מקום לדאוג לנוכח מה שנכשלנו מלהשיג. גם אם אין אנו סובלים מרעב ומחוסר־גג, עדיין יש מצוקה כלכלית חברתית ותרבותית גדולה. עדיין לא השכלנו לעמוד על רגלינו ויש רבים נחשלים המודבכים אחר המחנה. אין להפקירם.

[illegible]

(המשך מעמוד 4)

להמנע מוויכוח אישי

[illegible]

„תמיכה בישראל"

[illegible]

פריצת אחד ממוטות הנעילה אינה משחררת את שאר המוטות.

מיוחד נעילה מנעול

הגן על ביתך עם מנעול הבטחון אטמור

דלת ביתך בדלת כספת עם מנעול הבטחון אטמור

לכבוד אטמור תעשיות בע"מ
רח' פישמן מימון 16 ת"א
אבקש לקבל פרטים נוספים אודות מנעול הבטחון אטמור וזאת בלי כל התחייבות מצידי.

שם.................... טלפון..............

כתובת..............................

אטמור
תעשיות בע"מ
חברה בת של אטמור מוצרי אויר בע"מ.
ת"א, רח' פישמן מימון 16, טל. 228166

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

חיים חפר

הנרי שלנו

הנרי, הנרי, אתה לא בסדר, ידידי • אתה מאכזב אותנו לאחרונה כמעט באופן תמידי • הנה, חשבנו, יבוא הנרי, שר־חוץ יהודי • פרופסור לפוליטיקה, גאון מהכורך, חריף ובקיא • אפקים רחבים, רוח חדשה, ראש נקי • בר־אדם שיכול לעשות קצת סדר בעולם • איזה שלום עם סין, איזו הפסקת־אש בויטנם • איזה שכנוע לגבי הרוסים, איזו הרגעה במועצת הבטחון • איזה תרגיל נחמד כאן, אצלנו, במזרח התיכון • כך שגבולות ההבטחה יהיו גם גבולות הבטחון • בקצור, במקום פנות, רצינו לראות מעשים • כי אצלנו, כידוע, גם אנשי המעשה מאמינים מאד בנסים • והנה תראה! חצי תושבי כדור־הארץ זועמים עליך וכועסים • ויש לך שונאים בכל קונטיננט, מדינה ופלך • ויש אצלנו המוכנים לאכל אותך חי בלי מלח • ויש הקוראים בצהלת: עירם, עירם המלך! • והגויים רוגזים ורוטנים: הנה, יהודי השתלט עלינו! • ועד כמה שזה נראה מוזר, זאת, כנראה, גם סבת הכעס אצלנו • ויכול אני אמרת שסר לפניך לחביא • אשר שפתיה מאורת לאמר, אדם כלבבי: • "אם הוא כבר עובד משרד־החוץ, למה שלא יחליף את שמו לצבי ד'" • •

כדאי שתכיר קצת את הענינים כאן, הנרי־צבי • כי־אם אתה רוצה בעיר כמו שלנו להיות נביא • אז דבר קצת על משיח־צדקנו, הנרי־צבי • ושא את עלה־הזית שלך בתוך מקור נצי • ובכל פגישת עתונאים שאתה מכנס • הבטח כי אמריקה תצא למלחמה בשל אבו־רודיס • ואם לאו — אתה תצא למלחמה על הקונגרס • ואמר, ספק ברצינות, ספק בצחוק • שאם בודקים כבר זכיות על מעברים, אז למה לא את זכותנו על מעבר־יבק • וכדי להסיר מ"גוש־אמונים" זעם וחרון • רמז שבינך ובין נסי זה לא הולך כל־כך בזמן האחרון • ושעולה כבר בלבך הרעיון • שבעצם, גויה לבדד תשכון • ובכלל, היה יפה לו בקרת, לקחת, ב"צעדת השומרון" • והיה נחמד מצדך לו הואלת להצהיר: • אנו עומדים מול העולם כשגבנו אל הקיר • או פסוק דומה לזה, שכל אחד מאתנו מכיר • כמו, למשל: אל תירא עבדי יעקב! • או "את יריחו לעולם לא נעזוב" • הנה, הדעה המקובלת כאן ברחוב • אומרת ש: "הבקור של קיסינג'ר במצדה היה טוב" • •

אז תראה צביקה ידידי, חדל להתלבט • ושמע בקולם של צביקה אלף וצביקה גימל וצביקת בית • עזוב את הדילוגים בין אסד לסאדאת • וסדר לנו או שלום מקיף או עוד איזו מלחמה אחת • שבה נוכל להראות לדמשקאים או לערבושים שמעבר לתעלה • את נחת־זרוענו החזקה ועז ידינו המהללה • שבה הטנקים יוכיחו שוב כמה ממץ וחיל־האויר יוכיח עליונות • עשה זאת צביקה, בחייך, כי לשלום בדילוגים אין לנו סבלנות • •

ואם זה לא הולך, אז שב לך בשקט בוושינגטון • כי אצלנו, ידידי, אתה מכרח לקחת בחשבון • אצלנו מתר לכנין, למשל, להתוכח עם בן־אהרן • ומתרים חלוקי־דעות גם בין פרס ליצחק נבון • אך אוי לך, אם אתה אינך מסכים עם משה שמיר ואריק שרון • •

. אז זהו מצבך דוקטור. ובכן, קרא לאמריקה אל תלחצי! • ושלח להנהגתנו את ממציאי הגרעין ושיטות הצי • ואם אתה רוצה להיות מתוך־אמת אמר לערבים: ישראל היא ארצי • כדי שסוף־סוף נדע כלנו שהקול קול הנרי והידים ידי צבי • ושעליך עוד יאמר פעם המשפט היפה להלל: הוא לא היה סתם צבי, כי־אם הצבי ישראל • •

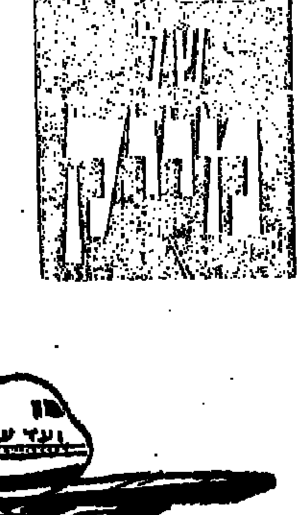

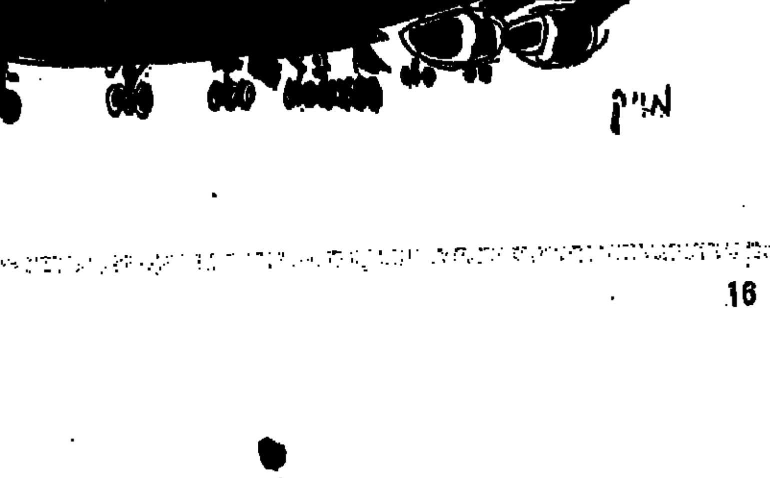

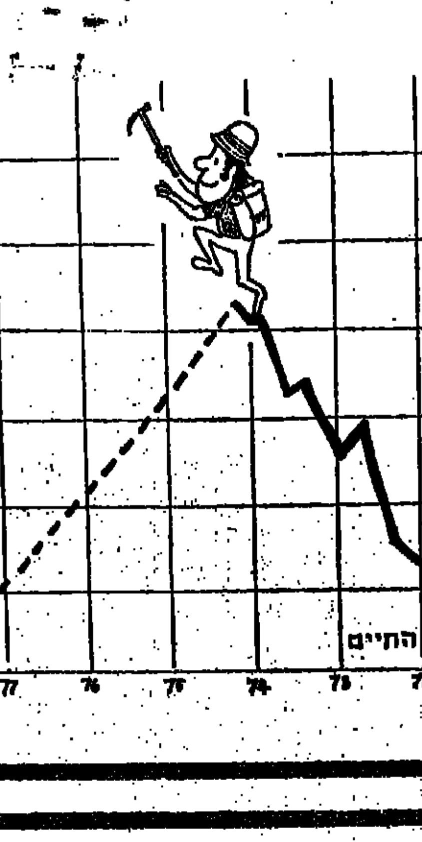

עמוס קינן

בדרך לצירך

זיוה יריב

יום־העצמאות ה־27

בעבור חופן זיתים

בועז עברון

אינני אשם

סילבי קשת

מעשי שליחים

אין חוק

לא מאמין להם

יש ממי ללמוד

וירא כי טוב

הוזלה נוספת לצרכן

העוף המיוחד

תנו־עוף, טנא עוף, עוף חיפה

הוזלו

ב־1 ל״י הק״ג

מחירו 9,50 ל״י

אל תשלם יותר

המועצה לענף הלול

מסור מודעתך באמצעות הטלפון

03-22-11-77

מודפון

לשרותך 24 שעות ביממה

גזור ושמור

הברירה הקשה לישראל

[illegible]

המדיניות האמריקנית

(המשך מעמוד 6)

[illegible]

מעמק עכור — לפתח־תקוה

[illegible]

למי ולמה איחרה המדינה לקום?

[illegible]

האביב האביב

ילען אביו

פְּרִיחַת הַתַּפּוּזִים
יָצְאָה לְמַאֲבָק
מוּל רֵיחַ הַבֶּנְזִין
הַסְּמוֹג וְהָאָבָק.

אֶת דֶּשֶׁן הַחַלּוֹן
מְסַפֵּק מִבְּלִי מַשִּׂים
לֹא רַק בּוֹם שֶׁל סִילוֹן —
גַּם בְּשֶׂם פַּרְדֵּסִים.

כְּזִכָּרוֹן יָשָׁן
הוּא שָׂשׂ לְהֵרָאוֹת
בָּרְחוֹב הַמְעֻשָּׁן
עַד עֹמֶק הָרֵאוֹת.

וְעַל פַּרְצוּף אָפֹר
שֶׁל עִיר וַאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הֻכּוּ בְּכִפּוֹר
וּבְכֵהוּת חוּשִׁים.

הַבֹּשֶׂם מַחֲרִים
בַּאֲדִישׁוּת גְּלוּיָה
אֶת גֹּבַהּ הַמְּחִירִים
וְיֹקֶר הַמִּחְיָה

וּכְמוֹ־כֵן מִתְגַּבֵּר
לְהֶלֶם הַמִּמְשָׁל
כְּאִלּוּ קִיסִינְגֶּ׳ר
לֹא רָץ וְלֹא נִכְשַׁל.

רֵיחוֹת הַתַּפּוּזִים
שֶׁבָּאוּ בְּיָעַף
וַדַּאי גַּם מַרְגִּיזִים
אֶת חֲרוּמֵי הָאַף,

הַמְבַכְּרִים כָּל עִיר
עַל אֶזְרָחִים סָבִיב
בְּלִי רוּחַ שֶׁיַּצְעִיר,
בְּלִי רֵיחַ שֶׁל אָבִיב.

לָהֶם תָּמִיד עָדִיף
לִדְגֹּל בַּמַּסְקָנָה:
שֶׁזֶּה פִּרְסוּם חָרִיף
מִדַּי בִּשְׁבִיל זִקְנָה.

אַךְ כָּל הַנִּמּוּקִים
וְכָל הַטַּעֲנוֹת
נוֹפְלִים וְנִמַּקִּים
בְּהִתְחַלֵּף עוֹנוֹת,

כִּי נְעָרִים עִם דָּם
וּנְעָרוֹת עִם לֵב
כָּל עוֹד נִשְׁמַת אָדָם
יַמְשִׁיכוּ לְלַבְלֵב.

*

נ. ב. לְמַעֲשֶׂה
אֵין רֶמֶז כָּאן אוֹ קוֹץ
אָז מִי שֶׁיְּנַסֶּה
לִמְצֹא — יָכוֹל לִקְפֹּץ!